

**T.C.
ARTVİN ÇORUH ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
PEYZAJ MİMARLIĞI ANABİLİM DALI**

**KORUNAN ALANLARDA TAŞIMA KAPASİTESİNİN BELİRLENMESİ;
SIKLIK TABİAT PARKI ÖRNEĞİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Merve ÇELİK

**Danışman
Doç. Dr. Hilal SURAT**

ARTVİN – 2023

TEZ BEYANNAMESİ

Artvin oruh Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsüne Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum ‘‘Korunan Alanlarda Taşıma Kapasitesinin Belirlenmesi; Sıklık Tabiat Parkı rneği’’ başlıklı bu çalışmayı baştan sona kadardanışmanım Doç. Dr. Hilal SURAT ‘ın sorumluluğunda tamamladığımı, başka kaynaklardan aldığım bilgileri metinde ve kaynakçada eksiksiz olarak gösterdiğimi, çalışma sürecinde bilimsel araştırma ve etik kurallara uygun olarak davrandığımı taahhüt ederim. Aksinin ortaya çıkması durumunda her türlü yasal sonucu kabul ettiğimi beyan ederim.

Lisansüstü Eğitim-ğretim yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim.

- ☐ Tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.
- ☐ Tezim sadece Artvin oruh niversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.
- ☐ Tezimin 6 ay süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu srenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.

...../...../20.....

Merve ÇELİK

İmza

T.C.
ARTVİN ÇORUH ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
PEYZAJ MİMARLIĞI ANABİLİM DALI

**KORUNAN ALANLARDA TAŞIMA KAPASİTESİNİN
BELİRLENMESİ; SIKLIK TABİAT PARKI
ÖRNEĞİ**

Merve ÇELİK

Tezin Enstitüye Verildiği Tarih : .../.../20...

Tezin Sözlü Savunma Tarihi : 29/09/2023

Başkan : Prof. Dr. Metin DEMİR

Jüri Üyesi : Doç. Dr. Hilal SURAT

Jüri Üyesi : Doç. Dr. Banu KARAŞAH

ONAY:

Bu Yüksek Lisans tezi, Artvin Çoruh Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Yönetim Kurulunca belirlenen yukarıdaki jüri üyeleri tarafından .../.../..... tarihinde **oybirliği/oyçokluğu** ile uygun görülmüş ve Enstitü Yönetim Kurulu'nun .../.../..... tarih ve sayılı kararıyla kabul edilmiştir.

.../.../.....

Doç. Dr. Mustafa Çağatay KORKMAZ
Enstitü Müdürü

ÖNSÖZ

“Korunan Alanlarda Taşıma Kapasitesinin Belirlenmesi; Sıklık Tabiat Parkı Örneği” isimli çalışmamın başından sonuna kadar sürekli destek ve rehberlikleriyle katkıları büyük olan değerli tez danışmanım Doç. Dr. Hilal SURAT ’a içtenlikle teşekkür ederim.

Tez çalışmamın veri toplama sürecine katkıda bulunan Tarım ve Orman Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü, 11. Bölge Müdürlüğü Çorum şubesi yönetimi ve çalışanlarına teşekkürlerimi sunarım.

Yapmış olduğum bu çalışma süresince değerli görüş ve tavsiyeleriyle desteklerini esirgemeyen kıymetli meslek arkadaşlarım Halit KOÇAK, Muhammet Emre YAZICI ve değerli dostum Ezgi GÜR ’e teşekkür ederim.

Hayatımın her aşamasında tüm varlığıyla yanımda olan ağabeyim Erdi ALTUNEL, yengem Hatice ALTUNEL, babam Ali ALTUNEL ve annem Pakize ALTUNEL ’e, varlığıyla adeta beni ben yapan ve tez yazım sürecim boyunca alan taramasından fotoğraf çekimine kadar bana destek olan sevgili eşim Fatih ÇELİK ’e teşekkür ederim.

Bu çalışmayı, yüksek lisans eğitim sürecimde kaybettiğim evlatlarıma ithaf ediyorum.

Merve ÇELİK
Artvin – 2023

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa No</u>
TEZ BEYANNAMESİ	I
JÜRİ KABUL TUTANAĞI	II
ÖNSÖZ.....	III
İÇİNDEKİLER	IV
ÖZET.....	VII
SUMMARY.....	VIII
TABLolar DİZİNİ.....	IX
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	XI
KISALTMALAR DİZİNİ	XIV
1. GİRİŞ.....	1
2. KURAMSAL TEMELLER	3
2.1. Rekreasyon Kavramı ve Tarihçesi.....	3
2.2. Rekreasyon Potansiyeli Kavramı	5
2.3. Rekreasyonel Taşıma Kapasitesi Kavramı	5
2.3.1 Sosyal Taşıma Kapasitesi.....	6
2.3.2. Fiziksel Taşıma Kapasitesi.....	6
2.3.3. Ekolojik Kapasite.....	7
2.3.4. Yönetim Kapasitesi	8
2.4.Taşıma Kapasitesi Kavramı.....	8
2.5. Korunan Alanlar Kavramı	9
2.6. Dünyada Korunan Alanların Tarihçesi	10
2.7. Türkiye’de Korunan Alanların Tarihçesi.....	11
2.8. Korunan Alanların Sınıflandırılması	14
2.9. Türkiye’de Korunan Alanlar	17
2.10. Çalışmanın Amacı	19
3. KAYNAK ÖZETLERİ.....	21
4 MATERYAL VE YÖNTEM	28
4.1 Materyal	28
4.1. Sıklık Tabiat Parkının Özellikleri.....	30
4.1.1. Demografik Yapı.....	31

4.1.2. Tabiat Parkına Ulaşım	32
4.1.3 Sıklık Tabiat Parkının Doğal Peyzaj Özellikleri	35
4.1.4. Jeomorfolojik ve Topografik Özellikler	35
4.1.2 İklimsel Özellikler	40
4.1.2.1 Sıcaklık.....	40
4.1.2.2. Yağış	42
4.1.2.3. Rüzgâr	43
4.1.2.4. Basınç	44
4.1.2.5 Nem	46
4.1.3. Hidrolojik Özellikler	47
4.1.4. Toprak Kabiliyeti.....	48
4.1.5. Ekolojik yapı	51
4.1.6. Ekosistem.....	52
4.1.6.1. Orman Ekosistemi	53
4.1.6.2. Açık Alanlar.....	53
4.1.7. Bitki Örtüsü.....	54
4.2. Yöntem	60
5. BULGULAR	67
5.1. Sosyal Taşıma Kapasitesinin Belirlenmesi.....	67
5.1.1. Sıklık Tabiat Parkı'nın Ziyaretçi Memnuniyet Düzeylerinin Belirlenmesi	67
5.2. Fiziksel Taşıma Kapasitesinin Belirlenmesi.....	113
5.2.1 Sıklık Tabiat Park'ının Bünyesinde Bulundurduğu Tesis ve Donatı Birimlerinin Orman Parkları Yönetmeliğine Göre Fiziksel Taşıma Kapasitesinin Belirlenmesi.....	113
5.2.1.1 Piknik Alanı.....	113
5.2.1.2 Araç Yolları.....	114
5.2.1.3 Bulaşık Yıkama Noktası.....	115
5.2.1.4 Büfe	115
5.2.1.5. Çöp Kovaları	115
5.2.1.6. Yönlendirici Levhalar.....	116
5.2.1.7. Çocuk Oyun Alanları.....	117
5.2.1.8. Giriş Kontrol Ünitesi (Kapısı).....	118
5.2.1.9. İstinat Duvarı.....	119

5.2.1.10. Sıklık Tabiat Parkı'nın Günübirlik Kullanım Alanları İçerisinde Yer Alan Manzara Seyir Terasının Fiziksel Taşıma Kapasitesinin Belirlenmesi	120
5.2.1.11. Piknik Ocakları.....	123
5.2.1.12. Spor Tesisleri.....	123
5.2.1.13. Tuvaletler ve Mescitler.....	124
5.2.1.14. Otoparklar.....	126
5.2.1.15. Yürüyüş Yolları ve Merdivenler.....	128
5.2.2. Sıklık Tabiat Parkı'nın Ziyaretçi Sayılarının Belirlenmesi	129
5.2.3. Sıklık Tabiat Parkı'nın Günübirlik Kullanım Alanlarını Fiziksel Taşıma Kapasitesinin Belirlenmesi.....	129
6. SONUÇ VE ÖNERİLER.....	132
EKLER.....	139
EK-1 Etik Kurul Onay Yazısı.....	139
EK-2 Veri Onay Yazısı	140
EK-3 Anket Formu	141
KAYNAKÇA.....	151
ÖZGEÇMİŞ.....	159

ÖZET

KORUNAN ALANLARDA TAŞIMA KAPASİTESİNİN BELİRLENMESİ; SIKLIK TABİAT PARKI ÖRNEĞİ

Çorum ilinde yer alan ve 2009 yılında Tabiat Parkı olarak ilan edilen Sıklık Tabiat Parkı'nın sosyal ve fiziksel taşıma kapasitelerinin belirlenmesi, bu çalışmanın ana hedefini oluşturmaktadır. Parkın doğal ve kültürel değerlerini gelecek nesillere aktaracak koruma ve kullanma dengesinin gözetildiği bir ziyaret yönetim modelinin oluşturulması amaçlanmıştır. Çalışma, dört temel aşamada yürütülmüştür. İlk aşamada, çalışma alanında saha araştırmaları gerçekleştirilmiştir. Ardından, ilgili literatür kaynakları titizlikle incelenmiş ve gerekli veriler toplanmıştır. Bu bağlamda, daha önce benzer çalışmaların gözden geçirilmesi ve Sıklık Tabiat Parkı'nın özelliklerinin detaylı bir şekilde gözlemlenmesi yer almıştır. Üçüncü aşamada, Sosyal Taşıma Kapasitesi (STK) değerlendirilmiştir. Bu değerlendirme için Tabiat Parkı'nı ziyaret eden 402 kişi ile anket çalışması gerçekleştirilmiş, elde edilen veriler değerlendirilmiş ve STK hesaplanmıştır. Sonuçlar, Günübirlik Piknik Alanı-1 için STK'nin 2250 ziyaretçi/gün, Günübirlik Piknik Alanı-2 için STK'nin 1050 ziyaretçi/gün, Manzara Seyir Noktası için STK'nin ise 244 ziyaretçi/gün olduğu tespit edilmiştir. Son aşamada, Fiziksel Taşıma Kapasitesi (FTK) hesaplamaları yapılmıştır. Bu hesaplamalar, Tabiat Parkı'nın Günübirlik Kullanım Bölgeleri'nin FTK'sini, Manzara Seyir Terası'nın FTK'sini ve günübirlik rekreasyon aktivite alanlarının FTK'sini içermiştir. Günübirlik Kullanım Alanı-1 için FTK 6172 ziyaretçi/gün, Günübirlik Kullanım Alanı-2 için FTK ise 2880 ziyaretçi/gün olarak belirlenmiştir. Toplamda, parkın FTK'si 9052 kişi olarak hesaplanmıştır. Sonuç olarak, Tabiat Parkı'nın günlük ziyaretçi sayısı 325 iken taşıma kapasitesi 480 kişi olarak hesaplanmıştır. Hesaplanan değere göre taşıma kapasitesinin aşılmadığı belirlenmiştir. Çalışmanın sonucunda veriler ışığında tabiat parkında tespit edilen eksikliklerin giderilebilmesi için önerilerin getirilmesinin yansıra ve sürdürülebilir ziyaret yönetim modeli de önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Tabiat Parkı, Fiziksel Taşıma Kapasitesi, Sosyal Taşıma Kapasitesi, Sıklık Tabiat Parkı, Çorum.

SUMMARY

DETERMINATION OF CARRYING CAPACITY IN PROTECTED AREAS; SIKLIK NATURE PARK EXAMPLE

Determining the social and physical carrying capacities of Sıklık Nature Park, located in Çorum province and declared as a Nature Park in 2009, constitutes the main goal of this study. It aims to create a visit management model that will transfer the natural and cultural values of the park to future generations, observing the balance of protection and use. The study was carried out in four basic stages. In the first stage, field research was conducted in the study area. Then, relevant literature sources were meticulously examined and the necessary data were collected. In this context, a review of previous similar studies and a detailed observation of the features of Frequency Nature Park were included. In the third stage, Social Carrying Capacity (SCC) was evaluated. For this evaluation, a survey was conducted with 402 people who visited Nature Park, the data obtained was evaluated and SCC was calculated. The results showed that the SCC for Daily Picnic Area-1 was 2250 visitors/day, the SCC for Daily Picnic Area-2 was 1050 visitors/day, and the SCC for the Scenic View Point was 244 visitors/day. In the final stage, Physical Carrying Capacity (PCC) calculations were made. These calculations included the FCC of the Nature Park's Daily Use Zones, the PCC of the View Observation Terrace, and the PCC of daily recreation activity areas. PCC for Daily Use Area-1 has been determined as 6172 visitors/day, and PCC for Daily Use Area-2 has been determined as 2880 visitors/day. In total, the PCC of the park is calculated as 9052 people. As a result, the daily number of visitors to the Nature Park is 325, while the carrying capacity is 480 people. According to the calculated value, it was determined that the carrying capacity was not exceeded. As a result of the study, in light of the data, suggestions were made to eliminate the deficiencies identified in the nature park, and a sustainable visit management model was also proposed.

Keywords: Nature Park, Physical Carrying Capacity, Social Carrying Capacity, Sıklık NaturePark, Çorum

TABLÖLAR DİZİNİ

Sayfa No

Tablo 1. Dünyada Koruma Altındaki Alanların Zaman İçindeki Değişimi: Sayılar ve Kıpladığı Alanlar (Anonymous, 2016; Koç ve Soykan, 2020).....	11
Tablo 2. Ülkemizde 1958-2022 Yılları Arasında Korunan Alanların Gelişimi (URL-2)	12
Tablo 3. Korunan Alanlara Dair Kanuni Düzenlemeler (Yıldız, 2019).....	14
Tablo 4. Tarım ve Orman Bakanlığı, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Himayesindeki Korunan Alanlar (DKMP, 2021; URL-3).....	17
Tablo 5. Çorum İli, İlçelere Göre Nüfus Dağılımı (URL-25).....	32
Tablo 6. Tabiat Parkı İçerisinde Bulunan Yükselti Kümeleri (DKMP,2017)	36
Tablo 7. Yükseklik Basamaklarına Göre Alan Oranları (DKMP,2017).....	37
Tablo 8. Tabiat Parkı İçerisindeki Bakı Grupları (DKMP,2017)	39
Tablo 9. Çalışma Alanına Ait Ortalama Sıcaklık Değerleri 1929-2022), (URL-28)	41
Tablo 10. Çalışma Alanına Ait Aylık ve Yıllık Ortalama Rüzgar Verileri	43
Tablo 11. Çalışma Alanı Aylık Ortalama Hava Basıncı Kayıtları.....	44
Tablo 12. Çalışma Alanı Su Buharı Basınç Değerleri (DKMP,2017).....	46
Tablo 13. Çalışma Alanına Ait Nispi Nem Değerleri (DKMP, 2017)	47
Tablo 14. Tabiat Parkı İçerisindeki Arazi Kullanım Kabiliyeti Sınıflandırılması (DKMP,2017)	49
Tablo 15. Tabiat Parkı Sınırları İçinde Toprak Derinliği Oranları (DKMP,2017)	50
Tablo 16. Tabiat Parkı İçerisinde ve Yakın Çevresinde Bulunan Ağaç ve Ağaççıklar (DKMP, 2017 ve yazar tarafından yapılan alan taraması üzerinden derlenmiştir).....	54
Tablo 17. Tabiat Parkı İçerisinde ve Yakın Çevresinde Bulunan Çalı Formlu Bitkiler (DKMP, 2017 ve yazar tarafından yapılan alan taraması üzerinden derlenmiştir).....	56
Tablo 18. Tabiat Parkı İçerisinde ve Yakın Çevresinde Bulunan Yer Örtücü ve Soğanlı Bitkiler (DKMP, 2017 ve yazar tarafından yapılan alan taraması üzerinden derlenmiştir)	57
Tablo 19. Yürüyüş Yolları İçin LOS Değerleri (Itami, 2002; Caner,2018)	64
Tablo 20. Merdivenler İçin LOS Değerleri (Itami, 2002; Caner,2018)	64
Tablo 21. Katılımcıların Demografik Verileri.....	68
Tablo 22. Sıklık Tabiat Parkı Rekreasyonel Durumu	73
Tablo 23. Tabiat Parkı İçerisindeki Sunulan Hizmet ve Donatı Elemanları Yeterli mi?	78

Tablo 24. Sıklık Tabiat Parkı'nın İçerisinde Olmasını İsteddiğiniz ya da Sayısının Artmasını İsteddiğiniz Birimler Nelerdir?.....	80
Tablo 25. Tabiat Parkının Sunduğu Rekreatif İmkânlardan Yararlanmanızı Engelleyen Durumlar Nelerdir?	82
Tablo 26. Sıklık Tabiat Parkından Beklentileriniz Nelerdir?.....	83
Tablo 27. Ziyaretinizden Elde Ettiğiniz Deneyimlerden Memnuniyet Dereceniz Nedir?.....	88
Tablo 28. Tabiat Parkının Gelişmesini Etkileyen Sorunlara Yönelik Ziyaretçilerin Algıları	90
Tablo 29. Cinsiyet ve Tabiat Parkına Geliş Amacı Arasındaki İlişki.....	95
Tablo 30. Yaş Aralıkları ve Tabiat Parkına Geliş Amacı Arasındaki İlişki	99
Tablo 31. Gelir Aralıkları ve Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki	106
Tablo 32. Katılımcıların Yaş Aralıkları ve Tabiat Parkı İçerisindeki Sunulan Hizmet ve Donatı Elemanları Yeterli mi?	108
Tablo 33. Yaş Aralıkları ve “Sıklık Tabiat Parkı'nın İçerisinde Olmasını İsteddiğiniz ya da Sayısının Artmasını İsteddiğiniz Birimler Nelerdir?” Sorusu Arasındaki İlişki	111
Tablo 34. Cinsiyet ve Tabiat Parkından Memnun Kalma Derecesi Arasındaki İlişki	113
Tablo 35. Sıklık Tabiat Parkı'nın 2013-2022 Yıllarındaki Ziyaretçi Sayıları (DKMP,2017).....	129
Tablo 36. Günübirlik Kullanım alanları İçin Fiziksel Taşıma Kapasitesi.....	130

ŞEKİLLER DİZİNİ

Sayfa No

Şekil 1. Sıklık Tabiat Parkı Konum Grafiği.....	29
Şekil 2. Sıklık Tabiat Parkı Mülkiyet Durumu Haritası (DKMP, 2017).....	29
Şekil 3. Sıklık Tabiat Parkı'ndan Görüntüler	30
Şekil 4. Sıklık Tabiat Parkı Arazi Kullanım Haritası (DKMP, 2017).....	31
Şekil 5. İllere Göre Ulaşım Güzergâh Haritaları	33
Şekil 6. İlçelere Göre Ulaşım Güzergâh Haritaları.....	34
Şekil 7. Tabiat Parkı İçerisindeki Yükselti Kümeleri	36
Şekil 8. Sıklık Tabiat Parkı Eğim Haritası (DKMP,2017)	37
Şekil 9. Yükseklik Basamaklarına Göre Alan Oranları	38
Şekil 10. Sıklık Tabiat Parkı Yükseklik Seviyeleri Haritası (DKMP,2017)	38
Şekil 11. Tabiat Parkı İçerisindeki Bakı Grupları (DKMP,2017)	40
Şekil 12. Çalışma Alanına Ait Ortalama Sıcaklık Değerleri Grafiği (1929-2022).....	41
Şekil 13. Çalışma Alanına Ait Aylık Ortalama Yağış Miktarı	42
Şekil 14. Çalışma Alanının Mevsimlere Göre Ortalama Yağış Miktarı	43
Şekil 15. Çalışma Alanı İle İlgili Yıllık Rüzgâr Verileri (DKMP, 2017).....	44
Şekil 16. Çalışma Alanının Hava Basıncı Değerleri (DKMP, 2017).....	45
Şekil 17. Çalışma Alanı Su Buharı Basınç Değerleri (DKMP,2017)	46
Şekil 18. Çalışma Alanına Ait Nispi Nem Değerleri (DKMP, 2017)	47
Şekil 19. Tabiat Parkı İçinde Bulunan Göl	48
Şekil 20. Tabiat Parkı İçerisindeki Arazi Kullanım Kabiliyeti Sınıflandırılması (DKMP,2017)	49
Şekil 21. Tabiat Parkı İçerisindeki Arazi Kullanım Kabiliyeti Sınıflandırılması Haritası (DKMP,2017)	50
Şekil 22. Tabiat Parkı Sınırları İçinde Toprak Derinliği Oranları (DKMP,2017).....	51
Şekil 23. Tabiat Parkı Sınırları İçinde Toprak Derinliği Oranları Haritası (DKMP,2017)	51
Şekil 24. Tabiat Parkı İçerisindeki Ekolojik Yapı Haritası (DKMP,2017)	52
Şekil 25. Sıklık Tabiat Parkı Ekosistemleri Alansal Dağılımı (DKMP,2017)	53
Şekil 26. Tabiat Parkı İçerisinde Yer Alan Ağaç Türlerine Ait Görüntüler.....	55
Şekil 27. Tabiat Parkı İçerisinde Bulunan Yer Örtücü, Soğanlı Bitkilere Ait Görseller (DKMP, 2017)	59
Şekil 28. Yöntem Akış Şeması	60
Şekil 29 Minimum Kişisel Çember Alanı (Caner, 2018; Rüzgar, 2022).	66
Şekil 30 Tabiat Parkını Ne Sıklıkla Ziyaret Ediyorsunuz?	70

Şekil 31. Tabiat Parkını Hangi Günlerde Kullanmayı Tercih Ediyorsunuz?	70
Şekil 32. Tabiat Parkına Hangi Mevsimde Gelmeyi Tercih Ediyorsunuz?	71
Şekil 33. Yaptığınız Ziyaretler Ortalama Kaç Saattir?	72
Şekil 34. Tabiat Parkını Kiminle Ziyaret Etmeyi Tercih Ediyorsunuz?	72
Şekil 35. Tabiat Parkını Siz Dahil Kaç Kişi Ziyaret Ediyorsunuz?	73
Şekil 36. Bu Tabiat Parkına Ulaşımında Hangi Vasıtayı Tercih Ediyorsunuz?	74
Şekil 37. Sıklık Tabiat Parkı'nı Tercih Etme Sebebiniz Nedir?	74
Şekil 38. Bu Tabiat Parkına Geliş Amacınız Nedir?	75
Şekil 39 Sizce Tabiat Parkı Kalabalık Mı?	76
Şekil 40. Cevabınız Evet İse Bunun Sebebi Nedir?	76
Şekil 41 Cevabınız Hayır İse Bunun Sebebi Nedir?	77
Şekil 42. Tabiat Parkında Yapmaktan Keyif Aldığınız Etkinlikler Nelerdir?	78
Şekil 43. Sıklık Tabiat Parkındaki Rekreatif Kullanımınızdan Ne Derece Memnunsunuz?	80
Şekil 44. Tabiat Parkı ile İlgili Gerekli Bilgileri Nerden Aldınız?	86
Şekil 45. Bu Tabiat Parkını Tercih Etme Nedenleriniz Nelerdir?	87
Şekil 46. Tabiat Parkından Memnun Kalma Dereceniz Nedir?	87
Şekil 47. Cinsiyet ve Giriş Ücreti Arasındaki İlişki	92
Şekil 48. Cinsiyet ve Kalabalık Algısı Arasındaki İlişki	93
Şekil 49. Cinsiyet ve Tabiat Parkının Tercih Edilmesi Arasındaki İlişki	94
Şekil 50. Cinsiyet ve Keyif Alınan Etkinlikler Arasındaki İlişki	95
Şekil 51. Medeni Hâl ve Ziyarete Geline Kışiler Arasındaki İlişki	96
Şekil 52 Yaş Aralıkları ve Parkı Ziyaret Etme Sıklığı Arasındaki İlişki	97
Şekil 53. Yaş Aralıkları ve Ziyarete Geline Kışiler Arasındaki İlişki	98
Şekil 54. Yaş Aralıkları ve Kalabalık Algısı Arasındaki İlişki	99
Şekil 55. Yaş Aralıkları ile Tabiat Parkında Yeterli Zaman Geçirme Arasındaki İlişki	100
Şekil 56. Yaş Dağılımları ve Memnuniyet Arasındaki İlişki	101
Şekil 57 Yaş Grupları ve Memnuniyet Düzeyleri Arasındaki İlişki	102
Şekil 58. Eğitim Seviyesi ve Ziyaretçi Sınırlaması Arasındaki İlişki	103
Şekil 59. Katılımcıların İkamet Ettikleri Bölge ile Kalabalık Durumları Arasındaki İlişki	103
Şekil 60. Katılımcıların İkamet ve Tabiat Parkı'nı Tercih Etmeleri Arasındaki İlişki	104
Şekil 61. Gelir Düzeyi ve Memnuniyet Arasındaki İlişki	105
Şekil 63. Piknik Ünitelerinden Görüntü	114
Şekil 64. Tabiat Parkı İçerisindeki Araç Yollarından Görüntü	115
Şekil 65. Tabiat Parkı İçerisindeki Çöp Kovalarından Görüntü	116

Şekil 66. Alan İçerisindeki Levhalardan Görüntü	117
Şekil 67. Çocuk Oyun Alanlarından Görüntü.....	118
Şekil 68. Giriş Kontrol Kapısından Görüntü	119
Şekil 69 Fauna Tanıtım Alanın Çevrilmesinden Görüntü.....	120
Şekil 70 Şekil Tabiat Parkı İçerisindeki Araç Yollarından Görüntü	120
Şekil 71 Manzara Seyir Terasından Görüntü	122
Şekil 72 Alan İçerisindeki Seyir Kulelerinden Görüntü	122
Şekil 73 Tabiat Parkı İçerisindeki Futbol Sahasından Görüntü	123
Şekil 74 Tabiat Parkı İçerisindeki Fitness Alanından Görüntü	124
Şekil 75 Tabiat Parkı İçerisindeki Tuvaletlerden Görüntüler	125
Şekil 76 Tabiat Parkı İçerisindeki Mescitlerden Görüntü.....	126
Şekil 77 Araç Parklarından Görüntüler.....	127
Şekil 78 Alan İçerisindeki Merdivenlerden Görüntü.....	128
Şekil 79. Günöbirlik Kullanım Alanlarının Konumundan Görüntü	130

KISALTMALAR DİZİNİ

%	Yüzde
(χ^2)	Ki-kare testi
₺	Türk lirası
ABD	Amerika Birleşik Devletleri
BM	Birleşmiş Milletler
BMKAL	BM Korunan Alanlar Listesi
CNPPA	Milli Parklar ve Korunan Alanlar Komitesi
DKMP	Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü
FTK	Fiziksel Taşıma Kapasitesi
GDNCNP	General Directorate of Nature Conversation and National Parks
ha	Hektar
hmax	Azami yükseklik
IUCN	Uluslararası Doğa Koruma ve Doğal Hayatı Koruma Birliği
IUPN	Uluslararası Doğa Koruma Birliği
LOS	Level of Service
m	Metre
m ²	Metre kare
mm	Milimetre
MÖ	Milattan Önce
MS	Milattan Sonra
N	Kişi
°C	Santigrat derece
OGM	Orman Genel Müdürlüğü
p	Anlamlılık düzeyi
SPSS	Statistical Package For Social Sciences
STK	Sosyal Taşıma Kapasitesi
subsp.	Alttür
TTKD	Türkiye Tabiatı Koruma Derneği
TÜİK	Türkiye İstatistik Kurumu
UNESCO	BM Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü
var.	Varyete
WCMC	Dünya Koruma İzleme Merkezi
WCPA	Dünya Korunan Alanlar Komisyonu
yy.	Yüzyıl

1. GİRİŞ

20. yüzyılın başlarında Avrupalılar tarım toplumundan sanayi toplumuna geçerken yaşam standartları kötüleşmiş ve kentsel endüstriyel ortamlarda yaşamaya başlamışlardır. Sanayileşmenin gelişmesiyle birlikte insanların hızlı ve monoton üretim hayatı ve günlük verimlilikleri azalmıştır. Teknolojik gelişme ve modern yaşam; sosyal ve kültürel değerlerin sürekli değişmesi ve rekabet ortamının yoğunlaşması insanların stresli çalışma ve yaşam ortamlarını ön plana çıkarmıştır (Göktuğ vd. 2013; Kiper, 2009; Özkan, 2001). Günlük hayatın stresinden uzaklaşmak ve dinlenmek günümüz insanının artan ihtiyaçlarından biridir (Karaküçük ve Başaran, 1996; Yiğitgüden, 2005; Burek ve Prosser, 2008; Brandt, 2011; Mansuroğlu ve Dağ, 2020).

Ülkemizde 1950’li yıllarda başlayan sanayileşme beraberinde kentleşmeyi getirmiş, sosyo-ekonomik ve kültürel gelişmeyle paralel olarak yoğunlaşmıştır. İkinci Dünya savaşının başladığı tarihte ülke nüfusunun yaklaşık %18,3’ü kentlerde yaşamaktayken, 1997 yılında bu değer %60’lara ilerlemiştir (Gül ve Küçük, 2001; Burek ve Prosser, 2008; Mansuroğlu ve Dağ, 2020).

Bugünkü yaşam kalitesinin ve tasarımın çeşitliliğinin arttığı, ekonominin güçlendiği, sürdürülebilirliğin ve çevreciliğin ortadan kalktığı, sosyal dengenin etkili bir şekilde kurulduğu çağdaş şehirlerde planlama yaklaşımıyla küresel değil bölgesel özelliğini kaybetmeyen yönetim anlayışı her geçen gün daha da artmıştır (Polat ve Gül, 2007; Demir vd., 2011; Henden Şolt, 2019).

Günümüzde bu süreçlerin hızlanması çevreye insan kaynaklı zararlar konusunda farkındalığın ve koruma-önleme kararlarının alınmasının yolunu açmıştır (Şahbaz ve Altınay, 2015). Bu tahribatların artmasıyla birlikte korunan alanlar kavramının önemi de değer kazanmaya devam etmiştir. Metropolen kent merkezleri ve çevresinde meydana gelen bu olumsuz etkenler, insan ve arasındaki ilişkinin düzgün işlemesine engel olurken, açık yeşil alanlar ve alan ölçeğine ve bölgesel rekreasyona duyulan ihtiyacın değerini arttırmıştır (Akten, 2003; Eren, 2021).

Son yıllarda bunaltıcı, stresli ve yorucu şehir hayatının etkisi, aşınma ve yıpranma olumsuzluklarının insanlar üzerindeki olumlu etkileri nedeniyle rekreasyon bir gereklilik haline gelmiştir (Talay vd. 2010; Şahbaz ve Altınay, 2015).

İnsanların boş zamanlarında açık alanlarda rekreasyon yapabilecekleri alanların önemi tabiat parklarının, milli parkların tabiat anıtlarının önemine yol açmaktadır. Milli parklar ve korunan doğal alanlar, dünya çapında kültürel, tarihi veya topografik faaliyetleri nedeniyle rekreasyona uygun alanlardır ve halk için rekreasyonel aktivitelerini gerçekleştirebileceği yerlerdir (Sayan ve Ortaçesme, 2005).

Ülkelerin ekonomik seviyelerinin yükselmesi, ulaşım olanaklarının kolaylaşması ve çeşitlenmesi, eğlence ve turizm taleplerinin büyük çoğunluğu doğal alanlara yönelik, ulusal düzeyde ziyaretçi sayısı üzerinde parklar ve korunan alanlar gün geçtikçe artmaktadır. Yoğun rekreasyon faaliyetleri ve turizmin çeşitliliği rekreasyon kaynağının bozulmasına neden olmuştur. Değişen doku, isteklere yanıt vermemekte ve deneyimde bir düşüş yaşanmaktadır. Ancak korunan alanların temel amacı, doğal ve kültürel kaynakları korumak ve gelecek nesillere bozulmadan aktarmaktır (Akten vd., 2009; Göktuğ vd. 2013).

Korunan alanlar üzerinde artan baskı ve ziyaretçi taleplerinin karşılanamaması, alan kullanımında ve faaliyetlerde zorluklara neden olmuştur. Son yıllarda doğal yerleri ziyaret eden ziyaretçi sayısında artış olmuştur. İnsanların beklentilerindeki çeşitlilik dinamikler ve gelecekte yenilenmesi gerekir. Bu arada insan davranışı ve tercihleri de çok önemlidir. Doğal alanlarda sürekli ve sürdürülebilir bir fayda sağlanması için insan davranışlarının çevreye verdiği etkinin sebeplerinin incelenmesi gerekmektedir (Cengiz ve Yüksek, 2008; Wang ve Manning, 1999; Gül ve Akten, 2005).

Taşıma kapasitesi, bir yerin kaynaklarının belirlenmesi ve bu kaynakların korunması ve kullanılması için kriterleri dikkate alınarak bölgedeki rekreasyonel faaliyetlerin maksimize edilmesinden oluşur. Bu koşullar altında mevcut boş zaman etkinliklerinin geliştirilmesi, dayanıklılığının sürekliliği açısından büyük önem taşımaktadır (Rüzgar, 2022).

2. KURAMSAL TEMELLER

2.1. Rekreasyon Kavramı ve Tarihçesi

Rekreasyon tanımı, Latince den gelmekte olup ‘tekrar etmek’ ve ‘yaratmak’ anlamlarından oluşmaktadır. Bu anlam üzerinden bakıldığında sıfırdan bir şey yaratmak, ‘yeniden yaratmak’ anlamına gelmektedir (Akten, 2003; Rüzgar, 2022).

Rekreasyon, insanların kaybettikleri enerjiyi istedikleri aktivitelerle yeniden kazanma süreci olarak tanımlanır ve bu kelime, Fransızcadan dilimize yeniden doğmak olarak çevrilen bir terim olarak karşımıza çıkar (Özkan 2001; Günel,2022). Rekreasyon kelimesi, TDK sözlük anlamında insanların boş zamanlarında gönüllü olarak katıldıkları dinlenme ve bedensel etkinlikler olarak tanımlanmaktadır. Diğer bir anlamı ise; herhangi bir alanı insanların eğlenmek, dinlenmek ve çeşitli aktiviteler için kullanabilecekleri bir yer haline getirmek anlamını taşımaktadır (URL-1).

Rekreasyon, insanların fiziksel, zihinsel ve duygusal sağlıklarını destekleyen ve yaşamlarındaki önemli bir rol oynayan bir kavramdır. Boş zamanın etkin bir şekilde kullanılması, insanların sağlıklı bir yaşam sürmeleri ve yaşam kalitelerini artırmaları için hayati bir faktördür. Rekreasyon zihinsel sağlığı destekler. Boş zaman aktiviteleri, stresin azaltılmasına yardımcı olabilir ve zihinsel refahı artırabilir (Iwasaki ve ark., 2013). Bir çalışma, doğa yürüyüşlerinin depresyon semptomlarını azalttığını ve ruh halini iyileştirdiğini göstermiştir (Bratman ve ark., 2015).

Boş zaman, insanların yaşamdaki önemli sorunlardan kurtulmaları, kendilerini geliştirmeleri, iş ve yaşamdaki duygusal tükenme, stres, depresyon ve diğer gerilimlerle baş etmeleri için önemli bir faktördür. İnsanlara kendilerini mutlu ve sağlıklı bir yaşam sürmelerini sağlayan "gençleşme ve dinlenme" genel bir aktivite modu sağlar. Bireyin kendisi ve toplumla olan ilişkisini, sosyokültürel değerlerini olumlu yönde etkiler. Bununla birlikte, insanların yaşam standartlarının iyileştirilmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Rekreasyon, sosyal bağları güçlendirebilir. Grup içi spor etkinlikleri veya topluluk tabanlı organizasyonlara katılma, insanların sosyal ilişkiler kurmasına ve topluluklarına katkıda bulunmasına yardımcı olabilir (Shores ve ark., 2017).

Boş zamanın etkin kullanımı, yaşam dengesini sağlar. İş ve diğer sorumluluklarla dengeli bir şekilde boş zaman harcamak, iş-yaşam dengesini koruma açısından büyük öneme sahiptir (Simpson ve Smart, 1998). Rekreatyoneel etkinlikte bulunan insanlar, yani boş zamanlarını etkili bir şekilde kullanan insanların davranışları incelendiğinde, stressiz ve motive oldukları gözlemlenmiştir.

Bucher (1972) tarafından ifade edilen rekreasyon anlayışı aşağıdaki genel ifadelerle özetlenebilir:

- Serbest zaman aktiviteleri olarak gerçekleştirilen rekreasyon, ticari kazanç amacı taşımadan icra edilir.
- Rekreatyona katılım, bireylerin istek ve arzularına dayalı olarak gönüllülük esasıyla gerçekleşir.
- Rekreatyoneel etkinlikler, katılımcılarda memnuniyet ve keyif hissi oluşturmayı hedefler.
- Bu etkinlikler, kullanıcılara değer katarken birey ve toplum için fayda sağlamayı amaçlar. (Kheyri, 2019).

Karaküçük ve Başaran (1999)'a göre boş zaman, bireylerin işlerine ve gereksinimlerine ayıracakları zaman dışında özgürce kullanabilecekleri ve seçim yapabilecekleri zaman olarak tanımlanır.

Tezcan (1994)' e göre bireylerin hem kendilerine hem de çevrelerine karşı yükümlülük ve bağlarının olduğu ve kendi özgür iradeleri ile bir faaliyette bulundukları zamandır. Kısacası bireylerin, çalışma hayatında zaman çerçevesinde bağımsız ve özgür olduklarını söylemektedir.

Rekreatyounun insanlık için bir ihtiyaç olduğu bilinmektedir. Bu ihtiyaç tarihin her aşamasında yine bir ihtiyaç olarak karşımıza çıkmaktadır. Geçmiş medeniyet ve uygarlıklarda rekreatyoneel aktivitelere baktığımızda, ilk boş zaman ile ilgili ifadeler eski Yunan medeniyetlerinden bugüne kadar uzanmaktadır. Eski Yunanlıların boş zaman ifadesini ilk olarak kullanan insanlar olduğu bilinmektedir (Torkildsen, 2005; Karakan, 2021).

Eski Mısır'daki rekreasyon etkinliklerine katılanlar, varlıklı ailelerden ve üst düzey insanlardan oluşmaktaydı. Rekreasyon faaliyetleri genellikle spor, avcılık, savaş ve danstan oluşmaktadır. Roma döneminin rekreasyon faaliyetleri incelendiğinde, bunu geçmek için en bariz yöntem gladyatör dövüşüydü. M.S. 354 yılı Roma İmparatorluğu döneminde bir yılda 200 adet tatilleri olduğu belirlenmiştir. Bu onların boş zamanlarının doruk noktasında olduğunu göstermektedir. Antik çağda 800'den fazla hamamın bulunması, insanların boş zamanlarını geçirdikleri alanlar olarak kabul edilmektedir (Sevil vd. 2012).

2.2. Rekreasyon Potansiyeli Kavramı

Şehirlerin sıkıcı çevresinden kaçarak, kentsel olmayan alanlarda doğayla yalnız kalma isteği, günümüzde artan bir eğilim olarak gözlemlenmektedir. Son yıllarda, rekreasyon alanlarının ziyaretçi sayılarındaki belirgin artışlar, bu olgunun somut kanıtları olarak ortaya çıkmaktadır. Rekreasyon potansiyeli, herhangi bir rekreasyon alanının yerel halkın ve dışarıdan gelen ziyaretçilerin rekreasyonel gereksinimlerini karşılayabilme yeteneğini ifade etmektedir. Bu nedenle, rekreasyon alanlarının potansiyellerinin önceden belirlenmesi son derece kritik bir öneme sahiptir (Güleç 1990). Rekreasyon bölgelerinin rekreasyonel potansiyelinin tespiti, alanın daha etkin ve verimli bir şekilde kullanılmasını sağlamakla kalmayıp aynı zamanda koruma ve sürdürülebilirlik konularında da büyük bir rol oynamaktadır.

2.3. Rekreasyonel Taşıma Kapasitesi Kavramı

Rekreasyonel taşıma kapasitesi, kullanıcıların bir rekreasyonun biyolojik ve kültürel varlıklarına kabul edilemez bir zarar vermeden konum için uygun gördükleri kullanım düzeyini tanımlamaktadır (Manning and Lawson 2002; Göktuğ vd 2013; Caner, 2018).

Rekreasyonel taşıma kapasitesinin temel hedefi, korunan bir alanın rekreasyonel olanaklarını muhafaza ederek fiziksel çevresi ve kültürel değerlerini korumak adına yönetim tarafından belirlenen en fazla ziyaretçi sayısını yönetmektir. Bu nedenle, çok yönlü bir kavram olarak değerlendirilebilecek rekreasyonel taşıma kapasitesi, fiziksel, sosyal ve ekolojik yönleri içeren geniş bir yelpazeye sahiptir (Sayan ve Ortaçşme, 2005; Göktuğ ve Arpa, 2016).

Rekreasyonel taşıma kapasitesi genellikle; Fiziksel Kapasite, Sosyal Kapasite, Ekolojik Kapasite ve Yönetim Kapasitesi olmak üzere dört ana başlık altında değerlendirilmektedir.

2.3.1 Sosyal Taşıma Kapasitesi

Sosyal taşıma kapasitesi, bir eğlence alanında ziyaretçilerin memnuniyet düzeyini düşürmeden sağlayabilecekleri en yüksek ziyaretçi yoğunluğunu temsil eden kritik bir kavramdır (Göktuğ vd., 2013). Bu kapasite, ziyaretçilerin kalabalık yoğunluğuna ve memnuniyet durumlarına ne kadar tolerans gösterebileceklerini belirlemeye yardımcı olur. Daha derinlemesine bir inceleme yapıldığında, şu önemli soruların yanıtları aranmaktadır (Grieser, 2005; Göktuğ vd., 2013):

Ziyaretçi Etkinliği ve Kalabalık Algısı İlişkisi: Ziyaretçilerin bölgedeki etkinlik düzeyleri ile kalabalık algıları arasında nasıl bir ilişki bulunmaktadır? Belirli etkinliklerin ziyaretçilerin kalabalık yoğunluğunu nasıl algılamalarına etkisi nedir?

Ziyaretçi Tolerans Seviyeleri: Ziyaretçiler, bölgenin sunduğu hizmet kalitesinde herhangi bir eksiklik yaşamadan en fazla hangi kalabalık seviyesine uyum sağlayabilirler? Ziyaretçilerin bireysel toleransları ve tercihleri nasıl dikkate alınabilir?

Yönetim Müdahalesi: Yönetim, hangi kalabalık seviyesine ulaşıldığında müdahalede bulunmalıdır? Ziyaretçi deneyimini ve alanın sürdürülebilirliğini korumak için yönetimin nasıl bir eylem planı olmalıdır?

Bu soruların yanıtları, sosyal taşıma kapasitesinin yönetilmesi ve ziyaretçi memnuniyetinin sürdürülmesi açısından hayati öneme sahiptir. Araştırmalar, ziyaretçi davranışları, algıları ve toleransı hakkında daha fazla bilgi edinmek için gereklidir (Göktuğ vd., 2013; Caner, 2018). Bu bilgi, korunan alanların etkili bir şekilde yönetilmesine ve sürdürülebilir bir ziyaretçi deneyiminin sağlanmasına katkı sağlar.

2.3.2 Fiziksel Taşıma Kapasitesi

Fiziksel taşıma kapasitesi, bir rekreasyon alanının mevcut fiziksel yapısı ve olanakları göz önünde bulundurularak, belirli bir süre boyunca en fazla kabul edilebilir ziyaretçi sayısını ifade etmektedir (Caner, 2018).

Bu kapasitenin içeriği ve anlamı, fiziksel taşıma kapasitesini inceleyen araştırmacılar arasında farklı yorumlar içerebilir. İlgili literatürü değerlendirdiğimizde, bazı araştırmacılar fiziksel yapının ve tesislerin özelliklerini ayrı ayrı incelemişlerdir. Diğer yandan, bazı

araştırmacılar bu özellikleri bir bütün olarak ele alarak sosyal faktörleri içeren daha kapsamlı çalışmalar yapmışlardır (Caner, 2018).

Fiziksel taşıma kapasitesi, bir rekreasyon alanının sürdürülebilirliği açısından kritik bir öneme sahiptir. Bu kapasiteyi anlamak, alanın fiziksel yapısını, tesislerini ve mevcut imkanlarını değerlendirmeyi gerektirir. Ayrıca, fiziksel taşıma kapasitesinin belirlenmesi, ziyaretçilerin güvenliğini, konforunu ve deneyimini artırmak için yönetim açısından önemlidir.

2.3.3. Ekolojik Kapasite

Ekolojik kapasite, belirli bir rekreasyon alanında yürütülen etkinliklerin doğal ekosistem üzerindeki potansiyel etkilerini detaylı bir şekilde değerlendirmek ve sürdürülebilir yönetim için gerekli önlemleri belirlemek amacıyla kullanılan önemli bir araçtır (Caner, 2018). Ekolojik taşıma kapasitesi kavramı altında incelenmesi gereken faktörler oldukça çeşitlidir ve bu faktörlerin tümü, rekreasyon alanlarının uzun vadeli çevresel sürdürülebilirliğini etkileyen önemli parametrelerdir.

Bu faktörler arasında ilk sırada toprak aşınması gelmektedir. Rekreasyon faaliyetleri sırasında toprak erozyonu, ekosistemde kalıcı hasarlara neden olabilir ve bu, Caner (2018) tarafından da belirtildiği gibi, uzun vadede toprak verimliliğini azaltabilir. Su kalitesi, bir diğer kritik unsurdur. Rekreasyon alanlarındaki aktiviteler, su kaynaklarının kalitesini etkileyebilir ve bu durum, sucul ekosistemlere zarar verebilir (Caner, 2018).

Bitki örtüsü sağlığı, rekreasyon alanlarının ekolojik dengeyi korumasında hayati bir rol oynar. Özellikle yerel bitki türlerinin korunması, biyoçeşitliliği sürdürülebilir kılar (Caner, 2018). Araç trafiği yoğunluğu ve egzoz emisyonları, hava kalitesini etkileyebilir ve bu durum hem doğal hem de insan kaynaklı çevresel faktörlere bağlı olarak ekosistem sağlığını olumsuz etkileyebilir.

Rekreasyon alanlarının biyolojik çeşitliliğine olan etkiler de göz önünde bulundurulmalıdır. Fauna ve flora tehditleri, yerel türlerin yaşam alanlarını tehlikeye atabilir ve ekosistem dengesini bozabilir. Bu nedenle, rekreasyon alanlarında biyolojik çeşitliliği desteklemek için koruma önlemleri alınmalıdır (Caner, 2018).

Son olarak, gürültü kirliliği gibi faktörler hem doğal yaşamı hem de ziyaretçi deneyimini olumsuz etkileyebilir. Bu nedenle, rekreasyon alanlarının sürdürülebilir yönetimi, bu tür etkileri minimize etmek için gereklidir (Caner, 2018).

2.3.4. Yönetim Kapasitesi

Yönetim kapasitesi analizi, rekreasyon alanlarının sürdürülebilir yönetimi için iki önemli boyutta ele alınır. İdari kapasite, belirli bir mekânda yönetilebilecek en üst seviyede misafir veya ziyaretçi sayısını tanımlar ve bu, rekreasyon alanının altyapısı, güvenlik önlemleri, personel ve kaynaklarını etkili bir şekilde yönetebilme yeteneğini ifade etmektedir. Öte yandan, ekonomik kapasite, bir rekreasyon alanının kaynaklarını en etkili şekilde kullanarak fayda-maliyet dengelemesini en uygun seviyede tutmayı hedefler. Bu, gelir ve harcamaların dengeli bir şekilde yönetilmesini ve uzun vadeli finansal sürdürülebilirliğin sağlanmasını gerektirir. Bu iki boyutlu yaklaşım, rekreasyon alanlarının verimli bir şekilde yönetilmesi için temel bir çerçeve oluşturur, çünkü idari kapasitenin yüksek olması, güvenli ve düzenli bir ziyaretçi deneyimi sunma yeteneğini artırırken, ekonomik kapasitenin etkili bir şekilde kullanılması, sürdürülebilir finansal kaynakların korunmasına yardımcı olur. Bu iki kapasitenin uyumlu bir şekilde yönetilmesi, rekreasyon alanlarının doğal çevreye ve topluma olumlu bir şekilde katkı sağlamasını destekler (Caner,2018)

2.4.Taşıma Kapasitesi Kavramı

Taşıma Kapasitesi terimi genellikle bir objenin, canlının ya da bir çevrenin işlevselliğini veya niteliğini sürdürerek, dışsal etkenlere karşı direnme, tahammül etme veya dayanma sınırını ifade eden bir kavram olarak açıklanabilir (Göktuğ vd 2013).

Wagar (1964) tarafından tanıtılan taşıma kapasitesi kavramı, korunan alanların ziyaretçi sayısı ve bu ziyaretçilerin alan üzerindeki olası etkilerini belirli yöntemlerle değerlendirmeye odaklanmıştır. Günümüzde ise bu kavramın değerlendirilmesi sürecinde, ekonomik, çevresel, sosyal-kültürel, topografik gibi birçok farklı veri dikkate alınarak sonuçlara ulaşılmaktadır (Akten ve Gül, 2014; Koçak,2023).

Doğa alanlarındaki taşıma kapasitesi kavramı ilk olarak için 1922'de Hadwen ve Palmer Mera Yönetimi Çalışması ile dile getirilmiştir. Bu terim yaban hayatı yönetimi ile sınırlı

olmayıp, rekreasyon ve turizmde kullanılmaya başlanmıştır (Clarke, 2002; McCool ve Lime, 2001; Göktuğ vd, 2013; Caner, 2018).

DTO (Dünya Ticaret Örgütü) (1981) tarafından tanımlanan taşıma kapasitesi, bir turistik mekânda aynı anda bulunabilecek kişi sayısını belirtirken, fiziksel, ekonomik ve sosyo-kültürel değerlere zarar vermeden ve ziyaretçilerin memnuniyetini olumsuz etkilemeden sürdürülebilir bir deneyim sağlama yeteneğini ifade etmektedir (Vujko ve diğerleri, 2017; Suana ve diğerleri, 2020).

2.5. Korunan Alanlar Kavramı

Korunan alanlar" terimi, doğal ve kültürel değerleri uzun vadeli olarak koruma ve sürdürme amacı taşıyan, belirli yasal düzenlemelere tabi tutulan kara ve deniz bölgelerini ifade eder. Bu alanlar, özellikle biyolojik çeşitliliği koruma gibi özgün doğa koruma hedeflerine odaklanarak ayrılmış, düzenlenmiş ve özenle yönetilen coğrafi bölgeler olarak da tanımlanır; bu tanım, Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi tarafından da kabul edilmektedir (Anonymous, 2020).

Doğa koruma ve çevre koruma arasındaki ilişkinin var olan tarihi zamanı incelendiğinde, doğa koruma kavramının asırlar süren bir zaman diliminde kullanılmakta olduğu, çevre koruma kavramının ise 1960'lardan sonra kullanılmaya başladığı bilinmektedir. Doğa korumanın çeşitli amaç ve hedefleri olmasından dolayı, günümüzde çoğu kesim tarafından çevre korumanın bir parçası olarak kabul edilmektedir (Yücel, 2016).

20. yüzyılın başlarında, korunan alanların dünya yüzölçümüne oranı oldukça sınırlıydı ve neredeyse bir avuç kadar küçüktür. Ancak yüzyılın sonlarına doğru, dünya genelinde 162.000'den fazla ulusal korunan alanın, toplam 28,4 milyon km'lik bir alanı kapladığı bilinmektedir. Bu büyük artış, doğanın ve biyolojik çeşitliliğin korunmasının küresel düzeyde bir öncelik haline geldiğini yansıtmaktadır. Korunan alanlar, ekosistemleri koruma, doğal kaynakları sürdürülebilir bir şekilde kullanma ve biyolojik çeşitliliği destekleme konusundaki taahhütlerimizin bir yansımasıdır. Ayrıca, bu alanlar insanların doğayla uyumlu bir şekilde yaşamalarını teşvik etmek ve gelecek nesillere bu değerli alanları aktarma amacını taşımaktadır. Bu bağlamda, korunan alanların sadece doğal değil, aynı zamanda kültürel ve eğitimsel bir öneme sahip olduğu unutulmamalıdır (Watson et al., 2014).

Korunan alanlar kavramı, modern çağda daha fazla önem kazanmış gibi görünse de aslında binlerce yıl öncesine dayanan köklere sahiptir. Tarih boyunca yerel topluluklar, kutsal mekanları, tapu alanlarını ve avlanma bölgelerini koruma amacıyla benzer bir anlayışı uygulamışlardır. Bu erken uygulamalar, insanların doğal kaynakları ve çevreyi dikkatle yönetme ihtiyacını yansıtmaktadır. Ancak, son yüzyılda modern korunan alanlar kavramı büyük bir evrim geçirmiştir (Koçak,2023).

2.6. Dünyada Korunan Alanların Tarihçesi

Dünya tarihinde ilk olarak ilan edilmiş olan milli parklardan birisinin Sydney'in güney tarafında bulunan Royal Milli Parkı olduğu bilinmektedir. Gelişen coğrafyadaki insanlar doğal alanlarda rekreasyon fırsatı oluşturmak amacıyla bu alan ilan edilmiştir (Eagles vd. 2002; Kılıç, 2018). Milli park sayısındaki artış hükümetleri tedbirler almaya zorlarken çabaları sayesinde çeşitli faaliyetlerin başlamasına ve gelecek nesillere aktarılmasına yol açmıştır.

19. yüzyılda Kuzey Amerika, Avustralya, Avrupa ve Güney Afrika gibi bölgelerde, modern anlamda korunan alanların oluşturulma süreci başlamıştır. Bu bölgelerdeki korunan alanlar, özellikle ekonomik açıdan sınırlı potansiyele sahip alanların doğal karakteristik özelliklerinin ve vahşi yaşam alanlarının korunması amacıyla oluşturulmuştur. İlk oluşturulduklarında, birçoğu peyzajların, türlerin ve kamusal kaynakların korunması amacıyla kurulmuştur. Ancak 20. yüzyılın ortalarına gelindiğinde, korunan alanlardan turizm geliri elde etme fikri önem kazanmıştır. Günümüzde ise, bazı gelişmekte olan ülkeler için korunan alanlardan elde edilen gelirler, ulusal ekonomiler için kritik bir kaynak haline gelmiştir. Örneğin, Ruanda'daki Volcanoes Ulusal Parkı sınırları içerisindeki dağ gorillerini görmek için gelen turistlerden yılda 200 milyon ABD doları gelir elde edilmiştir ki bu gelir, ülkenin en büyük döviz kaynağı olarak kabul edilmektedir (Balmford et al., 2009; Maekawa et al., 2013).

Dünya genelinde korunan alanların sayısının hızla artmasıyla birlikte bu alanların devamlılığın sağlanmasına yönelik çalışmalar hız kazanmıştır. Sonuç olarak, çeşitli kurum ve kuruluşlar tarafından korunan alanların korunmasına yönelik stratejiler geliştirilmekte ve dünya genelinde bu alanların korunması ile uğraşan kuruluşların sayısı artmaktadır. 1948'de Birleşmiş Milletler 'in bir şubesi olan UNESCO'nun girişimiyle, milli parkları ve uluslararası koruma hareketlerini geliştirmek ve tartışmak için Uluslararası Doğayı Koruma

Birliği (IUPN) kuruldu. Bu kuruluş, doğal çevreyi, yaban hayatını ve biyoçeşitliliği korumak için kurulmuş uluslararası bir kuruluştur. Daha sonraki yıllarda adı Uluslararası Doğayı ve Yaban Hayatı Koruma Birliği- IUCN olarak değıştirilmiş ve 1990 yılında Dünya Koruma Birliği olarak güncellenmiştir (Kervankıran ve Eryılmaz, 2014; Kervankıran ve Gül, 2016).

1962 yılından bu yana Birleşmiş Milletler Korunan Alanlar Listesi (BMKAL), Dünya Korunan Alanlar Komisyonu (WCPA) ve Dünya Koruma Denetim Merkezi (WCMC) tarafından düzenlenmektedir. Bu liste, çeşitli koruma statülerine sahip alanların karşılıklarını belirlemeyi, korunan alanların küresel dağılımını göstermeyi ve ülkeler ile bölgeler arasında karşılaştırmalar yapmayı amaçlamaktadır. 2018 yılı verilerine göre, dünya genelinde 238,563 korunan alan bulunmakta ve bu alanlar toplamda 46,414,431 kilometrekarelik bir yüzeyi kapsamaktadır. Kara alanlarının %14.87'si (Antarktika hariç) ve deniz alanlarının %7.27'si koruma altındadır (Kuvan, 2012; Anonymous, 2018). Aşağıdaki Tablo 1'deki sayısal verilere göre, dünya genelinde korunan alan sayısı sürekli olarak artmaktadır.

Tablo 1. Dünyada Koruma Altındaki Alanların Zaman İçindeki Değişimi: Sayılar ve Kapladığı Alanlar (Anonymous, 2016; Koç ve Soykan, 2020)

Yıl	Sayı	Toplam Alan (km ²)
1962	9.214	2.400.000
1972	16.394	4.100.000
1981	27.794	8.800.000
1992	48.388	12.300.000
2003	102.102	18.800.000
2014	200.429	32.868.673
2018	238.563	46.414.431

2.7. Türkiye’de Korunan Alanların Tarihçesi

Biyolojik varlık ve kaynaklar açısından zengin ülkemizde, doğa koruma ile ilgili ilk çalışmalar 1950’li yıllara kadar dayanmaktadır. Ülkemizin biyolojik zenginliğine ek olarak, geçirdiği evrimler ve örgütlenmesi aşağıda özetlenmeye çalışılmıştır (Ç.O.B., 2007; Ezer, 2008; Çağlayan, 2019).

Biyolojik çeşitlilik açısından oldukça zengin olan ülkemiz, Avrupa, Asya ve Afrika arasında doğal bir köprü konumunda olup, farklı jeolojik yapıya, farklı iklim kuşaklarına ve farklı ekolojik zenginliklere sahiptir. Doğal kaynakların çeşitliliği ve zenginliği Anadolu’yu dünyanın ilk kolonilerinden biri haline getirmiş ve dolayısıyla kültürel zenginliğin artmasıyla doğal kaynakların tükenmesi başlamıştır.

Eldeki verilere göre, potansiyel olarak %70 'i ormanlar tarafından kapsanması gereken mevcut Anadolu orman örtüsü, toplam alanın yaklaşık 1/4'ü kadardır. Anadolu'da yaşayan bütün uygarlıklar bu olumsuz gelişmede pay sahibi olmuştur. Öte yandan, doğanın esasen ve belirli yasal normlar çerçevesinde korunmasına yönelik çalışmaların tarihi oldukça yenidir. Bununla birlikte, 19. yüzyılda orman varlıklarını korumak için bazı girişimlerde bulunuldu ve yasal işlem başlatılmıştır. Ancak bu tedbirlerle birlikte doğal dengenin korunmasından çok ormanların kullanılması fikri galip gelmiştir.

Türkiye’de ilk korunan alanın 1958 yılında ilan edilmiş olan "Yozgat Çamlığı Milli Parkı" olduğu bilinmektedir. Daha sonraki yıllarda ise milli parkların uluslararası boyutta ve turizm açısından önemli olduğu vurgulanarak, uluslararası düzeydeki milli park planlaması uzmanlarının Türkiye'ye gelmeleriyle birlikte bu alanların tesisleri hakkında araştırmaları ve çalışmalar yapmaları istenmiştir. 1969 ve 1970’li yılların başında koruma özelliğine sahip olan bazı alanlar açısından Türk ve Amerikalı uzmanlarla birlikte “Milli Park Uzun Devreli Gelişme Planları” (UDGP) hazırlandığı bilinmektedir. Türkiye’de bulunan korunan alanların 1958-2022 yıllarına göre gelişimi Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Ülkemizde 1958-2022 Yılları Arasında Korunan Alanların Gelişimi (URL-2)

Yıl	Milli Park		Tabiat Parkı		Tabiat Anıtı		Tabiatı Koruma Alanı	
	Adet	Alan (ha)	Adet	Alan (ha)	Adet	Alan (ha)	Adet	Alan (ha)
1958	2	4.412						
1959	4	22.657						
1960	4	22.657						
1961	5	35.681						
1962	5	35.681						
1963	5	35.681						
1964	5	35.681						
1965	6	37.304						
1966	7	64.902						
1967	7	64.902						
1968	8	71.769						
1969	9	126.875						
1970	11	140.126						
1971	12	182.800						
1972	13	213.818						
1973	15	282.976						
1974	15	282.976						
1975	15	282.976						
1976	16	284.094						
1977	16	284.094						
1978	16	284.094						
1979	16	284.094						
1980	16	284.094						
1981	17	325.042						
1982	17	325.042						
1983	17	325.042	1	1.020				
1984	17	325.042	2	1.399				

Tablo 2. (Devamı) Ülkemizde 1958-2022 Yılları Arasında Korunan Alanların Gelişimi
(URL-2)

1985	17	325.042	2	1.399				
1986	18	334.656	2	1.399				
1987	19	339.124	2	1.399			11	4.909
1988	21	355.551	3	2.644	1	10	17	8.663
1989	21	355.551	5	4.832	1	10	17	8.663
1990	21	355.551	5	4.832	1	10	19	19.790
1991	21	355.551	7	11.279	1	10	21	35.502
1992	21	355.551	7	11.279	1	10	21	35.502
1993	22	442.406	7	11.279	2	11	25	36.930
1994	27	537.653	9	26.052	23	67	29	55.359
1995	28	592.717	11	47.279	55	75	30	62.146
1996	31	637.083	11	47.279	55	75	30	62.146
1997	31	637.083	11	47.279	55	75	30	62.146
1998	32	646.512	15	54.535	56	332	33	64.353
1999	32	646.512	15	54.535	56	332	33	64.353
2000	33	684.265	16	69.227	58	343	33	64.353
2001	33	684.265	16	69.227	59	455	33	64.353
2002	33	684.265	17	69.227	89	458	33	64.353
2003	33	684.265	17	69.227	102	5.302	33	64.353
2004	35	704.798	17	69.227	102	5.302	33	64.353
2005	36	800.885	17	69.227	102	5.302	33	64.353
2006	37	825.242	18	69.227	104	5.302	33	64.353
2007	39	847.732	20	70.173	104	5.302	32	63.008
2008	39	847.732	28	73.436	105	5.551	31	46.575
2009	40	848.119	37	74.290	105	5.551	31	46.575
2010	41	865.801	40	74.529	105	5.551	31	48.067
2011	40	848.119	179	81.332	106	5.561	31	63.694
2012	40	848.119	184	82.278	107	5.713	31	63.694
2013	40	848.119	189	89.832	112	6.678	31	63.694
2014	39	814.762	201	96.963	112	6.683	31	64.208
2015	40	828.614	204	99.394	112	8.993	31	64.224
2016	42	845.814	209	99.378	111	7.142	30	47.244
2017	42	845.814	223	102.409	111	7.206	30	46.794
2018	44	866.684	243	106.453	112	7.488	30	46.794
2019	44	868.428	247	106.836	116	9.389	30	46.726
2020	45	907.520	250	107.632	115	9.393	31	46.461
2021	46	908.543	260	109.638	114	9.104	31	46.455
2022	48	911.204	261	108.332	113	8.357	31	46.455

Türkiye'deki "Korunan Alan" statüsüne sahip bölgeler, ilgili bakanlıkların yasal düzenlemeleri doğrultusunda belirlenmektedir. Bu tür alanların korunan alan statüsüne sahip olabilmesi için orman rejimi ve diğer korunan alanlarla ilgili kanunlar, yönetmelikler ve diğer yasal düzenlemelerin yanı sıra doğa korumasıyla ilgili uluslararası sözleşmelerden yasal temellere sahip olması gerekmektedir. Türkiye'de korunan alanlarla ilgili önemli kanunlar Tablo 3 'de aşağıda bulunmaktadır.

Tablo 3. Korunan Alanlara Dair Kanuni Düzenlemeler (Yıldız, 2019)

Kanun	Yayımlandığı Tarih
6831 Sayılı Orman Kanunu	31.08.1956
1380 Sayılı Su Ürünleri Kanunu	04.04.1971
2863 Sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu	21.07.1983
2873 Sayılı Milli Parklar Kanunu	09.08.1983
2872 Sayılı Çevre Kanunu	11.08.1983
3621 Sayılı Kıyı Kanunu	17.04.1990
3194 Sayılı İmar Kanunu	03.05.1985
4915 Sayılı Kara Avcılığı Kanunu	11.07.2003
5403 Sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu	03.07.2005

2.8. Korunan Alanların Sınıflandırılması

Uluslararası Doğa Koruma ve Doğal Hayatı Koruma Birliği (IUCN)'ne göre; Korunan alan, özellikle biyolojik çeşitliliğin, doğal kaynakların korunmasına ve sürdürülmesine ayrılmış ve kanunlar veya diğer etkin kişiler tarafından yönetilen bir kara ve/veya deniz parçasıdır. Korunan doğal alanların öncelikli amacı, öncelikli doğal, kültürel ve görsel kaynak değerleri, çevresel koşulları korumak, bilimsel ve eğitim faaliyetlerine temel oluşturmaktır (IUCN,1994; Gül ve Akten, 2005).

IUCN'nin yönetim amaçlarına göre korunan alanların sınıflandırmasını yaparken, mutlak doğa koruma rezervi, yaban hayatı alanı, milli park, tabiat anıtı, habitat-tür yönetim alanı, korunan peyzaj/deniz alanı ve doğal kaynakların sürdürülebilir kullanım amacıyla yönetilen korunan alanlar olarak alt kategorilere ayırmıştır (Dudley, 2008; Güneş, 2011).

Mutlak doğa koruma rezervi; bazı duyarlı ekosistemler veya ulusal öneme sahip bitki ve hayvan türlerinin yaşadığı bölgeler, değerlendirildiğinde aşağıdaki alt başlıklara dikkat edilmelidir:

- Ekosistemleri ve türleri, insan faaliyetlerinden olabildiğince az etkilenmiş bir şekilde koruma altına almak.
- Bilimsel araştırmalar, çevresel izleme ve eğitim için doğal çevrenin, temel alanlar da dahil olmak üzere, tüm önlenebilir erişimlerden korunması.
- Araştırmalar ve diğer faaliyetler rahatsızlığı en aza indirmek amacıyla dikkatlice planlanmalı ve uygulanmalıdır.

- Doğa ile ilişkili kültürel ve manevi değerleri korumaya yönelik önlemler alınmalıdır (URL-2).

Yaban hayatı alanı; korunan alanlar, doğal özelliklerini ve süreçlerini koruyan, büyük ölçüde değişmeden kalan veya insan faaliyetleriyle çok az miktarda değişikliğe uğrayan geniş arazi parçalarıdır. Bu bölgeler, genellikle önemli veya kalıcı insan yerleşimlerinden uzaktır ve ekolojik bütünlüklerini korumaya odaklanarak doğal yapılarını sürdürmeye çalışır (Leroux et al. 2009). Bu tür alanların temel özellikleri şunlardır;

- Yerli faunayı ve flora topluluklarını büyük ölçüde içeren ve bozulmamış yırtıcı-av ekosistemlerini koruma çabası,
- Biyolojik çeşitliliği korumak için yeterli büyüklükte alanlar oluşturmak, ekolojik süreçleri desteklemek, biyolojik çeşitlilik için sığınak oluşturmak ve iklim değişikliğinin olumsuz etkilerine karşı tampon görevi görmek,
- Sadece basit araçların kullanımına izin vermek ve yabani yaşamı zarar verici etkilerden korumak, böylece alanın biyolojik ve kültürel değerlerini olumsuz etkileyen aşırı insan faaliyetlerinden uzak durmak gibi ilkel araçların kullanımıyla alanın korunması (Anonymous, 2013).

Milli parklar; bölgenin ekolojik, doğal biyolojik çeşitliliğini ve çevresel süreçlerini koruyan, eğitim ve rekreasyonu teşvik eden yerlerdir. (URL-4).

IUCN bir bölgenin milli park olarak adlandırılması için üç ana spesifik özellik üzerinde durulması gerektiğini belirtmektedir.

Bunları şu şekilde söyleyebiliriz;

- Bölgenin doğal olması, kültürel aktiviteler olarak veya rekreasyonel değeri nedeniyle nadir bulunan özellikte olmalı.
- Bölgenin korunmaya ihtiyacı olması gerekmedi.
- Bölge korunabilir (korunmaya uygun – kaynak değerleri tahrip olmamış) olmalıdır (Şahbaz ve Altınay, 2015).

Tabiat Anıtı; belirli olağanüstü doğal güzelliklere ve bunlarla ilişkili biyolojik çeşitliliğe sahip habitatların korunduğu alanlardır. Bu alanların korunmasındaki hedefler,

- Büyük değişikliklere uğramış manzara noktalarında veya deniz manzaralarında biyolojik çeşitliliğin korunması,
- Biyoçeşitlilik değerlerine sahip olan belirli noktalarda sosyo-kültürel değerlerin korunmasıdır (URL-4).

Habitat/ tür yönetim alanları; korunan alan sınıfı, temel hedefi türlerin veya habitatların korunması olan ve bunu yönetim mekanizmasına yansıtan bir sistemdir. Belirli türlerin ihtiyaçlarını karşılamak veya habitatlarını korumak için aktif ve düzenli müdahaleler gerçekleştirilir (Leroux et al., 2009)

Kara veya deniz peyzaj koruma alanları; bu sınıflandırma altında yer alan korunan bölgeler, kara ve deniz manzarasının muhafaza edilmesi amacıyla yönetilirken aynı zamanda eğlence ve dinlenme amaçlarına da hizmet etmektedir. İnsan ile doğa arasındaki etkileşimin zaman içinde önemli ölçüde estetik, ekolojik ve kültürel değerleri şekillendirdiği bu bölgeler, genellikle zengin biyolojik çeşitliliğe sahiptir ve gerektiğinde kıyıları ve denizi içermektedir (Karakaya, 2019). Söz konusu alanlar için;

Toplulukların, farklı kültürlerin ve manevi değerlerin muhafaza edilmesi aracılığıyla doğa ve kültür arasında dengeli bir etkileşim sağlama amaçlanmaktadır.

Kültürel peyzajla ilişkilendirilmiş türlerin sürdürülmesi ve yoğun kullanılan bölgelerde sunulan koruma imkanlarının dengeleyici bir şekilde geniş kapsamlı korumaya destek sağlaması hedeflenmektedir.

Rekreasyon ile turizmin entegre edilmesi, sosyo-ekonomik aktivite olanaklarının birleştirilmesi amaçlanmaktadır.

Kıymetli kırsal alanlar ve deniz bölgelerinin belirlenmesi ve içerdikleri doğal ve kültürel mirasın yönetimine toplumun etkin bir şekilde katılımını sağlama hedeflenmektedir.

Geniş kapsamlı uygulama sahalarının yaratılması, halkın eğitilmesi ve sürdürülebilirlik modelleri üzerinde çalışılması yönünde adımlar atılması amaçlanmaktadır (URL-6).

Sürdürülebilir doğal kaynak kullanımıyla uyumlu korunan alanlar; Sürdürülebilir kullanımın ve koruma kavramının birbirleriyle bağlantılı olabileceği, doğal ekosistemlerin muhafaza edilmesi ve sürdürülebilirliğinin temin edilmesi hedeflenmektedir.

Bu listedeki alanlar, IUCN tarafından belirlenen kategoriler arasında diğerlerinden farklılık gösterir. Bu alandaki koruma çabaları, doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımıyla birlikte diğer koruma önlemleri arasında sinerji yaratmayı amaçlar. IUCN, bu kategoriye dahil edilen bazı alanların mümkün olduğunca doğal halini korumasını önerir ve bu öneri, yönetim açısından ek ilave alan atamasının mümkün olmadığı durumlarda bile geçerlidir. Bazı ülkelerde bu oran üçte iki şeklinde belirlenmiştir (Leroux et al. 2009; Dudley et al. 2010).

2.9. Türkiye’de Korunan Alanlar

2021 yılı itibariyle, Türkiye’de Tarım ve Orman Bakanlığı ile Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı sorumluluğundaki korunan alanlar, meralar, içme suyu havzaları ve koruma dışı orman alanları haricinde kalan bölgeleri içermektedir. Bu korunan alanların toplam yüzölçümü (kara ve deniz alanları dahil) ülkenin yüzölçümüne oranı % 12,92’dir. Bu oran, 2012 yılında %7,4 olarak tespit edilmiştir (DKMP, 2021). Her iki bakanlığın sorumluluk alanlarında bulunan korunan alanların statüleri, sayıları ve yüz ölçümleri Tablo 4’te gösterilmiştir.

Tablo 4. Tarım ve Orman Bakanlığı, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Himayesindeki Korunan Alanlar (DKMP, 2021; URL-3)

Tarım ve Orman Bakanlığı Himayesindeki Alanlar	Sayı (Adet)	Alan (ha)
Milli Park	46	908.543
Tabiat Parkı	260	109.638
Tabiat Koruma Alanı	31	46.455
Tabiat Anıtı	114	9.104
Yaban Hayatı Geliştirme Sahası	85	1.165.896
Ramsar Alanı	14	184.487
Ulusal Öneme Haiz Sulak Alan	59	869.697
Mahalli Öneme Haiz Sulak Alan	22	29.266
Muhafaza Ormanı	55	247.705
Şehir (Kent) Ormanı	137	10.266
Gen Koruma Ormanı (in-situ)	340	43.279
Tohum Meşceresi (in-situ)	312	40.697
Tohum Bahçesi (ex-situ)	212	1.540
Toplam	1.687	3.666.573
Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Himayesindeki Alanlar		
Özel Çevre Koruma (ÖÇK) Bölgesi	19	3.834.213
Doğal Sit	3.279	2.136.638

Tablo 4.(Devamı) Tarım ve Orman Bakanlığı, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı Himayesindeki Korunan Alanlar (DKMP, 2021; URL-3)

Toplam	3.298	5.970.851
Genel Toplam	4.985	9.637.424

31 Aralık 2021 tarihi itibarıyla Türkiye'deki korunan karasal alanların toplam büyüklüğü 5.498.140 hektar olarak kaydedilmiş ve ülkenin toplam kara yüzölçümünün %7,04'ünü oluşturmaktadır. Deniz üzerindeki korunan alanlar ise toplamda 2.717.931 hektar büyüklüğünde ve ülkenin deniz yüzölçümünün %5,88'ini kaplamaktadır. Ayrıca, ülkedeki Meralar 13.061.786 hektar, İçme Suyu Havzaları 5.834.453 hektar ve Koruma Fonksiyonu Olarak Ayrılan Orman Alanları da 9.817.297 hektarlık bir alanı kapsamaktadır (DKMP, 2021).

2873 sayılı Milli Parklar Kanunu göz önüne alındığında “*Bilimsel ve estetik bakımından, milli ve milletlerarası ender bulunan tabii ve kültürel kaynak değerleri ile koruma, dinlenme ve turizm alanlarına sahip tabiat parçaları*” Milli Park olarak nitelendirilmektedir (URL-7).Yozgat Çamlığı Milli Parkı, 1958 yılında Türkiye’de resmi olarak ilan edilen ilk Milli Park unvanına sahiptir. 2023 yılı itibarıyla ülkemizde toplam 48 adet Milli Park bulunduğu bilinmektedir (DKMP, 2021).

2873 sayılı Milli Parklar Kanunu’nun 2. Maddesinde yer alan Tabiat Parkları “*Bitki örtüsü ve yaban hayatı özelliğine sahip, manzara bütünlüğü içinde halkın dinlenme ve eğlenmesine uygun tabiat parçaları*” tanımıyla ifade edilmektedir (URL-8).Tabiat parkları; Milli Parklardan ayrı olarak, milli ve milletlerarası ender bulunan sadece tabii kaynak değeri ile koruma, dinlenme ve turizm alanlarına sahip tabiat parçalarıdır (Yücel ve Babuş, 2005; Surat, Surat ve Özdemir, 2014).Türkiye’de 2023 yılı itibarıyla 261 adet tabiat parkı bulunduğu ve resmi kaynaklarla 1983 yılında ilan edilen ‘Ölüdeniz Kıdrak Tabiat Parkı’ olduğu bilinmektedir (DKMP, 2021).

2873 sayılı Milli Parklar Kanunu’na ilişkin Tabiat Anıtı “*Tabiat ve tabiat olaylarının meydana getirdiği özelliklere ve bilimsel değere sahip ve milli park esasları dahilinde korunan tabiat parçalarını*” şeklinde değerlendirilmiştir (URL-9). Ülkemizde 1988 yılında ilk olarak Tabiat Anıtı sıfatıyla ilan edilen alan ‘Samandere Şelalesi’dir bununla beraber 2023 yılı dahilinde 113 adet Tabiat Anıtı bulunduğu bilinmektedir (DKMP, 2021).

Resmî Gazetede yayımlanan 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu’nda yer alan Tabiat Koruma Alanı tanımı; “*Bilim ve eğitim bakımından önem taşıyan nadir, tehlikeye maruz veya kaybolmaya yüz tutmuş ekosistemler, türler ve tabii olayların meydana getirdiği seçkin örnekleri ihtiva eden ve mutlak korunması gerekli olup sadece bilim ve eğitim amaçlarıyla kullanılmak üzere ayrılmış tabiat parçaları*” olarak nitelendirilmektedir (URL-7).Türkiye’de 1987 yılında ilk olarak Tabiat Koruma Alanı olarak ‘Hacıosman Ormanı Tabiat Koruma Alanı’ ilan edilmiş ve 2023 yılı itibariyle ülkemiz 31 adet Tabiat Koruma Alanı’na ev sahipliği yapmaktadır (DKMP, 2021).

Sulak Alanların Korunması Yönetmeliği’nde yer alan tanım vasıtasıyla; “*Tabii veya suni, devamlı veya geçici, suları durgun veya akıntılı, tatlı, acı veya tuzlu, denizlerin gelgit hareketlerinin, çekilme devresinde altı metreyi geçmeyen derinlikleri kapsayan, başta su kuşları olmak üzere canlıların yaşama ortamı olarak önem taşıyan bütün sular, bataklık, sazlık ve turbiyeler ile bu alanların kıyı kenar çizgisinden itibaren kara tarafına doğru ekolojik açıdan sulak alan kalan yerleri*” sulak alan deyiimiyle tanımlanmaktadır (URL-10).Türkiye’de Mahalli Öneme Haiz Sulak Alan sayısı 32 olurken, Ulusal Öneme Haiz Sulak Alan sayısı 59 ve 14 adet Ramsar Alan olup toplamda 105 adet Sulak Alan varlığı 2023 yılı dahilinde bilinmektedir (DKMP, 2021).

4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu’nda yer alan; “*Av ve yaban hayvanlarının ve yaban hayatının korunduğu, geliştirildiği, av hayvanlarının yerleştirildiği, yaşama ortamını iyileştirici tedbirlerin alındığı ve gerektiğinde özel avlanma planı çerçevesinde avlanmanın yapılabildiği sahalar*” Yaban Hayatı Geliştirme Sahası ismiyle nitelendirilmektedir (URL-11). Ülkemizde bu unvana sahip ilk alan 2005 yılında ilan edilmiş olup ‘Adana Akyatan Gölü’ Yaban Hayatı Geliştirme Sahasıdır. Türkiye 2023 yılı dahilinde toplamda 85 adet Yaban Hayatı Geliştirme Sahasına ev sahipliği yapmaktadır (DKMP, 2021).

2.10. Çalışmanın Amacı

Yapılan bu çalışmanın amacı; Çorum ilinde bulunan Çorum-Samsun kara yolu üzerindeki 08.07.2009 tarihinde Tabiat Parkı unvanına sahip olmuş Sıklık Tabiat Parkı’nın sahip olduğu doğal, kültürel ve rekreasyonel potansiyellerinin göz önünde bulundurularak, sosyal ve fiziksel taşıma kapasitesinin belirlenmesidir. Gelişen küresel çerçevede, koruma altındaki alanların bilinçli bir şekilde kullanımı ve yönetimi her geçen gün daha da fazla önem kazanmaktadır. Bu durum, sadece mevcut neslin yaşam kalitesini değil, aynı zamanda

gelecek nesillerin yaşam standartlarını da sağlamlaştırmada büyük bir rol oynamaktadır. Bu çalışma hem bireysel hem de toplumsal düzeyde korunan alanların değerini anlayarak bilinç oluşturmaya amaçlamakta ve gelecekte yapılacak akademik araştırmalara kaynak teşkil etmeyi hedeflemektedir.

3. KAYNAK ÖZETLERİ

Salıhoğlu'nun (1997) çalışmasında, Hatila Vadisi Milli Parkı'nın doğal ve kültürel kaynak değerleri üzerine yapılan bir araştırmada, Artvin İli sınırları içerisindeki rekreasyonel nitelikler incelenmiştir. Araştırma, bölgenin rekreasyon potansiyelini ve hem orman içi hem de kent içi ziyaretçi gruplarına yönelik anketler kullanılarak alanın rekreasyonel taleplerini değerlendirmiştir.

Chilman et al. (2000) yapmış olduğu kuramsal çalışmada 1990'lı yılları kapsayan rekreasyonel taşıma kapasitesi deyiminin zamanla oluşan değişimlerinin, kapasite planlaması kavramının da zamanla kapasite planlaması/ oluşturması, üretkenlik gibi deyimler doğrultusunda değiştirildiğine dikkat etmiştir. Araştırmada birbirinden farklı üç taşıma kapasitesi hesabı yöntemi tartışılmıştır. Bununla beraber katılımcı memnuniyet düzeylerinin sosyal taşıma kapasitesinde önemli bir rol oynadığını betimleyerek çalışma yapılan alanlarda katılımcılara anket çalışmaları da yapılmıştır.

Itami'nin (2002) çalışması, sırasıyla Victoria (Avustralya)'daki milli parklarda bulunan yürüyüş yolları, ahşap kaldırımlar ve seyir teraslarının fiziksel taşıma kapasitelerini belirlemeyi amaçlamaktadır. Bu çalışmada, Birleşik Devletlerde kullanılan yöntemler göz önüne alınmış ve bu yöntemler Victoria milli parklarında bulunan günlük rekreasyon imkanlarına uyarlanmaya çalışılmıştır. Ziyaretçi sayısı ile yürüyüş yolları, kaldırımlar ve seyir teraslarının büyüklüğü arasındaki ilişki incelenerek, optimum hizmet kalitesi hedefleri (QOS) hizmet seviyesi (LOS) kavramıyla ilişkilendirilerek ele alınmıştır.

Grieser (2005) Mohonk koruma alanındaki kullanım yoğunluğunun kontrol edilmesi ve katılımcı görüşlerinin belirlenmesi için simülasyon modelleme tekniğinden yararlanmıştır. Elde ettiği verilerle doğru ve etkin bir ziyaretçi yönetiminin, ziyaretçilerin görüşlerinde olumlu sonuçlar ortaya koyabileceğini söylemiştir.

Kostopoulou and Kyritors (2006), "A Tourism Carrying Capacity Indicator for Protected Areas" isimli çalışmasında korunan alan ziyaretçilerinin çevresel duyarlılık gösteren bir bölge üzerindeki olumsuz etkilerini değerlendirmek amacıyla çeşitli ölçütler önerilmiş ve ekolojik açıdan sürdürülebilir turizm için çeşitli göstergeler önerilmiştir.

Moore ve Polley'in (2007) yaptığı çalışma olan "Korunan Alanlarda Turizm Etkileri İçin Göstergelerin ve Standartların Belirlenmesi: Avustralya'nın Cape Range Ulusal Parkı

Örneği" adlı araştırmada, Avustralya'nın kuzeybatı sahilinde bulunan Cape Range Ulusal Parkı'nda yürütülmüştür. Bu çalışmada, çevre koşullarının potansiyel rekreasyon değerleri ölçülebilmesi amacıyla, ziyaretçilere anket uygulanmıştır. Anket sonuçlarına göre, ziyaretçilerin öncelik verdiği ana konular arasında çevre temizliği, atıkların etkili bir şekilde bertaraf edilmesi, vahşi yaşamın korunması, gürültü seviyesinin kontrolü, kıyı şeridinde ve okyanusa yakınlık mesafesi yer almaktadır. Bu sonuçlardan yola çıkarak, ziyaretçilerin mevcut yapı ve tesislerden büyük oranda memnun oldukları, ancak tesis geliştirmeye yönelik taleplerinin yine de yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Eker (2008) kontrolünde yapılmış çalışmada Douglass 'ın "rekreasyonel taşıma kapasitesi" yaklaşımıyla orman içi/orman alanların gerçekleştirilen aylık ve yıllık ziyaretçi sayıları ile kullanımı gerçekleşen alan ile kıyaslama yapılmıştır. Yapılan çalışmalar sonucunda alanın 1994-2005 yılları arasında en yoğun kullanımının olduğunu belirtmiş bunula beraber Belgrad Ormanı'nın taşıma kapasitesinin üzerinde kullanımı olduğunu değerlendirmiştir. Bu yoğun kullanımın önlemesi ve tahribatın olmaması için görevliler eşliğinde rekreasyonel orman kullanımının planlanmasını önemini vurgulamıştır.

Ünlüöner ve Tokmak (2009), "Assessment of Social Carrying Capacity for Employees and Visitors at Topkapı Palace," adlı çalışmalarında, Topkapı Sarayı'nda çalışanlar ve ziyaretçiler arasında sosyal taşıma kapasitesi konusundaki değerlendirmeleri ele almışlardır. Bu çalışma, ziyaretçi yoğunluğunun, Topkapı Sarayı'nın taşıma kapasitesi açısından kritik bir faktör olduğunu öne sürmüştür. Yoğunluk sorununu anlamak ve değerlendirmek adına, Topkapı Sarayı'ndaki çalışanlar bu konuda değerlendirmelerde bulunma kapasitesine sahip oldukları için yüz yüze görüşmeler yöntemi kullanılarak çalışanların görüşleri alınmıştır. Çalışanların ifadesine göre, ziyaretçi yoğunluğu olumsuz etkilere yol açabilecek boyutlara ulaşmıştır.

Güneş (2011) 'Korunan Alanların Yönetiminde Yeni Bir Yaklaşım: Katılımcı Yönetim Planları' adlı çalışmada, korunan alanlar dahilinde yönetim planlamalarında özellikle ziyaretçi yönetimlerinin planlanmasına vurgu yapmış ve bu konuyu dikkate almış birçok çalışmayı inceleyerek ülkemizdeki aynı konu ile bağlantılı çözümler sunmuştur.

Kurdoğlu ve Düzgüneş (2011) 'Artvin Kent Ormanının Rekreasyon Olanakları ve Kullanıcı Tercihlerinin İrdelenmesi' adlı çalışmalarında, bahsi geçen kent için büyük öneme sahip kent ormanlarının mevcut durumlarını açıklamış, çalışmada ayrıca bu alanın ana hedef kitlesini

oluşturan şehir merkezinde ve bölgede aktif olarak faaliyet gösteren ziyaretçileri, tercihleri de değerlendirmiştir.

Mauerhofer (2013), "Social Capital, Social Capacity and Social Carrying Capacity: Perspectives For The Social Foundations of Environmental Sustainability" başlıklı çalışmasında, sürdürülebilir kalkınmanın sosyal bağlamda uygulanabilir bir temeli oluşturmak ve sürekli gelişen tutarlı bir teorinin bu amaç doğrultusunda katkı sağlamak hedeflenmiştir. Bu amaç doğrultusunda, çevresel taşıma kapasitesi kavramı altında sosyal sermaye, sosyal kapasite ve sosyal taşıma kapasitesi gibi terimler üzerine sistematik bir tartışma sunulmuştur. Sosyal sermaye ile beşerî sermaye arasındaki ilişki, ayrıntılı bir literatür taramasıyla detaylı bir şekilde değerlendirilmiş ve teori ile uygulama aşamalarında çevresel sürdürülebilirlik için sosyal taşıma kapasitesinin kullanımı yoğun bir şekilde araştırılmıştır.

Sandal ve Karademir (2013)" Kahramanmaraş İlindeki Günübirlik Rekreatasyon Alanlarının Potansiyelinin Belirlenmesi ve Kullanımı İle İlgili Sorunlar" adlı çalışmalarında, bahsi geçen ildeki doğal ve kültürel değerlere sahip rekreatasyon alanlarının taşıma kapasitesi ve rekreatasyon potansiyeli çeşitli yöntemlerle hesaplamışlardır. Çalışma kapsamında katılımcıların görüşlerini değerlendirmek adına anket çalışması uygulanmış ve elde ettikleri veriler sonucunda tespit edilebilen düzeydeki sorunlar için çözüm ve öneriler sunmuşlardır.

Kervankıran ve Eryılmaz (2014)," Milli Parkların Sürdürülebilir Kullanımı ve Yönetim Planı Önerisi: Isparta Örneği" adlandırılmış çalışmasında öncelikle gelişmiş ülkeler ve bu ülkelerin oluşturduğu korunan alanları kapsayan yönetim planları incelenmiş olup Isparta ilinde ki Milli Parklara uyarlanabilirliği ölçülmüştür. Böylece sürdürülebilir yönetim planlarının geliştirilmesinde ziyaretçi, korunan alan yöneticileri ve yerel halk arasındaki sorunların çözümünü amaçlamıştır.

Can (2015), Serbest zaman (boş zaman), rekreatasyon ve turizm arasındaki ilişkiyi irdeleyerek etkinlik bazlı turizmin ülkemizde daha ileri seviyeye taşınabilmesi için öneriler sunmuştur.

Çelik, Üzümcü ve Çetin (2016) Gülez yöntemini kullanarak Gölyazı köyünün rekreatasyonel potansiyelini belirlemek amacıyla bir çalışma yapmıştır. Elde ettikleri veriler sonucunda belirtilen alan için rekreatasyon potansiyelinin %72 olduğunu ve alanın rekreatasyonel potansiyelinin yüksek kategoride olduğunu belirtmişlerdir. Alanın olumsuz yönlerini de

kategorize ederek gerekli bakım, onarım ve iyileştirmelerin Gölyazı köyü için gelecekte koruma kullanma dengesiyle birlikte rekreasyonel potansiyelinin daha da artacağını belirtmişlerdir.

Göktuğ ve Kurkut' un (2016) çalışması olan 'Korunan Alanlarda Sürdürülebilir Ziyaretçi Yönetimi: Stratejiler ve Araçların İncelenmesi' adlı araştırmada yönetim metotları ve yönetim taktikleri detaylıca ele alınıp kendine özgü bir sınıflandırma oluşturulmuş olup bunun yanı sıra, ele alınan mevzuat ulusal ve uluslararası kapsamda detaylı bir biçimde analiz edilmiş ve belirlenen zorluklara ilişkin öneriler sunulmuştur.

Bozça vd (2017) yılında yapmış oldukları "Sağlık Turizmi SWOT Analizi: Erzincan" adlı araştırmalarında Erzincan kentini kapsayan tercih edilebilir turizm etkinlikleri üzerine çeşitli araştırmalar yaparak bahsi geçen ildeki ekoturizm ve turizm faaliyetlerini değerlendirmişlerdir. Belirlenen bu faaliyetlerin Erzincan ile olumlu veya olumsuz etmenleri incelenmiştir.

Caner (2018), "Erzincan Girlevik Şelalesinin Fiziksel ve Sosyal Taşıma Kapasitesinin Belirlenmesi" isimli araştırmasında bahsi geçen alanın sosyal ve fiziksel taşıma kapasitelerini hesaplamış, alanın mevcut durumunu değerlendirmek amacıyla Gülez Yönteminden yararlanarak mevcut rekreasyon potansiyelinin %64 olduğuna kanaat getirmiştir. Elde etmiş olduğu sonuçlar doğrultusunda alanın belirlenen ziyaretçi sayılarının üzerinde katılımcıyı ağırladığını belirtmiştir.

Sari ve Rahayu (2018) "Ekoturizm için Boyalı Bölgesi, Gancik Tepesinin Taşıma Kapasitesinin Belirlenmesi" adlı araştırmalarında bahsi geçen alanın koruma ve ekoturizm alanında gelişmesini sağlamak için taşıma kapasitelerini belirlemeyi hedeflemiş ve bu doğrultuda söz konusu alan için etkin, gerçek ve fiziksel taşıma kapasitelerinin hesaplamaları belirlenmiştir.

Atanur vd. (2019), "Visitor Carrying Capacity For Recreation Trekking Routes in Protected Sites: Uludağ National Park Sample" isimli araştırmasında, Uludağ Milli Parkının Türkiye için büyük önem arz eden rekreasyonel ve turistik bir mekân olduğunu göz önüne almış olup bu alan üzerinden ziyaretçi/katılımcı taşıma kapasitesinin hesabı için bir yöntem oluşturmuştur. Alanda bulunan sekiz farklı yürüyüş rotasından seçilen 4,5 km uzunluğundaki yolun incelenmesi tercih edilmiş ve bu güzergahın mevcut kullanıcı taşıma kapasitesinden

daha fazla olduğu saptanmıştır. Değerlendirilmesi yapılan güzergahın yoğun kullanımının alan içindeki peyzaj karakterinin gelecekte çeşitli sorunlar ve bozulmalara yol açabileceğine değinilmiştir.

Alkan (2020), araştırmasında "Erzurum İli Uzundere İlçesinin Sportif Rekreasyon Potansiyelinin Tespiti" başlıklı çalışmada, Uzundere ilçesinin orman içi rekreasyon potansiyelini incelemiş ve bu potansiyeli değerlendirmek için Gülez yöntemini kullanmıştır. Çalışma, Uzundere ilçesine özgü bir değerlendirme modülü oluşturarak gerçekleştirilmiştir. Araştırma kapsamında, sportif rekreasyon değeri, peyzaj değeri, iklim, ulaşılabilirlik ve olumsuz etkenler gibi kriterler kullanılarak araştırma alanının analizi yapılmıştır. Literatür taraması, saha gözlemleri, Google Earth programıyla işaretleme, alan keşifleri ve fotoğraflama gibi yöntemler çalışmanın temelini oluşturmuştur. Çalışmanın sonuçlarına göre, Uzundere ilçesinin sportif rekreasyon değeri %29 olarak tespit edilmiştir. Ayrıca, açık hava sportif rekreasyon potansiyeli ise %72 olarak belirlenmiştir. Bu sonuçlar, Uzundere ilçesinin yüksek bir rekreasyon potansiyeline sahip olduğunu ve özellikle açık hava sportif rekreasyonunun bu bölgede uygulanabileceğini göstermektedir.

Altunöz, Çalık ve Özdemir (2020) Ankara Kalesinin psikolojik ve fiziksel taşıma kapasitesini yaptıkları çalışmayla özetlemişlerdir. Kent için önemli tarihi bir kimlik olan bu alanda öncelikle fiziksel taşıma kapasitesi değerlendirmeye alınmış ve kapasitenin gününbirlik 230.976 katılımcı olduğunu değerlendirmişlerdir. İkinci aşama olan psikolojik kapasite için anket çalışması yaparak 386 kişiye ulaşmışlardır. Anket çalışmasında katılımcılara çeşitli sorular sorarak minimum ve maksimum düzeylerin belirlenmesi için elde ettikleri verilerle karşılaştırma yapmışlardır.

Araştırmacı Aker (2020), çalışmasında "Turgut Özal Tabiat Parkı'nın (Malatya) Rekreasyon Potansiyelinin Belirlenmesi ve Ziyaretçilerin Memnuniyet Düzeylerinin Tespiti" başlığı altında dört temel bölümü ele almıştır. İlk bölümde rekreasyon kavramı incelenirken, ikinci bölümde doğa koruma yaklaşımı detaylandırılmıştır. Üçüncü bölümde ise Turgut Özal Tabiat Parkı'nın rekreasyonel potansiyeli analiz edilmiş ve sonuç olarak dördüncü bölümde ziyaretçilerin memnuniyet düzeyleri değerlendirilmiştir. Araştırma, Gülez yöntemine göre bölgenin rekreasyonel potansiyelini değerlendirmiş ve parkın yüksek bir potansiyele sahip olduğunu (%70) belirtmiştir. Ziyaretçilerin memnuniyet düzeylerinin ölçümü için 417 ziyaretçiye anket uygulanmış ve bu anket verileri tek yönlü varyans analizi ile değerlendirilmiştir. Analiz sonuçları, yerel halkın tabiat parkından elde ettikleri memnuniyet

düzeyi ile parkı önerme sıklığı ve parka gerçekleştirdikleri ziyaret sıklığı arasında anlamlı bir ilişki olduğunu göstermektedir.

Kara, Celep ve Kanıgür (2020), “Aşırı Turizm Kapsamında Salda Gölünün Fiziksel Taşıma Kapasitesinin Belirlenmesi” adlı çalışmalarında, Salda Gölü’nün gün geçtikçe turizm potansiyelinin artmasıyla ve sürdürülebilir turizm kullanımı amacıyla planlanması için bahsi geçen alanın fiziksel taşıma kapasitesi belirlenmiştir.

Yılmaz (2021), “Tabiat Parklarının Yöre Halkının Rekreatif İhtiyaçlarını Karşılama Düzeylerinin Belirlenmesi (Çorum İli Örneği)” başlıklı çalışmasında orman ve orman içi alanların rekreasyonel avantajlarını belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmasını iki ana başlık altında değerlendirmeye almıştır; ilk olarak Türkiye’de bulunan orman içi rekreasyonel alanların sınıflandırmasını ve dağılımını çeşitli kriterlerle beraber Weighted Overlay analiziyle gerçekleştirmiştir, elde ettiği veriler sonucunda rekreasyonel ihtiyaçlara göre üç kümeye ayırmıştır. Çalışmasının ikinci bölümünde ise Türkiye’deki tabiat parklarını ziyarette bulunan katılımcıların demografik verileri, tercih sebepleri kullanım amaçları gibi soruları içeren anket çalışması yapmıştır. Elde ettiği veriler sonucunda tabiat parklarının çoğunlukla piknik yapmak amaçlı kullanıldığı ve ziyaretçiler tarafından yeterli düzeyde olduğunu belirtmiştir.

Göksu (2022), “Korunan Alanlarda Taşıma Kapasitesi ve Ziyaretçi Memnuniyetinin Belirlenmesi: Karagöl-Sahara Milli Parkı Örneği” adlı araştırmasında 2017-2021 yılları arasını kapsayan bir çalışma gerçekleştirmiş olup, bahsi geçen milli park ile ilgili gerçek, fiziksel, sosyal ve etkin taşıma kapasitelerini hesaplamıştır. Kullanıcı memnuniyet düzeyi ve taşıma kapasitesi konusuyla ilişki görüşlerin saptanması için 400 katılımcıya ulaştığı anket çalışmasını değerlendirmiştir. Elde ettiği sonuçlar neticesinde ziyaretçi/gün biçiminde; sosyal taşıma kapasitesi 216 kişi, etkin taşıma kapasitesi 537 kişi, gerçek taşıma kapasitesi 1310 kişi ve alanın fiziksel taşıma kapasitesi 4395 kişi olarak ölçülmüştür. Yapmış olduğu anket çalışmasının sonuçlarına göre ise katılımcıların özellikle hafta sonları ve bayramlarda yoğun kullanımının bulunduğu, milli parkın gelişiminin ziyaretçi memnuniyeti ile doğrudan orantılı olduğunu saptamıştır.

Rüzgar (2022), “Yozgat Çamlığı Milli Parkı’nın Kontrollü Kullanım Bölgelerinde Fiziksel ve Sosyal Taşıma Kapasitesinin Belirlenmesi” isimli araştırmasında ülkemiz için ilk milli park unvanına sahip Yozgat Çamlığı Milli Parkı’nın sosyal ve fiziksel taşıma kapasitelerinin

belirlenmesini amaçlamıştır. Bu çalışma için dört aşamalı bir yöntemi ele almıştır. İlk iki aşamayı çalışmanın amacı ve kapsam, literatür taraması ve alan içerisindeki gözlemler oluştururken diğer aşamaları sırasıyla sosyal kapasite ve fiziksel taşıma kapasitesinin belirlenmesi olmuştur. Araştırmacının sonuçlarına göre alanın belirlenen taşıma kapasitesinden çok daha yoğun kullanımda olduğu ve bu yoğunluk için doğru bir ziyaretçi yönetim modelinin geliştirilmesinin gereksinimi belirtilmiştir.

Sobhani vd. (2022), "Estimating Carrying Capacity for Sustainable Development of Protected Areas in Iran" adlı çalışmalarında, ekoturizmin taşıma kapasitesini incelemek amacıyla; Lar Milli Parkı, Jajrud Koruma Alanı ve Tangeh Vashi Ulusal Doğal Anıtı gibi alanlarda Fiziksel Taşıma Kapasitesi, Gerçek Taşıma Kapasitesi ve Etkin Taşıma Kapasitesi hesaplamalarını gerçekleştirmişlerdir. Sonuçlar, Jajrud Koruma Alanı'nın doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımına uygun olduğunu ve az sayıda kısıtlama ve yasal düzenlemeler nedeniyle Gerçek Taşıma Kapasitesi ve Etkin Taşıma Kapasitesi açısından diğer alanlara kıyasla daha fazla turiste ev sahipliği yaptığını göstermektedir. Diğer yandan, Lar Milli Parkı ve Tangeh Vashi Ulusal Doğal Anıtı'nda ekoturizm sezonunun kısıllığı (Haziran-Ekim dönemi), yoğun kısıtlamalar ve ekolojik hassasiyet gibi faktörler nedeniyle turist sayısının Gerçek Taşıma Kapasitesi ve Etkin Taşıma Kapasitesine göre daha düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır."

Sökmen ve Yener'in yürüttüğü (2022), "Bentler Tabiat Parkı'nın Rekreasyon Potansiyelini Değerlendirmeye Yönelik Bir Çalışma" isimli çalışmada bahsi geçen tabiat parkı için rekreasyonel potansiyel değerlendirilmesini Gülez Yöntemi ile gerçekleştirilmiş olup, alanın rekreasyonel potansiyel değerinin %77 olduğu sonucuna varmıştır. Söz konusu tabiat parkı için ziyaretçi değerlendirmeleri, arazi çalışmaları gibi etkenler göz önüne alınıp olumsuz etkenlerin azaltılmasına yönelik çalışmalar ve rekreasyonel potansiyeli olumlu yönde etkileyecek çözümler sunulmuştur.

Tiwari (2022) isimli çalışmada, Nepal'de bulunan korunan alanların yönetiminin performansının incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada vurgulanan nokta, Nepal'deki korunan alanların erken koruma çabalarının 1970'lerde başladığı ve o zamandan günümüze kadar ülkenin topraklarının yaklaşık %30'unun korunan alanlar kapsamına alındığıdır. Bu süreçte, korunan alanlardaki tür çeşitliliğinde belirgin bir artış olduğu gözlemlenmiştir. Ancak, korunan alanların yönetiminde ciddi gecikmelerin yaşandığı da çalışmanın önemli bir tespittir.

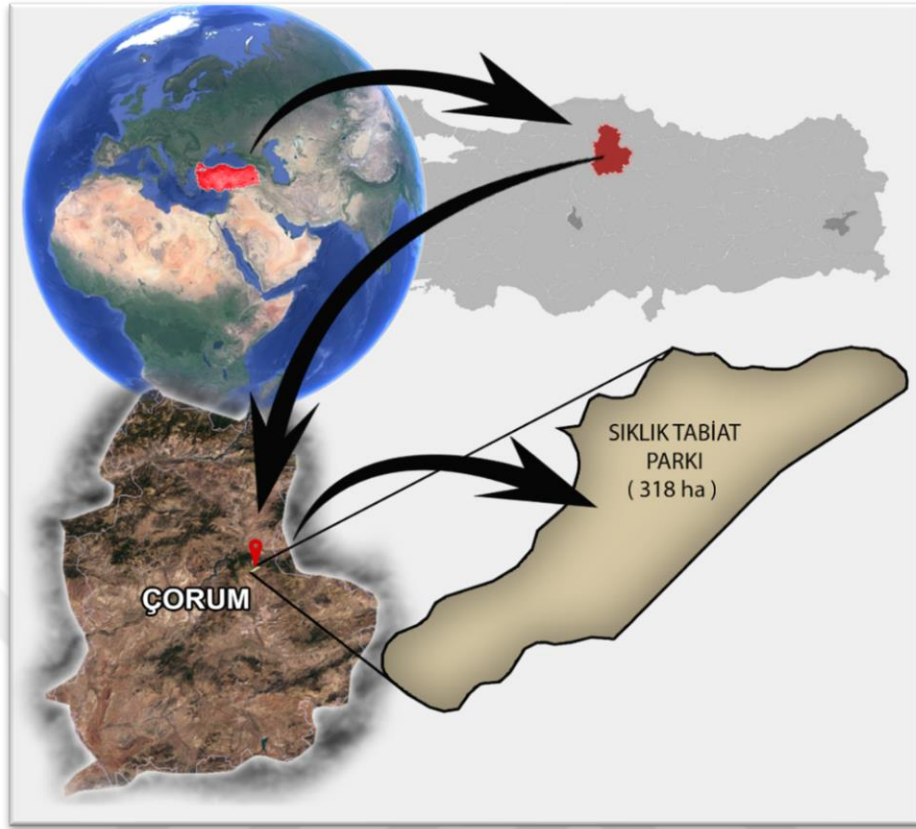
4 MATERYAL VE YÖNTEM

4.1 Materyal

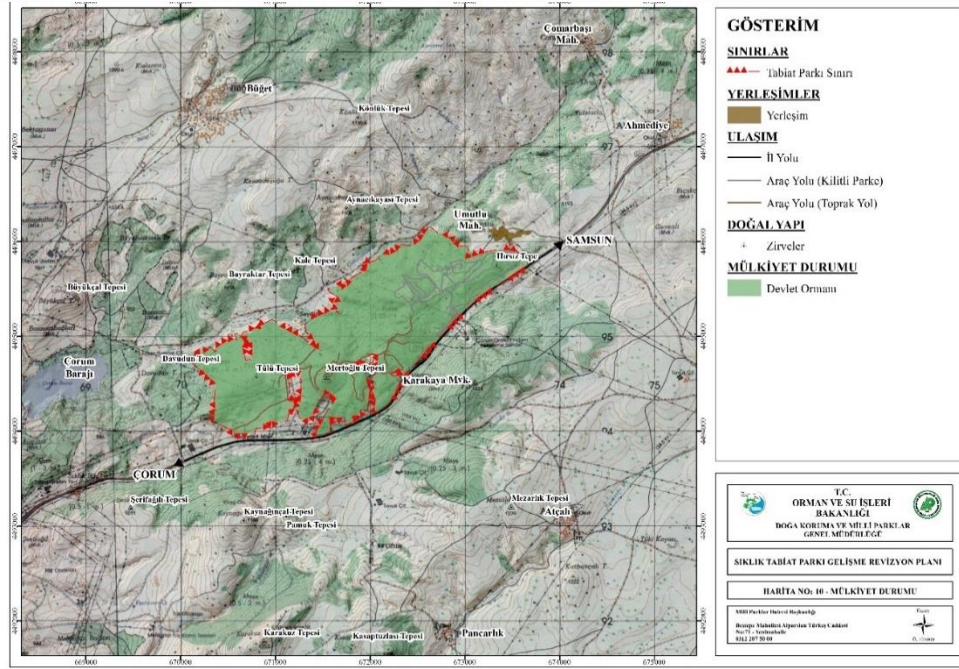
Bu çalışmanın ana materyalini 08.07.2009 tarihinde ilan edilen Çorum ili, Çorum-Samsun kara yolunda bulunan Sıklık Tabiat Parkı oluşturmaktadır. 2017 yılında Doğa Koruma ve Milli Parklar (DMKP) bünyesinde oluşturulan Gelişim Planı gözden geçirilmiş ve bu planın temelinde oluşturulan bölgeleme sınıfları ile bölgeleme kriterleri kullanılarak Tabiat Parkı'nın "Günübirlik Kullanım Alanı" olarak tanımlanan sınırları içinde yer alan alanlarda fiziksel ve sosyal taşıma kapasitesi belirlenmiştir.

Sıklık Tabiat Parkı, Çorum il merkezine uzaklığı 7 km uzaklıkta bulunan bir mesire alanı ve tabiat parkıdır. Tabiat parkı, Laçın ilçesine olan uzaklığı 30 km, Mecitözü ilçesine olan uzaklığı ise 37 km olan 318 hektarlık bir alanı kapsamaktadır. İçerisinde ziyaretçilerine yaban hayatını tanıtmak amacıyla oluşturulmuş iki adet fauna alanı ve 165 bitki türünü barındıran bir botanik alanı mevcuttur (URL-12).

Sıklık Tabiat Parkı 35°03'03.78"- 35°01'30.44" doğu boylamları ile 40°35'39.23"- 40°34'46.56" kuzey enlemleri arasındadır. Tabiat Parkı, Çorum ilinin doğusunda, il merkezinin kuzey doğusunda yer almaktadır. 318 hektar büyüklüğündeki Tabiat Parkı'nın 294,5 hektarlık bölümünü karaçam (*Pinus nigra*) ve doğal meşe (*Quercus pubescens*) ormanları oluşturmaktadır (Şekil 1), (Şekil 2), (DKMP, 2017).

Şekil 1. Sıklık Tabiat Parkı Konum Grafiği

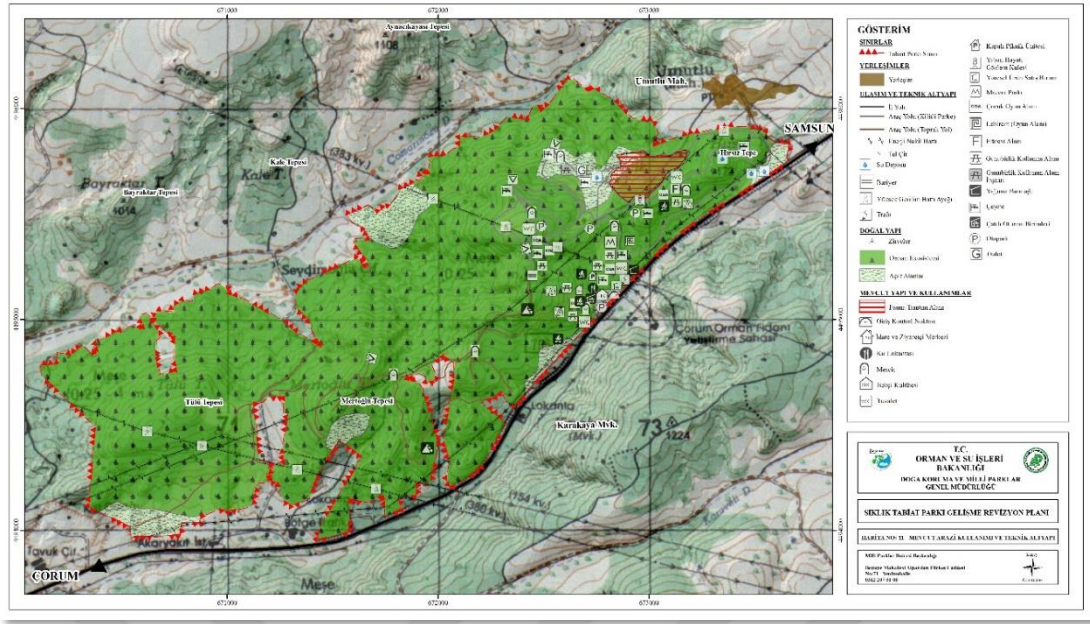
Şekil 2. Sıklık Tabiat Parkı Mülkiyet Durumu Haritası (DKMP, 2017)

4.1. Sıklık Tabiat Parkının Özellikleri

Sıklık Tabiat Parkı, D795 karayolu üzerinde yer almakta olup, alanı ziyaret etmek isteyen kullanıcılar, alana bu yol üzerinden giriş yapmaktadırlar. Karayolu doğrudan parkın sınırından geçmektedir. Tabiat Parkı'nın bulunduğu bölge, oldukça engebeli bir arazi yapısına sahiptir. Tabiat Parkı'ndaki ortalama yükseklik 1063 metre olup, en yüksek noktası kuzeydoğusunda yer alan 1170 metre yüksekliğe sahip olan Hırsız Tepe'dir. Ayrıca Batı sınırı, parkın en alçak noktası olarak kaydedilmiştir ve yüksekliği 936 metredir. Mertoğlu Tepesi güneyde 1138 metre ve Tülü Tepesi batıda 1076 metre yüksekliğe sahiptir. Bunların yanı sıra Tabiat Parkı'nın çevresinde de diğer önemli yükseltiler mevcuttur. Kuzeyde Bayraktar Tepesi 1014 metre, Kale Tepesi 1055 metre ve Aynacıkayası Tepesi 1108 metre yüksekliktedir. Güneydeki yükseltiler arasında Kaynağınçal Tepesi 1166 metre, Mezarlık Tepesi 1239 metre ve batısındaki Davudun Tepesi de yer almaktadır (DKMP, 2017) (Şekil 3), (Şekil 4).

Şekil 3. Sıklık Tabiat Parkı'ndan Görüntüler

Şekil 4. Sıklık Tabiat Parkı Arazi Kullanım Haritası (DKMP, 2017)

Tabiat Parkı içerisinde bisiklete binme, çadırılı kampçılık, yaban hayatı gözlemleme, doğa yürüyüşü, fotoğrafçılık, oryantring ve piknik gibi çeşitli aktivite imkanları bulunmaktadır. Ayrıca alanda bahçe oturma grupları, kameriyeler, göl kenarı, kır lokantası, çocuk oyun parkı, spor alanları, mescit ve lavabo gibi unsurlar yer almaktadır (URL-13).

Tabiat Parkı hakkındaki verilerin elde edilmesi amacıyla DKMP (Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü) 'den alınan haritalar, Google Earth programından ve konuyla ilişkili mevcut literatür kaynaklardan faydalanılmıştır. Alan hakkında edinilen bilgilerin daha kapsamlı ve isabetli olması amacıyla Tabiat Parkı'nın kullanıcılarına Google Forms aracılığıyla yapılan anketlerde 402 katılımcıdan yanıt alınmıştır. Anket sonuçları Microsoft Office Excel programı ile tablo haline getirilerek elde edilen tabloların SPSS programı aracılığıyla istatistiksel analizleri yapılmıştır.

4.1.1. Demografik Yapı

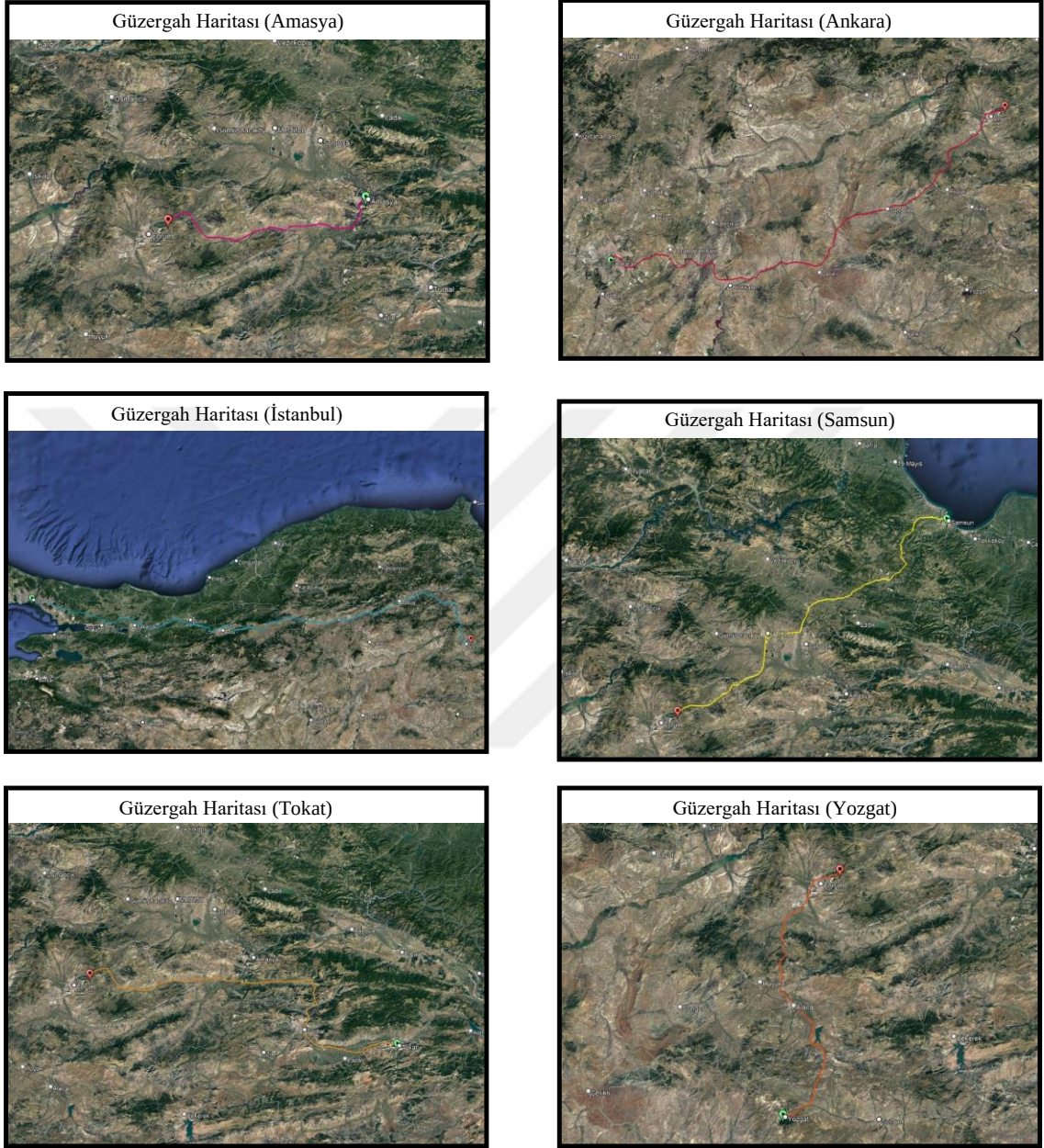
Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) 2022 yılı verilerine göre, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi ile yapılan sayım sonucunda Çorum'un nüfusu 31 Aralık 2022 itibarıyla 269.595 kişi olarak tespit edilmiştir. Bu sayıma göre, okuma yazma bilmeyenlerin sayısı 18.339 iken en fazla nüfusa sahip ilçesi ise 30.537 kişiyle Osmancık İlçesi'dir (Tablo 5) (URL-14).

Tablo 5. Çorum İli, İlçelere Göre Nüfus Dağılımı (URL-15)

İlçe	Nüfus
Alaca	19.510
Bayat	5.613
Boğazkale	1.203
Dodurga	2.409
İskilip	17.612
Kargı	5.537
Laçın	1.291
Mecitözü	4.036
Düvenci	1.623
Oğuzlar	2.748
Aşdağul	1.952
Ortaköy	2.262
Osmancık	30.537
Sungurlu	30.275
Uğurludağ	2.630
Toplam	398.833

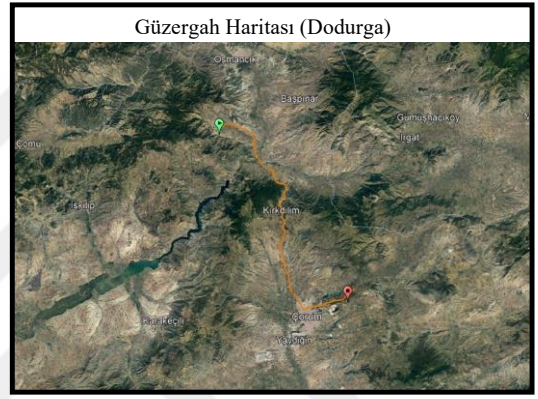
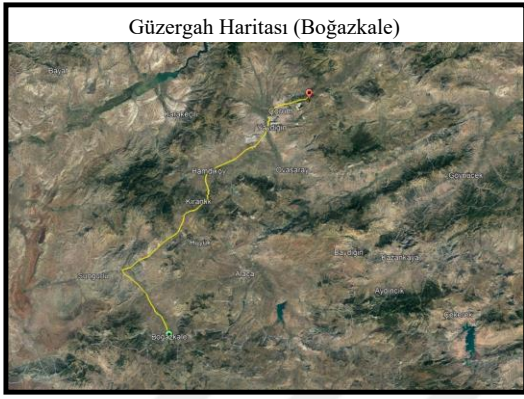
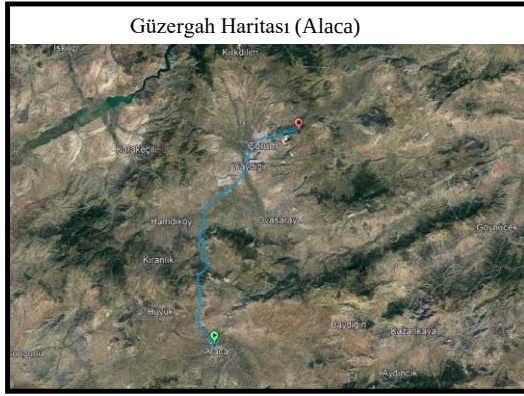
4.1.2. Tabiat Parkına Ulaşım

Tabiat Parkının bulunduğu Çorum iline kara yolu ile ulaşım mümkündür. Sıklık Tabiat Parkına en yakın hava limanı 38 km uzaklıkta bulunan Merzifon Havalimanıdır. Tabiat Parkına diğer illere uzaklığı Ankara 253km, Amasya 83 km, Samsun 159km, Tokat 171km, İstanbul 632km, Yozgat 120km şeklindedir, (Şekil 5).

Şekil 5. İllere Göre Ulaşım Güzergâh Haritaları

Tabiat Parkının Çorum il merkezi ve ilçelerine uzaklığı ise; Merkez ilçeye 12km, Alaca ilçesine 64km, Bayat ilçesine 87km, Boğazkale ilçesine 98km, Dodurga ilçesine 57km, Kargı ilçesine 126km, İskilip ilçesine 66km, Laçın ilçesine 43km, Oğuzlar ilçesine 68km, Mecitözü ilçesine 31km, Osmaniye ilçesine 70km, Ortaköy ilçesine 71km, Sungurlu ilçesine 84km, Uğurludağ ilçesine 74km uzaklığındadır (Şekil 6).

Şekil 6. İlçelere Göre Ulaşım Güzergâh Haritaları

4.1.3 Sıklık Tabiat Parkının Doğal Peyzaj Özellikleri

Sıklık Tabiat Parkı'nda gerçekleştirilecek jeolojik, jeomorfolojik, iklimsel, hidrolojik, hidrojeolojik, ekolojik ve biyolojik etütler, alanın doğal yaşamının korunması ve sürdürülebilirliği için gereken bilimsel verileri sağlamayı amaçlamaktadır. Bu etütler aracılığıyla, parkın jeolojik özellikleri, yüzey şekilleri, iklimsel değişkenlikleri, yer altı su kaynakları, göller, bitki örtüsü, fauna ve habitat özellikleri ayrıntılı olarak incelenecektir. Ancak doğru referanslar kullanarak dikkatli bir şekilde yürütmek gerekmektedir. Bu çalışmalar sayesinde elde edilen bilgiler, yönetim stratejilerinin oluşturulmasına yardımcı olacaktır.

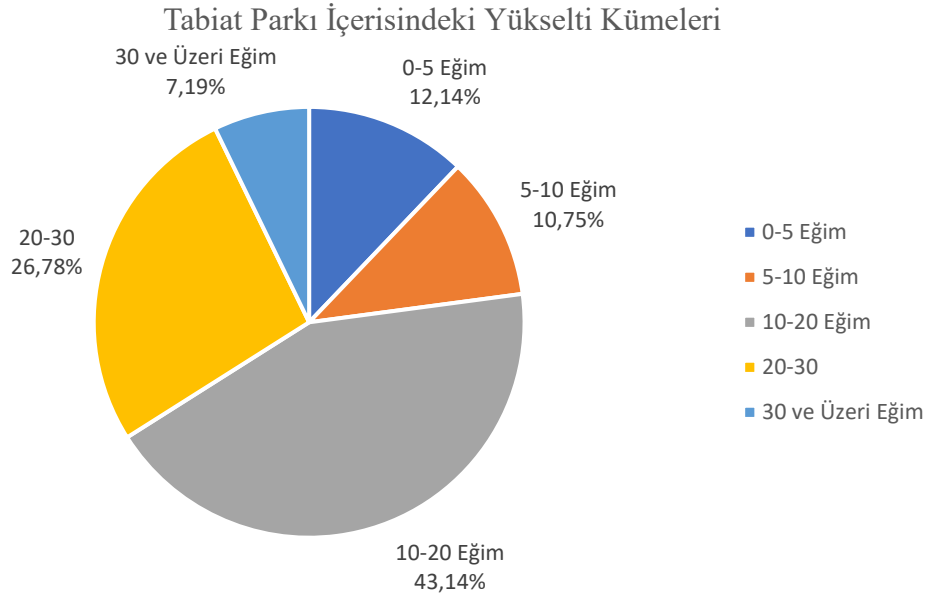
4.1.4. Jeomorfolojik ve Topografik Özellikler

Sıklık Tabiat Parkı da muhteşem manzaraları ve çeşitli bitki türlerinin yanı sıra bölgenin topografik özellikleriyle dikkat çeken bir parktır. Parkın bulunduğu bölge topografik açıdan oldukça hareketlidir. Ortalama yükseklik 1063 metre olup, parkın en yüksek noktası Hırsız Tepe olarak bilinen ve alanın kuzeydoğusunda yer alan 1170 metre yüksekliğe sahip bir tepedir. En alçak noktası ise parkın batı sınırında yer alan 936 metre yüksekliktedir. Bölgedeki diğer önemli yükseltiler arasında güneyde Mertoğlu Tepesi (1138 m) ve batıda Tülü Tepesi (1076 m) sayılabilir. Sıklık Tabiat Parkı'nın yakın çevresinde de önemli yükselti alanları vardır. Kuzeyde Bayraktar Tepesi (1014 m), Kale Tepesi (1055 m) ve Aynacıkayası Tepesi (1108 m); güneyde Kaynağınçal Tepesi (1166 m); güneydoğuda Mezarlık Tepesi (1239 m) ve batıda Davudun Tepesi (yaklaşık 1000 m) yer alır (DKMP,2017).

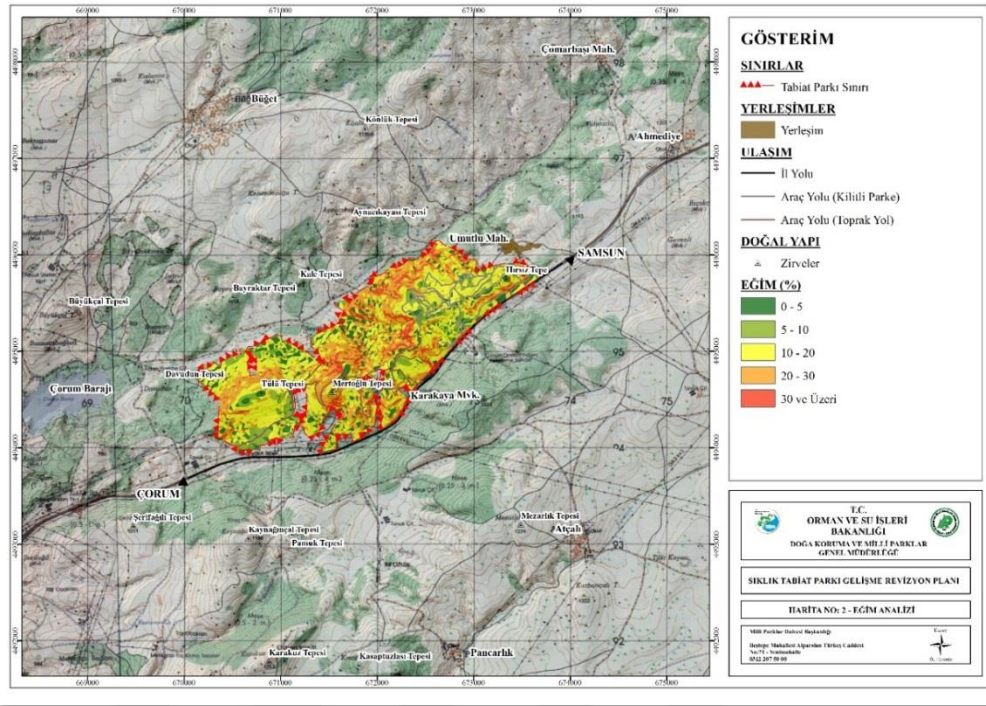
Bu yükselti alanları, bölgenin topografik özelliklerindeki çeşitliliğin yanı sıra zengin bitki örtüsü ve fauna ile farklı aktivitelerin gerçekleştirilmesine de imkân sağlar. Özellikle doğa yürüyüşleri, trekking, dağ bisikleti gibi doğa sporlarına ilgi duyanlar, parkın bu özelliklerinden yararlanabilirler. Sıklık Tabiat Parkı'nın bu eşsiz özellikleri, ziyaretçilerin doğanın güzelliklerini keşfetmeleri ve koruma altındaki doğal alanların önemini anlamaları için harika bir fırsat sunar. (Tablo 6), (Şekil 7), (Şekil 8).

Tablo 6. Tabiat Parkı İçerisinde Bulunan Yükselti Kümeleri (DKMP,2017)

Yükseklik Kümeleri	Alan (ha)	Oran (%)
0-5	38,60	12,14
5-10	34,18	10,75
10-20	137,19	43,14
20-30	85,17	26,78
30 ve üzeri	22,86	7,19
Toplam	318,00	100

Şekil 7. Tabiat Parkı İçerisindeki Yükselti Kümeleri

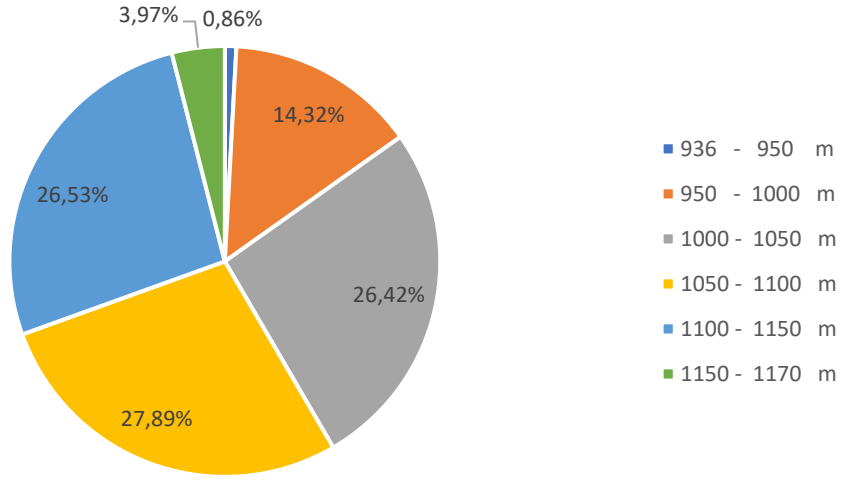
Şekil 8. Sıklık Tabiat Parkı Eğim Haritası (DKMP,2017)

Sıklık Tabiat Parkı, yüksekliklerine göre 50 metrelik basamaklara ayrılmıştır ve her bir alanın yüz ölçümleri hesaplanmıştır. Bu yükseklik basamakları arasında en geniş alana sahip olan basamak, 88,69 hektarlık bir alana ve %27,89 oranına sahiptir ve bu basamak, 1050-1100 metre aralığındadır. İkinci en geniş alan ise 84,37 hektar ve %26,53 oranı ile 1100-1150 metre aralığındaki basamağa aittir. Tabiat parkı içindeki en küçük alana sahip basamak ise 2,75 hektarlık bir alana sahiptir ve %0,86 oranı ile 936-950 metre aralığındaki basamaktır (DKMP,2017), (Tablo 7), (Şekil 9 ve Şekil 10).

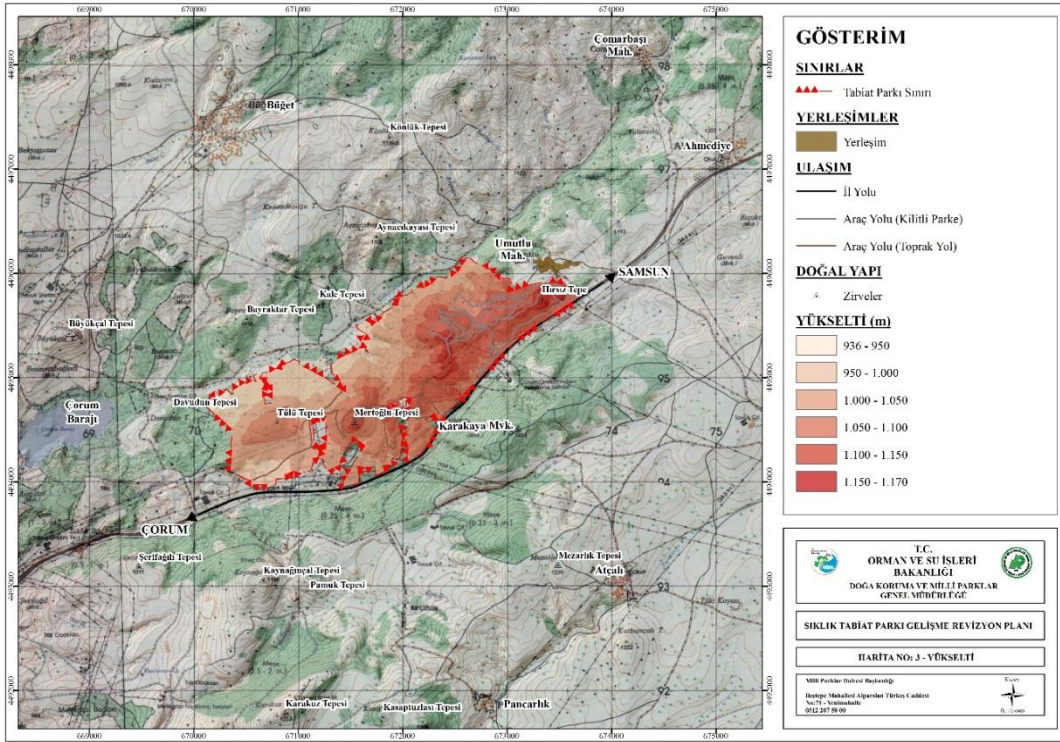
Tablo 7. Yükseklik Basamaklarına Göre Alan Oranları (DKMP,2017).

Yükseklik Seviyeleri	Alan (ha)	Oran (%)
936-950	2,75	0,86
950-1000	45,54	14,32
1000-1050	84,02	26,42
1050-1100	88,69	27,89
1100-1150	84,37	26,53
1150-1170	12,63	3,97
Toplam	318,00	100,00

Yükseklik Basamak Oranları (%)

Şekil 9. Yükseklik Basamaklarına Göre Alan Oranları

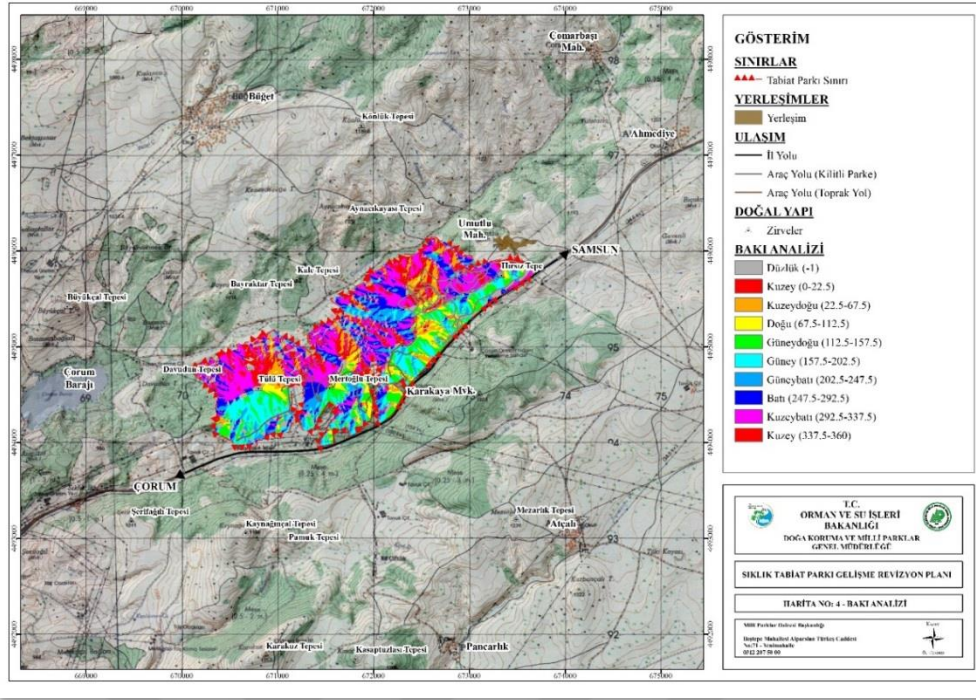
Şekil 10. Sıklık Tabiat Parkı Yükseklik Seviyeleri Haritası (DKMP,2017)

Tabiat Parkı'nın bakı yönleri, Tablo dan de görülebileceği gibi, farklı alanlarda ve oranlarda dağılmaktadır. Kuzeybatı bakı, parkın en geniş alanını kaplamakta olup, toplamda 66,08 ha ve %20,78'lik bir orana sahiptir. Bu bölgeyi takiben kuzey yönü, 44,76 ha alanı kaplayarak ve %14,08 ile oranıyla kuzeybatı bölgesinin ardından gelmektedir. Benzer şekilde, güney

yönü de Tabiat Parkı'nın geniş alanlarından birini temsil etmektedir ve bu bölge, 38,53 ha alanı kaplayarak %12,12'lik bir orana sahiptir. Diğer yandan, en az alan ise doğu bölgesinde bulunmaktadır ve yalnızca 17,02 ha bir alana sahip olup, parkın %5,35'ini oluşturur (DKMP, 2017) (Tablo 8), (Şekil 11).

Tablo 8. Tabiat Parkı İçerisindeki Bakı Grupları (DKMP,2017)

Bakı Grupları	Alan (ha)	Oran (%)
Düz	33,43	10,51
Kuzey	46,76	14,08
Kuzeydoğu	20,83	6,55
Doğu	17,02	5,35
Güneydoğu	31,16	9,80
Güney	38,53	12,12
Güneybatı	29,11	9,15
Batı	37,08	11,66
Kuzeybatı	66,06	20,78
Toplam	318,00	100,00

Şekil 11. Tabiat Parkı İçerisindeki Bakı Grupları (DKMP,2017)

4.1.2 İklimsel Özellikler

İklim, uzun vadeli hava olaylarının toplamını ve ortalamasını ifade eder. Sıcaklık, nem, rüzgâr, basınç gibi faktörler iklimi etkiler ve bunların değişimleri gün ve yıl içinde farklılık gösterir. Bir yerin iklimini anlamak için, uzun yıllar boyunca ortalama ve aşırı değerler analiz edilmelidir. Çorum ilindeki meteoroloji istasyonu verileri (1929-2022) incelenerek, bölgenin iklim özellikleri araştırılmıştır. Bu istasyon, büyük bir klima istasyonu olması ve klimatolojik amaçlarla yapılan birçok gözlem yanı sıra, uzun süreli ve kesintisiz veri sağlaması nedeniyle tercih edilmiştir.

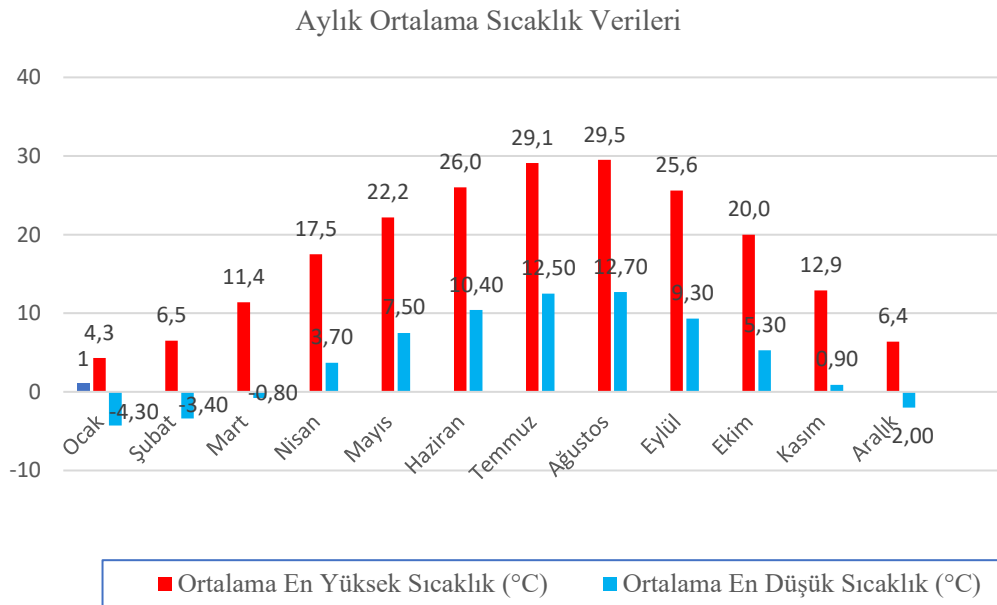
4.1.2.1 Sıcaklık

Tabiat Parkı'nın bulunduğu Çorum ilindeki Çorum Meteoroloji İstasyonu tarafından gerçekleştirilen uzun yıllar boyunca yapılan gözlemler sonucunda, yörede yıllık ortalama sıcaklık değerinin 10,9 °C olduğu belirlenmiştir. Kış aylarında ortalama sıcaklık 1,9°C ile -0,3°C arasında değişmektedir, yaz aylarında ise bu değer ortalama olarak 21,4 °C'ye kadar yükselmektedir. Ortalama sıcaklıklardaki en düşük değer ocak ayında gözlemlenirken, en yüksek değer ağustos ayında ölçülmüştür. Çorum Meteoroloji İstasyonu kayıtlarına göre en yüksek ortalama sıcaklık 21.4 °C ile ağustos ayında tespit edilmişken, en yüksek sıcaklık

42,6 °C ile temmuz ayında kaydedilmiştir. En düşük ortalama sıcaklık değeri -4,3 °C ile ocak ayına denk gelirken, en düşük sıcaklık değeri ise – 27,2 °C ile şubat ayında ölçülmüştür. Çorum Meteoroloji İstasyonu kayıtlarına göre, 1929-2022 yılları arasında en yüksek sıcaklık değeri 2000 yılının temmuz ayında tespit edilmişken, en düşük sıcaklık değeri ise 1985 yılının şubat ayında ölçülmüştür (Tablo 9), (Şekil 12), (URL-16)

Tablo 9. Çalışma Alanına Ait Ortalama Sıcaklık Değerleri 1929-2022), (URL-16)

Aylar	Ortalama Sıcaklık (°C)	Ortalama En Yüksek Sıcaklık (°C)	Ortalama En Düşük Sıcaklık (°C)
Ocak	-0,3	4,3	-4,3
Şubat	1,2	6,5	-3,4
Mart	4,9	11,4	-0,8
Nisan	10,5	17,5	3,7
Mayıs	15,0	22,2	7,5
Haziran	18,5	26,0	10,4
Temmuz	21,3	29,1	12,5
Ağustos	21,4	29,5	12,7
Eylül	17,3	25,6	9,3
Ekim	12,2	20,0	5,3
Kasım	6,3	12,9	0,9
Aralık	1,9	6,4	-2,0
Yıllık	10,9	17,6	4,3

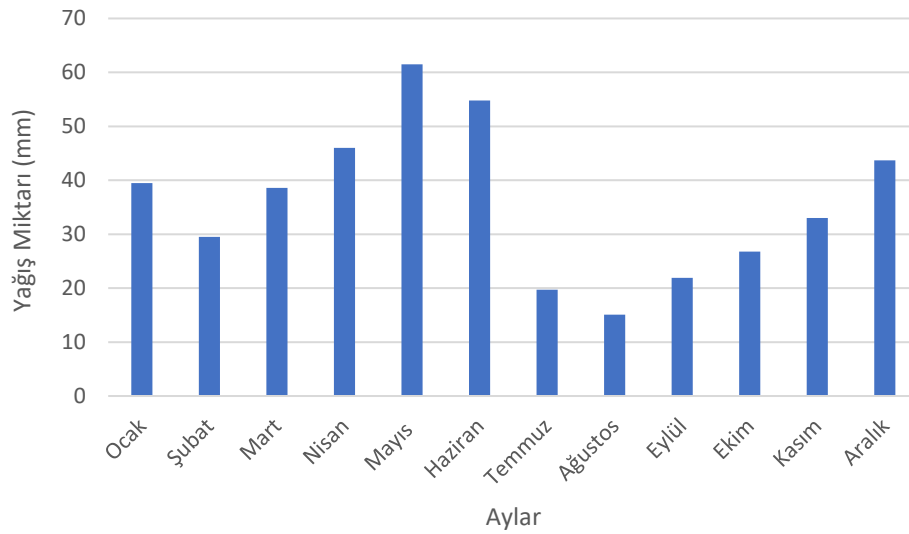

Şekil 12. Çalışma Alanına Ait Ortalama Sıcaklık Değerleri Grafiği (1929-2022)

4.1.2.2. Yağış

Çorum Meteoroloji İstasyonu tarafından yapılan ölçümler sonucunda aylara göre ortalama yağış miktarları şu şekildedir: Ocak: 39,5 mm, Şubat: 29,5 mm, Mart: 38,6 mm, Nisan: 46 mm, Mayıs: 61,5 mm, Haziran: 54,8 mm, Temmuz: 19,7 mm, Ağustos: 15,1 mm, Eylül: 21,9 mm, Ekim: 26,8 mm, Kasım: 33 mm, Aralık: 43,7 mm (Şekil 13), (URL-16).

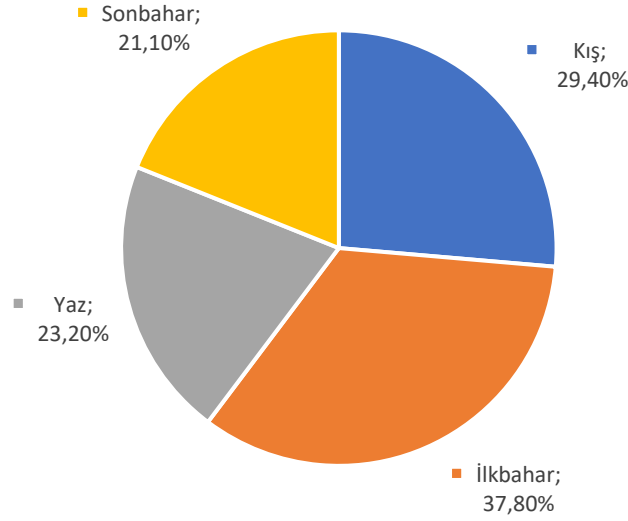
Buna göre, yörede yıllık ortalama yağış miktarı 386,7 mm'dir. Mevsimlere göre değerlendirildiğinde, en fazla yağış miktarı ilkbahar mevsiminde görülmektedir. Bu aylarda toplam yağış miktarı 146,1 mm'ye ulaşmaktadır. Yaz mevsiminde ise en az yağış kaydedilmektedir. Bu dönemde toplam yağış miktarı sadece 89,6 mm olarak hesaplanmaktadır. Sonbahar mevsiminde toplam yağış miktarı ise 81,7 mm'dir. Aylar arasında en fazla yağış miktarı mayıs ayında kaydedilirken, Temmuz ve ağustos aylarında en az yağış görülmektedir.

Şekil 13. Çalışma Alanına Ait Aylık Ortalama Yağış Miktarı

İncelenen bölgede yıllık ortalama yağış miktarı 386,7 mm olarak tespit edilmiştir. Mevsimlere göre yapılan değerlendirmede, kış mevsimi toplamda %29,4 oranında yağış almaktadır. İlkbahar mevsimi %37,8, yaz mevsimi %23,2 ve sonbahar mevsimi ise %21,1 oranında yağış almaktadır (Şekil 14), (DKMP,2017)

Mevsimlere Göre Ortalama Yağış Miktarı (%)

Şekil 14. Çalışma Alanının Mevsimlere Göre Ortalama Yağış Miktarı

4.1.2.3. Rüzgâr

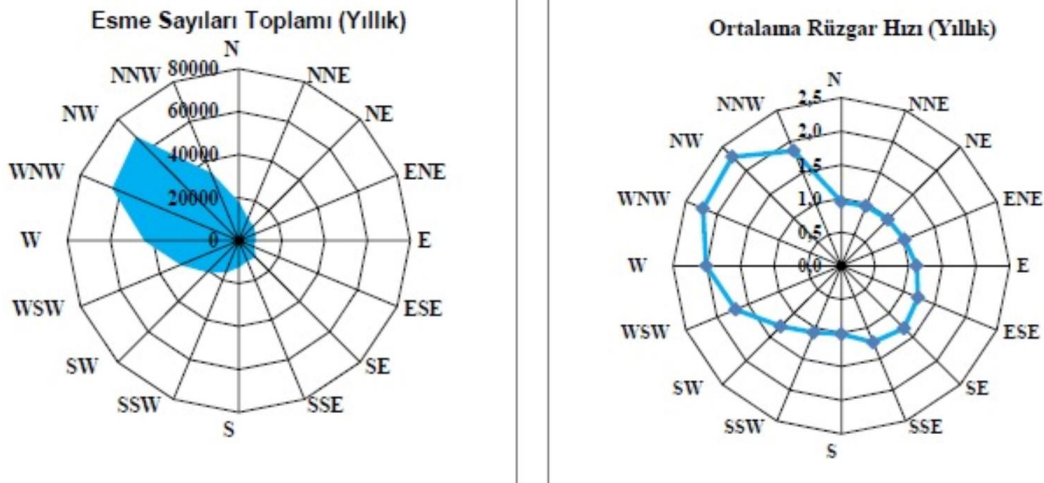
Çorum ilinde yer alan Çorum Meteoroloji İstasyonu uzun yıllar boyunca veri toplamış ve en hızlı esen rüzgârın güney (S) yönünde olduğu tespit edilmiştir. Bu rüzgârın ortalama hızı ise 32,5 m/s olarak kaydedilmiştir. Ortalama fırtınalı gün sayısı ise 0,6 iken, ortalama rüzgâr hızı ise 1,8 m/s'dir. Çorum Meteoroloji İstasyonu'nun verileri Tablo 10'da sunulmuştur. Bu tabloda, yıllık ve mevsimlik rüzgâr gülleri ile yönlere göre ortalama rüzgâr hızlarına yer verilmektedir. Bu veriler Şekil 15'te gösterilmiştir (DKMP,2017).

Tablo 10. Çalışma Alanına Ait Aylık ve Yıllık Ortalama Rüzgar Verileri

Aylar	Aylık Ortalama Rüzgâr Hızı (m/s)	En Hızlı Esen Rüzgârın		Aylık Fırtınalı Günler Sayısı Ortalaması (R Hızı $\geq$ 17.2 m/s)	Aylık Kuvvetli Rüzgârlı Gün Sayısı Ortalaması (R. Hızı 10.8-17.1m/s)
		Hızı (m/s)	Yönü		
Ocak	1,3	27,2	SE	0,3	3,4
Şubat	1,6	31,4	SSW	0,7	3,9
Mart	1,9	32,5	S	0,9	7,3
Nisan	2	27,6	WSW	1,2	9,3
Mayıs	1,9	29	W	0,9	9,4
Haziran	2,1	29,8	WNW	0,9	10,5
Temmuz	2,6	27,5	WNW	0,5	15,9
Ağustos	2,6	27,1	N	0,6	16,3

Tablo 10. (Devam) Çalışma Alanına Ait Aylık ve Yıllık Ortalama Rüzgar Verileri

Eylül	2	26	WSW	0,4	10,1
Ekim	1,5	25	GSW	0,3	5,4
Kasım	1,2	23	W	0,4	3,2
Aralık	1,3	24,5	SW	0,5	2,9
Yıllık	1,8	32,5	S	0,6	8,1

Şekil 15. Çalışma Alanı İle İlgili Yıllık Rüzgâr Verileri (DKMP, 2017).

4.1.2.4. Basınç

Atmosferdeki cephesel geçişler ve hava sıcaklığındaki değişikliklerin yanı sıra yükseklik, yerçekimi ve mevsim gibi faktörlere bağlı olarak basınç değişebilir. Çorum Meteoroloji İstasyonu'nun verilerine göre, ölçülen yıllık ortalama basınç 923,8 hPa'dir. En yüksek basınç aralık ayında 974,9 hPa iken en düşük basınç ise mart ayında 899,0 hPa olarak tespit edilmiştir. Bu veriler, belirli bir bölgedeki basınç durumunu anlamak için kullanılabilir. Ancak, basınç ölçümleri genellikle meteorolojik tahminlerin bir parçasıdır ve bu nedenle diğer faktörlerle birlikte değerlendirilmelidir (Tablo 11), (DKMP,2017).

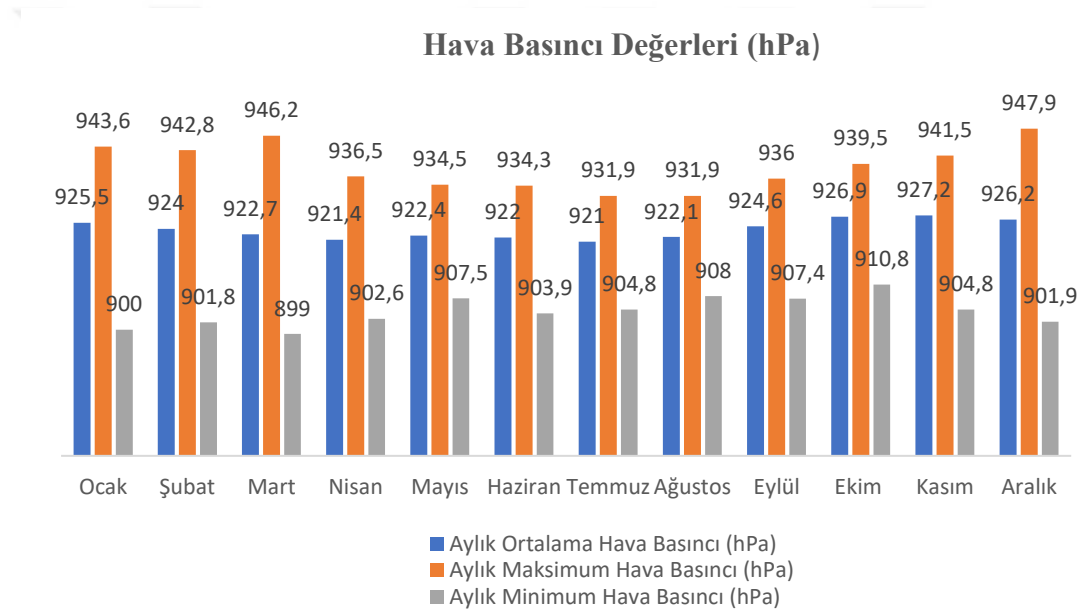
Tablo 11. Çalışma Alanı Aylık Ortalama Hava Basıncı Kayıtları

Aylar	Aylık Ortalama Hava Basıncı (hPa)	Aylık Maksimum Hava Basıncı (hPa)	Aylık Minimum Hava Basıncı (hPa)
Ocak	925,5	943,6	900
Şubat	924	942,8	901,8
Mart	922,7	946,2	899
Nisan	921,4	936,5	902,6
Mayıs	922,4	934,5	907,5
Haziran	922	934,3	903,9

Tablo 11. (Devam) Çalışma Alanı Aylık Ortalama Hava Basıncı Kayıtları

Temmuz	921	931,9	904,8
Ağustos	922,1	931,9	908
Eylül	924,6	936	907,4
Ekim	926,9	939,5	910,8
Kasım	927,2	941,5	904,8
Aralık	926,2	947,9	901,9
Yıllık	923,8	947,9	899,0

Çalışma alanına ait hava basıncı aylık değerleri incelenmiş ve en yüksek ile en düşük değerler karşılaştırılarak ortalama hava basıncı değerleri elde edilmiştir. Bu veriler Şekil 16'da grafik halinde analiz edilmiştir (DKMP,2017).

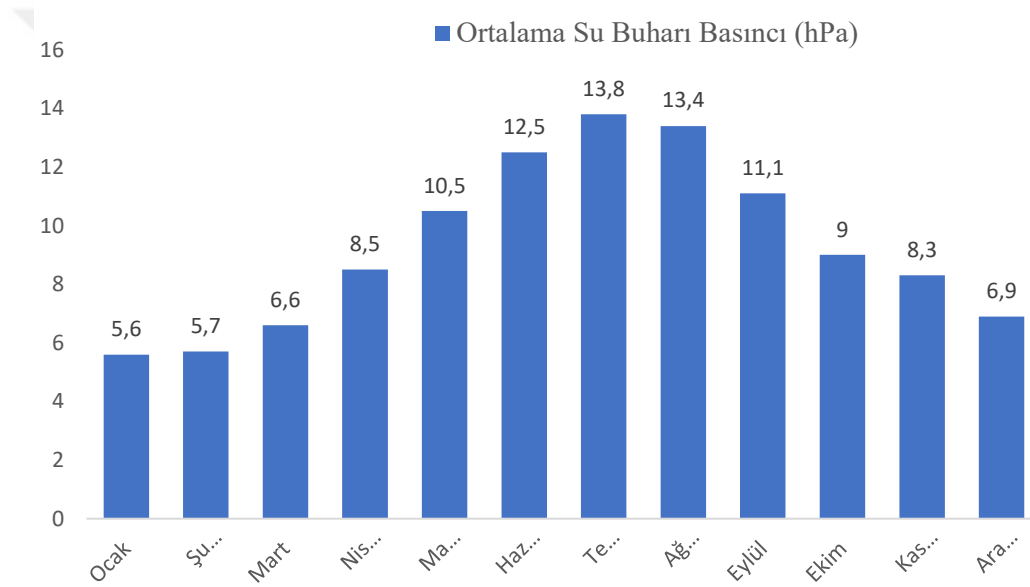

Şekil 16. Çalışma Alanının Hava Basıncı Değerleri (DKMP, 2017)

Çorum Meteoroloji İstasyonu tarafından kaydedilen verilerin analizi sonucunda belirlenen yıllık ortalama su buharı basıncı değeri, 9,3 hPa olarak hesaplanmıştır. Yapılan incelemeler, kış aylarında bölgede alçak basınç hakimiyeti görüldüğünü, yaz aylarında ise yüksek basınç değerleri gözlemlenmektedir (Tablo 12), (Şekil 17), (DKMP,2017).

Tablo 12. Çalışma Alanı Su Buharı Basınç Değerleri (DKMP,2017)

Aylar	O	Ş	M	N	M	H	T	A	E	E	K	A	Y
Ortalama Su Buharı Basıncı (hPa)	5,6	5,7	6,6	8,5	10,5	12,5	13,8	13,4	11,1	9	8,3	6,9	9,3

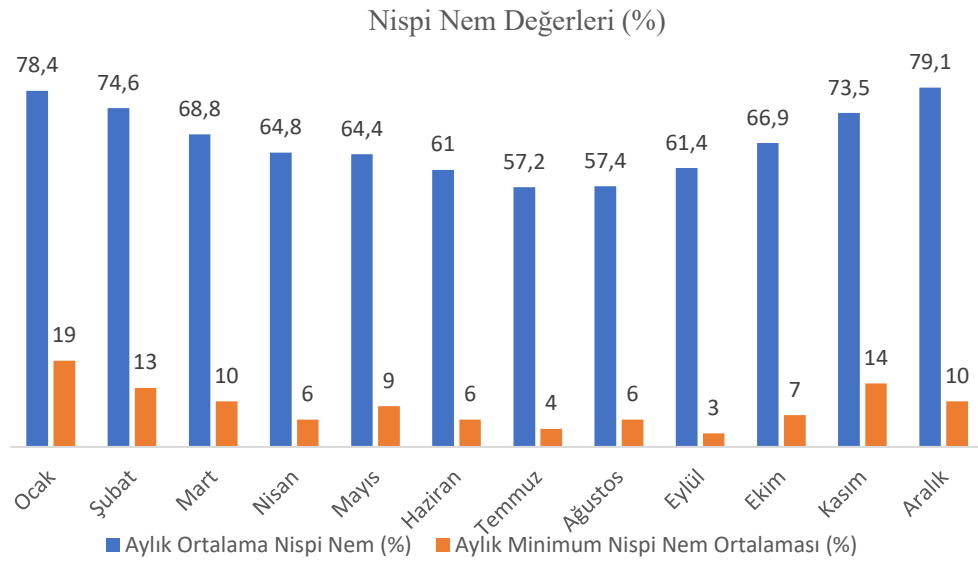
Şekil 17. Çalışma Alanı Su Buharı Basınç Değerleri (DKMP,2017)

4.1.2.5 Nem

Çorum Meteoroloji İstasyonu'nun kayıtlarına göre, Tablo de ortalama ve en düşük bağıl nem verileri yer almaktadır. Ayrıca, Grafik 'de de ortalama ve en düşük bağıl nemin grafiksel olarak gösterimi bulunmaktadır. Yapılan incelemeler sonucunda elde edilen verilere göre, yıllık ortalama bağıl nem oranı %67,3'tür. En düşük bağıl nem ise Eylül ayında %3 ile gözlenmiştir (Tablo 13), (Şekil 18), (DKMP,2017).

Tablo 13. Çalışma Alanına Ait Nispi Nem Değerleri (DKMP, 2017)

Aylar	Aylık Ortalama Nispi Nem (%)	Aylık Minimum Nispi Nem Ortalaması (%)
Ocak	78,4	19
Şubat	74,6	13
Mart	68,8	10
Nisan	64,8	6
Mayıs	64,4	9
Haziran	61	6
Temmuz	57,2	4
Ağustos	57,4	6
Eylül	61,4	3
Ekim	66,9	7
Kasım	73,5	14
Aralık	79,1	10
Yıllık	67,3	3,0

Şekil 18. Çalışma Alanına Ait Nispi Nem Değerleri (DKMP, 2017)

4.1.3. Hidrolojik Özellikler

Tabiat Parkı sınırları içerisinde kalıcı veya geçici bir su kaynağı mevcut değildir. Ancak, Su Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği'ne göre, Tabiat Parkı'nın yaklaşık 1 km batısında bulunan Çorum Barajı en yakın ve en büyük su kaynağıdır ve barajın kısa, orta ve uzun mesafeli koruma sınırları Tabiat Parkı içinden geçmektedir. Çorum Barajı, 1974-1977 yılları arasında sulama ve içme suyu temini amacıyla inşa edilmiştir. Baraj, Çomar Deresi üzerinde yer

almakta olup toprak gövde dolgu tipidir. Gövde hacmi 590.000 m³, akarsu yatağından yüksekliği 49,00 m, normal su kotunda göl hacmi 7,18 hm³ ve normal su kotunda göl alanı 0,56 km² 'dir. Baraj, 1.589 hektarlık bir sulama alanına hizmet vermektedir ve yılda 2 hm³ içme-kullanma suyu sağlamaktadır. Tabiat Parkı'nın kuzey kesiminden ise Çomarınözü Deresi geçmektedir ve bu dere, Çorum Barajı'na doğru akan bir su kaynağıdır. Bu dere, 25.000 ölçekli memleket haritasında kuru dere olarak gösterilmektedir (Şekil 19), (DKMP,2017).

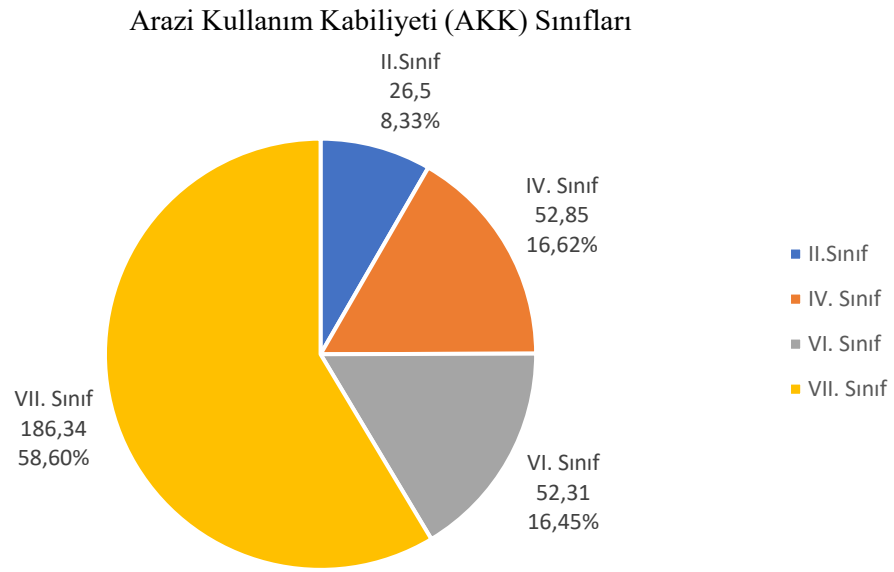
Şekil 19. Tabiat Parkı İçinde Bulunan Göl

4.1.4. Toprak Kabiliyeti

Tabiat Parkı'ndaki toprakların büyük gruplarına baktığımızda, Kahverengi Orman Toprakları Tabiat Parkı'nın %84.76'sını oluştururken, Kahverengi Topraklar yalnızca %15.24'ünü oluşturmaktadır. Tabiat Parkı içinde II., IV., VI. ve VII. sınıf topraklar mevcuttur. Tabiat Parkı'nın II. sınıf toprakları 26.50 hektar (%8.33), IV. sınıf toprakları 52.85 hektar (%16.62), VI. sınıf toprakları ise 52.31 hektar (%16.45) kaplamaktadır. Diğer taraftan, VII. sınıf topraklar 186.34 hektar (%58.60) alana yayılmıştır. Tabiat Parkı içindeki toprakların Arazi Kullanım Kabiliyeti (AKK) sınıfları ise Tablo 14'te ve Şekil 20 ve Şekil 21'de verilmiştir.

Tablo 14. Tabiat Parkı İçerisindeki Arazi Kullanım Kabiliyeti Sınıflandırılması (DMKP,2017)

AKK Sınıfları	Alan (ha)	Oran (%)
II.Sınıf	26,50	8,33
IV. Sınıf	52,85	16,62
VI. Sınıf	52,31	16,45
VII. Sınıf	186,34	58,60
Toplam	318,00	100,00

Şekil 20. Tabiat Parkı İçerisindeki Arazi Kullanım Kabiliyeti Sınıflandırılması (DMKP,2017)

A pie chart illustrating the distribution of patients across three age groups. The largest segment is 'Sığ (20-50)' in orange, representing 75.46% (239.95 patients). The next largest is 'Çok Sığ (0-20)' in blue, representing 16.21% (51.55 patients). The smallest segment is 'Derin (90+)' in grey, representing 8.33% (26.5 patients). A legend on the right side of the chart identifies the colors for each age group.

Yaş Grubu	Hasta Sayısı	Oran (%)
Çok Sığ (0-20)	51,55	16,21%
Sığ (20-50)	239,95	75,46%
Derin (90+)	26,5	8,33%

GÖSTERİM

SINIRLAR

▲▲▲ Tabiat Parkı Sınırı

YERLEŞİMLER

■ Yerleşim

ULAŞIM

— İl Yolu

— Araç Yolu (Kilitli Parke)

— Araç Yolu (Toprak Yol)

DOĞAL YAPI

× Zirveler

TOPRAK YAPISI

■ Çok Sığ (0-20)

■ Sığ (20-50)

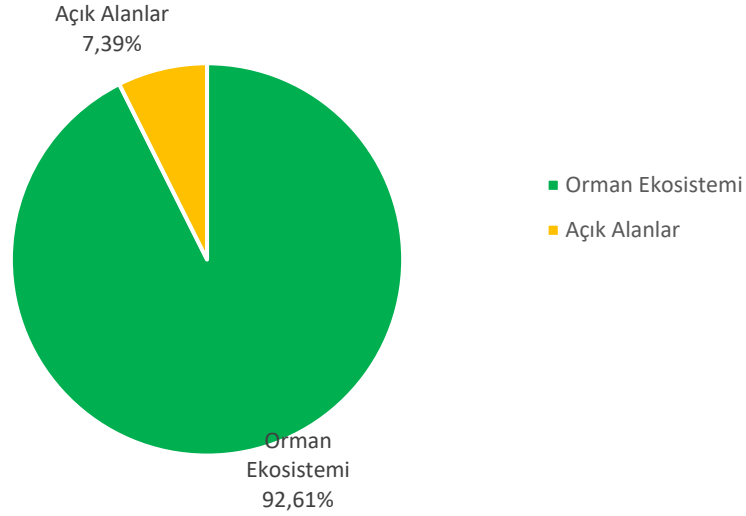
■ Derin (90+)

■ Arazi Kullanım Kabiliyeti Alt Sınıfları-es

■ Arazi Kullanım Kabiliyeti Alt Sınıfları-e

51

Sıklık Tabiat Parkı Ekosistemleri Alansal Dağılımı (%)

Şekil 25. Sıklık Tabiat Parkı Ekosistemleri Alansal Dağılımı (DKMP,2017)

4.1.6.1. Orman Ekosistemi

Sıklık Tabiat Parkı, farklı özelliklere sahip orman ekosistemlerinin bir araya gelmesiyle oluşan doğal bir alanı barındırmaktadır. Bu alan, *Pinus nigra* türünden oluşan karaçam plantasyon ormanı, *Quercus pubescens* türüne ait doğal meşe ormanı ve açık alanların birleşiminden meydana gelmektedir. Orman ekosistemleri sınıflandırması, bu doğal alanın değerlendirilmesinde kullanılmıştır. Tabiat Parkı'nın toplam 318 hektarlık bir yüzölçümü vardır ve bunun 294,5 hektarı orman ekosistemi olarak belirlenmiştir. Karaçam plantasyon ormanları, alanın yaklaşık %70'ini kaplarken, doğal meşe ormanları Tabiat Parkı'nın üst kuzeydoğu kesimlerinde %20'lik bir alana yayılmıştır (DKMP,2017).

4.1.6.2. Açık Alanlar

Tabiat Parkı, açık alanları da içeren çeşitli karasal ekosistem tiplerine sahiptir ve bu alanlar parkın yaklaşık %10'unu oluşturur. Açık alanlar, bozuk step, çayır, çalılık, artık kullanılmayan kuru tarım alanları, gününbirlik piknik alanları ve yer yer orman içi açıklıklardan oluşur. Orman alanlarının açıklıklarındaki bitki örtüsü, genellikle kayalık ve bozuk sahalarda bir araya gelerek düzensiz bir yapı oluşturur ve bozuk step türleri ile karışabilir (DKMP,2017).

4.1.7. Bitki Örtüsü

Çalışma alanı bünyesinde, orman ekosistemi baskın özellik göstermekte olup, bitki örtüsü olarak Karaçam ve Bozuk Meşe türlerine ev sahipliği yapmaktadır. Yapılan yüzey araştırmaları sonucunda, alanda 76 bitki familyası, 214 bitki cinsi ve 241 takson tespit edilmiştir. Buna ek olarak ayrıca yapılan araştırmalar neticesinde çalışma alanı ve yakın çevresine ait 1 adet endemik bitki taksonuna *Muscari aucheri* (Boiss.) Baker olarak bilinen Gök Müşkürüm (Arap Sümbülü), habitat özellikleri ve geçmiş literatür verilerinin analizi sonucunda, alan ve yakın çevresinde yüksek yaşama olasılığına sahip olduğu belirlenmiştir. Bu nedenle, bitki alanın endemik bitki listesine dahil edilmiştir. (DKMP, 2017). Alan ve yakın çevresinde bulunan ağaç ve ağaççık türlerine ilişkin bilgiler, yapılan incelemeler ve Gelişme Planı verileri doğrultusunda Tablo 16 ve Şekil 26'de sunulmuştur.

Tablo 16. Tabiat Parkı İçerisinde ve Yakın Çevresinde Bulunan Ağaç ve Ağaççıklar (DKMP, 2017 ve yazar tarafından yapılan alan taraması üzerinden derlenmiştir)

Familiya Adı	Bitkinin Latince Adı	Bitkinin Türkçe Adı
Pinaceae	<i>Abies nordmanniana</i> subsp. <i>nordmanniana</i>	Doğu Karadeniz Göknarı
Aceraceae	<i>Acer platanoides</i> L.	Akçaağaç
Corylaceae	<i>Alnus glutinosa</i> (L.) Gaertner	Kızılağaç
Corylaceae	<i>Carpinus betulus</i> L.	Gürgen
Fagaceae	<i>Castanea sativa</i> Mill.	Kestane
Pinaceae	<i>Cedrus deodora</i>	Himalaya Sediri
Pinaceae	<i>Cedrus libani</i> A.Rich.	Toros Sediri
Fagaceae	<i>Fagus orientalis</i> Lipsky	Kayın
Oleaceae	<i>Fraxinus angustifolia</i> Vahl. ssp. <i>angustifolia</i>	Dişbudak
Juglandaceae	<i>Juglans regia</i> L.	Ceviz
Cupressaceae	<i>Juniperus chinensis</i>	Çin Ardıcı
Cupressaceae	<i>Juniperus oxycedrus</i> L. ssp. <i>oxycedrus</i>	Katran Ardıcı
Moraceae	<i>Morus alba</i> L.	Dut
Pinaceae	<i>Picea orientalis</i> (L.) Link.	Doğu Ladini
Pinaceae	<i>Pinus nigra</i> J.F.Arnold	Karaçam
Platanaceae	<i>Platanus orientalis</i> L.	Çınar
Salicaceae	<i>Populus alba</i> L.	Ak Kavak
Salicaceae	<i>Populus nigra</i> L. subsp. <i>nigra</i>	Kara Kavak
Rosaceae	<i>Prunus x domestica</i> L.	Yabani Erik

Tablo 16. (Devam) Tabiat Parkı İçerisinde ve Yakın Çevresinde Bulunan Ağaç ve Ağaççıklar
(DKMP, 2017 ve yazar tarafından yapılan alan taraması üzerinden derlenmiştir)

Rosaceae	<i>Pyrus elaeagnifolia</i> Pallas ssp. <i>elaagnifolia</i>	Ahlat
Fagaceae	<i>Quercus ithaburensis</i> (Kotschy) Hedge et Yaltırık	Türk Meşesi
Fagaceae	<i>Quercus pubescens</i> WILLD.	Tüylü Meşe
Salicaceae	<i>Salix alba</i> L. subsp. <i>Alba</i>	Ak Söğüt
Salicaceae	<i>Salix excelsa</i> L.	Boylu Söğüt
Rosaceae	<i>Sorbus torminalis</i> (L.) Crantz	Üvez
Tiliaceae	<i>Tilia argentea</i> Desf. ex DC.	İhlamur
Ulmaceae	<i>Ulmus minor</i> Miller	Ova Karaağacı

Şekil 26. Tabiat Parkı İçerisinde Yer Alan Ağaç Türlerine Ait Görüntüler

Şekil 26. (Devam) Tabiat Parkı İçerisinde Yer Alan Ağaç Türlerine Ait Görüntüler

Sıklık Tabiat Parkı içerisinde ve yakın çevresindeki çalı formu bitkiler incelenmiş, bazı türlere ait bilgiler Tablo 17’de verilmiştir.

Tablo 17. Tabiat Parkı İçerisinde ve Yakın Çevresinde Bulunan Çalı Formlu Bitkiler (DKMP, 2017 ve yazar tarafından yapılan alan taraması üzerinden derlenmiştir)

Familya Adı	Bitkinin Latince Adı	Bitkinin Türkçe Adı
Plumbaginaceae	<i>Acantholimon acerosum</i> (WILLD.) BOISS. var. <i>acerosum</i> (WILLD.) BOISS.	Pişikkeveni
Boraginaceae	<i>Anchusa pusilla</i> GUÄUL	Sığırdili
Berberidaceae	<i>Berberis crataegina</i> DC.	Karamuk
Convolvulaceae	<i>Calystegia sepium</i> L. ssp. <i>sepium</i>	Çit Sarmaşığı
Convolvulaceae	<i>Convolvulus arvensis</i> L.	Tarla Sarmaşığı
Rosaceae	<i>Cotoneaster integerrimus</i>	Garagat
Rosaceae	<i>Crataegus monogyna</i> L.	Aluç
Boraginaceae	<i>Echium vulgare</i> L.	Engerek otu
Araliaceae	<i>Hedera helix</i> L.	Duvar Sarmaşığı

Tablo 18. (Devam) Tabiat Parkı İçerisinde ve Yakın Çevresinde Bulunan Çalı Formlu Bitkiler (DKMP, 2017 ve yazar tarafından yapılan alan taraması üzerinden derlenmiştir)

Ranunculaceae	<i>Helleborus orientalis</i> Lam.	Çöpleme
Cupressaceae	<i>Juniperus communis</i> L.	Ardıç
Rhamnaceae	<i>Paliurus spina-christi</i> Miller	Karaçalı
Phytolaccaceae	<i>Phytolacca americana</i> L.	Şekerciboyası
Rhamnaceae	<i>Rhamnus catharticus</i> L.	Cehri
Rosaceae	<i>Rosa canina</i> L.	Kuşburnu
Rosaceae	<i>Rubus sanctus</i> Schreber	Böğürtlen
Caprifoliaceae	<i>Sambucus ebulus</i> L.	Hanımeli
Scrophulariaceae	<i>Scrophularia scopolii</i> (Hoppe ex) Pers. var. <i>scopolii</i> .	Sıraca Otu
Caprifoliaceae	<i>Viburnum lantana</i> L.	Kartopu
Vitaceae	<i>Vitis sylvestris</i> Gmelin	Yabani Asma

Sıklık Tabiat Parkı'nda gerçekleştirilen gözlemler ve araştırmalar, rekreatif etkinlikler için ayrılmış birçok bölgede peyzaj çalışmalarına rastlanmadığını ortaya koymuştur. Ancak, flora tanıtım alanında peyzaj çalışmalarına rastlanmıştır. Çalışma alanı içerisinde, yer örtücü ve soğanlı bitkilerin çeşitli türlerinin varlığı bilinmektedir ve bu bitkilerin bazıları Tablo 18 ve Şekil 27'de listelenmiştir.

Tablo 19. Tabiat Parkı İçerisinde ve Yakın Çevresinde Bulunan Yer Örtücü ve Soğanlı Bitkiler (DKMP, 2017 ve yazar tarafından yapılan alan taraması üzerinden derlenmiştir)

Familiya Adı	Bitkinin Latince Adı	Bitkinin Türkçe Adı
Compositae	<i>Achillea biebersteinii</i> Afan.	Civanperçemi
Gramineae	<i>Agrostis stolonifera</i> L.	Tavusotu
Labiatae	<i>Ajuga chamaepitys</i> subsp. <i>chia</i> var. <i>chia</i>	Acıgıcı
Alismataceae	<i>Alisma lanceolatum</i> With.	Kurbağakaşığı
Boraginaceae	<i>Alkanna tinctoria</i> L.	Havaciva Otu
Liliaceae	<i>Allium scorodoprasum</i> L. subsp. <i>rotundum</i> (L.) Stearn	Yabani Soğan
Compositae	<i>Anthemis cretica</i> L. subsp. <i>albida</i> (BOISS.) GRIERSON	Papatya
Liliaceae	<i>Asphodeline damascena</i> (BOISS.) BAKER subsp. <i>damescena</i> (BOISS.) BAKER	Çiriş Otu
Compositae	<i>Bellis perennis</i> L.	Koyun Gözü
Gramineae	<i>Briza media</i> L.	Küpeli Şıkırdak
Gramineae	<i>Bromus sterilis</i> L.	Brom

Tablo 18. (Devam) Tabiat Parkı İçerisinde ve Yakın Çevresinde Bulunan Yer Örtücü ve Soğanlı Bitkiler (DKMP, 2017 ve yazar tarafından yapılan alan taraması üzerinden derlenmiştir)

Campanulaceae	<i>Campanula involucrata</i> Aucher ex A. DC.	Çan Çiçeği
Compositae	<i>Carduus nutans</i> L.	Devedikeni
Compositae	<i>Centaurea patula</i> DC.	Peygamber Çiçeği
Boraginaceae	<i>Cerithe minor</i> L. subsp. auriculata (TEN.) DOMAC	Mum Çiçeği
Compositae	<i>Cichorium intybus</i> L.	Hindiba
Ridaceae	<i>Crocus olivieri</i> GAY	Çiğdem
Gramineae	<i>Cynodon dactylon</i> (L.) Pers.	Köpekdişi
Gramineae	<i>Cynosorus echinatus</i> L.	Top Tarakotu
Scrophulariaceae	<i>Digitalis lamarckii</i> Ivanina	Yüksük otu
Compositae	<i>Helichrysum plicatum</i> DC. subsp. plicatum	Altınotu
Boraginaceae	<i>Heliotropium ellipticum</i> Ledeb.	Akrep Otu
Gramineae	<i>Hordeum bulbosum</i> L.	Arpa
Ridaceae	<i>Iris orientalis</i> MILLER	Süsen
Juncaceae	<i>Juncus inflexus</i> L.	Kovalık, Hasır Otu
Labiatae	<i>Lamium amplexicaule</i> L.	Ballıbaba
Boraginaceae	<i>Lappula barbata</i> (BIEB.) GÄoeRKE	Gürke
Lemnaceae	<i>Lemna minor</i> L.	Su Mercimeği
Liliaceae	<i>Muscari aucheri</i> (Boiss.) Baker	Gök Mükşürüm
Liliaceae	<i>Muscari tenuiflorum</i> TAUSCH	Misk Sümbülü
Boraginaceae	<i>Myosotis stricta</i> LINK EX ROEMER ET SCHULTES	Hüthüt Gözü
Labiatae	<i>Nepeta italica</i> L. subsp. italica	Kedi Nanesi
Orchidaceae	<i>Orchis anatolica</i> BOISS.	Orkide
Liliaceae	<i>Ornithogalum comosum</i> L.	Tükrük Otu
Gramineae	<i>Phragmites australis</i> (Cav.) Trin. ex Steudel	Kamış
Plantaginaceae	<i>Plantago major</i> L.	Su Sinir Otu
Gramineae	<i>Poa angustifolia</i> L.	Çim
Primulaceae	<i>Primula acaulis</i> (L.) L. subsp. acaulis	Çuhaçiçeği
Labiatae	<i>Prunella vulgaris</i> L.	Gelincikleme Otu
Labiatae	<i>Salvia viridis</i> L.	Adaçayı
Gramineae	<i>Setaria viridis</i> (L.) P. Beauv	Sorguç Otu
Labiatae	<i>Stachys byzantina</i> C. KOCH	Dağ Çayı
Compositae	<i>Tanacetum poteriifolium</i> (LEDEB.) GRIERSON	Yalancı Papatya
Gramineae	<i>Trachynia distachya</i> (L.) LINK	Mor Çimen
Boraginaceae	<i>Trachystemon orientalis</i> (L.) G. Don	Kaldirik
Scrophulariaceae	<i>Verbascum pyramdatum</i> BIEB.	Sığırkuyruğu
Verbenaceae	<i>Verbena officinalis</i> L. var. officinalis	Mineçiçeği
Scrophulariaceae	<i>Veronica multifida</i> L.	Yavşan Otu
Asclepiadaceae	<i>Vincetoxicum fuscatum</i> (HORNE)	Gavur Biberi
Labiatae	<i>Ziziphora taurica</i> BIEB. subsp. taurica BIEB.	Çöl Reyhanı

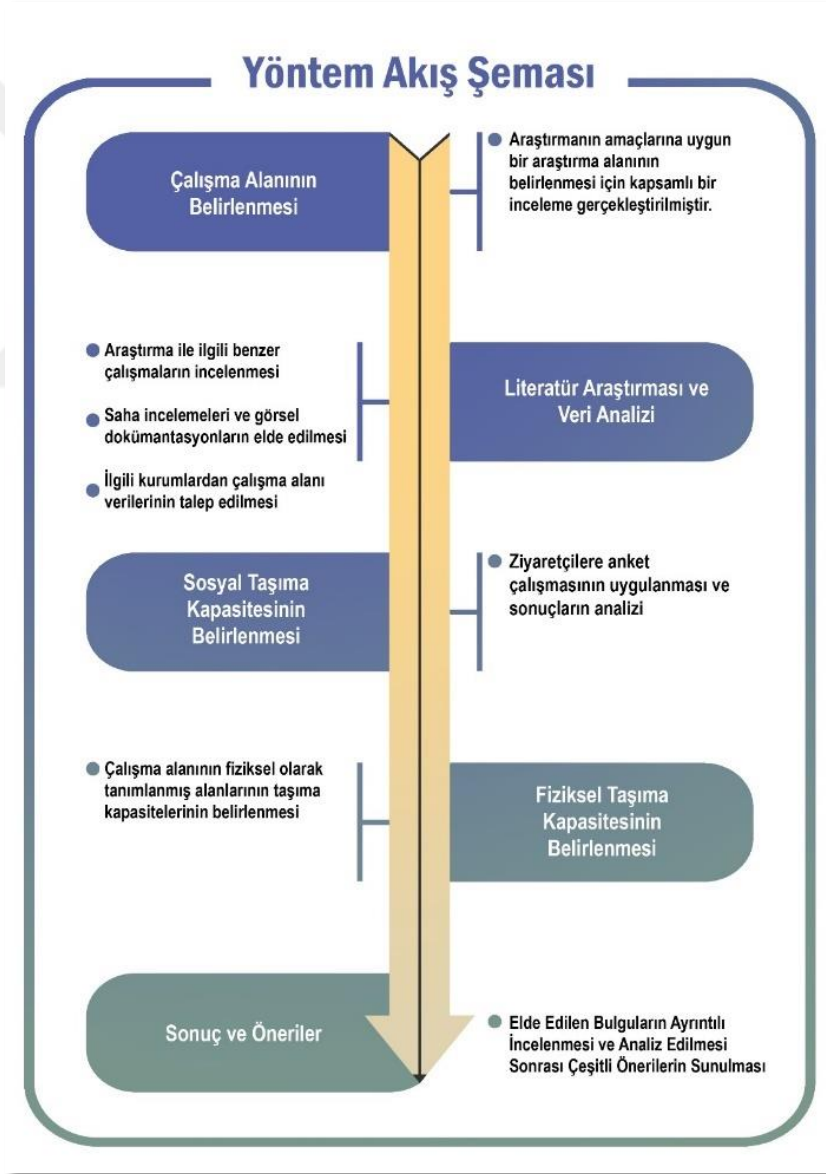
Şekil 27. Tabiat Parkı İçerisinde Bulunan Yer Örtücü, Soğanlı Bitkilere Ait Görseller (DKMP, 2017)

4.2. Yöntem

Çalışmanın yöntemi 5 aşamada planlanmıştır

1. Çalışma alanının belirlenmesi
2. Literatür taraması ve veri analizi
3. Sosyal taşıma kapasitesinin belirlenmesi
4. Fiziksel taşıma kapasitesinin belirlenmesi
5. Sonuç ve önerilerin geliştirilmesi

Çalışma için planlanmış Yöntem Akış Şeması Şekil 28’de verilmiştir.

Şekil 28. Yöntem Akış Şeması

1. Aşama: Çalışmanın yönteminin bu aşamasında çalışma alanının ve amacının belirlenmesi öncelikli olmuştur. Bu alanın belirlenmesinde doğal ve doğala yakın peyzaj öğelerinin bulunması, koruma/kullanma dengesinin sağlanması ve sürdürülebilirliği önceliğini korumuştur. Sıklık Tabiat Parkı'nda mevcutta bulunan ve kullanımının sağlandığı alanlarda fiziksel ve sosyal taşıma kapasitesi çalışmanın devamlılığını sağlamıştır.

2. Aşama: Araştırma konusuyla ilgili çeşitli literatür kaynakları araştırılarak titizlikle incelenmiş, bu kaynakların özetleri alınmıştır. Ayrıca, alana ilişkin daha kapsamlı bir anlayışa sahip olabilmek adına zaman zaman bölgeye gidilerek detaylı gözlemler yapılmış, fotoğraf arşivleri oluşturulmuş ve farklı notlar alınmıştır. Dahası, çalışma alanının sorumluluğundaki Doğa Koruma ve Milli Parklar 11. Bölge Müdürlüğü Çorum Şubesi'nden, Sıklık Tabiat Parkı'yla ilgili resmi verilerin talep edilmesi suretiyle elde edilen bilgiler, çalışmanın ilerleyişi için yararlı olacak şekilde derlenmiştir.

3. Aşama: Çalışmanın konusu olan sosyal taşıma kapasitesi belirlenmiş. Sosyal taşıma kapasitesinin geçerliliği katılımcılara yapılan anket çalışmasıyla gerçekleştirilmiştir.

Bu aşamada sosyal taşıma kapasitesinin belirlenmesinde Sıklık tabiat parkını kullanan katılımcılara internet üzerinden anket yapılmıştır. Anketi oluşturacak kişilerdeki hedef kitle Çorum kentinde yaşayan bu parkı bilen ve çeşitli sebeplerle farklı şehirlerde yaşayıp farklı zamanlarda Çorum ilini ve bahsi geçen tabiat parkını ziyaret eden kişilerdir. Evren birim sayısı TÜİK'in (2022) yılında açıkladığı nüfus verilerine göre 524.130'dur.

Örneklem büyüklüğünün belirlenmesinde Özdamar'ın (2003) kullandığı formülden yararlanılmıştır.

$$n = \frac{N \cdot P \cdot Q \cdot Z_a^2}{(N - 1) \cdot d^2}$$

n: Örneklem Büyüklüğü

N: Evren Birim Sayısı

P: Evrendeki X'in Gözlenme Oranı

Q (P-1): X'in Gözlenmeme Oranı

Z_a: a=0.05 için 1,96

d: Örneklem Hatası

Buna göre; $n=524.130*(0.5) *(0.5) *(1,96)^2/524.129*(0.05)^2=384,16$

Bu çalışmada, anket sonuçlarının güvenilirliğinin ölçülmesi için IBM SPSS Statistic 19 programı kullanılmıştır. Uygulanan birden fazla güvenirlik analizi yöntemi arasında en yaygın olanı Cronbach's Alpha testidir. Geliştirilen yöntemde %95 güven aralığında ve ± 5 hata payı ile uygulanacak anket sayısı 384 olarak belirlenmiş olmasına rağmen, çalışma 402 kişi üzerinde gerçekleştirilmiştir. Cronbach's Alpha testi sonucuna göre, uygulanan anketin güvenirliği ölçülmüştür. Bu testin literatürdeki kabul edilmiş değerlendirmelerine göre, elde edilen sonuç 0 ile 1 arasında yer alır. Testin güvenirliği, bu aralıktaki değere göre değerlendirilir. Buna göre:

0 ile 0,40 arasında olan değerler testin güvenilir olmadığını,

0,40 ile 0,60 arasında olan değerler testin güvenirliğinin düşük olduğunu,

0,60 ile 0,80 arasında olan değerler testin oldukça güvenilir olduğunu,

0,80 ile 1 arasında olan değerler ise testin yüksek derecede güvenilir olduğunu gösterir.

Bu çalışmada uygulanan anket için Cronbach's Alpha testi sonucuna göre, testin güvenirliği **0,88** olarak ölçülmüştür. Bu sonuç, uygulanan ankette elde edilen verilerin yüksek derecede güvenilir olduğunu göstermektedir.

Sosyal taşıma kapasitesinin ölçülmesine yönelik bir anket hazırlanırken, kullanıcıların görüşlerini doğru şekilde yansıtmak amacıyla beş farklı bölümde sorular yer almaktadır. Bu bölümler demografik bilgiler, rekreasyon alanları ve tercihleri, Tabiat Parkı içindeki mekanların ve donatı elemanlarının yeterliliği, rekreasyon kalitesinin artırılması, parkın ziyaretçilerinin park hakkındaki düşünceleri, memnuniyetleri, parkta yaşadıkları deneyimler ve neden bu parkı tercih ettiklerine dair sorular sorulmuştur.

Anketin ilk bölümünde demografik bilgilerle ilgili sorular yer almıştır. Bu sorular sayesinde kullanıcıların yaş, cinsiyet, meslek gibi bilgileri öğrenilmiştir. İkinci bölümde, kullanıcıların rekreasyon alanları ve tercihleri hakkında bilgi edinmek amaçlanmıştır. Bu sayede, kullanıcıların parka ne amaçla ve hangi saatlerde gittiği ile ilgili veriler elde edilerek, parkın ne zaman daha yoğun olduğu tespit edilmeye çalışılmıştır. Üçüncü bölümde, Tabiat Parkı

içindeki mekanların ve donatı elemanlarının yeterliliği hakkında kullanıcıların görüşleri alınmıştır. Bu sorular sayesinde, parktaki mekanların kullanıcılar tarafından nasıl değerlendirildiği, hangi donatı elemanlarının daha çok tercih edildiği ve hangilerinin yetersiz olduğu gibi konularda veriler elde edilmiştir. Dördüncü bölümde, alanın rekreasyon kalitesinin artırılması ve daha fazla tercih edilmesini sağlamak amacıyla kullanıcıların beklenti düzeylerinin ölçülmesine yönelik sorular yer almıştır. Bu sayede, parkın kullanıcıların taleplerine ne kadar yanıt verdiği, neler yapılması gerektiği ve parkın daha cazip hale getirilmesi için nelerin planlanması gerektiği gibi konularda fikir sahibi olmak amaçlanmıştır. Son olarak, anketin beşinci bölümünde, Tabiat Parkı'nın gelişimini etkileyen faktörler arasında ziyaretçi algıları, memnuniyet dereceleri, deneyimler ve tercih sebepleri gibi konularda bilgi edinmek amaçlanmıştır. Bu doğrultuda, parkın ziyaretçilerinin park hakkındaki düşünceleri, memnuniyetleri, parkta yaşadıkları deneyimler ve neden bu parkı tercih ettiklerine dair yanıtlar toplanmıştır.

4. Aşama: Anket verilerinin sonuçlarına dayanarak, çalışma alanının Fiziksel Taşıma Kapasitesi hesaplanmıştır. Bu hesaplama, Sıklık Tabiat Parkı'ndaki kullanım alanı sınırları içinde yer alan tesisler ve donatı birimleri ile yürüyüş yolları ve manzara seyir noktalarının mevcut durumuna göre dört farklı adımda gerçekleştirilmiştir.

4.1. Aşama: Sıklık Tabiat Parkı'nda yer alan tesislerin kapasiteleri ve donatı birimlerinin yeterliliğine ilişkin hesaplamalar, başlangıçta Orman Genel Müdürlüğü (OGM) tarafından Orman Parkları Yönetmeliği'nde belirtilen standartlar doğrultusunda gerçekleştirilmiştir. Bu adım, park sınırları içindeki tesislerin ne kadar insan barındırabileceği ve hangi donatı birimlerinin mevcut olduğu gibi konuların değerlendirilmesini kapsamaktadır (URL-19).

4.2. Aşama: Çalışma alanındaki ziyaretçi kullanımına uygun alanların fiziksel taşıma kapasitesi ikinci adımda hesaplanmıştır. Fiziksel Taşıma Kapasitesi, belirlenmiş bir alanda aynı anda bulunacak en fazla kişi sayısını ifade eder ve şu formülle hesaplanır:

$$FTK = AxZ / axRF$$

FTK: Fiziksel Taşıma Kapasitesi

A: Alan (Ziyaretçilerin kullanımına uygun alan veya patika)

Z/a: Ziyaretçi/Alan (Ziyaretçi başına düşen alan veya patika uzunluğu) (1 ziyaretçi/m², patikada 1 ziyaretçi/m)

Rf: g_s/z_s (Rotasyon Faktörü: Bir alanın günlük açık olduğu süre/Bir ziyaretin ortalama süresi)

4.3. Aşama: Itami (2002) tarafından önerilen formüldeki değişkenlere ilişkin nispi değer ölçümleri için LOS (Level of Services) sınıfları mevcuttur. Yaya yolları için LOS sınıfları Tablo 19, merdivenler için ise Tablo 20'de yer almaktadır. Bu sınıflar, hız, yoğunluk ve yol tipi gibi faktörlerin formüle dönüştürülmesine olanak sağlar. Tablolarda kullanılan "Akım Yoğunluğu" terimi, herhangi bir zamanda belirli bir alanda bulunan ziyaretçi sayısını ifade eder. "Birim Alan" terimi ise her bir ziyaretçi için düşen alan miktarını ifade etmektedir (Caner,2018).

Tablo 20. Yürüyüş Yolları İçin LOS Değerleri (Itami, 2002; Caner,2018)

LOS	Birim Alan (m ² /ziyaretçi)	Akım Yoğunluğu (Ziyaretçi/dk/m)	Ortalama Hız	
			(m/dk)	(m/s)
A	>5.6	<14	>78	>1
B	3.7-5.6	14-21	76.2-78	1.27-1.30
C	2.2-3.7	21-33	73.2-76.2	1.22-1.27
D	1.4-2.2	33-49	68.4-73.2	1.14-1.22
E	0.75-1.4	49-60	45-68.4	0.75-1.14
F	<0.75	>60	<45	<0.75

Tablo 21. Merdivenler İçin LOS Değerleri (Itami, 2002; Caner,2018)

LOS	Birim Alan (m ² /ziyaretçi)	Akım Yoğunluğu (Ziyaretçi/dk/m)	Ortalama Hız	
			(m/dk)	(m/s)
A	1.9	16	32	0.53
B	1.6-1.9	16-20	32	0.53
C	1.1-1.6	20-26	29-32	0.48
D	0.7-1.1	26-36	25-29	0.42
E	0.5-0.7	36-49	24-25	0.42
F	<0.5	>49	<24	<0.40

Araç trafiğinde olduğu gibi, yaya kullanımında da hız arttıkça takip mesafesi artar ve bu durum hizmet kalitesi ile doğru orantılıdır. Ziyaretçiler, birim alanın artmasıyla birlikte birbirleriyle daha az etkileşime girerler ve doğal ve kültürel peyzajı daha fazla görme fırsatı bulurlar. Böylece hizmet kalitesinde bir artış gözlemlenir. Ancak birim alanın artması, akım yoğunluğunun azalmasına neden olur. LOS sınıflandırması, A'dan F'ye kadar değişen seviyelerle belirtilmiştir. Bu standartlar, güvenilirliği kanıtlanmıştır ve birçok ülkede etkin olarak kullanılmaktadır (Itami,2002; Caner,2018).

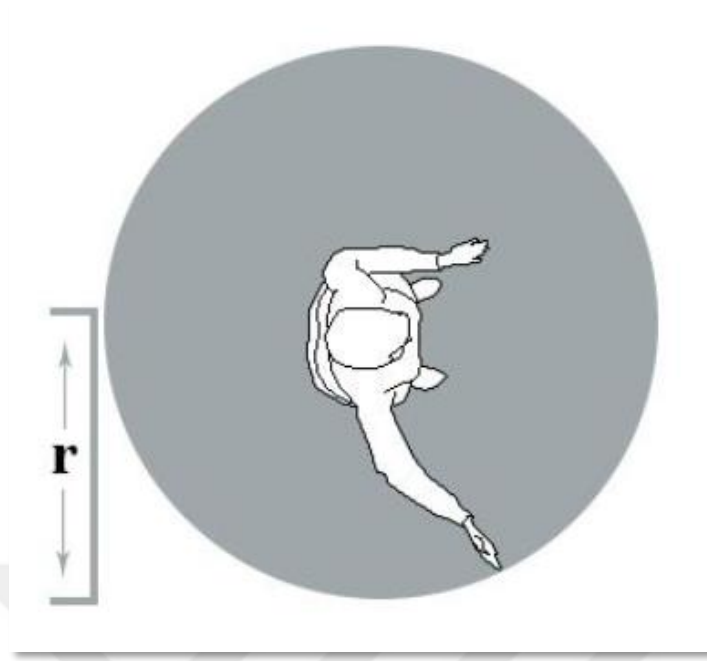
4.4. Aşama: Tabiat Parkı Kullanım Alanı kavramı, doğal alanların korunması ve sürdürülebilir turizmin sağlanması amacıyla belirlenen özel alanlardır. Bu alanlar yoğunlukla

doğal güzelliklerin korunduğu milli parklar, tabiat koruma alanları veya biyosfer rezervleri gibi yerlerdir. Bu nedenle, bu alanların kapasitelerinin doğru bir şekilde hesaplanması ve kontrol altında tutulması önemlidir. Manzara seyir noktaları, ziyaretçilere doğal güzellikleri en iyi açıdan görme imkânı sunan özel noktalardır. Ancak, bu noktalara olan talep zaman zaman fazla olabilir ve bu da doğal alanların tahrip edilmesine neden olabilir. Bu nedenle, manzara seyir noktalarının fiziksel taşıma kapasitesinin doğru bir şekilde hesaplanması önemlidir.

Bu konuda yapılan çalışmalar arasında Itami (2002) tarafından geliştirilen yöntem oldukça etkilidir. Bu yöntemde, korunan alanlar için kesintisiz yaya akışı ile ilişkilendirilen, fiziksel taşıma kapasitesi belirlenir. Manzara seyir noktaları için de aynı yöntem kullanılarak kapasite hesabı yapılır. Kapasite hesabında, herhangi bir kullanıcının kişisel bölgesine karışmadan bu bölgeye sığabilecek en fazla kişi olarak belirlenir. Bu da ziyaretçilerin rahat bir şekilde manzara seyir noktalarını gezebilmeleri için gereken alanın hesaplanmasını sağlar.

Bir bireyin kişisel çember alanının belirlenmesinde ise kişinin herhangi bir kolunu yana açıp kendi etrafında tam tur olarak döndüğünde oluşan çemberin alanı hesaplanır. Bu hesaplama yöntemi, her bireyin kişisel alanını doğru bir şekilde hesaplamayı mümkün kılar ve böylece manzara seyir noktalarındaki kapasite hesaplamaları daha doğru bir şekilde yapılabilir.

Sonuç olarak, manzara seyir noktalarının fiziksel taşıma kapasitelerinin doğru bir şekilde hesaplanması, doğal güzelliklerin korunması ve turizmin sürdürülebilirliği açısından oldukça önemlidir. Bu nedenle, bu alanlarda yapılan çalışmaların, doğru yöntemler kullanılarak gerçekleştirilmesi gerekmektedir (Rüzgar, 2022). Bu kavramın daha iyi anlaşılabilmesi için, kişisel çember alanına ilişkin görsel Şekil 35'te sunulmuştur.

Şekil 29 Minimum Kişisel Çember Alanı (Caner, 2018; Rüzgar, 2022).

5. BULGULAR

5.1. Sosyal Taşıma Kapasitesinin Belirlenmesi

Sıklık Tabiat Parkı'nın sosyal taşıma kapasitesinin belirlenmesi amacıyla katılımcılara beş bölümden oluşan anket çalışması yapılmış, elde edilen sonuçlar SPSS 19 programıyla değerlendirilmeye alınmış ve analizleri yorumlanmıştır.

5.1.1. Sıklık Tabiat Parkı'nın Ziyaretçi Memnuniyet Düzeylerinin Belirlenmesi

Sıklık Tabiat Parkı'nın ziyaretçi memnuniyetinin ve rekreasyonel olanaklarının belirlenmesi için gereken izinlerin alınmasında sonra farklı ve yoğun olan günlerde gidilerek katılımcıların alanı kullandıkları günlerde (hafta içi ve hafta sonu) zamanlarda anketler yapılmıştır. Anketlerin istatistiksel verileri SPSS 19 programında derlenmiş, frekans analizi ve χ^2 (Chi-Square) analizleri yapılmıştır.

Elde edilen verilere göre, katılımcıların cinsiyet dağılımı incelendiğinde, %53,2'sinin kadın ve %46,8'inin erkek olduğu belirlenmiştir. Medeni hal açısından, katılımcıların %52,2'si bekar, %47,8'i ise evli olarak sınıflandırılmıştır. Yaş aralıklarına göre bakıldığında, %47,5'i 26-39 yaş aralığında, %24,6'sı 40-59 yaş aralığında, %22,4'ü 18-25 yaş aralığında ve %5,5'i 60 ve üzeri yaş kategorisinde yer almaktadır. Eğitim seviyeleri açısından ise katılımcılar şu şekilde sıralanmıştır: %43,3'lük bir oranla lise mezunları en yüksek orana sahiptir. Bunun yanı sıra, %23,1 üniversite mezunları, %10,7 ortaokul mezunları, %8,0 yüksekokul mezunları, %7,5 ilkokul mezunları, %4,7 lisansüstü eğitim almış katılımcıları içermektedir. Sadece okur-yazar olanlar ise %2,7'lik bir oranla daha düşük bir kesimi temsil etmektedir (Tablo 21).

Meslek gruplarına göre katılımcıların dağılımı incelendiğinde, en yüksek yüzdeye sahip grup %22,6 ile özel sektör çalışanlarıdır. Onu sırasıyla %21,6 ev hanımları, %12 kamu çalışanları ve %10,4 sağlık sektörü çalışanları takip etmektedir. İnşaat sektöründe çalışanların oranı %8,7'dir. Emekli olan katılımcılar %5,2, öğrenciler %12,2, iş arayanlar %5,2 ve diğer meslek gruplarına dahil olanlar ise %1,7'lik oranlarla gelmektedir. Bu veriler, katılımcıların meslek gruplarına göre dağılımını belirlemiştir. Katılımcıların gelir düzeylerine göre ise, en yüksek yüzde %37,8 ile 0-6.000 TL aralığındaki katılımcılara aittir. Onu %31,8 ile 6.001-10.000 TL ve %30,3 ile 10.001 TL ve üzeri gelir aralığındaki katılımcılar izlemektedir. Bu veriler, katılımcıların gelir düzeylerini tespit etmiştir.

Çalışmaya katılan katılımcıların yaşadığı konut tipi sorulduğunda, (%55,0) apartman, (%19,2) müstakil ev, (%18,7) site, (%7,2) diğer olarak belirlenmiştir. Katılımcılar Çorum'da mı yaşıyorsunuz sorusuna (%70,1) evet, (%29,9) hayır şeklinde cevap vermiştir. Çorum ilinde yaşamayan katılımcıların hangi illerden bu tabiat parkını ziyaret ettikleri sorulduğunda (%12,4) diğer, (%8,7) İstanbul, (%5,0) Amasya, (%3,0) Samsun, (%2,5) Tokat, (%0,7) Ankara şeklinde yanıtlar alınmıştır.

Çalışmaya katılan katılımcıların yaşadığı konut tipi sorulduğunda, en yüksek oran (%55,0) apartman, ardından (%19,2) müstakil ev, (%18,7) site, ve (%7,2) diğer olarak belirlenmiştir. Katılımcılara yöneltilen "Çorum'da mı yaşıyorsunuz?" sorusuna (%70,1) evet, (%29,9) hayır şeklinde cevap verilmiştir. Çorum ilinde yaşamayan katılımcılara hangi illerden bu tabiat parkını ziyaret ettikleri sorulduğunda, (%12,4) diğer, (%8,7) İstanbul, (%5,0) Amasya, (%3,0) Samsun, (%2,5) Tokat, ve (%0,7) Ankara şeklinde yanıtlar alınmıştır.

Tablo 22. Katılımcıların Demografik Verileri

	Değişkenler	Kişi Sayısı (N)	Yüzde (%)
Cinsiyet	Erkek	188	46,8
	Kadın	214	53,2
Medeni Hal	Bekâr	210	52,2
	Evli	192	47,8
Yaş Grubu	16-25	90	22,4
	26-39	191	47,5
	40-59	99	24,6
	60 ve üzeri	22	5,5
Eğitim Seviyesi	Sadece okur-yazar	11	2,7
	İlkokul mezunu	30	7,5
	Ortaokul mezunu	43	10,7
	Lise mezunu	174	43,3
	Yüksekokul mezunu	32	8,0
	Üniversite mezunu	93	23,1
	Lisansüstü	19	4,7
Meslek	Kamu	49	12,2
	Özel sektör	91	22,6
	Sağlık	42	10,4
	İnşaat	35	8,7
	Ev hanımı	87	21,6

Tablo 21. (Devamı) Katılımcıların Demografik Verileri

	Emekli	21	5,2
	Öğrenci	49	12,2
	İş arıyor	21	5,2
	Diğer	7	1,7
Gelir Düzeyi	0-6.000 TL	152	37,8
	6.001-10.000 TL	128	31,8
	10.001 TL ve üzeri	122	20,3
Konut Tipi	Müstakil Ev	77	19,2
	Apartman	221	55,0
	Site	75	18,7
	Diğer	29	7,2
Çorum'da mı yaşıyorsunuz?	Evet	282	70,1
	Hayır	120	29,9
Çorum'da yaşamıyorsanız hangi ilde yaşıyorsunuz?	Ankara	3	0,7
	Amasya	20	5,0
	Samsun	12	3,0
	Tokat	10	2,5
	İstanbul	35	8,7
	Diğer	50	12,4
Sıklık Tabiat parkından nasıl haberdar oldunuz?	Sosyal Medya	72	17,9
	Televizyon	18	4,5
	Arkadaş Çevresi	160	39,8
	Broşür	14	3,5
	Diğer	138	34,3
Toplam		402	100

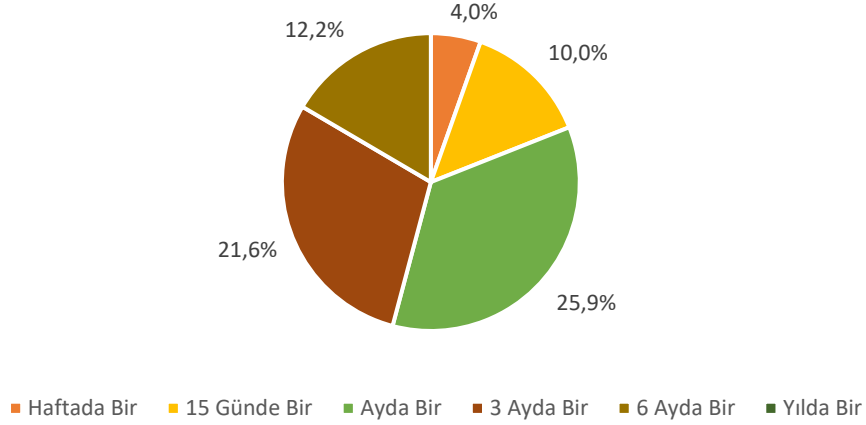
Çalışma anketinin ikinci kısmında Sıklık Tabiat Parkı ile ilgili rekreasyonel sonuçların belirlenmesi amacıyla sorular sorulmuştur, elde edilen veriler şu şekildedir;

"Sıklık Tabiat Parkı'na ilk ziyaretiniz mi?" sorusuna katılımcıların cevapları şu şekildedir: %52,2 hayır ve %47,8 evet. Bu doğrultuda, katılımcıların çoğunluğunun parkı daha önce ziyaret ettiği sonucuna varılmıştır.

Katılımcılara "Bu tabiat parkını ne sıklıkla ziyaret ediyorsunuz?" sorusu sorulduğunda, katılımcıların cevapları şu şekildedir: %26,4'ü yılda bir, %25,9'u ayda bir, %21,6'sı 3 ayda bir, %12,2'si 6 ayda bir, %10'u 15 günde bir, ve %4'ü haftada bir. Veriler incelendiğinde,

ankete katılan katılımcıların Sıklık Tabiat Parkı'na ayda bir ve 3 ayda bir gelme oranlarının yüksek olduğu belirlenmiş ve tabiat parkına ilk kez gelen kullanıcıların da olduğu saptanmıştır. (Şekil 30).

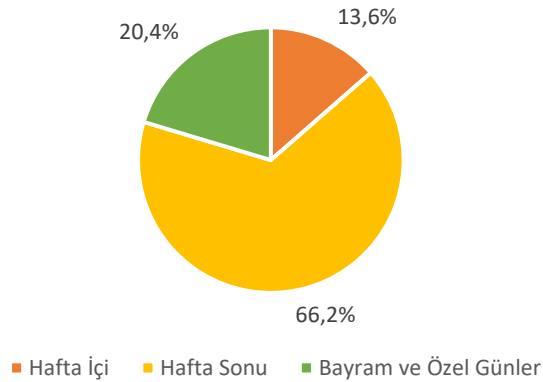
Tabiat Parkını Ne Sıklıkla Ziyaret Ediyorsunuz? (%)

Şekil 30 Tabiat Parkını Ne Sıklıkla Ziyaret Ediyorsunuz?

Kullanıcılara "Bu tabiat parkını hangi günlerde kullanmayı tercih ediyorsunuz?" sorusu yöneltildiğinde, katılımcıların cevapları şu şekildedir: %66,2'si hafta sonu, %20,4'ü bayramlar ve özel günler, %13,4'ü hafta içi. Elde edilen verilere göre, tabiat parkının yoğun kullanım günlerinin hafta sonu olduğu belirlenmiş ve bu durum yoğun iş temposundan, kent ortamından uzaklaşıp sakin ve sessiz ortamlara ilgi duyma olarak söylenebilir (Şekil 31).

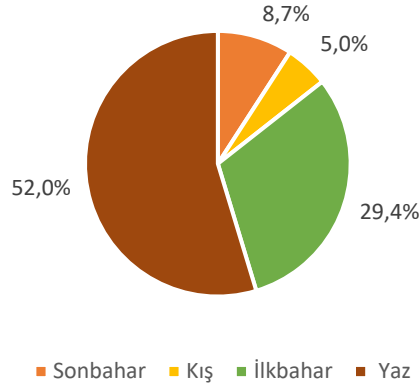
Tabiat Parkını Hangi Günlerde Kullanmayı Tercih Ediyorsunuz? (%)

Şekil 31. Tabiat Parkını Hangi Günlerde Kullanmayı Tercih Ediyorsunuz?

"Bu tabiat parkına hangi mevsimde gelmeyi tercih ediyorsunuz?" sorusuna katılımcıların cevapları şu şekildedir: %57,0 yaz, %29,4 ilkbahar, %8,7 sonbahar, %5,0 kış. Tabiat parkının en yoğun kullanım aylarının yaz ve ilkbahar ayları olduğu belirlenmiş ve tabiat parkının her mevsimde kullanımının olduğu tespit edilmiştir (Şekil 32)

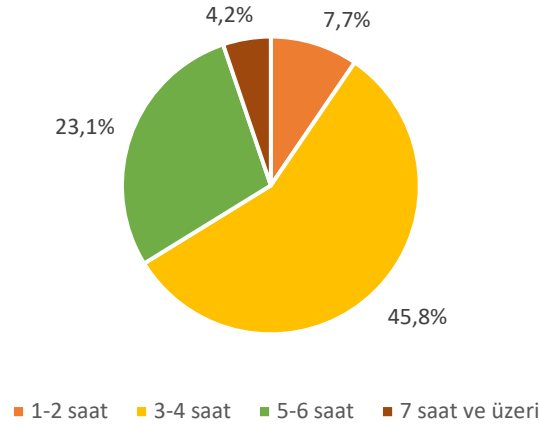
Tabiat Parkına Hangi Mevsimde Gelmeyi Tercih Ediyorsunuz?
(%)

Şekil 32. Tabiat Parkına Hangi Mevsimde Gelmeyi Tercih Ediyorsunuz?

Bir bölge veya alandaki taşıma kapasitesinin ölçülmesinin önemli etkenlerinden birinin o alanda geçirilen zaman olduğu bilinmektedir. Rüzgar (2022) yapmış olduğu çalışmada ziyaretçilerin Milli parkta geçirdikleri ortalama sürelerini 3.78 saat olarak hesaplamıştır. Sıklık Tabiat Parkı için katılımcılara ‘Yaptığınız ziyaretler ortalama kaç saattir’ sorusu sorulduğunda, katılımcıların cevapları şu şekildedir: %45,8 3-4 saat, %23,1 5-6 saat, %7,7 1-2 saat, %4,2 7 saat ve üzeri. Bu verilerin ortalaması alındığında **4.05** saat olduğu belirlenmiştir. Bu iki çalışma karşılaştırıldığında korunan alanlar için ortalama ziyaret süresinin 3.5-4 saat aralığında olduğu söylenebilir ve bu değer fiziksel taşıma kapasitesinde kullanılacaktır (Şekil 33).

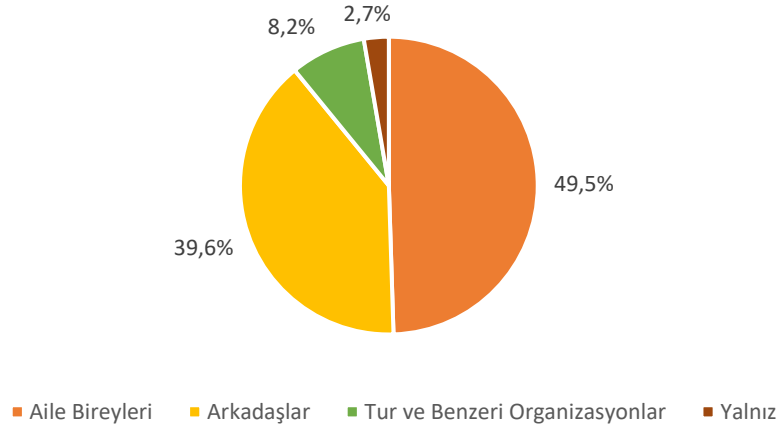
Yaptığınız Ziyaretler Ortalama Kaç Saattir? (%)

Şekil 33. Yaptığınız Ziyaretler Ortalama Kaç Saattir?

Katılımcılara ‘Sıklık Tabiat Parkı’nı kimlerle ziyaret etmeyi tercih ediyorsunuz?’ sorusu yöneltildiğinde %49,5 aile bireyleri, %39,6 arkadaşlar, %8,2 tur ve benzeri organizasyonlar, %2,7 yalnız cevabı alınmıştır (Şekil 34).

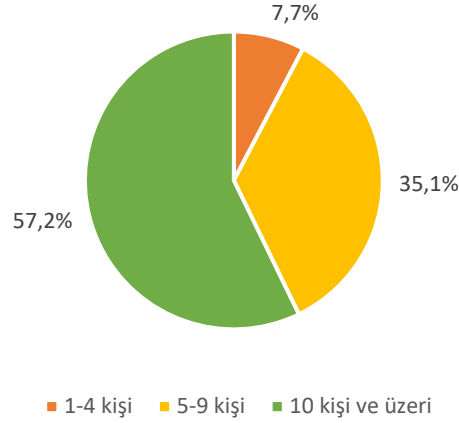
Tabiat Parkını Kiminle Ziyaret Etmeyi Tercih Ediyorsunuz? (%)

Şekil 34. Tabiat Parkını Kiminle Ziyaret Etmeyi Tercih Ediyorsunuz?

Bu tabiat parkını siz dahil kaç kişi ziyaret ediyorsunuz?’ sorusuna katılımcıların cevapları şu şekildedir: %57,2 10 kişi ve üzeri, %35,1 5-9 kişi, %7,7 1-4 kişi. Bu verilere bakılarak, kullanıcıların tabiat parkına çoğunlukla kalabalık gitmeyi tercih ettikleri sonucuna varılmıştır (Şekil 35), tabiat parkı için alınan bu yanıtlar ayrıca Tablo 22’de verilmiştir.

Tabiat Parkını Siz Dahil Kaç Kişi Ziyaret Ediyorsunuz? (%)

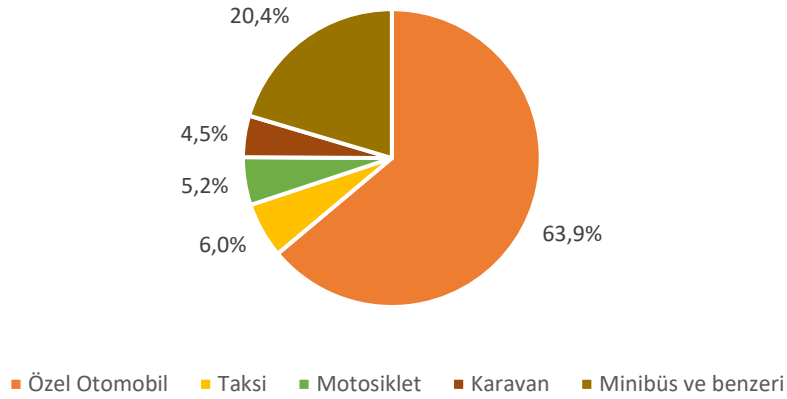
Şekil 35. Tabiat Parkını Siz Dahil Kaç Kişi Ziyaret Ediyorsunuz?

Tablo 23. Sıklık Tabiat Parkı Rekreatyoneel Durumu

	Değişkenler	Kişi Sayısı (N)	Yüzde %
Sıklık Tabiat Parkı'na ilk ziyaretiniz mi?	Evet	192	47,8
	Hayır	210	52,2
Bu tabiat parkını ne sıklıkla ziyaret ediyorsunuz?	Haftada bir	16	4,0
	15 günde bir	40	10,0
	Ayda bir	104	25,9
	3 ayda bir	87	21,6
	6 ayda bir	49	12,2
	Yılda bir	106	26,4
Bu tabiat parkını hangi günlerde kullanmayı tercih ediyorsunuz?	Hafta içi	54	13,4
	Hafta sonu	266	66,2
	Bayramlar ve özel günlerde	82	20,4
Bu tabiat parkına hangi mevsimde gelmeyi tercih ediyorsunuz?	Sonbahar	35	8,7
	Kış	20	5,0
	İlkbahar	118	29,4
	Yaz	229	57,0
Yaptığınız ziyaretler ortalama kaç saattir	1-2 saat	108	26,9
	3-4 saat	184	45,8
	5-6 saat	93	23,1
	7 saat üzeri	17	4,2
Sıklık Tabiat Parkı'nı kimlerle ziyaret etmeyi tercih ediyorsunuz?	Aile bireyleri	199	49,5
	Arkadaşlar	159	39,6
	Tur ve benzeri organizasyonlar	33	8,2
	Yalnız	11	2,7
Bu tabiat parkını siz dahil kaç kişi ziyaret ediyorsunuz?	1-4	31	7,7
	5-9	141	35,1
	10 üzeri	230	57,2
Toplam		402	100

Bu tabiat parkına ulaşımında hangi vasıtayı tercih ediyorsunuz?’ sorusuna katılımcıların cevapları şu şekildedir: %63,9 özel otomobil, %20,4 minibüs ve benzeri toplu taşıma araçları, %6,0 taksi, %5,2 motosiklet, %4,5 karavan yanıtları alınmıştır (Şekil 36).

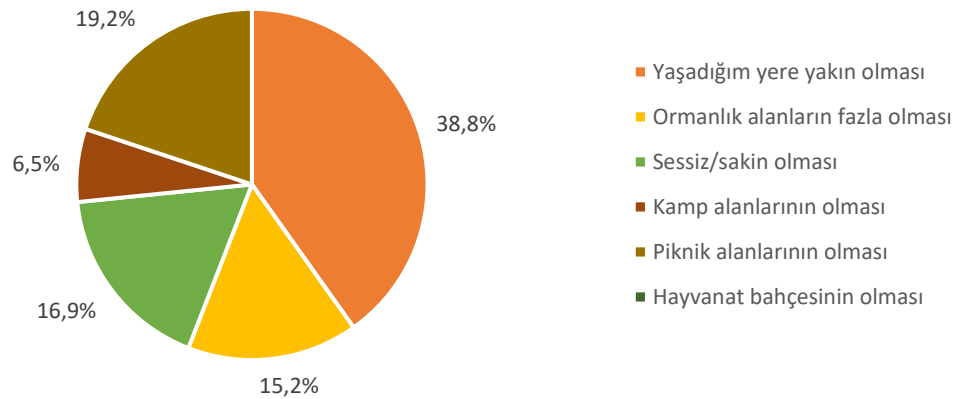
Tabiat Parkına Ulaşımında Hangi Vasıtayı Tercih Ediyorsunuz? (%)

Şekil 36. Bu Tabiat Parkına Ulaşımında Hangi Vasıtayı Tercih Ediyorsunuz?

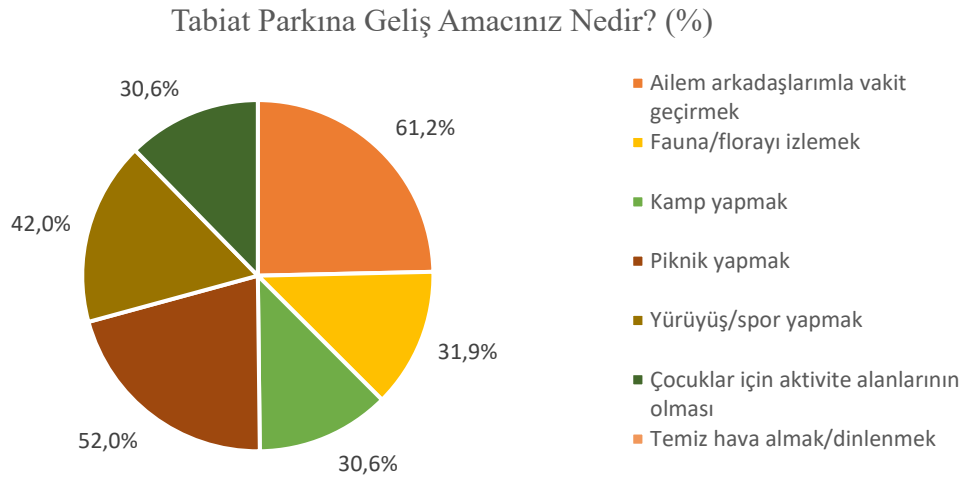
Sıklık Tabiat Parkı'nı tercih etme sebebiniz nedir? sorusuna katılımcıların cevapları şu şekildedir: %38,8 yaşadığım yere şehre yakın olması, %19,2 piknik alanlarının olması, %16,9 sessiz/sakin olması, %15,2 ormanlık alanlarının fazla olması, %6,5 kamp alanlarının olması, %3,5 hayvanat bahçesinin olması. Tabiat parkının tercih edilmesindeki önemli etkenin yakınlık, sessizlik, şehirden uzaklaşma ve huzurlu ortam ihtiyaçlarını karşılayan bir alan olduğu belirlenmiştir. (Şekil 37).

Tabiat Parkını Tercih Etme Sebebiniz Nedir? (%)

Şekil 37. Sıklık Tabiat Parkı'nı Tercih Etme Sebebiniz Nedir?

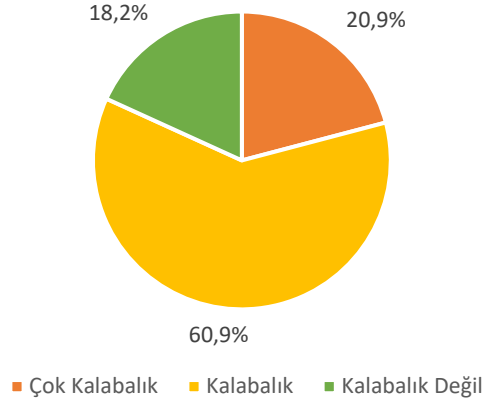
Araştırma sonuçlarına göre, katılımcılara yöneltilen "Bu tabiat parkına geliş amacınız nedir?" sorusuna %61,2'si ailem/arkadaşlarıyla vakit geçirmek amacıyla geldiklerini belirtmiştir. Piknik yapmak %52 ile ikinci sırada yer alırken, temiz hava almak/dinlenmek için gelenler %46,3 oranında bulunmaktadır. Yürüyüş/spor yapma amacıyla gelenler %42 oranında iken, fauna/florayı izlemek %31,9 ile sıralanmıştır. Kamp yapmak ve çocuklar için aktivite alanlarının olması ise sırasıyla %30,6 oranında belirlenmiştir. Ayrıca, katılımcılara yöneltilen "Sizce tabiat parkının giriş ücreti fazla mı?" sorusuna %79,9'u hayır cevabını verirken, %21,1'i evet cevabını tercih ettikleri belirlenmiştir (Şekil 38).

Şekil 38. Bu Tabiat Parkına Geliş Amacınız Nedir?

“Sizce tabiat parkı kalabalık mı?” sorusu sorulduğunda %60,9’u kalabalık %20,9’u çok kalabalık, %18,2’si kalabalık değil yanıtları alınmıştır (Şekil 39).

Sizce Tabiat Parkı Kalabalık mı? (%)

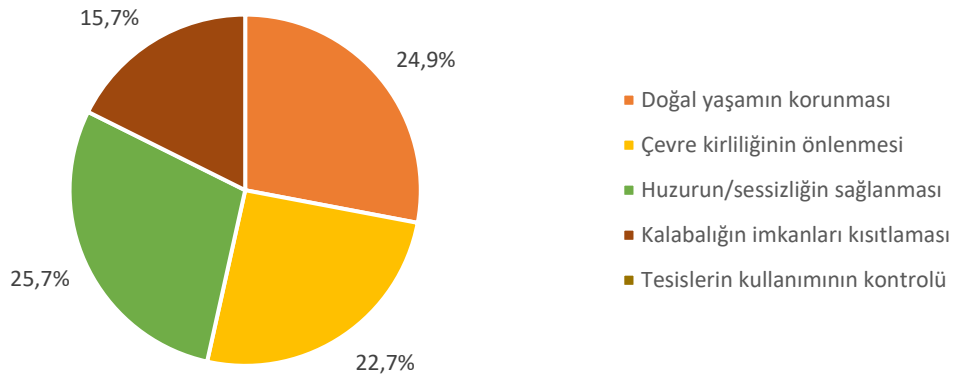

Şekil 39 Sizce Tabiat Parkı Kalabalık Mı?

“Sizce bu tabiat parkına kullanıcı sınırlaması getirilmeli midir?” sorusuna katılımcıların %63,9’u hayır , %36,1’i evet yanıtını vermişlerdir.

Katılımcılara "Tabiat parkına kullanıcı sınırlaması getirilmeli mi?" sorusu yöneltilerek, "Cevabınız evet ise bunun sebebi nedir?" sorusuna %25,7'si huzurun/sessizliğin sağlanması amacıyla, %24,9'u doğal yaşamın korunması amacıyla, %22,7'si çevre kirliliğinin önlenmesi amacıyla, %15,7'si kalabalığın tabiat parkının imkanlarını kısıtlaması nedeniyle ve %12,2'si tesislerin kullanımının kontrolü için tabiat parkına kullanıcı sınırlaması getirilmesi gerektiği tespit edilmiştir (Şekil 40).

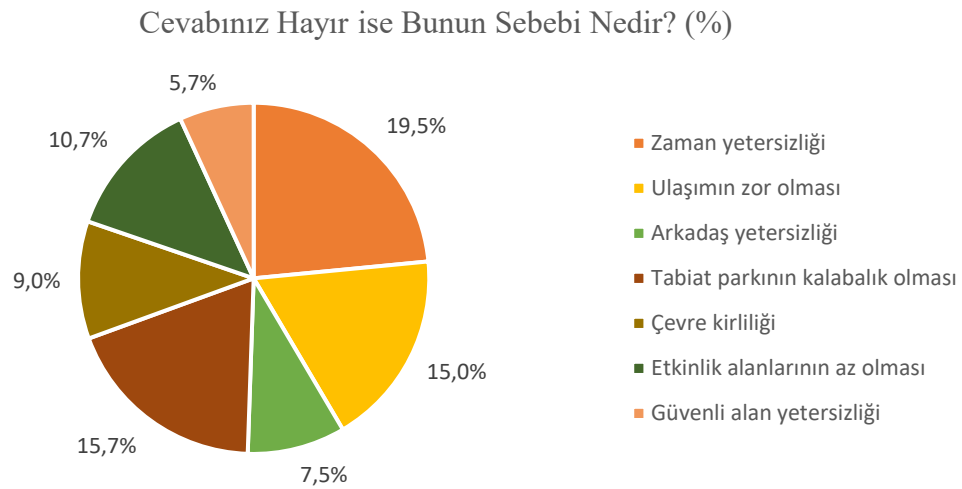
Cevabınız Evet ise Bunun Sebebi Nedir? (%)

Şekil 40. Cevabınız Evet İse Bunun Sebebi Nedir?

“Tabiat parkında otopark sorunu yaşadınız mı” sorusuna katılımcılar %67,7 hayır, %32,3 evet yanıtını vermişlerdir. “Tabiat parkında yeterince vakit geçirebiliyor musunuz” sorusuna katılımcılar %79,9 ile evet, %20,1 oranı ile hayır yanıtını vermişlerdir. Katılımcıların eğer bu soruya cevapları hayır ise bir sonraki soruya geçmeleri belirtilmiştir.

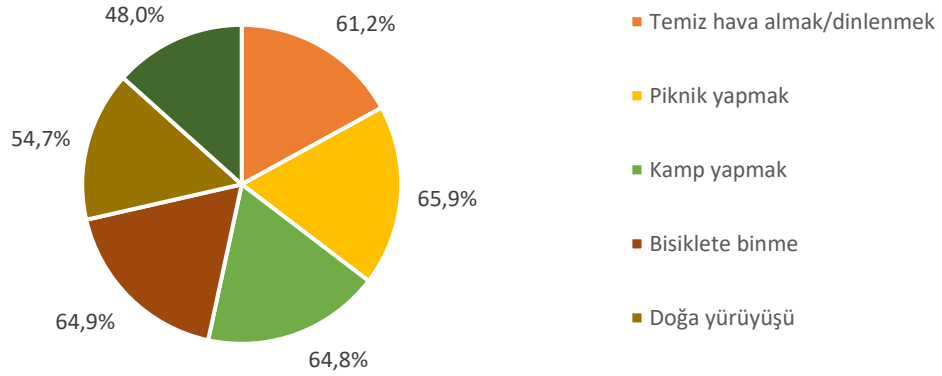
“Cevabınız hayır ise bunun sebebi nedir?” sorusu sorulduğunda, katılımcılar farklı nedenlerle Tabiat Parkı'nda yeterince vakit geçiremediklerini belirtmişlerdir. En yaygın belirtilen sebep %19,5 ile zaman yetersizliği olurken, %15,7'si tabiat parkının kalabalık olması, %15,0 ulaşımın zor olması, %10,7 etkinlik alanlarının az olması, %9,0 çevre kirliliği, %7,5 arkadaş yetersizliği ve %5,7 güvenli alan yetersizliği olarak sıralanmıştır. Bu nedenlerin bir kombinasyonu veya tek bir sebep, katılımcıların parkta istedikleri gibi vakit geçirememelerine yol açmıştır (Şekil 41).

Şekil 41 Cevabınız Hayır İse Bunun Sebebi Nedir?

Katılımcılara “Tabiat parkının hizmet olanaklarından memnun musunuz” sorusu yöneltildiğinde %83,8'i evet, %16,2'si hayır yanıtını vermiştir. Katılımcılara “Tabiat parkında yapmaktan keyif aldığınız etkinlikler nelerdir” sorusu yöneltildiğinde %61,2 temiz hava almak/dinlenmek, %65,9 piknik yapmak, %64,8 kamp yapmak, %64,9 bisiklete binme, %54,7 doğa yürüyüşü, %48,0 doğayı izlemek/fotoğraf çekmek yanıtları alınmıştır (Şekil 42).

Tabiat Parkında Yapmaktan Keyif Aldığınız Etkinlikler Nelerdir?
(%)

Şekil 42. Tabiat Parkında Yapmaktan Keyif Aldığınız Etkinlikler Nelerdir?

Katılımcılara “Tabiat parkının hizmet alanlarından memnun musunuz?” sorusu sorulduğunda %85,6’sı evet, %14,4’ü hayır yanıtını vermişlerdir. Katılımcıların “Tabiat parkında yaşadığınız sorunları nasıl bildiriyorsunuz” sorusuna verdikleri yanıtlar şu şekildedir; %66,2 sorun yaşamadım, %21,6 sözlü olarak, %12,2 yazılı olarak şeklindedir. Katılımcıların yüksek çoğunluğunun alanda herhangi bir sorun yaşamadığı belirlenmiştir.

Katılımcılara, "Tabiat parkı içerisindeki sunulan hizmet ve donatı elemanları yeterli mi?" sorusu 3'lü Likert ölçeğiyle sorulmuş olup, seçenekler arasında önem derecesine göre "yeterli", "kısmen yeterli", "yetersiz" seçenekleri bulunmaktadır. Anket sonuçlarına göre, katılımcıların %44,8'i otoparkı, %39,1'i piknik ünitelerini, %37,3'ü kamp alanlarını, %36,6'sı WC/mescit alanlarını, %34,6'sı temizliği, %36,3'ü çöp kutularını, %37,8'i çocuk oyun ve eğlence alanlarını, %33,3'ü büyükler için aktivite alanlarını, %33,8'i ise güvenlik etkenini yeterli buldukları belirlenmiştir. (Tablo 23).

Tablo 24. Tabiat Parkı İçerisindeki Sunulan Hizmet ve Donatı Elemanları Yeterli mi?

Değişkenler	Yeterli		Kısmen Yeterli		Yetersiz		Toplam
	Kişi Sayısı (N)	Yüzde %	Kişi Sayısı (N)	Yüzde %	Kişi Sayısı (N)	Yüzde %	
Tabiat parkı içerisindeki sunulan hizmet ve donatı elemanları yeterli mi?							
Otopark	180	44,8	186	46,3	36	9,0	402
Piknik üniteleri	157	39,1	218	54,2	57	6,7	402
Kamp alanları	150	37,3	211	52,1	41	10,2	402
WC/Mescit	147	36,6	212	52,7	43	10,7	402
Temizlik	139	34,6	218	54,2	45	11,2	402

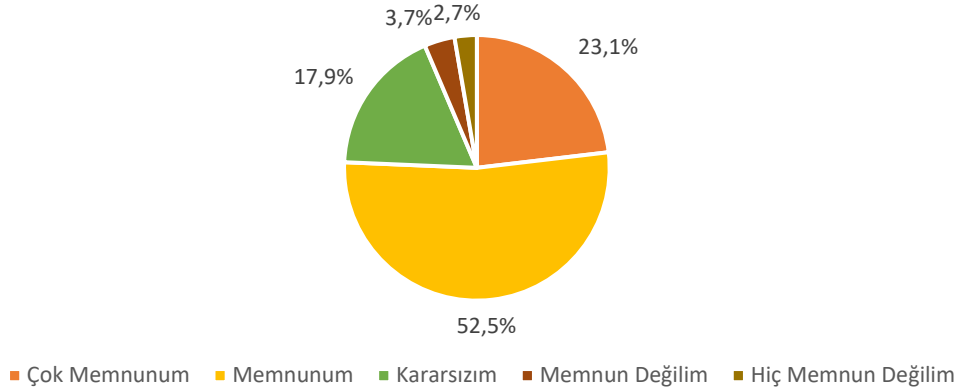
Tablo 23. (Devamı) Tabiat Parkı İçerisindeki Sunulan Hizmet ve Donatı Elemanları Yeterli mi?

Çöp kutusu	146	36,3	216	53,7	40	10,0	402
Çocuk oyun ve eğlence alanları	152	37,8	216	53,7	34	8,5	402
Büyükler için aktivite alanları	134	33,3	228	56,7	40	10,0	402
Güvenlik	136	33,8	225	56,0	42	10,2	402
Toplam							402

Caner (2018), yapmış olduğu çalışmadan çalışmada katılımcılara çalışma alanına alternatif bir alan var mı diye sorduğunda yüksek oranda hayır cevabını almıştır. Bu durum Sıklık Tabiat Parkı içinde aynı niteliktedir. Ankete katılanlara” Bu tabiat parkına alternatif başka bir alan var mı? “sorusu sorulduğunda %55,7’si hayır, %44,3’ü evet, yanıtını vererek alternatif bir alanın olmadığını belirtmişlerdir. Rüzgar’ın (2022) çalışmasında, çalışma bölgesindeki en yoğun kullanılan bölgelerin fiziksel taşıma kapasitesi hesaplanmış ve bu kapasitenin aşıldığı tespit edilmiştir. Ayrıca, çevrede benzer bir alternatifin bulunmaması, bu alanın kapasitesinin üzerinde ziyaretçi ağırladığını göstermektedir.

Sıklıkla tabiat parkındaki rekreasyonel kullanımınızdan ne derece memnunsunuz?" sorusu yöneltilmiş ve katılımcıların yanıtlarına göre %23,1’i "Çok Memnunum", %52,5’i "Memnunum", %17,9’u” Kararsızım”, %3,7’si “Memnun Değilim”, %2,7’si ise “Hiç Memnun Değilim” seçeneğini işaretlemiştir. Bu sonuçlara göre, katılımcıların büyük bir çoğunluğu tabiat parkındaki rekreasyonel kullanımlarından memnuniyet duymaktadır, özellikle %76,6’sı olumlu bir değerlendirme yaptıkları belirlenmiştir (Şekil 43).

Tabiat Parkındaki Rekreatiyonel Kullanımınızdan Ne Derece Memnunsunuz? (%)

Şekil 43. Sıklık Tabiat Parkındaki Rekreatiyonel Kullanımınızdan Ne Derece Memnunsunuz?

Anket çalışmasının üçüncü bölümünde yer alan sorular kullanıcıların tabiat parkı içerisindeki rekreatiyonel aktivitelerini kısıtlayan durumlar ve alan içerisinde yer alan birimlerin yeterliliğini belirlemek amacıyla katılımcılara yöneltilen sorulardan oluşmaktadır. Alınan yanıtlar şu şekildedir; “Sıklık Tabiat Parkının içerisinde olmasını istediğiniz ya da sayısının artmasını istediğiniz birimler nelerdir?” sorusu katılımcılara yöneltilindiğinde, katılımcılar tercihlerini şu şekilde sıralamışlardır: Engelli bireyler için kullanım alanları %72,1 ile en çok tercih edilen birim olurken, çocuk oyun alanı ve içme suyu çeşmelerinin sayıları %71,6 ile bu sıralamada ikinci sırayı paylaşmaktadır. İçme suyu çeşmelerinin sayıları, büfe %70,4, lavabo ve mescitler %69,7, manzara seyir noktası %68,6 gibi yüksek yüzdelik değerlerle sıralanmıştır. Diğer tercih edilen birimler ise piknik ocakları %66,9, kamelya ve oturma birimleri %65,4, alan içerisinde ulaşımın sağlanması için ring servisleri, yönlendirici ve tanıtıcı levhalar %63,7, spor alanları %63,4, otopark %62,5 ve yöresel satış ve tanıtım yerleri %57,0 oranındadır. Katılımcıların bu tercihleri, Tabiat Parkı'nda görmeyi arzu ettikleri veya sayısının artmasını istedikleri birimleri yansıtmaktadır (Tablo 24).

Tablo 25. Sıklık Tabiat Parkı'nın İçerisinde Olmasını İsteddiğiniz ya da Sayısının Artmasını İsteddiğiniz Birimler Nelerdir?

Sıklık Tabiat Parkının içerisinde olmasını istediğiniz ya da sayısının artmasını istediğiniz	Değişkenler	Evet		Hayır		Toplam
		Kişi Sayısı (N)	Yüzde %	Kişi Sayısı (N)	Yüzde %	
	Otopark	262	65,2	140	34,8	402

Tablo 24. (Devamı) Sıklık Tabiat Parkı'nın İçerisinde Olmasını İsteddiğiniz ya da Sayısının

Artmasını İsteddiğiniz Birimler Nelerdir?						
birimler nelerdir?	Büfe	283	70,4	119	29,6	402
	Çocuk oyun alanları	288	71,6	114	28,4	402
	Manzara seyir noktası	275	68,4	127	31,6	402
	Alan içerisinde ulaşımın sağlanması için RİNG servisleri	256	63,7	146	36,3	402
	Yönlendirici ve tanıtıcı levhalar	256	63,7	146	36,3	402
	Lavabolar ve mescitler	280	69,7	122	30,3	402
	Kamelya ve oturma birimleri	263	65,4	139	34,6	402
	Spor alanları	255	63,4	147	36,6	402
	Piknik ocakları	269	66,9	133	33,1	402
	Engelli bireyler için kullanım alanları	290	72,1	112	27,9	402
	Yöresel ürün satış ve tanıtım yerleri	229	57,0	173	43,0	402
	İçme suyu çeşmeleri	286	71,1	116	28,9	402
Toplam						402

“Tabiat parkının sunduğu rekreasyonel imkânlardan yararlanmanızı engelleyen durumlar nelerdir” sorusuna katılımcılar sırasıyla; %62,2 serbest zaman yetersizliği,%56,0 aktif bir büfenin olmayışı, %55,0 yönlendirici levhalardaki eksiklik, %54,7 tuvalet ve mescitlerin bakımsızlığı, %54,5 piknik ve oturma alanlarının bakımsız/temiz olmaması, %53,7 yürüyüş yollarının bakımsız ve yoğun olması dolayısıyla rekreasyonel aktivitelerini engellediği, %53,2 donatı birimlerindeki eksiklik,%52,7 elektrik ünitelerinin yetersizliği, %52,5 görevli sayısındaki eksiklik, %51,5 ses ve gürültünün fazlalığı, %50,0 ulaşım zorluğu, %50,0 güvenlik eksikliği, %49,5 alan içerisindeki yollarda eksiklik ve bakımsızlık, %49,0 ekonomik sebepler, %49,0 alan içerisindeki başıboş köpekler, %48,8 otoparkların yetersiz

oluşu, %48,5 çöplerin dağınık ve pis koku yayması etmenlerinin rekreasyonu engelleyen etmenler olduğu belirlenmiştir (Tablo 25).

Tablo 26. Tabiat Parkının Sunduğu Rekreasyonel İmkânlardan Yararlanmanızı Engelleyen Durumlar Nelerdir?

	Değişkenler	Evet		Hayır		Toplam
		Kişi Sayısı (N)	Yüzde %	Kişi Sayısı (N)	Yüzde %	
Tabiat parkının sunduğu rekreasyonel imkanlardan yararlanmanızı engelleyen durumlar nelerdir?	Serbest zaman yetersizliği	250	62,2	152	37,8	402
	Ulaşım zorluğu	201	50,0	201	50,0	402
	Ekonomik sebepler	196	48,8	206	51,2	402
	Alan içerisindeki başboş köpekler	197	49,0	205	51,0	402
	Tuvalet ve mescitlerin bakımsızlığı	220	54,7	182	45,3	402
	Elektrik ünitelerinin yetersizliği	197	49,0	205	51,0	402
	Donatı birimlerindeki eksiklik	208	51,7	194	48,3	402
	Piknik ve oturma alanlarının bakımsız/temiz olmaması	219	54,5	183	45,5	402
	Ses ve gürültünün fazlalığı	207	51,5	195	48,5	402
	Aktif bir büfenin olmayışı	225	56,0	177	44,0	402
	Çöplerin dağınık ve pis koku yayması	214	53,2	188	46,8	402
	Yönlendirici levhalardaki eksiklik	221	55,0	181	45,0	402
	Görevli sayısındaki eksiklik	211	52,5	191	47,5	402
	Güvenlik eksikliği	201	50,0	201	50,0	402
	Alan içerisindeki yollarda eksiklik ve bakımsızlık	199	49,5	203	50,5	402

Tablo 25. (Devamı) Tabiat Parkının Sunduğu Rekreatif İmkanlardan Yararlanmanızı Engelleyen Durumlar Nelerdir?

Otoparkların yetersiz oluşu	195	48,5	207	51,5	402
Yürüyüş yollarının bakımsız ve yoğun olması	216	53,7	186	46,3	402
Toplam					402

Anketin dördüncü bölümünde katılımcılara bir tabiat parkından beklentilerinin neler olduğunu belirlemek amacıyla sorular sorulmuş ve yanıtlar 4'lü likert ölçeğiyle "Çok Önemli, Önemli, Az Önemli, "Önemsiz" şıklarıyla sunulmuş, elde edilen veriler değerlendirilip güvenilirlik testi yapılmıştır. (Cronbach's Alpha 0,88) Elde edilen veriler ışığında katılımcıların %92,3'ü ulaşım kolaylığını önemli bulurken, %90,3'ü alanın büyüklüğünü önemli bulmuştur.

Sırasıyla katılımcıların görüşleri doğrultusunda önem düzeylerine göre %92,8'i ormanlık alanların olması, %87,3'ü tuvalet ve mescitlerin temiz olması, %84,9'u içme suyu kaynaklarının temiz olması, %84,6'sı çocuk oyun alanlarının olması, %84,5'i alanın güvenli olması, %84,3'ü otopark sayısının yeterli olması, %84,1'i yürüyüş ve patika yolların olması, %83,9'u eğlence ve aktivite alanlarının olması, %79,8'i karavan kamp alanının olması, %79,1'i bisiklet yolunun olması, %77,6'sı alana girişin ücretli olması, %75,2'si donatı birimlerinin yeterli olması, %74,1'i hayvanat bahçesinin olması şeklinde sıralanmıştır. Elde edilen veriler Tablo 26'da verilmiştir.

Tablo 27. Sıklık Tabiat Parkından Beklentileriniz Nelerdir?

Sıklık Tabiat Parkından beklentiler	Değişkenler	Çok Önemli		Önemli		Az Önemli		Önemsiz		Toplam
		Kişi	Yüzde	Kişi	Yüzde	Kişi	Yüzde	Kişi	Yüzde	
		Sayısı	%	Sayısı	%	Sayısı	%	Sayısı	%	
		(N)		(N)		(N)		(N)		
	Ulaşım kolaylığı	152	37,8	219	54,5	24	6,0	7	1,7	402
	Alanın büyüklüğü	116	28,9	247	61,4	32	8,0	7	1,7	402
	Ormanlık alanların olması	135	33,6	238	59,2	27	6,7	2	0,5	402

Tablo 26. (Devamı)Sıklık Tabiat Parkından Beklentileriniz Nelerdir?

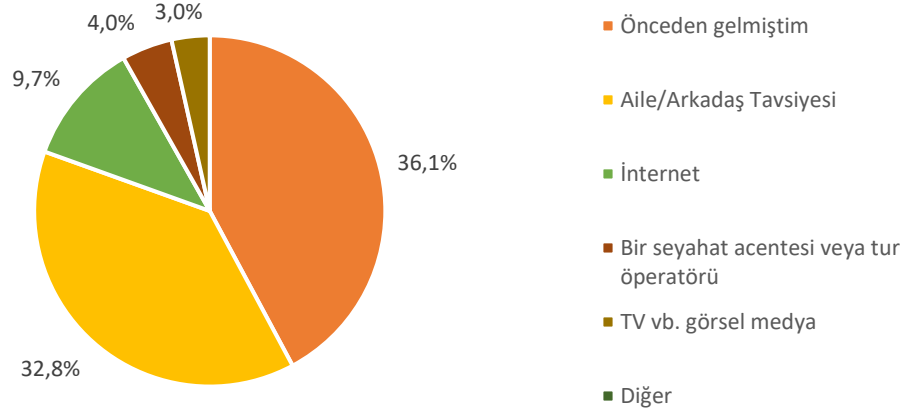
	Çocuk oyun alanlarının olması	119	29,6	233	58,0	43	10,7	7	1,7	402
	Eğlence ve aktivite alanlarının olması	114	28,4	233	55,5	60	14,9	5	1,2	402
	Hayvanat bahçesinin olması	89	22,1	209	52,0	77	19,2	27	6,7	402
	Karavan kamp alanının olması	97	24,1	224	55,7	62	15,4	19	4,7	402
Sıklık Tabiat Parkından beklentilerini z nelerdir?	İçme suyu kaynaklarını n temiz olması	151	37,6	190	47,3	54	13,4	7	1,7	402
	Tuvalet ve mescitlerin temiz olması	146	36,3	205	51,0	41	10,2	10	2,5	402
	Yürüyüş ve patika yolların olması	120	29,9	218	54,2	50	12,4	14	3,5	402
	Bisiklet yolunun olması	98	24,4	220	54,7	64	15,9	20	5,0	402
	Alanın güvenli olması	134	33,3	206	51,2	48	11,9	14	2,5	402

Tablo 26. (Devamı)Sıklık Tabiat Parkından Beklentileriniz Nelerdir?

Sıklık Tabiat Parkından Beklentileriniz nelerdir?	Donatı birimleri nin yeterli olması	124	30,8	233	44,4	42	10,4	12	3,2	402
	Alana girişin ücretli olması	91	22,6	221	55,0	64	15,9	26	6,5	402
	Otopark sayısının yeterli olması	136	33,8	203	50,5	46	11,4	17	4,2	402
	Toplam									402

Rüzgar (2022)' ın yapmış olduğu çalışmaya göre kullanıcılar, milli park hakkındaki bilgileri büyük bir oranla arkadaş çevresinden almaktadırlar. Aynı şekilde Sıklık Tabiat Parkı için yapılan anket çalışmasında katılımcılara yöneltilen “Tabiat parkı ile ilgili gerekli bilgileri nerden aldınız?” sorusu yöneltildiğinde %36,1’i önceden gelmişim, %32,8’i aile/arkadaş tavsiyesi, %14,4 diğer, %9,7 internet, %4,0 bir seyahat acentesi veya tur operatörü, %3,0 televizyon ve benzeri görsel medya yanıtlarını vermiştir. Bu bağlamda korunan alanların tercih edilmelerinde aile ve arkadaş çevresi faktörünün etken olduğu gözlemlenmiştir (Şekil 44).

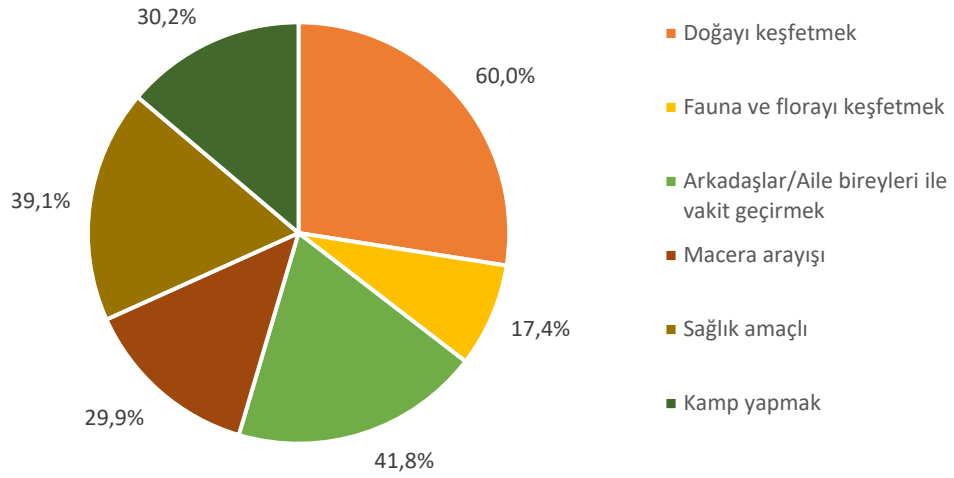
Tabiat Parkı ile İlgili Gerekli Bilgileri Nereden Aldınız?

Şekil 44. Tabiat Parkı ile İlgili Gerekli Bilgileri Nerden Aldınız?

Koçak (2023)' ın çalışmasında ziyaretçilerin tabiat parkına geliş amacının çoğunlukla manzara izleme, yoğun stres yaşamından uzaklaşma ve piknik yapmak gibi aktivitelerin olduğudur. Bu durum Sıklık Tabiat Parkı için katılımcılara yöneltilen “Bu tabiat parkını tercih etme nedenleriniz nelerdir” sorusuna verilen yanıtlar çeşitlilik göstermektedir. Katılımcıların %60,0'u tabiat parkını doğayı keşfetmek amacıyla tercih ettiğini belirtmiştir, bu da doğal güzellikleri ve çeşitliliği keşfetme isteğini vurgulamaktadır. Şehir yaşamının gürültü ve stresinden kaçmak ise %46,3 ile ikinci sıradaki tercih sebebini oluşturmuştur. Ayrıca, %41,8'i arkadaşlar ve aile bireyleri ile vakit geçirmek, %39,1'i sağlık amaçlı ziyaret, %30,2'si kamp yapmak ve %29,9'u macera arayışı gibi çeşitli nedenlerle tabiat parkını tercih etmektedir. Bu sonuçlar, ziyaretçilerin tabiat parkını farklı motivasyonlarla tercih ettiğini ve korunan alanların ziyaretçi profiline göre çeşitli aktiviteler sunarak çekici olabileceğini ortaya koymaktadır (Şekil 45).

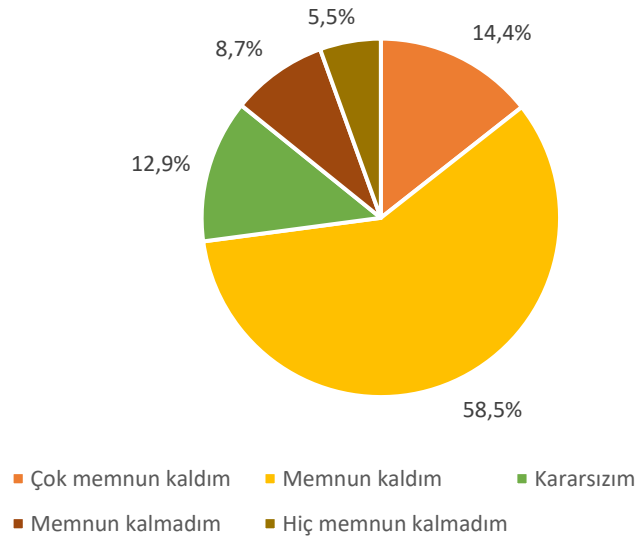
Bu Tabiat Parkını Tercih Etme Nedenleriniz Nelerdir?

Şekil 45. Bu Tabiat Parkını Tercih Etme Nedenleriniz Nelerdir?

“Tabiat parkından memnun kalma dereceniz nedir” sorusu katılımcılara sorulduğunda %58,5 memnun kaldım, %14,4 çok memnun kaldım, %12,9 kararsızım, %8,7 memnun kalmadım, %5,5 memnun kaldım şeklindedir. Genel olarak tabiat parkından memnun kalma düzeyi %72,9 olarak belirlenmiştir. Katılımcıların büyük bir kısmı Sıklık Tabiat Parkı’na olan ziyaretlerinden memnun ayrıldıkları tespit edilmiştir (Şekil 46).

Tabiat Parkından Memnun Kalma Dereceniz Nedir?

Şekil 46. Tabiat Parkından Memnun Kalma Dereceniz Nedir?

Anket çalışmasının beşinci bölümünü oluşturan alan ile ilgili deneyimler ve sorunlara yönelik ziyaretçi algılarında çeşitli sorular sorularak veriler beşli likert ölçeğinde değerlendirilmiştir. Ölçek içerisinde seçenekler “Kesinlikle Katılıyorum”, “Katılıyorum”, “Emin Değilim”, “Katılmıyorum” ve “Kesinlikle Katılmıyorum” şeklindedir.

Katılımcılara “Ziyaretinizden elde ettiğiniz deneyimlerden memnuniyet dereceniz nedir” sorusu sorulduğunda sırasıyla önem düzeylerine göre; %90,1’i piknik deneyimi ile ilgili birçok olumlu şey hatırlayacağım,%88’i tabiat parkını ziyaret etmek bana keyif verdi,%84,9’u kamp deneyimim ile ilgili birçok olumlu şey hatırlayacağım,%84,6’sı beklentilerimi karşıladığı için Alanı yeniden ziyaret edeceğim,%84,4’ü genel olarak bu alanda bulunmaktan memnun kaldım,%84,3’ü tabiat parkının görsel detayları (manzara, kamp ortamı vb.) gerçekten dikkatimi çekti,%83,4’ü tabiat parkında olduğum süresince fiziksel olarak rahat hissettim,%82,9’u alanda herhangi bir etkinliğe katılım sağlamam bana kendimi iyi hissettirdi,%82,9’u alanı ziyaret ettiğim için mutluyum,%81,6’sı tabiat parkındaki tüm aktiviteler ve alanlar çok çekiciydi,%81,3’ü buradaki ziyaretim benim için gerçek anlamda bir öğrenme deneyimi oldu,%80,1’i alandaki diğer katılımcıların ne yaptığını izlemekten gerçekten keyif aldım,%78,4’ü tabiat parkı benim için güvenli bir yerdir,%78,3’ü buradaki ziyaretim bütün sıkıntılarımdan geçici de olsa tamamen uzaklaşmama yardımcı oldu,%75,6’sı farklı insanlarla tanıştım seçeneklerine genel anlamda katılıyorum demişlerdir (Tablo 27).

Tablo 28. Ziyaretinizden Elde Ettiğiniz Deneyimlerden Memnuniyet Dereceniz Nedir?

	Değişkenler	Kişi Sayısı (N)	Yüzde %
Kamp deneyimim ile ilgili birçok olumlu şey hatırlayacağım	Kesinlikle Katılmıyorum	9	2,2
	Katılmıyorum	12	3,0
	Emin değilim	40	10,0
	Katılıyorum	196	48,8
	Kesinlikle Katılıyorum	145	36,1
Piknik deneyimi ile ilgili birçok olumlu şey hatırlayacağım	Kesinlikle Katılmıyorum	6	1,5
	Katılmıyorum	5	1,2
	Emin değilim	29	7,2
	Katılıyorum	229	57,0
	Kesinlikle Katılıyorum	133	33,1
Tabiat parkının görsel detayları (manzara, kamp ortamı vb.) gerçekten dikkatimi çekti	Kesinlikle Katılmıyorum	4	1,0
	Katılmıyorum	7	1,7
	Emin değilim	52	12,9
	Katılıyorum	209	52,0
	Kesinlikle Katılıyorum	130	32,3

Tablo 27. (Devamı) Ziyaretinizden Elde Ettiğiniz Deneyimlerden Memnuniyet Dereceniz Nedir?

Tabiat parkını ziyaret etmek bana keyif verdi	Kesinlikle Katılmıyorum	5	1,2
	Katılmıyorum	6	1,5
	Emin değilim	37	9,2
	Katılıyorum	243	60,4
	Kesinlikle Katılıyorum	111	27,6
Tabiat parkındaki tüm aktiviteler ve alanlar çok çekiciydi	Kesinlikle Katılmıyorum	6	1,5
	Katılmıyorum	9	2,2
	Emin değilim	59	14,7
	Katılıyorum	217	54,0
	Kesinlikle Katılıyorum	111	27,6
Tabiat parkında olduğum süresince fiziksel olarak rahat hissettim	Kesinlikle Katılmıyorum	4	1,0
	Katılmıyorum	15	3,7
	Emin değilim	48	11,9
	Katılıyorum	217	54,0
	Kesinlikle Katılıyorum	118	29,4
Alandaki diğer katılımcıların ne yaptığını izlemekten gerçekten keyif aldım	Kesinlikle Katılmıyorum	10	2,5
	Katılmıyorum	10	2,5
	Emin değilim	60	14,9
	Katılıyorum	216	53,7
	Kesinlikle Katılıyorum	106	26,4
Buradaki ziyaretim benim için gerçek anlamda bir öğrenme deneyimi oldu	Kesinlikle Katılmıyorum	7	1,7
	Katılmıyorum	13	3,2
	Emin değilim	55	13,7
	Katılıyorum	222	55,2
	Kesinlikle Katılıyorum	105	26,1
Buradaki ziyaretim bütün sıkıntılarımdan geçici de olsa tamamen uzaklaşmama yardımcı oldu	Kesinlikle Katılmıyorum	8	2,0
	Katılmıyorum	15	3,7
	Emin değilim	64	15,9
	Katılıyorum	206	51,2
	Kesinlikle Katılıyorum	109	27,1
Farklı insanlarla tanıştım	Kesinlikle Katılmıyorum	14	3,5
	Katılmıyorum	18	4,5
	Emin değilim	66	16,4
	Katılıyorum	210	52,2
	Kesinlikle Katılıyorum	94	23,4
Tabiat parkı benim için güvenli bir yerdir	Kesinlikle Katılmıyorum	7	1,7
	Katılmıyorum	22	5,5
	Emin değilim	58	14,4
	Katılıyorum	207	51,5
	Kesinlikle Katılıyorum	108	26,9
Alanı ziyaret ettiğim için mutluyum	Kesinlikle Katılmıyorum	5	1,2
	Katılmıyorum	21	5,2
	Emin değilim	43	10,7
	Katılıyorum	223	55,5
	Kesinlikle Katılıyorum	110	27,4

Tablo 27. (Devamı) Ziyaretinizden Elde Ettiğiniz Deneyimlerden Memnuniyet Dereceniz Nedir?

Alanda herhangi bir etkinliğe katılım sağlamam bana kendimi iyi hissettirdi	Kesinlikle Katılmıyorum	5	1,2
	Katılmıyorum	17	4,2
	Emin değilim	47	11,7
	Katılıyorum	219	54,5
	Kesinlikle Katılıyorum	114	28,4
Genel olarak bu alanda bulunmaktan memnun kaldım	Kesinlikle Katılmıyorum	7	1,7
	Katılmıyorum	12	3,0
	Emin değilim	44	10,9
	Katılıyorum	231	57,5
	Kesinlikle Katılıyorum	108	26,9
Beklentilerimi karşıladığı için Alanı yeniden ziyaret edeceğim	Kesinlikle Katılmıyorum	5	1,2
	Katılmıyorum	10	2,5
	Emin değilim	47	11,7
	Katılıyorum	228	56,7
	Kesinlikle Katılıyorum	112	27,9
Toplam		402	100

Anket çalışmasının son sorusu olan “Tabiat parkının gelişmesini etkileyen sorunlara yönelik ziyaretçilerin algılarını ortaya koyabilmek amacıyla” beşli likert ölçeği kullanılmıştır. Değerlendirmeye alınan her bir şık için yanıtlar önem sırasına göre şu şekilde sıralanmıştır; %79,8 ile konaklama tesislerindeki personelin tutum ve davranışları olumludur,%77,1’i tesislerinin genel temizliği yeterlidir,%76,9’u alan çocuklara yönelik aktiviteler yönünden zengindir,%75,9’u tabiat parkı yöneticilerinin ziyaretçilere karşı tutum ve davranışları olumludur, %75,7’si konaklama ve diğer tesisler hizmet kalitesi yönünden yeterlidir ve %73,6’sı konaklama tesisi ve restoranda yiyecek içecek hizmet çeşitliliği yeterlidir seçeneklerine genel anlamda katıldıklarını belirtmişlerdir (Tablo 28)

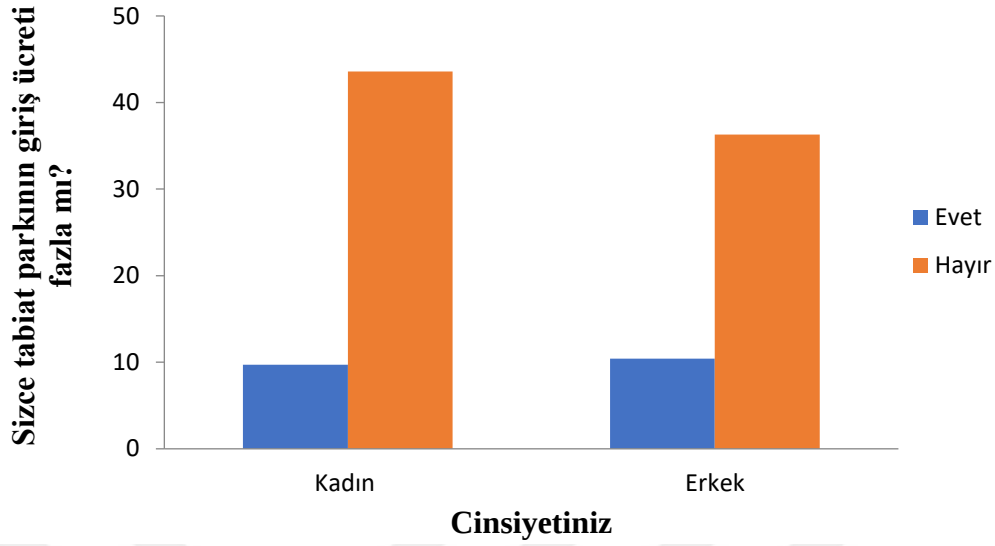
Tablo 29. Tabiat Parkının Gelişmesini Etkileyen Sorunlara Yönelik Ziyaretçilerin Algıları

	Değişkenler	Kişi Sayısı (N)	Yüzde %
Tesislerinin genel temizliği yeterlidir	Kesinlikle Katılmıyorum	12	3,0
	Katılmıyorum	22	5,5
	Emin değilim	58	14,4
	Katılıyorum	214	53,2
	Kesinlikle Katılıyorum	96	23,9
Konaklama tesisi ve restoranda yiyecek içecek hizmet çeşitliliği yeterlidir	Kesinlikle Katılmıyorum	15	3,7
	Katılmıyorum	28	7,0
	Emin değilim	61	15,2
	Katılıyorum	219	54,5
	Kesinlikle Katılıyorum	79	19,7

Tablo 28. (Devamı) Tabiat Parkının Gelişmesini Etkileyen Sorunlara Yönelik Ziyaretçilerin Algıları

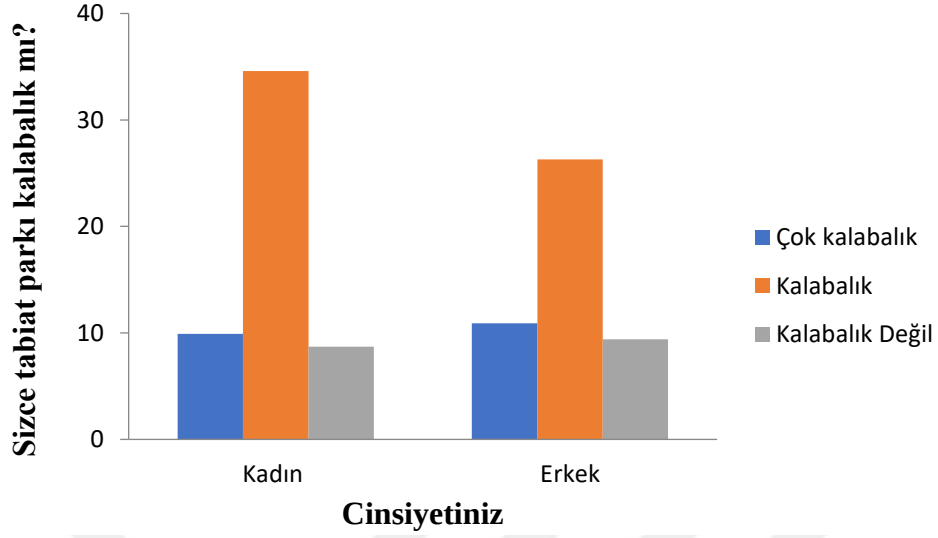
Alan Çocuklara yönelik aktiviteler yönünden zengindir	Kesinlikle Katılmıyorum	9	2,2
	Katılmıyorum	26	6,5
	Emin değilim	58	14,4
	Katılıyorum	241	60,0
	Kesinlikle Katılıyorum	68	16,9
Tabiat parkı yöneticilerinin ziyaretçilere karşı tutum ve davranışları olumludur	Kesinlikle Katılmıyorum	6	1,5
	Katılmıyorum	31	7,7
	Emin değilim	60	14,9
	Katılıyorum	237	59,0
	Kesinlikle Katılıyorum	68	16,9
Konaklama tesislerindeki personelin tutum ve davranışları olumludur	Kesinlikle Katılmıyorum	8	2,0
	Katılmıyorum	19	4,7
	Emin değilim	54	13,4
	Katılıyorum	240	59,7
	Kesinlikle Katılıyorum	81	20,1
Konaklama ve diğer tesisler hizmet kalitesi yönünden yeterlidir	Kesinlikle Katılmıyorum	7	1,7
	Katılmıyorum	22	5,5
	Emin değilim	69	17,2
	Katılıyorum	229	57,0
	Kesinlikle Katılıyorum	75	18,7
Toplam		402	100

Rüzgar (2022) çalışmasında katılımcıların giriş ücretleri hakkındaki görüşlerini almış ve erkek bireylerin kadın bireylere oranla giriş ücretini uygun bulduğunu belirlemiştir. Aynı durumda Sıklık Tabiat Parkı katılımcılarının cinsiyetlerine göre “Sizce tabiat parkının giriş ücreti fazla mı” sorusu arasındaki ilişki ele alındığında erkek katılımcıların % 36,3’ü hayır, %10,4’ü evet seçeneğini seçmişlerdir. Kadın katılımcıların ise %43,6’sı hayır, %9,7’si evet yanıtını vermişlerdir, bölgesel ve ücret farklılıklarının cinsiyetlere göre dağılımının farklılık göstereceği sonucunu ortaya çıkarmıştır (Şekil 47), (p: anlamlılık düzeyi <0.05).

Şekil 47. Cinsiyet ve Giriş Ücreti Arasındaki İlişki

Caner (2018) yapmış olduğu çalışmada cinsiyet ve kalabalık algısı arasındaki ilişkiyi gözlemlemiş ve kadın bireylerin erkek bireylere oranla çalışma alanını daha kalabalık nitelendirdikleri sonucuna varmıştır. Sıklık Tabiat Parkı için ise ankete katılan katılımcıların cinsiyet ve “Sizce tabiat parkı kalabalık mı?” sorusu arasındaki ilişki şu şekildedir. Erkek katılımcıların %26,3’ü parkın kalabalık olduğunu düşünürken, %10,9’u çok kalabalık olduğunu ifade etmiştir. Ayrıca, %9,4’ü parkın kalabalık olmadığını belirtmiştir. Kadın katılımcıların ise %34,6’sı parkı kalabalık, %9,9’u çok kalabalık, %8,7’si ise kalabalık olmadığını düşündüklerini belirtmişlerdir. Bu veriler, kadın bireylerin kalabalık algısının daha hassas olduğunu göstermektedir. Kadınların, erkeklere göre tabiat parkının kalabalık olduğu konusunda daha duyarlı bir algıya sahip olduğu tespit edilmiştir (Şekil 48), (p: anlamlılık düzeyi <0.05)

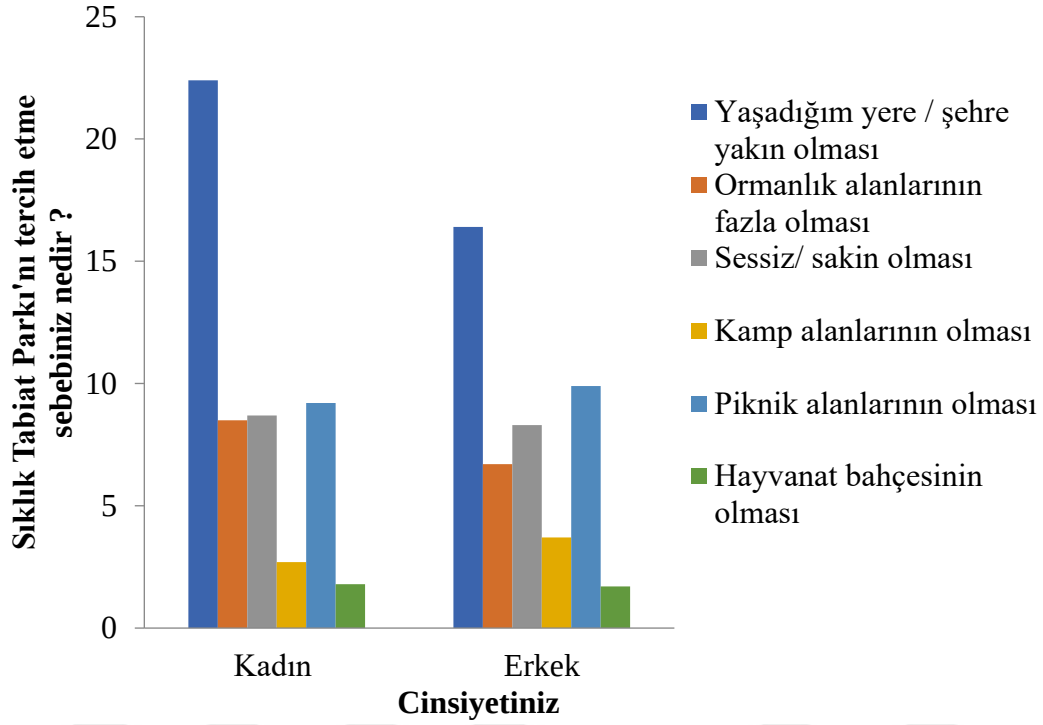
Şekil 48. Cinsiyet ve Kalabalık Algısı Arasındaki İlişki

Rüzgar (2022), yapmış olduğu çalışmada cinsiyet ve memnuniyet arasındaki ilişkiyi irdelerken, kadın bireylerin erkek bireylere göre memnuniyet düzeylerinin daha düşük olduğunu gözlemlemiştir. Sıklık Tabiat Parkı'nda ise katılımcıların cinsiyet ve “Tabiat parkının hizmet olanaklarından memnun musunuz?” sorusu arasındaki ilişkiye bakıldığında erkek katılımcıların, %37,4’ü evet, %9,4’ü hayır yanıtını vermiş, kadın katılımcıların ise %46,5’i evet, % 6,7’si hayır yanıtını vermiştir, burada kadın bireylerin erkek bireylere oranla daha memnun oldukları tespit edilmiştir. Cinsiyetin memnuniyet oranına etkisi göze çarpmaktadır. Analize genel çerçevede bakıldığında katılımcıların %83,9’u Sıklık Tabiat Parkı’nın hizmet alanlarından memnundur (p: anlamlılık düzeyi <0.05).

Cinsiyet verileriyle katılımcılara sorulan “Tabiat parkının hizmet alanlarından memnun musunuz” sorusu analiz edildiğinde elde edilen sonuçlar erkek bireyler için %40,1’i evet, %6,7’si hayır, kadın bireyler için ise %45,5’i evet, %7,7’si hayır şeklindedir. Analizin geneline bakıldığında katılımcıların %85,6’sı Sıklık Tabiat Parkı’nın hizmet alanlarından memnun oldukları belirlenmiştir (p: anlamlılık düzeyi <0.05).

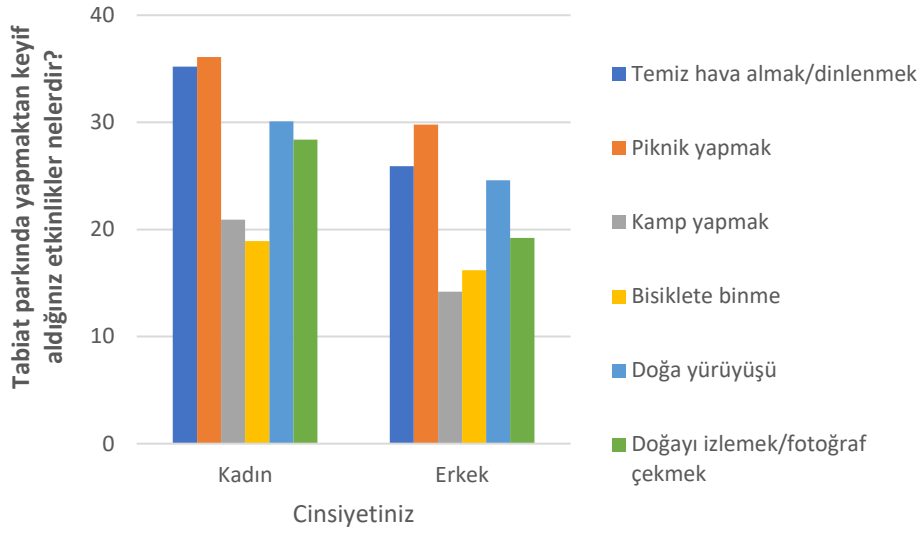
Katılımcıların cinsiyet ve 'Sıklık Tabiat Parkı'nı tercih etme sebebiniz nedir?' sorusu incelendiğinde erkek katılımcılar; %16,4 'yaşadığım yere/şehre yakın olması', %9,9 'piknik alanlarının olması', %8,3 'sessiz/sakin olması', %6,7 'ormanlık alanların fazla olması', %3,7 'kamp alanlarının olması', %1,7 'hayvanat bahçesinin olması' şeklindedir. Kadın katılımcılar için ise; %22,4 'yaşadığım yere/şehre yakın olması', %9,2 'piknik alanlarının olması', %8,7

'sessiz/sakin olması', %8,5 'ormanlık alanların fazla olması', %2,7 'kamp alanlarının olması', %1,8 'hayvanat bahçesinin olması' kriterleri olduğu belirlenmiştir (Şekil 49), (p: anlamlılık düzeyi<0.05)

Şekil 49. Cinsiyet ve Tabiat Parkının Tercih Edilmesi Arasındaki İlişki

Katılımcıların cinsiyet ve “Tabiat parkında yapmaktan keyif aldığınız etkinlikler nelerdir” sorusu incelendiğinde kadın bireyler için, piknik yapmak %36,1, temiz hava almak/dinlenmek %35,2, doğa yürüyüşü %30,1, Bisiklete binme %18,9, doğayı izlemek/fotoğraf çekmek: %28,4, kamp yapmak %20,9, erkek bireyler için ise piknik yapmak %29,8, temiz hava almak/dinlenmek %25,9, doğa yürüyüşü %24,6, doğayı izlemek/fotoğraf çekmek: %19,2, bisiklete binme: %16,2, kamp yapmak %14,2 yanıtları alınmıştır (Şekil 50), (p: anlamlılık düzeyi<0.05).

Şekil 50. Cinsiyet ve Keyif Alınan Etkinlikler Arasındaki İlişki

Katılımcıların cinsiyetleri ve “Bu tabiat parkına geliş amacınız nedir?” sorusu arasındaki ilişki incelendiğinde kadınlar ve erkekler aileleri veya arkadaşlarıyla vakit geçirmekten en çok keyif aldıkları, bunun yanı sıra, piknik yapmanın da kadınlar ve erkekler arasında popüler bir aktivite olduğu görülmektedir. Yürüyüş ve spor yapma konusunda da kadınların erkeklere oranla daha fazla ilgi gösterdiği görülmektedir. Diğer yandan erkekler, flora ve fauna izlemeye daha çok ilgi gösterdikleri gözlemlenmiştir. Kamp yapmak da kadın ve erkekler arasında oldukça popüler bir aktivite olarak değerlendirilmekte ancak burada erkeklerin kadınlara oranla biraz daha fazla ilgi gösterdiği ortaya çıkmıştır. Çocuklar için aktivite alanlarının olması konusunda ise kadınların erkeklere oranla daha fazla beklenti içinde olduğu görülmektedir. Son olarak, temiz hava almak ve dinlenmek de hem kadınlar hem de erkekler için önemli bir aktivite olarak belirlenmiştir. Cinsiyet ve tabiat parkını tercih etme ilişkisi arasında anlamlı sonuçlar izlenmiştir. Değerler Tablo 29’ verilmiştir ($p < 0.05$)

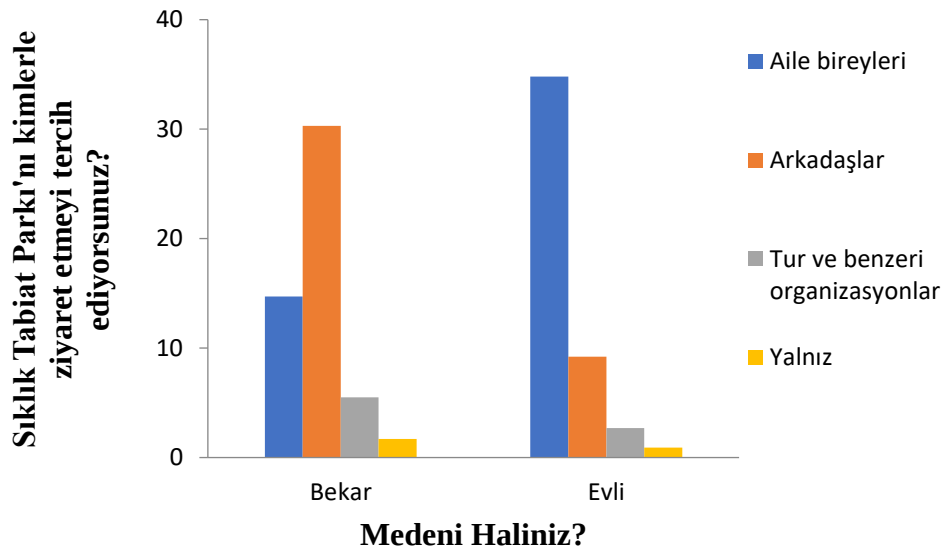
Tablo 30. Cinsiyet ve Tabiat Parkına Geliş Amacı Arasındaki İlişki

Bu tabiat parkına geliş amacınız nedir?	Kadın %	Erkek %
Ailemle / arkadaşlarımla vakit geçirmek	30,1	31,1
Fauna/ florayı izlemek	18,2	13,7
Kamp yapmak	10,7	13,9
Piknik yapmak	27,1	21,6
Yürüyüş/ spor yapmak	22,1	18,2

Tablo 29. (Devam) Cinsiyet ve Tabiat Parkına Geliş Amacı Arasındaki İlişki

Çocuklar için aktivite alanlarının olması	18,9	11,7
Temiz hava almak/dinlenmek	27,4	18,4

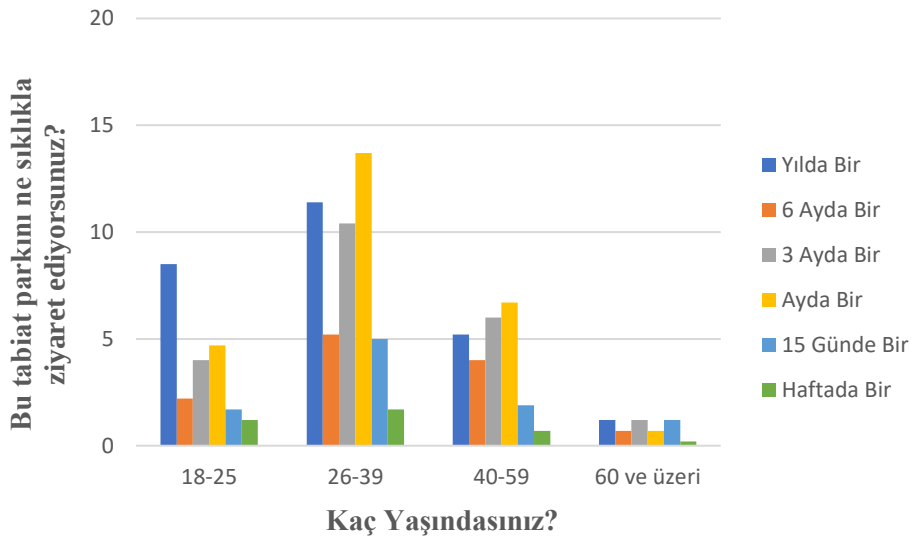
Katılımcıların medeni durumu ve Tabiat Parkı ziyaret tercihleri arasındaki ilişki incelendiğinde, bekâr katılımcılar arasında en yüksek tercih %30,3 ile arkadaşlarla ziyaret edilmiştir. Onu sırasıyla %14,7 ile aile bireyleri, %5,5 ile tur ve benzeri organizasyonlar ve %1,7 ile yalnız tercihi takip etmektedir. Diğer taraftan, evli katılımcılar arasında ise en yüksek tercih %34,8 ile aile bireyleriyle ziyaret edilmiştir. Evli katılımcıları izleyen tercihler sırasıyla %9,2 arkadaşlar, %2,7 tur ve benzeri organizasyonlar ve %0,9 yalnız olarak belirlenmiştir. Bu sonuçlar, medeni durumun Tabiat Parkı ziyaret tercihlerini etkilediğini göstermektedir (Şekil 51) (p: anlamlılık düzeyi <0.05).

Şekil 51. Medeni Hâl ve Ziyarete Geline Kışiler Arasındaki İlişki

Tabiat parkını ziyaret sıklığı ile katılımcıların yaş aralıkları arasındaki ilişki incelendiğinde, haftada bir ziyaret edenler arasında en yüksek tercih %1,7 ile 26-39 yaş aralığındaki katılımcılar tarafından yapılmıştır. Onu sırasıyla %1,2 ile 18-25 yaş aralığı, %0,7 ile 40-59 yaş aralığı ve %0,2 ile 60 ve üzeri yaş grubu takip etmektedir. 15 günde bir ziyaret edenlerde en yüksek tercih %5 ile 26-39 yaş aralığındaki katılımcılar tarafından yapılmıştır. Diğer yaş grupları sırasıyla %1,7 (18-25 yaş), %1,9 (40-59 yaş) ve %1,2 (60 ve üzeri yaş) şeklinde belirlenmiştir. Ayda bir ziyaret edenler arasında en yüksek tercih %13,7 ile 26-39 yaş

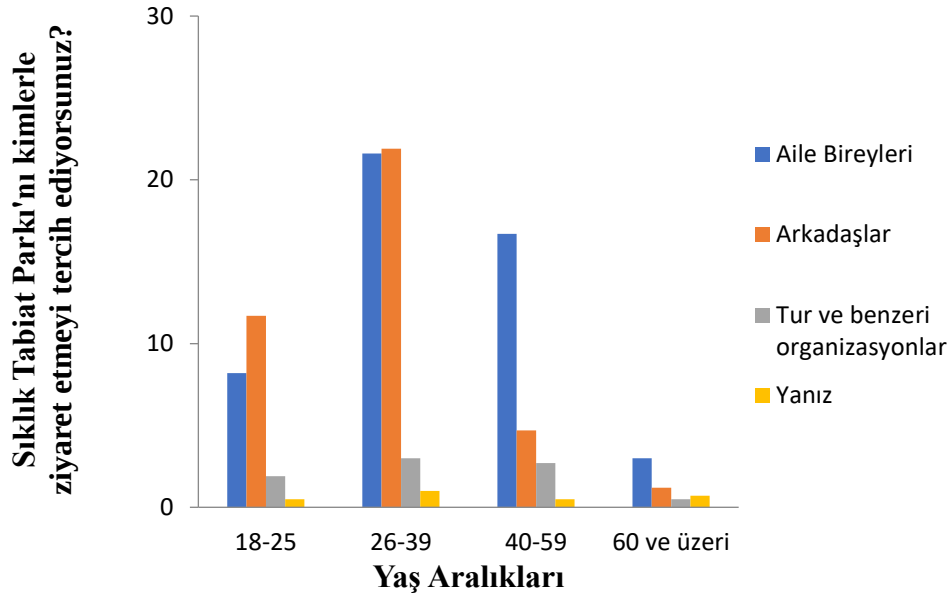
aralığına aittir. Bu yaş grubunu %6,7 ile 40-59 yaş aralığı, %4,7 ile 18-25 yaş aralığı ve %0,7 ile 60 ve üzeri yaş grubu takip etmektedir. Üç ayda bir ziyaret edenlerde en yüksek tercih %10,4 ile 26-39 yaş aralığındaki katılımcılardan gelmektedir. Diğer yaş grupları sırasıyla %6 (40-59 yaş), %4 (18-25 yaş) ve %1,2 (60 ve üzeri yaş) şeklinde belirlenmiştir. Altı ayda bir ziyaret edenler arasında en yüksek tercih %5,2 ile 26-39 yaş aralığındaki katılımcılar tarafından yapılmıştır. Diğer yaş grupları sırasıyla %4 (40-59 yaş), %2,2 (18-25 yaş) ve %0,7 (60 ve üzeri yaş) olarak belirlenmiştir. Son olarak, yılda bir ziyaret edenler arasında en yüksek tercih %11,4 ile 26-39 yaş aralığına aittir. Bu yaş grubunu sırasıyla %8,5 (18-25 yaş), %5,2 (40-59 yaş) ve %1,2 (60 ve üzeri yaş) takip etmektedir. Analiz sonuçları, yaş aralığı ve ziyaret sıklığına bağlı olarak istatistiksel olarak anlamlı farklılıkların bulunduğu belirlenmiştir (Şekil 52) (p: anlamlılık düzeyi <0.05).

Şekil 52 Yaş Aralıkları ve Parkı Ziyaret Etme Sıklığı Arasındaki İlişki

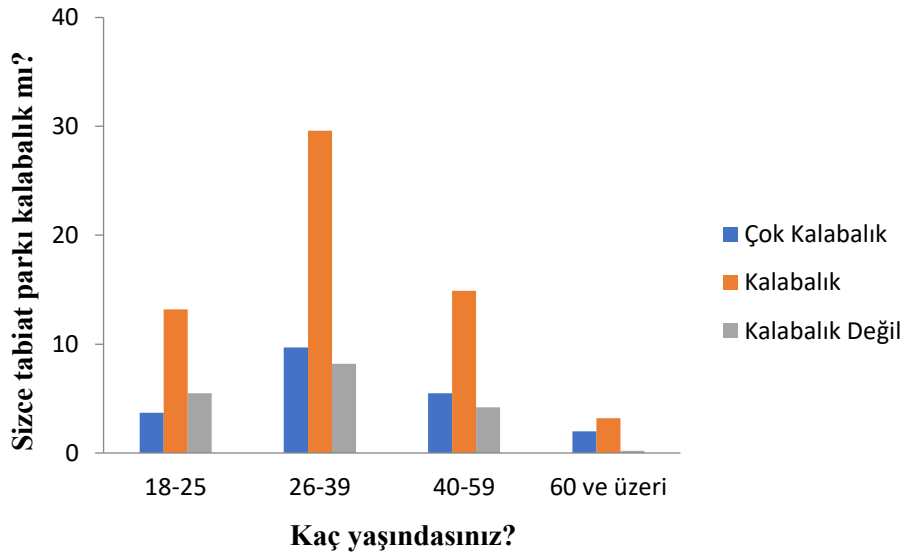
Katılımcıların yaş aralıkları ve “Sıklık Tabiat Parkı'nı kimlerle ziyaret etmeyi tercih ediyorsunuz?” sorusu incelendiğinde aralarındaki ilişki şu şekildedir; Aile Bireyleriyle Ziyaret Edenler: 26-39 yaş aralığı: %21,6, 40-59 yaş aralığı: %16,72, 18-25 yaş aralığı: %8,2, 60 ve üzeri yaş grubu: %3. Arkadaşlarıyla Ziyaret Edenler: 26-39 yaş aralığı: %21,9, 18-25 yaş aralığı: %11,7, 40-59 yaş aralığı: %4,7, 60 ve üzeri yaş grubu: %1,2. Tur ve Benzeri Organizasyonlarla Ziyaret Edenler: 18-25 yaş aralığı: %1,9, 26-39 yaş aralığı: %3, 40-59 yaş aralığı: %2,7, 60 ve üzeri yaş grubu: %0,5. Yalnız Ziyaret Edenler: 26-39 yaş aralığı: %1, 60 ve üzeri yaş grubu: %0,7, 40-59 yaş aralığı: %0,5, 18-25 yaş aralığı: %0,5

arasında oldukları tespit edilmiş ve yaş grupları ile rekreasyon aktivitelerinde kişi tercihlerinin anlamlı bir ilişki içerisinde bulunduğu tespit edilmiştir (Şekil 70), (p: anlamlılık düzeyi < 0.05).

Şekil 53. Yaş Aralıkları ve Ziyarete Geline Kışiler Arasındaki İlişki

Katılımcıların yaş dağılımı ve “Sizce tabiat parkı kalabalık mı?” sorusu arasındaki ilişkiye bakıldığında 18-25 yaş aralığındaki bireylerde %13,2'si tabiat parkını "kalabalık" bulurken, %3,7'si "çok kalabalık" olarak algılamaktadır. Bu yaş grubundaki katılımcıların %5,5'i ise parkın kalabalık olmadığını düşünmektedir. 26-39 yaş aralığındaki bireylerin %29,6'sının tabiat parkını kalabalık bulduğu öne çıkmaktadır. Onları %9,7 ile "çok kalabalık" bulan bireyler izlemektedir. Bu yaş grubundaki katılımcıların %8,2'si ise parkı kalabalık bulmadığını belirtmiştir. 40-59 yaş aralığındaki katılımcılarda %14,9'u tabiat parkını "kalabalık" olarak değerlendirirken, %5,5'i "çok kalabalık" olarak görmektedir. Ayrıca, bu yaş aralığındaki katılımcıların %4,2'si parkı kalabalık bulmadığını ifade etmiştir. Son olarak, 60 ve üzeri yaş grubundaki bireylerin %3,2'si tabiat parkını "kalabalık" bulurken, %2'si "çok kalabalık" olarak tanımlamıştır. Bu yaş grubundaki katılımcıların %0,2'si ise parkı kalabalık bulmadığını belirtmiştir. Analiz sonuçlarına göre, yaş aralığı ile kalabalık algısı arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar gösterdiği belirlenmiştir (Şekil 54), (p: anlamlılık düzeyi < 0.05).

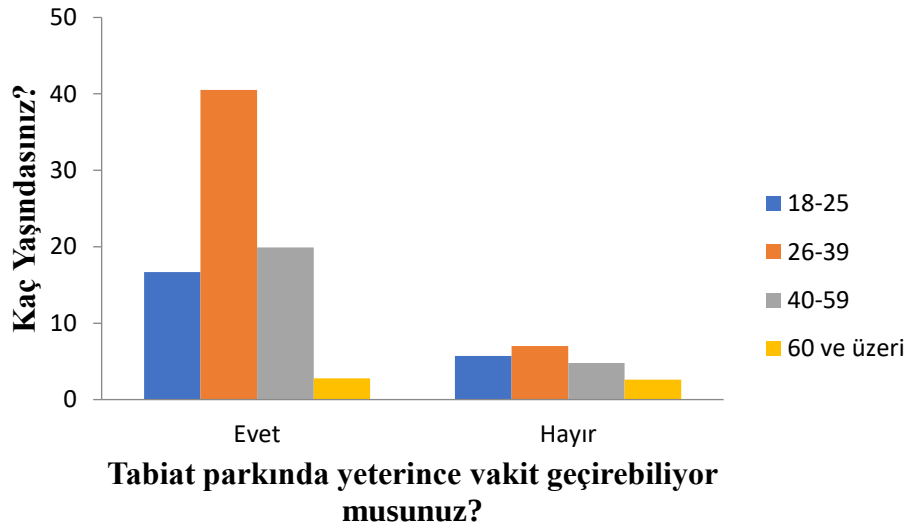
Şekil 54. Yaş Aralıkları ve Kalabalık Algısı Arasındaki İlişki

Katılımcıların yaş aralıkları ve “Bu tabiat parkına geliş amacınız nedir?” sorusu arasındaki ilişki incelendiğinde yaş gruplarına göre parka geliş amacı farklılık gösterebilir. Tablodaki en yaygın aktiviteler aile veya arkadaşlarla vakit geçirmek, piknik yapmak ve temiz hava almak/dinlenmek gibi görünmektedir. Yaş grupları arasında bu aktivitelerdeki tercihlerde farklılıklar gözlemlenmiştir. Örneğin 26-39 yaş grubu, aile veya arkadaşlarla vakit geçirmeyi diğer yaş gruplarına göre daha sık tercih ederken, 60 yaş ve üstü yaş grubu bu aktiviteyi en az seçen gruptur. Benzer şekilde, piknik yapmak en çok 26-39 yaş grubu tarafından tercih edilirken, 60 yaş ve üstü yaş grubunun en az tercih eden grup olduğu ortaya çıkmıştır. Yaş grupları ve geliş amacı arasındaki ilişki tabiat parkında ileride yapılacak çalışmalar için fikir verebilir. Değerler Tablo 30’da verilmiştir (p: anlamlılık düzeyi <0.05).

Tablo 31. Yaş Aralıkları ve Tabiat Parkına Geliş Amacı Arasındaki İlişki

Bu tabiat parkına geliş amacınız nedir?	18-25 %	26-39 %	40-59 %	60 ve üzeri %
Ailemle / arkadaşlarımla vakit geçirmek	12,2	32,3	14,4	2,2
Fauna/ floranı izlemek	5	14,9	9,2	2,7
Kamp yapmak	3,7	11,4	7,8	1,5
Piknik yapmak	8,7	23,9	13,2	3
Yürüyüş/ spor yapmak	6,2	19,9	11	3,2
Çocuklar için aktivite alanlarının olması	3,7	12,2	12,4	2,3
Temiz hava almak/dinlenmek	8,7	21,6	12,4	3

Bu çalışma, katılımcıların yaş aralıkları ile "Tabiat parkında yeterince vakit geçirebiliyor musunuz?" sorusu arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Çalışma sonuçlarına göre, bu soruya evet cevabı veren katılımcıların büyük bir kısmı 26-39 yaş aralığında yer almaktadır, %40,5'lik oranla bu yaş grubu en yüksek vakit geçirebilenleri temsil etmektedir. Onları sırasıyla %19,9 ile 40-59 yaş aralığı, %16,7 ile 18-25 yaş aralığı ve %2,8 ile 60 yaş ve üstü takip etmektedir. Diğer taraftan, bu soruya hayır cevabı veren katılımcılar arasında ise %7'lik bir oranla 26-39 yaş aralığındaki bireyler öne çıkmaktadır. Hayır cevabı veren diğer yaş aralıkları ise sırasıyla %5,7 ile 18-25 yaş, %4,8 ile 40-59 yaş ve %2,6 ile 60 ve üzeri yaş grubundan oluşturduğu tespit edilmiştir (Şekil 55), (p: anlamlılık düzeyi <0.05).

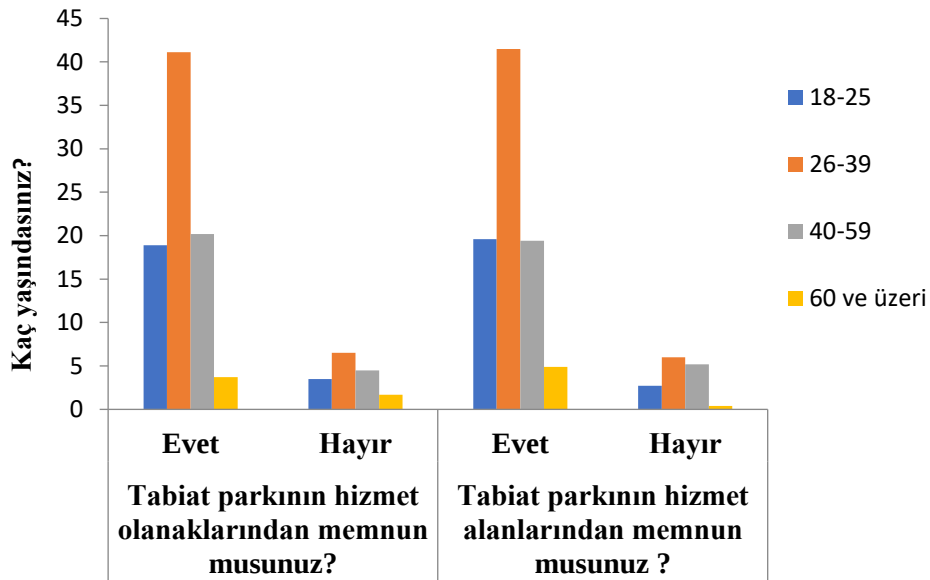

Şekil 55. Yaş Aralıkları ile Tabiat Parkında Yeterli Zaman Geçirme Arasındaki İlişki

Katılımcıların yaşları ve "Tabiat parkının hizmet olanaklarından memnun musunuz?" arasındaki ilişkiye bakıldığında "Evet" Seçeneğini İşaretleyenler; 26-39 yaş aralığı: %41,1, 40-59 yaş aralığı: %20,2, 18-25 yaş aralığı: %18,9, 60 yaş ve üzeri: %3,7. Hayır Seçeneğini İşaretleyenler ise 26-39 yaş aralığı: %6,5, 40-59 yaş aralığı: %4,5, 18-25 yaş aralığı: %3,5, 60 yaş ve üzeri: %1,7 olarak belirlenmiştir. Sonuç olarak, her yaş aralığından katılımcının genel olarak tabiat parkının hizmet olanaklarından memnun olduğu gözlemlenmiştir. En yüksek memnuniyet oranı %41,1 ile 26-39 yaş aralığındaki katılımcılardan gelirken, en düşük memnuniyet oranı %3,7 ile 60 yaş ve üzeri katılımcılar olduğu tespit edilmiştir. (p: anlamlılık düzeyi <0.05).

Bu çalışmada, katılımcıların yaş aralıkları ile "Tabiat parkının hizmet olanaklarından memnun musunuz?" ve "Tabiat parkının hizmet alanlarından memnun musunuz?" sorularına

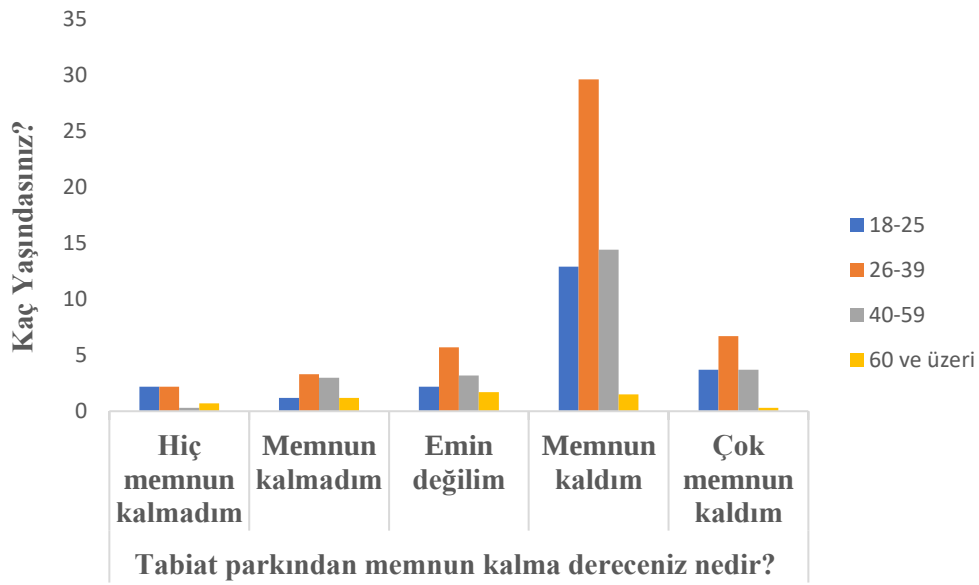
verdikleri yanıtlar arasındaki ilişkiler incelenmiştir. "Tabiat parkının hizmet olanaklarından memnun musunuz?" sorusuna evet cevabı veren katılımcılar arasında en yüksek oran %41,5 ile 26-39 yaş aralığındaki bireylerden gelirken, onları sırasıyla %19,6 ile 18-25 yaş aralığı, %19,4 ile 40-59 yaş aralığı ve %4,9 ile 60 yaş ve üzeri yaş grubu takip etmektedir. Aynı şekilde, bu soruya hayır cevabı veren katılımcılar arasında en yüksek oran %6 ile 26-39 yaş aralığındaki bireylerden gelirken, diğer yaş grupları sırasıyla %5,2 (40-59 yaş), %2,7 (18-25 yaş) ve %0,4 (60 yaş ve üzeri) şeklinde belirlenmiştir. Her iki soru içi oluşturulan grafik Şekil 56'da verilmiştir (p: anlamlılık düzeyi <0.05).

Şekil 56. Yaş Dağılımları ve Memnuniyet Arasındaki İlişki

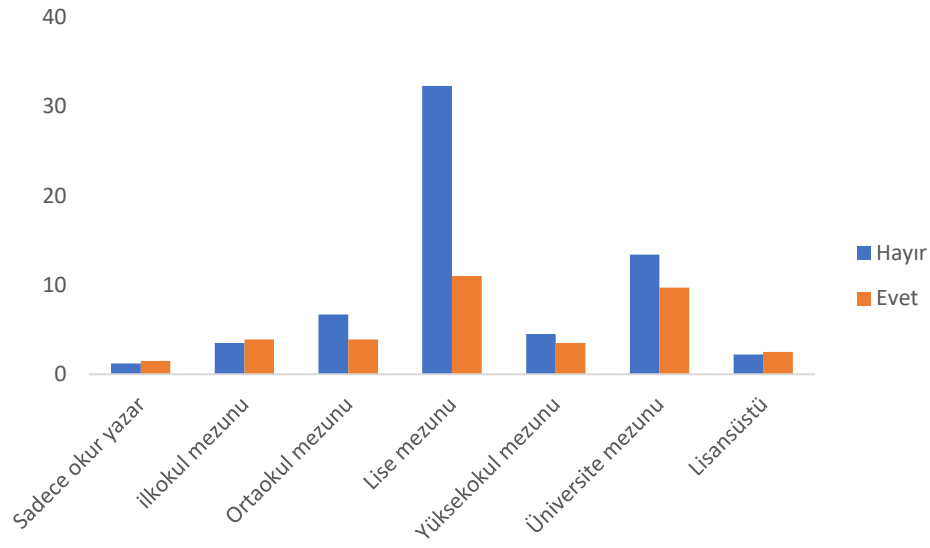
Katılımcıların yaş dağılımı ve "Tabiat parkından memnun kalma dereceniz nedir?" sorusu arasındaki ilişki incelendiğinde "Hiç memnun kalmadım" seçeneğini işaretleyen katılımcıların yaş gruplarına göre dağılımı şu şekildedir: %2,2'si 18-25 yaş aralığı, %2,2'si 26-39 yaş aralığı, %0,3'ü 40-59 yaş aralığı ve %0,7'si 60 yaş ve üzeri. "Memnun kalmadım" seçeneğini işaretleyen katılımcıların yaş gruplarına göre dağılımı ise %1,2'si 18-25 yaş, %3,3'ü 26-39 yaş, %1,2'si 60 yaş ve üzeri ve %1,2'si 40-59 yaş aralığında bulunmaktadır. "Emin değilim" seçeneğini işaretleyen katılımcıların yaş gruplarına göre dağılımı şu şekildedir: %5,7'si 26-39 yaş aralığı, %3,2'si 40-59 yaş aralığı, %2,2'si 18-25 yaş aralığı ve %1,7'si 60 yaş ve üzeri. "Memnun kaldım" seçeneğini işaretleyen katılımcılar arasında en yüksek oran %29,6 ile 26-39 yaş aralığından gelirken, onları sırasıyla %14,4 ile 40-59 yaş

aralığı, %12,9 ile 18-25 yaş aralığı ve %1,5 ile 60 yaş ve üzeri yaş grubu takip etmektedir. Son olarak, "Çok memnun kaldım" seçeneğini işaretleyen katılımcıların yaş gruplarına göre dağılımı %6,7 ile 26-39 yaş aralığı, %3,7 ile 40-59 yaş aralığı, %3,7 ile 18-25 yaş aralığı ve %0,3 ile 60 yaş ve üzeri şeklindedir. Bu verilere göre, tabiat parkından memnuniyet düzeyleri genel olarak olumlu görünmektedir ve yaş grupları arasında farklılık göstermektedir. En yüksek memnuniyet oranları genç yetişkinler arasında belirlenirken, yaşlı katılımcılar arasında daha düşük memnuniyet oranları tespit edilmiştir. Grafik tablosu Şekil 57’de verilmiştir (p: anlamlılık düzeyi <0.05).

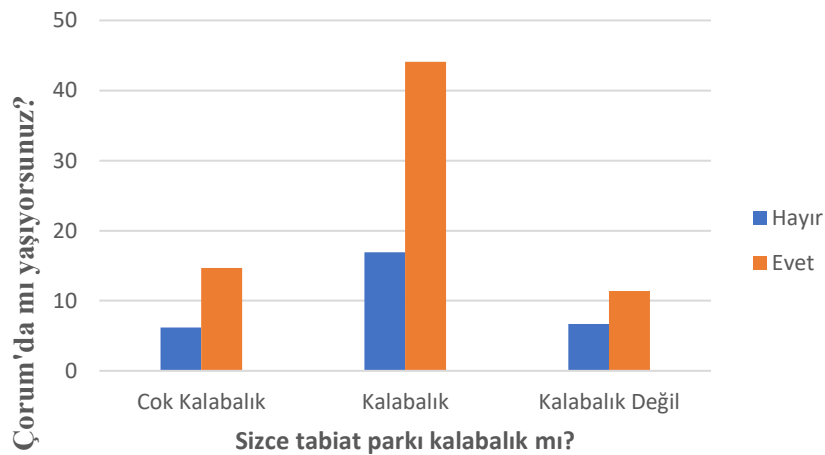
Şekil 57 Yaş Grupları ve Memnuniyet Düzeyleri Arasındaki İlişki

Caner (2018) yapmış olduğu çalışmasında eğitim durumları kalabalık algısı arasında anlamlı bir ilişki olduğunu belirtmiştir. Sıklık Tabiat Parkı için katılımcıların eğitim seviyeleri ve "Sizce bu tabiat parkına kullanıcı sınırlaması getirilmeli midir?" arasındaki ilişki incelendiğinde " Hayır Seçeneği İçin; lise mezunları %32,3, üniversite mezunları %13,4, ortaokul mezunları: %6,7, yüksekokul mezunları: %4,5, lisansüstü mezunları: %2,2, ilkokul mezunları %3,5, sadece okur yazar %1,2 yanıtları alınmıştır. Evet Seçeneği İçin ise lise mezunları %11, üniversite mezunları %9,7, ortaokul mezunları %3,9, ilkokul mezunları: %3, yüksekokul mezunlar %3,5, lisansüstü mezunları %2,5, sadece okur yazar %1,5. Bu sonuçlar, eğitim seviyesinin doğal alan kullanımına yönelik tutumlar üzerinde etkili bir faktör olduğunu göstermektedir (p: anlamlılık düzeyi <0.05) (Şekil 58).

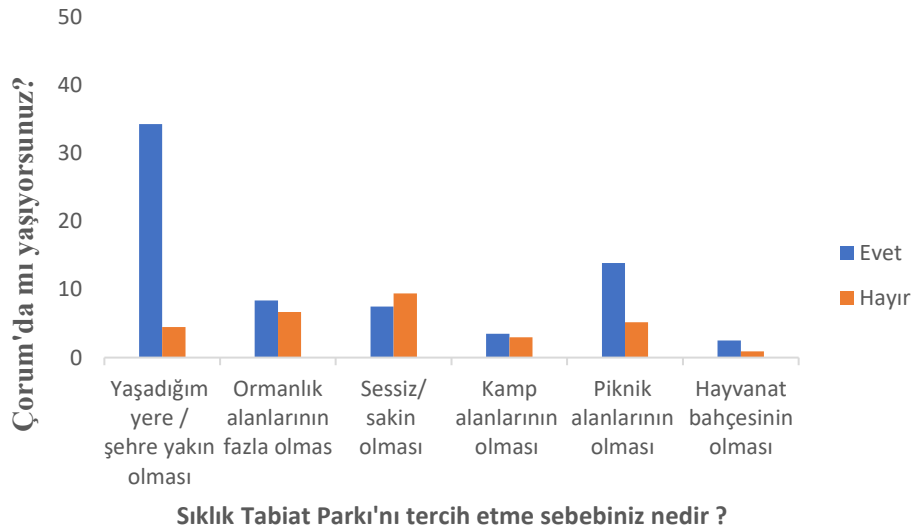
Şekil 58. Eğitim Seviyesi ve Ziyaretçi Sınırlaması Arasındaki İlişki

Katılımcıların ikamet ettikleri yer ile Sıklık Tabiat Parkı'nın yoğunluk algısı arasındaki ilişki incelendiğinde, Çorum'da yaşayan bireylerin %44,1'i kalabalık, %14,7'si çok kalabalık, ve %11,4'ü kalabalık değil yanıtını vermiştir. Diğer yandan, Çorum'da yaşamayan bireylerin kalabalık algısına dair oranlar şu şekildedir: %16,9'u kalabalık, %6,7'si kalabalık değil, ve %6,2'si çok kalabalık yanıtını vermiştir. Analiz sonuçları, katılımcıların ikamet ettiği bölge ile bireylerin kalabalık algısı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğunu ortaya koymuştur. Çorum'da yaşayan bireylerin genelde daha yoğun bir kalabalık algısına sahip olduğu tespit edilmiştir (p: anlamlılık düzeyi <0.05) (Şekil 59).

Şekil 59. Katılımcıların İkamet Ettikleri Bölge ile Kalabalık Durumları Arasındaki İlişki

Katılımcıların ikamet durumu ve "Sıklık Tabiat Parkı'nı tercih etme sebebiniz nedir?" sorusu arasındaki ilişki incelendiğinde, Çorum'da yaşayan kişilerin tercih sebepleri şu sırayla belirlenmiştir: %34,3'ü yaşadığım yere/şehre yakın olması, %13,9'u piknik alanlarının olması, %8,4'ü ormanlık alanlarının fazla olması, %7,5'i sessiz/sakin olması, %3,5'i kamp alanlarının olması ve %2,5'i hayvanat bahçesi olması. Diğer yandan, Çorum'da yaşamayan katılımcıların tercih sıralaması ise şu şekildedir: %9,4'ü sessiz/sakin olması, %6,7'si ormanlık alanlarının fazla olması, %5,2'si piknik alanlarının olması, %4,5'i yaşadığım yere/şehre yakın olması, %3'ü kamp alanlarının olması ve %0,9'u hayvanat bahçesinin olması. Bu sonuçlar, tabiat parkının tercih edilmesindeki önemli etkenlerin başında yakınlık, piknik alanları, ormanlık/doğal alanlar ve şehir yoğunluğundan uzaklık geldiğini göstermektedir. Bu eğilimler, kişilerin ikamet ettikleri yerlerle tercih sebepleri arasında anlamlı bir ilişki olduğunu ortaya koymaktadır (p: anlamlılık düzeyi <0.05) (Şekil 60).

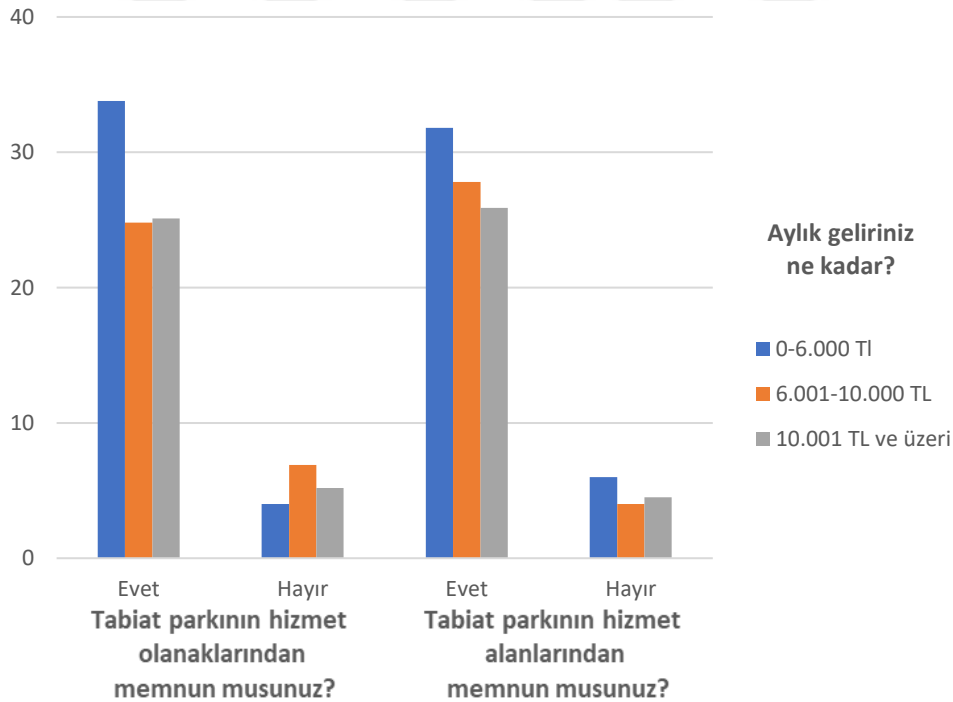

Şekil 60. Katılımcıların İkamet ve Tabiat Parkı'nı Tercih Etmeleri Arasındaki İlişki

Katılımcıların gelir düzeyleri ve tabiat parkının hizmet olanaklarından memnuniyeti arasındaki ilişkinin incelendiği çalışmada, ilk soruda katılımcılara yöneltilen "Tabiat parkının hizmet olanaklarından memnun musunuz?" sorusuna evet yanıtını verenlerin %33,8'i 10.001TL ve üzeri gelir grubundan, %25,1'i 6.001-10.000TL gelir grubundan ve %24,8'i 0-6.000TL gelir grubundan gelmektedir. Hayır yanıtını verenlerin ise %6,9'u 6.001-10.000TL, %5,2'si 10.001TL ve üzeri gelir grubundan ve %4'ü 0-6.000TL gelir grubundan kişilerden oluşmaktadır. Bu sonuçlar, tabiat parkının hizmet olanaklarının gelir düzeyi fark

etmeksizin her gelir grubundan katılımcıları memnun ettiğini göstermektedir. Bu durum, tabiat parkının geniş bir sosyoekonomik kesime hitap ettiğini ve ziyaretçilerin hizmetlerden eşit derecede keyif aldığını göstermektedir (p: anlamlılık düzeyi <0.05).

Katılımcıların gelir düzeyleri ve tabiat parkının hizmet alanlarından memnuniyeti arasındaki ilişkiyi değerlendirmek adına ikinci soruda yöneltilen "Tabiat parkının hizmet alanlarından memnun musunuz?" sorusuna evet yanıtını verenlerin %31,8'i 10.001TL ve üzeri gelir grubundan, %25,9'u 0-6.000TL gelir grubundan ve %22,8'i 6.001-10.000TL gelir grubundan gelmektedir. Hayır yanıtını verenlerin ise %6'sı 10.001TL ve üzeri gelir grubundan, %4,5'i 6.001-10.000TL gelir grubundan ve %4'ü 0-6.000TL gelir grubundan kişilerden oluşmaktadır. Bu sonuçlar, tabiat parkının hizmet alanlarından memnuniyetin gelir düzeyiyle çok fazla ilişkili olmadığını göstermektedir. Her gelir grubundan katılımcıların benzer oranlarda memnuniyet gösterdiği görülmektedir. Bu durum, tabiat parkının ziyaretçilere genel olarak çeşitli ve tatmin edici hizmetler sunabildiğini göstermektedir. (p: anlamlılık düzeyi <0.05) (Şekil 61).

Şekil 61. Gelir Düzeyi ve Memnuniyet Arasındaki İlişki

Katılımcıların aylık gelirleri ve “Tabiat parkından memnun kalma dereceniz nedir?” sorusu arasındaki ilişki incelendiğinde alınan yanıtlar Tablo da verilmiştir. Bu iki sorusunun kıyaslanmasıyla birlikte her gelir grubundan katılımcının genel olarak tabiat parkından

memnun oldukları gözlemlenmiştir. Sıklık Tabiat Parkı her gelir grubundan kişiye hitap etmekte, memnuniyet düzeyi ve kişilerin geliri arasında anlamlı bir sonuç olduğu söylenebilir. Konu ile ilgili değerler Tablo 31’de verilmiştir (p: anlamlılık düzeyi <0.05).

Tablo 32. Gelir Aralıkları ve Memnuniyet Düzeyi Arasındaki İlişki

Tabiat parkından memnun kalma dereceniz nedir?	Aylık geliriniz ne kadar?			
		0-6.000TL (%)	6.001-10.000TL (%)	10.001TL ve üzeri (%)
	Hiç memnun kalmadım	0,9	2,9	1,5
	Memnun kalmadım	2,2	3,9	2,5
	Emin değilim	3,5	5,2	4,2
	Memnun kaldım	25,6	17,1	15,7
	Çok memnun kaldım	5,5	2,5	6,5

Katılımcıların yaş aralıkları ve Tabiat parkı içerisindeki sunulan hizmet ve donatı elemanları yeterli mi? sorusu arasındaki ilişkiye bakıldığında; Otopark: 26-39 yaş aralığındakilerin değerlendirmeleri içerisinde yeterli bulanların oranı en yüksek olup %19.9, kısmen yeterli bulanlar %23.4 ve yetersiz bulanlar %4.2 olarak sıralanmıştır. 18-25 yaş aralığındakilerin yeterli bulan oranı %13.7, kısmen yeterli bulanlar %7.2 ve yetersiz bulanlar %1.5 olarak belirtilmiştir. 40-59 yaş aralığındakilerin değerlendirmelerinde yeterli bulanlar %7, kısmen yeterli bulanlar %14.7 ve yetersiz bulanlar %3 olarak sıralanmıştır. 60 yaş ve üzerindekiilerin değerlendirmelerinde yeterli bulanların oranı %4.2, kısmen yeterli bulanlar %0.9 ve yetersiz bulanlar %0.2 olarak belirlenmiştir.

Piknik Üniteleri: 26-39 yaş aralığındakilerin değerlendirmelerinde yeterli bulanların oranı en yüksek olup %18.4, kısmen yeterli bulanlar %25.9 ve yetersiz bulanlar %3.2 olarak sıralanmıştır. 18-25 yaş aralığındakilerin yeterli bulan oranı %12.4, kısmen yeterli bulanlar %8.9 ve yetersiz bulanlar %0.9 olarak belirtilmiştir. 40-59 yaş aralığındakilerin değerlendirmelerinde yeterli bulanlar %6.5, kısmen yeterli bulanlar %16.7 ve yetersiz bulanlar %1.5 olarak sıralanmıştır. 60 yaş ve üzerindekiilerin değerlendirmelerinde yeterli bulanların oranı %1.7, kısmen yeterli bulanlar %2.7 ve yetersiz bulanlar %0.9 olarak belirlenmiştir.

Kamp Alanları: 18-25 yaş aralığındakilerin %10.9'u yeterli, %8.7'si kısmen yeterli ve %2.7'si yetersiz bulmuştur. 26-39 yaş aralığındakilerin %18.6'sı yeterli, %24.4'ü kısmen yeterli ve %4.5'i yetersiz demiştir. 40-59 yaş aralığındakilerin %5.5'i yeterli, %17.2'si kısmen yeterli ve %2'si yetersiz bulurken, 60 yaş ve üzerindekiilerin %2.2'si yeterli, %2.2'si kısmen yeterli ve %0.9'u yetersiz olarak değerlendirmişlerdir.

WC/Mescit: 18-25 yaş aralığındakilerin %12.2'si yeterli, %8.5'i kısmen yeterli ve %1.7'si yetersiz bulmuştur. 26-39 yaş aralığındakilerin %18.6'sı yeterli, %23.8'i kısmen yeterli ve %4.9'u yetersiz demiştir. 40-59 yaş aralığındakilerin %3.9'u yeterli, %17.9'u kısmen yeterli ve %2.7'si yetersiz bulurken, 60 yaş ve üzerindekiilerin %1.7'si yeterli, %2.4'ü kısmen yeterli ve %1.2'si yetersiz olarak değerlendirmişlerdir.

Temizlik: 18-25 yaş aralığındakilerin %11.2'si yeterli, %9.4'ü kısmen yeterli ve %1.7'si yetersiz bulmuştur. 26-39 yaş aralığındakilerin %16.4'ü yeterli, %26.1'i kısmen yeterli ve %5'i yetersiz demiştir. 40-59 yaş aralığındakilerin %4.7'si yeterli, %17.1'i kısmen yeterli ve %2.7'si yetersiz bulurken, 60 yaş ve üzerindekiilerin %2.2'si yeterli, %1.5'i kısmen yeterli ve %1.7'si yetersiz olarak değerlendirmişlerdir.

Çöp Kutusu: 18-25 yaş aralığındakilerin %10.9'u yeterli, %9.5'i kısmen yeterli ve %1.9'u yetersiz bulmuştur. 26-39 yaş aralığındakilerin %18.1'i yeterli, %25.1'i kısmen yeterli ve %4.2'si yetersiz bulurken, 40-59 yaş aralığındakilerin %4.7'si yeterli, %17.2'si kısmen yeterli ve %2.7'si yetersiz olarak değerlendirmişlerdir. 60 yaş ve üzerindekiilerin ise %2.5'i yeterli, %1.9'u kısmen yeterli ve %0.9'u yetersiz bulmuşlardır.

"Çocuk Oyun ve Eğlence Alanları" kategorisinde, 18-25 yaş aralığındaki kişilerin %11,4'ü bu alanların yeterli olduğunu düşünürken, %8,9'u kısmen yeterli bulurken %1,9'u yetersiz olarak değerlendirmektedir. 26-39 yaş aralığındaki kişilerin %18,6'sı bu alanların yeterli olduğunu düşünürken, %25,1'i kısmen yeterli, %3,7'si ise yetersiz olarak değerlendirmektedir. 40-59 yaş aralığındaki kişilerin %5,5'i bu alanların yeterli olduğunu düşünürken, %16,7'si kısmen yeterli, %2,5'i ise yetersiz olarak değerlendirmektedir. 60 ve üzeri yaş grubundaki kişilerin %2,2'si bu alanların yeterli olduğunu düşünürken, %3'ü kısmen yeterli, %0,2'si ise yetersiz olarak değerlendirmektedir.

"Büyükler İçin Aktivite Alanları" kategorisinde, 18-25 yaş aralığındaki kişilerin %9,7'si bu alanların yeterli olduğunu düşünürken, %9,7'si kısmen yeterli, %3'ü ise yetersiz olarak

değerlendirmektedir. 26-39 yaş aralığındaki kişilerin %16,9'u bu alanların yeterli olduğunu düşünürken, %26,9'u kısmen yeterli, %3,7'si ise yetersiz olarak değerlendirmektedir. 40-59 yaş aralığındaki kişilerin %4,5'i bu alanların yeterli olduğunu düşünürken, %17,4'ü kısmen yeterli, %2,7'si ise yetersiz olarak değerlendirmektedir. 60 ve üzeri yaş grubundaki kişilerin %2,2'si bu alanların yeterli olduğunu düşünürken, %2,7'si kısmen yeterli, %0,5'i ise yetersiz olarak değerlendirmektedir. Son olarak "Güvenlik", 18-25 yaş aralığındaki kişilerin %11,2'si bu alanın yeterli olduğunu düşünürken, %9,2'si kısmen yeterli, %1,9'u ise yetersiz olarak değerlendirmektedir. 26-39 yaş aralığındaki kişilerin %15,9'u bu alanın yeterli olduğunu düşünürken, %27,1'i kısmen yeterli, %4,5'i ise yetersiz olarak değerlendirmektedir. 40-59 yaş aralığındaki kişilerin %4,7'si bu alanın yeterli olduğunu düşünürken, %17,2'si kısmen yeterli, %2,7'si ise yetersiz olarak değerlendirmektedir. 60 ve üzeri yaş grubundaki kişilerin %1,9'u bu alanın yeterli olduğunu düşünürken, %2,5'i kısmen yeterli, %1'i ise yetersiz olarak değerlendirmektedir (Tablo 32), (p: anlamlılık düzeyi <0.05).

Tablo 33. Katılımcıların Yaş Aralıkları ve Tabiat Parkı İçerisindeki Sunulan Hizmet ve Donatı Elemanları Yeterli mi?

Tabiat parkı içerisindeki sunulan hizmet ve donatı elemanları yeterli mi?	Yaş Aralıkları	Yeterli (%)	Kısmen Yeterli (%)	Yetersiz (%)
Otopark	18-25	13,7	7,2	1,5
	26-39	19,9	23,4	4,2
	40-59	7	14,7	3
	60 ve üzeri	4,2	0,9	0,2
Piknik Üniteleri	18-25	12,4	8,9	0,9
	26-39	18,4	25,9	3,2
	40-59	6,5	16,7	1,5
	60 ve üzeri	1,7	2,7	0,9
Kamp Alanları	18-25	10,9	8,7	2,7
	26-39	18,6	24,4	4,5
	40-59	5,5	17,2	2
	60 ve üzeri	2,2	2,2	0,9
WC/Mescit	18-25	12,2	8,5	1,7
	26-39	18,6	23,8	4,9
	40-59	3,9	17,9	2,7
	60 ve üzeri	1,7	2,4	1,2
Temizlik	18-25	11,2	9,4	1,7
	26-39	16,4	26,1	5
	40-59	4,7	17,1	2,7
	60 ve üzeri	2,2	1,5	1,7
Çöp Kutusu	18-25	10,9	9,5	1,9
	26-39	18,1	25,1	4,2
	40-59	4,7	17,2	2,7
	60 ve üzeri	2,5	1,9	0,9

Tablo 32. (Devamı) Katılımcıların Yaş Aralıkları ve Tabiat Parkı İçerisindeki Sunulan Hizmet ve Donatı Elemanları Yeterli mi?

Çocuk Oyun ve Eğlence Alanları	18-25	11,4	8,9	1,9
	26-39	18,6	25,1	3,7
	40-59	5,5	16,7	2,5
	60 ve üzeri	2,2	3	0,2
Büyükler İçin Aktivite Alanları	18-25	9,7	9,7	3
	26-39	16,9	26,9	3,7
	40-59	4,5	17,4	2,7
	60 ve üzeri	2,2	2,7	0,5
Güvenlik	18-25	11,2	9,2	1,9
	26-39	15,9	27,1	4,5
	40-59	4,7	17,2	2,7
	60 ve üzeri	1,9	2,5	1

Sıklık Tabiat Parkı içerisinde olmasını istediğiniz ya da sayısının artmasını istediğiniz birimlerin, yaş aralıklarına göre hayır ve evet cevap oranları yer almaktadır:

Sıklık Tabiat Parkı içerisinde otoparkların daha fazla olmasını isteyenlerin oranı 18-25 yaş grubunda %7,2 iken evet cevabı verenlerin oranı %15,2'dir. 26-39 yaş grubunda hayır cevabı verenlerin oranı %14,9 iken evet cevabı verenlerin oranı %32,6'dır. 40-59 yaş grubunda hayır cevabı verenlerin oranı %9,9 iken evet cevabı verenlerin oranı %14,7'dir. 60 yaş ve üzeri yaş grubunda hem hayır hem de evet cevabı verenlerin oranı %2,7'dir.

Büfe alanlarının Sıklık Tabiat Parkı'nda artmasını isteyenlerin oranı 18-25 yaş grubunda %6,7 iken evet cevabı verenlerin oranı %15,7'dir. 26-39 yaş grubunda hayır cevabı verenlerin oranı %12,7 iken evet cevabı verenlerin oranı %34,8'dir. 40-59 yaş grubunda hayır cevabı verenlerin oranı %8,9 iken evet cevabı verenlerin oranı %15,7'dir. 60 yaş ve üzeri yaş grubunda hayır cevabı verenlerin oranı %1,3 iken evet cevabı verenlerin oranı %4,2'dir.

Çocuk oyun alanlarının sayısının artmasını isteyenler 18-25 yaş grubunda %5,7'dir ve evet cevabı verenlerin oranı %16,7'dir. 26-39 yaş grubunda hayır cevabı verenlerin oranı %12,7 iken evet cevabı verenlerin oranı %34,8'dir. 40-59 yaş grubunda hayır cevabı verenlerin oranı %8,7 iken evet cevabı verenlerin oranı %15,9'dur. 60 yaş ve üzeri yaş grubunda hayır cevabı verenlerin oranı %1,3 iken evet cevabı verenlerin oranı %4,2'dir.

Manzara seyir noktalarının sayısının artmasını isteyenler 18-25 yaş grubunda %6,5'tir ve evet cevabı verenlerin oranı %15,9'dur. 26-39 yaş grubunda hayır cevabı verenlerin oranı %13,9 iken evet cevabı verenlerin oranı %33,6'dır. 40-59 yaş grubunda hayır cevabı verenlerin oranı %9,5 iken evet cevabı verenlerin oranı %15,2'dir. 60 yaş ve üzeri yaş grubunda hayır cevabı verenlerin oranı %1,7 iken evet cevabı verenlerin oranı %3,7'dir.

Alan içerisinde ulaşımın sağlanması için RİNG servisleri,18-25 yaş aralığındaki katılımcılarda %5.2 hayır, %17.2 evet yanıtı almıştır,26-39 yaş aralığındaki katılımcılarda %20.1 hayır, %27.4 evet yanıtı almıştır,40-59 yaş aralığındaki katılımcılarda %8.9 hayır, %15.7 evet yanıtı almıştır,60 yaş ve üzeri yaş grubundaki katılımcılarda %1.9 hayır, %3.5 evet yanıtı almıştır.

Yönlendirici ve tanıtıcı levhaların sayısının artmasını isteyenler 18-25 yaş grubunda %5,7 iken evet cevabı verenlerin oranı %16,7'dir. 26-39 yaş grubunda hayır cevabı verenlerin oranı %18,6 iken evet cevabı verenlerin oranı %28,5'tür. 40-59 yaş grubunda hayır cevabı verenlerin oranı %7,1 iken evet cevabı verenlerin oranı %14,7'dir. 60 yaş ve üzeri yaş grubunda hayır cevabı verenlerin oranı %1,9 iken evet cevabı verenlerin oranı %3,5'tir.

Lavabolar ve mescitlerin sayısının artmasını isteyenler 18-25 yaş grubunda %6,2 iken evet cevabı verenlerin oranı %16,2'dir. 26-39 yaş grubunda hayır cevabı verenlerin oranı %13,7 iken evet cevabı verenlerin oranı %33,8'tir. 40-59 yaş grubunda hayır cevabı verenlerin oranı %8,9 iken evet cevabı verenlerin oranı %15,7'dir. 60 yaş ve üzeri yaş grubunda hayır cevabı verenlerin oranı %1,5 iken evet cevabı verenlerin oranı %4'tür.

Kamelya ve oturma birimlerinin sayısının artmasını isteyenler 18-25 yaş grubunda %6,7 iken evet cevabı verenlerin oranı %15,7'dir. 26-39 yaş grubunda hayır cevabı verenlerin oranı %16,7 iken evet cevabı verenlerin oranı %30,8'dir. 40-59 yaş grubunda hayır cevabı verenlerin oranı %9,2 iken evet cevabı verenlerin oranı %15,4'tür. 60 yaş ve üzeri yaş grubunda hayır cevabı verenlerin oranı %1,9 iken evet cevabı verenlerin oranı %3,5'tir.

Göksu'nun (2022) çalışmasında, ziyaretçileri üzerinde gerçekleştirdiği anket sonuçlarına dayanarak, parktaki deneyimi geliştirmek amacıyla zipline, paintball alanı gibi aktivite bölümlerinin artırılması önerisi ortaya konmuştur. Sıklık Tabiat Parkı için ise spor alanlarının sayısının artmasını isteyenler 18-25 yaş grubunda %7,5 iken evet cevabı verenlerin oranı %14,9'dur. 26-39 yaş grubunda hayır cevabı verenlerin oranı %16,6 iken evet cevabı verenlerin oranı %30,8'dir. 40-59 yaş grubunda hayır cevabı verenlerin oranı %9,7 iken evet cevabı verenlerin oranı %14,9'dur. 60 yaş ve üzeri yaş grubunda hem hayır hem de evet cevabı verenlerin oranı %2,7'dir. Bu sonuçlar, farklı yaş gruplarının Sıklık Tabiat Parkı'ndaki spor alanlarına yönelik taleplerini yansıtmakta olup, parkın gelecekteki geliştirme planlarını şekillendirmede önemli bir referans noktası sunmaktadır.

Piknik ocaklarının sayısının artmasını isteyenler 18-25 yaş grubunda %6 iken evet cevabı verenlerin oranı %16,4'tür. 26-39 yaş grubunda hayır cevabı verenlerin oranı %15,7 iken evet cevabı verenlerin oranı %31,8'dir. 40-59 yaş grubunda hayır cevabı verenlerin oranı %9,2 iken evet cevabı verenlerin oranı %15,4'tür. 60 yaş ve üzeri yaş grubunda hem hayır hem de evet cevabı verenlerin oranı %2,2'dir.

Engelli bireyler için kullanım alanları,18-25 yaş aralığındaki katılımcılarda %4.7 hayır, %17.6 evet yanıtı almıştır,26-39 yaş aralığındaki katılımcılarda %13.2 hayır, %34.3 evet yanıtı almıştır,40-59 yaş aralığındaki katılımcılarda %8.2 hayır, %16.4 evet yanıtı almıştır,60 yaş ve üzeri yaş grubundaki katılımcılarda %1.7 hayır, %3.7 evet yanıtı almıştır.

Yöresel ürün satış ve tanıtım yerleri,18-25 yaş aralığındaki katılımcılarda %8.7 hayır, %13.7 evet yanıtı almıştır,26-39 yaş aralığındaki katılımcılarda %19.9 hayır, %27.6 evet yanıtı almıştır,40-59 yaş aralığındaki katılımcılarda %10.9 hayır, %13.7 evet yanıtı almıştır,60 yaş ve üzeri yaş grubundaki katılımcılarda %3.5 hayır, %1.9 evet yanıtı almıştır.

İçme suyu çeşmeleri,18-25 yaş aralığındaki katılımcılarda %5 hayır, %17.4 evet yanıtı almıştır,26-39 yaş aralığındaki katılımcılarda %12.7 hayır, %34.8 evet yanıtı almıştır,40-59 yaş aralığındaki katılımcılarda %8.7 hayır, %15.9 evet yanıtı almıştır,60 yaş ve üzeri yaş grubundaki katılımcılarda %2.5 hayır, %3 evet yanıtı almıştır (Tablo 33), (p: anlamlılık düzeyi <0.05).

Tablo 34. Yaş Aralıkları ve “Sıklık Tabiat Parkı’nın İçerisinde Olmasını İsteddiğiniz ya da Sayısının Artmasını İsteddiğiniz Birimler Nelerdir?” Sorusu Arasındaki İlişki

Sıklık Tabiat Parkının içerisinde olmasını istediğiniz ya da sayısının artmasını istediğiniz birimler nelerdir?	Yaş Aralıkları	Hayır (%)	Evet (%)
Otopark	18-25	7,2	15,2
	26-39	14,9	32,6
	40-59	9,9	14,7
	60 ve üzeri	2,7	2,7
Büfe	18-25	6,7	15,7
	26-39	12,7	34,8
	40-59	8,9	15,7
	60 ve üzeri	1,3	4,2
Çocuk Oyun Alanları	18-25	5,7	16,7
	26-39	12,7	34,8
	40-59	8,7	15,9
	60 ve üzeri	1,3	4,2

Tablo 33. (Devamı) Yaş Aralıkları ve “Sıklık Tabiat Parkı’nın İçerisinde Olmasını İstedığınız ya da Sayısının Artmasını İstedığınız Birimler Nelerdir?” Sorusu Arasındaki İlişki

Manzara Seyir Noktası	18-25	6,5	15,9
	26-39	13,9	33,6
	40-59	9,5	15,2
	60 ve üzeri	1,7	3,7
Alan içerisinde ulaşımın sağlanması için RİNG servisleri	18-25	5,2	17,2
	26-39	20,1	27,4
	40-59	8,9	15,7
	60 ve üzeri	1,9	3,5
Yönlendirici ve tanıtıcı levhalar	18-25	5,7	16,7
	26-39	18,6	28,5
	40-59	7,1	14,7
	60 ve üzeri	1,9	3,5
Lavabolar ve mescitler	18-25	6,2	16,2
	26-39	13,7	33,8
	40-59	8,9	15,7
	60 ve üzeri	1,5	4
Kamelya ve oturma birimleri	18-25	6,7	15,7
	26-39	16,7	30,8
	40-59	9,2	15,4
	60 ve üzeri	1,9	3,5
Spor alanları	18-25	7,5	14,9
	26-39	16,6	30,8
	40-59	9,7	14,9
	60 ve üzeri	2,7	2,7
Piknik ocakları	18-25	6	16,4
	26-39	15,7	31,8
	40-59	9,2	15,4
	60 ve üzeri	2,2	3,2
Engelli bireyler için kullanım alanları	18-25	4,7	17,6
	26-39	13,2	34,3
	40-59	8,2	16,4
	60 ve üzeri	1,7	3,7
Yöresel ürün satış ve tanıtım yerleri	18-25	8,7	13,7
	26-39	19,9	27,6
	40-59	10,9	13,7
	60 ve üzeri	3,5	1,9
İçme suyu çeşmeleri	18-25	5	17,4
	26-39	12,7	34,8
	40-59	8,7	15,9
	60 ve üzeri	2,5	3

Tabiat parkını ziyaret eden kişilerin cinsiyetleri ile memnun kalma dereceleri arasındaki ilişkiye bakıldığında; Erkek katılımcıların %2,9'u "hiç memnun kalmadım" derken, %3,9'u "memnun kalmadım" yanıtını vermiştir. Ayrıca, %7,2'si "emin değilim" cevabını seçerken,

%26,6'sı "memnun kaldım" ve %6'sı da "çok memnun kaldım" cevabını vermiştir. Kadın katılımcıların %2,5'i "hiç memnun kalmadım" yanıtını verirken, %4,7'si "memnun kalmadım" cevabını seçmiştir. Ayrıca, %12,9'u "emin değilim" cevabını tercih ederken, %31,8'i "memnun kaldım" ve %8,5'i de "çok memnun kaldım" yanıtını vermiştir. Bu sonuçlar, erkek ve kadın katılımcıların doğal park ziyaretleri hakkındaki memnuniyet derecelerinin farklı olduğunu göstermektedir. Bu farklılık, cinsiyetin bu deneyimler üzerinde etkili olabileceği konusunda ipucu vermektedir (Tablo 34), (p: anlamlılık düzeyi <0.05).

Tablo 35. Cinsiyet ve Tabiat Parkından Memnun Kalma Derecesi Arasındaki İlişki

Tabiat parkından memnun kalma dereceniz nedir?

Cinsiyetiniz	Hiç Memnun Kalmadım		Memnun kalmadım		Emin değilim		Memnun kaldım		Çok memnun kaldım	
	Kişi Sayısı (N)	Yüzde %	Kişi Sayısı (N)	Yüzde %	Kişi Sayısı (N)	Yüzde %	Kişi Sayısı (N)	Yüzde %	Kişi Sayısı (N)	Yüzde %
Erkek	12	2,9	16	3,9	29	7,2	107	26,6	24	6
Kadın	10	2,5	19	4,7	52	12,9	128	31,8	34	8,5

5.2. Fiziksel Taşıma Kapasitesinin Belirlenmesi

Sıklık Tabiat Parkı, Fiziksel Taşıma Kapasitesi, Günübirlik Kullanım Alanı-1 (GKA-1) ve Günübirlik Kullanım Alanı-2 (GKA-2) için, ilgili Orman Parkları Yönetmeliği doğrultusunda detaylı hesaplamalar gerçekleştirilmiştir. Bu hesaplamalar taşıma kapasitesi ve günübirlik kullanım alanlarına özgü olarak yapılmıştır.

5.2.1 Sıklık Tabiat Park'ının Bünyesinde Bulundurduğu Tesis ve Donatı Birimlerinin orman Parkları Yönetmeliğine Göre Fiziksel Taşıma Kapasitesinin Belirlenmesi

Sıklık Tabiat Parkı, Fiziksel Taşıma Kapasitesi, Günübirlik Kullanım Alanı-1 (GKA-1) ve Günübirlik Kullanım Alanı-2 (GKA-2) için, Orman Parkları Yönetmeliği'ne göre ayrı ayrı hesaplanmıştır.

5.2.1.1 Piknik Alanı

Orman Parkları Yönetmeliği esas alındığında, Günübirlik Kullanım Alanlarını kapsayan her bir hektarlık alan için en düşük kabul edilebilir seviyede 150 kişi, en fazla kabul edilebilir seviyede 250 kişiye hizmet sunulabileceği kabul edilmektedir. Bunun yanı sıra ziyaretçilerin

piknik ihtiyaçlarını karşılayabilecek biçimde tercihen ahşap veya ahşap görünümlü olacak şekilde masa ve oturma birimlerine sahip piknik üniteleri bulundurulmalıdır. Böylece aile birimi (5 kişi) için 200-350 m² kullanma alanı ve bir masa, grup birimi (20 kişi) için ise 800-1.400 m² kullanma alanı ve 4 masa olacak şekilde belirlenmiştir. Tabiat Parkı içerisinde bulunan Gnbirlik Kullanım Alanları için piknik alanları yönetmeliğe göre değerlendirildiğinde;

GKA-1: 15ha X150 katılımcı = 2250 ziyaretçi/gün (450 aile)

GKA-2: 7ha X 250 katılımcı = 1050 ziyaretçi/gün (210 aile) olarak hesaplanmıştır.

Sıklık Tabiat Parkı'nda günübirlik piknik alanları her 1 ha' lık alan için 50 adet olacak şekilde toplamda GKA-1 (15ha) için 750 adet, GKA-2 (7ha) alanı için 350 adet olması gerekmektedir. Tabiat Parkı içerisindeki piknik ünitelerinin standartlara göre yetersiz olduğu grlmştir (şekil 63).

şekil 62. Piknik nitelerinden Görüntü

5.2.1.2 Araç Yolları

Taşıma kapasitesinin belirlenmesi amacıyla önemli bir yere sahip olan araç yolları etkeni Orman Parkları Yönetmeliği baz alınarak değerlendirildiğinde, yaya yürüyüş yolu ve bisiklet yolları hariç çift yönlü araç trafiği için en az 6 m, tek yönlü araç trafiği için ise en çok 3 m genişliğinde bu değerler kamp ve karavan yolları için ise 4 m şeklindedir. Tabiat parkı içerisindeki araç yolları çift yönlü yollarda 6-6.50 m, ek yönlü araç yollarında ise 3-3.5 m şeklinde gözlemlenmiş olup, kamp alanına giden yolda ise 6 m şeklinde değerlendirilmiştir (şekil 64).

Şekil 63. Tabiat Parkı İçerisindeki Araç Yollarından Görüntü

5.2.1.3 Bulaşık Yıkama Noktası

Sıklık Tabiat Parkı içerisinde yapılan gözlemler doğrultusunda herhangi bir bulaşık yıkama noktasının olmadığı saptanmıştır. Bu durum alanı ziyarette bulunan katılımcılar için rekreasyonel açıdan olumsuz bir durum yaratmaktadır.

5.2.1.4 Büfe

Günübirlik kullanım alanları içerisinde piknik alanları için hizmete sunulan alanlarda her 5 ha alanda 1 adet içerisinde buzdolabı, raf, içecek dolabı gibi birimlerin bulunduğu bir büfenin hizmet vermesi gerekmektedir. Tabiat Parkı içerisinde herhangi bir büfenin olmayışı kullanıcı istek ve sunulan hizmet bakımından rekreasyonu etkileyebilir şekilde yetersizdir.

5.2.1.5. Çöp Kovaları

Orman Parkları Yönetmeliği esas alındığında her 4 aile için 1 çöp kovasının olması gerekmektedir. GKA-1 (450 aile) alanı içerisinde 112 adet çöp kovası, GKA-2 (210 aile) alanı için ise 52 adet çöp kovasının bulunması gerekmektedir. Bu alanlarda bu sayılarda çöp kovası bulunmadığı için Tabiat Parkı atık yönetimi bakımından yetersizdir (Şekil 65).

Şekil 64. Tabiat Parkı İçerisindeki Çöp Kovalarından Görüntü

5.2.1.6. Yönlendirici Levhalar

Tabiat Parkları ve mesire alanları için önemli bir etken olan yönlendirici ve tanıtıcı levhaların mevcut durumu incelendiğinde Tabiat Parkı içerisinde katılımcıları istedikleri bölgelere gidebilecekleri şekilde yönlendiren ve çeşitli uyarılarda bulunan yeterli düzeyde levhalar ve yönlendirici yazıların bulunduğu gözlemlenmiştir (Şekil 66).

Şekil 65. Alan İçerisindeki Levhalardan Görüntü

5.2.1.7. Çocuk Oyun Alanları

Yönetmeliği'ne göre; Günübirlik Kullanım Alanları için, 1 kişiye 1 m² (aile birimindeki 5 kişiden 2 kişi için) ve Kamp Alanları için, 1 kişiye 2 m² olacak şekilde çocuk oyun alanı tasarlanmalıdır. Bu alanlar mümkün olduğunca tuvaletlere yakın olmalıdır. Tabiat parkında yapılan incelemelere göre, katılımcıların piknik alanları olarak kullandıkları hemen her

birimin yanında veya yakınında çocuk oyun alanı planlaması yapılmıştır ancak bu alanların bazılarının tahrip olduğu gözlemlenmiştir (Şekil 67).

Şekil 66. Çocuk Oyun Alanlarından Görüntü

5.2.1.8. Giriş Kontrol Ünitesi (Kapısı)

Yönetmeliğe göre; giriş kontrol ünitesi içerisinde 1 masa, 1 sandalye vb. kullanımları sağlayacak şekilde, en fazla 3,50 m yüksekliğe ve azami 15 m² alana sahip yapılardır. Giriş kontrol üniteleri trafik problemi yaratmamalı ve karayollarına bitişik orman parklarında karayolları istimlak sınırı dikkate alınarak planlanmalıdır. Sıklık Tabiat Parkı'nın aktif olarak kullanılan giriş kontrol kapısının Çorum-Samsun karayolunun paralelinde bulunduğu gözlemlenmiştir. Alan içerisine yaya girişinin pek mümkün olmadığı belirlenmiştir. Alana giriş ve çıkışların ise araç trafiğini tehdit etmeyecek şekilde kontrol edildiği gözlemlenmiştir (Şekil 68).

Şekil 67. Giriş Kontrol Kapısından Görüntü

5.2.1.9. İstinat Duvarı

Tabiat Parkı içerisinde bulunan araç yolları boyunca, yolların yanındaki arazilerde yüksek eğim olmadığı için istinat duvarına gerek görülmemiş ve yapılmamıştır. Tabiat Parkı içerisinde bulunan Fauna Tanıtım Alanı'nın çevresi tellerle örülmüş ve araç yolları boyunca eğim görülen yerlere yönetmeliğe uygun şekilde duvarlar yapılmıştır (Şekil 69 ve 70).

Şekil 68 Fauna Tanıtım Alanın Çevrilmesinden Görüntü

Şekil 69 Şekil Tabiat Parkı İçerisindeki Araç Yollarından Görüntü

5.2.1.10. Sıklık Tabiat Parkı'nın Günübirlik Kullanım Alanları İçerisinde Yer Alan Manzara Seyir Terasının Fiziksel Taşıma Kapasitesinin Belirlenmesi

Manzara Seyir Noktalarının kapasite hesaplamalarında, Itami (2002) tarafından belirlenen kişisel alan ölçüleri kullanılır. Bu ölçümler, korunan alanlarda bulunan bir kişinin, kendine ait olması gereken kişisel alana ilişkindir. Kişisel alanın belirlenmesi için, bir bireyin bir kolunu yana doğru açarak kendi etrafında tam bir tur atmasıyla sağlanır. Tur esnasında oluşan çemberin içerisinde kalan alan, kişisel alan olarak kabul edilir. Bu kişisel alan ölçümleri, manzara seyir noktalarının kapasite planlamasında göz önünde bulundurulur (Caner, 2018; Rüzgar, 2022).

İnsanların fizyolojik özellikleri göz önüne alındığında, bir kişi, iki kolunu birden açtığı anda, her iki elinin uç noktası arasındaki mesafenin kişinin boy uzunluğunu ve bu uzunluğun yarısı da manzara seyir noktalarındaki bireylerin kişisel alanlarını temsil eden çemberin yarıçapını

vermektedir. Bu çemberin hesaplanabilmesi için ise, kadın ve erkek bireylerin boy ortalamalarına ihtiyaç duyulmaktadır. Ulaşılan istatistiksel verilere göre Türkiye’de yaşayan kadın bireylerin boy ortalaması 164 cm ve erkek bireylerin ise boy ortalaması 176 cm şeklindedir (Şekil 71), (Caner, 2018; Rüzgar, 2022).

$164/2=82$ cm kadın bireylerin kişisel alan yarıçapı

$176/2=88$ cm erkek bireylerin kişisel alan yarıçapı

Ortalaması değeri belirlendiğinde ise;

$(82+88)/2=85$ cm (0,85 m)

Türkiye ortalamasına göre, bireylerin kişisel alan çemberinin uzunluğu 0,85 m olarak belirlenmiştir. Çember alan formülüne göre;

$$A = \pi r^2 (\pi = 3)$$

$3 \times (0,85)^2 = 2,17$ m² (Manzara seyir noktasında bir birey için kabul edilen ortalama alan)

Sıklık Tabiat Parkı’nda yapılan incelemelere göre, alan içerisinde yer alan manzara seyir terasının alanı 530 m² olarak belirlenmiştir. Buna göre;

Taşıma Kapasitesi Hesabı=Alan Büyüklüğü/Kişisel Alan

$530 \text{ m}^2 / 2,17 \text{ m}^2 = 244$ kişidir. Bu sayı alanda bulunan manzara seyir terasının taşıyabileceği maksimum kişi sayısıdır.

Şekil 70 Manzara Seyir Terasından Görüntü

Sıklık Tabiat Parkı içerisindeki Günübirlik Kullanım Alanları içerisinde Manzara Seyir Terasının yanı sıra birçok noktada Seyir Kuleleri de bulunmaktadır. Bu verilere dayanarak Tabiat Parkı içerisinde Manzara Seyir Noktalarının yeterli düzeyde olduğu gözlemlenmiştir (Şekil 72).

Şekil 71 Alan İçerisindeki Seyir Kulelerinden Görüntü

5.2.1.11. Piknik Ocakları

Orman Parkları Yönetmeliği'ne göre korunan alanlar için piknik ocakları hususunda bir sayı ve oran verilmemiştir. Sıklık Tabiat Parkı'nda yapılan incelemeler doğrultusunda mevcutta kullanım sağlanabilecek piknik ocaklarının olmadığı gözlemlenmiş, ziyaretçilerin ise bu durumda ziyaret ettikleri bölgelere yakın yerlerde önlem almaksızın ateş yaktıkları belirlenmiştir. Alan içerisinde bu birimlerin olmayışı başta yangın gibi istenmeyen durumlar için bir tehdit ve rekreasyonel faaliyetler için ise büyük eksikliklerdir.

5.2.1.12. Spor Tesisleri

Orman Parkları Yönetmeliği incelendiğinde spor tesislerinin ziyaretçilerin gürültüden rahatsız olmayacakları yerlerde yapılması gerekmektedir. Basketbol, voleybol, mini futbol sahalarının tercihen güney-kuzey yönlerinde ziyaretçilerin güneşten rahatsız olmayacakları şekilde %0-%5 eğimli alanlarda olmaları gerekmektedir. Yönetmeliğe göre azami ölçüleri; basketbol sahaları için 26x14m, voleybol sahaları için 9x18m mini futbol sahaları için ise 50x30m büyüklüğünde olmalıdır. Tabiat Parkı incelendiğinde alan içerisinde futbol sahası ve fitness alanı bulunmaktadır. Fitness alanında çeşitli tahribatlar mevcuttur, futbol sahası ise grup olarak veya bireysel olarak gelen katılımcılar tarafından yoğun olarak kullanılmaktadır (Şekil 73 ve Şekil 74).

Şekil 72 Tabiat Parkı İçerisindeki Futbol Sahasından Görüntü

Şekil 73 Tabiat Parkı İçerisindeki Fitness Alanından Görüntü

5.2.1.13. Tuvaletler ve Mescitler

Orman Parkları Yönetmeliğine göre tuvaletler; ziyaretçilerin kullanım alanlarından azami yürüyerek 150m mesafede olacak şekilde dikkate planlanmalıdır, mescitler için herhangi bir mesafe ölçütü bulunmamaktadır. Her iki birim değerlendirildiğinde tuvaletlere yakın mesafede mescitlerin olduğu gözlemlenmiştir ancak mescitler tamamen kapalı birimlerden oluşmamaktadır. Bu yapılar GKA-1 ve GKA-2 alanlarında incelendiğinde sayılarının kullanıcılar için yeterli olduğu gözlemlenmiştir (Şekil 75 ve Şekil 76).

Şekil 74 Tabiat Parkı İçerisindeki Tuvaletlerden Görüntüler

Şekil 75 Tabiat Parkı İçerisindeki Mescitlerden Görüntü

5.2.1.14. Otoparklar

Orman Parkları Yönetmeliğine göre otoparklar, tesviyesi yapılmış alanlarda, aile birimi sayısının %80'ine hizmet edebilecek kapasitede, orman parkının 2-3 km uzağında yerleşim yeri veya toplu taşıma hattı mevcut ise, bu sayının %80'i de eklenmesi gerekmektedir. Otoparklar planlama hususunda büyük ve az sayıda alan planlamasından kaçınılmalı, kullanım alanlarından mümkün oldukça geride ve yürüyüş mesafelerinde olmalıdır.

Sıklık Tabiat Parkı'nda GKA-1 bölgesinde aile birimi için taşıma kapasitesi 450 aile, GKA-2 bölgesinde ise aile birimi için taşıma kapasitesi 210 ailedir. Bu veriler ışığında GKA-1bölgesinde 360 adet otopark planlaması yapılmalı ve GKA-2 bölgesinde ise 168 araca hizmet edecek şekilde otoparkların bulunması gerekmektedir. Tabiat parkı içerisinde

mevcutta bulunan otopark birimlerini eksik yetersiz olduğu gözlemlenmiş ve ziyaretçilerin araçlarını bilinçsizce park ettiği gözlemlenmiştir (şekil 77).

şekil 76 Araç Parklarından Görüntüler

5.2.1.15. Yürüyüş Yolları ve Merdivenler

Orman Parkları Yönetmeliğine göre, yürüyüş-yaya yolları alan içerisindeki dolanımı sağlayacak şekilde uygun büyüklüklere ve mümkün mertebede bitki örtüsüne zarar vermeyecek biçimde planlanmalıdır. Tabiat Parkı içerisinde ziyaretçiler için ayrıca planlanmış bir yaya yolu bulunmamaktadır. Ziyaretçiler gitmek istedikleri her birime araç ile ulaşım sağlayabilmektedir.

Korunan alanlarda yaya yolları ve merdivenlerin kapasite hesapları İtami (2002) tarafından geliştirilen Karayolu Kapasite Kılavuzundaki “Yaya ve Bisiklet Yolları Kapasite Analizleri” yöntemine göre değerlendirilmeye alınmalıdır. Sıklık Tabiat Parkı içerisindeki mevcutta bulunan merdivenlerin durumları incelendiğinde bu yapıların betonarme malzemeler kullanılarak değil daha çok kısa mesafeleri birbirine bağlayan patikalar şeklinde tasarlandığı öngörülmüş, yapılan gözlemler doğrultusunda merdivenlerin ziyaretçilerin ihtiyaçlarını karşılayacak biçimde olduğu gözlemlenmiştir (Şekil 78).

Şekil 77 Alan İçerisindeki Merdivenlerden Görüntü

5.2.2. Sıklık Tabiat Parkı'nın Ziyaretçi Sayılarının Belirlenmesi

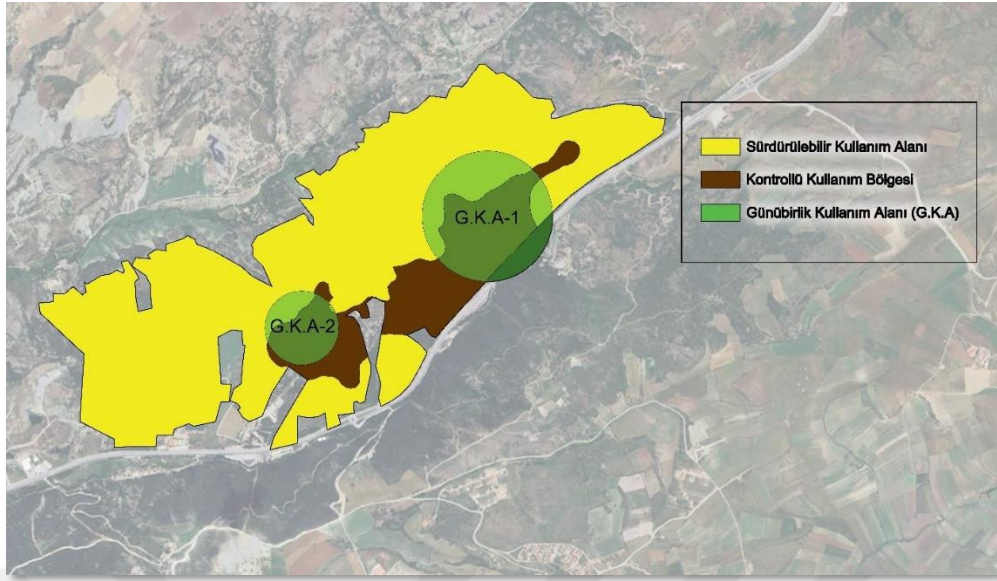
Sıklık Tabiat Parkı'nın Günübirlik Kullanım Alanlarında taşıma kapasitesinin hesaplanabilmesi için öncelikle ziyaretçi sayılarının incelenmesi gerekmektedir. DKMP 11. Bölge Müdürlüğü verilerine göre; 2014 ve 2022 yıllarını kapsayan on yıllık süreçte ziyaretçi sayılarının yıllık ortalaması 116.887 kişi, aylık ortalaması 9.740 kişi, haftalık ortalaması 2.435 kişi ve son olarak günlük ortalaması 325 kişidir (Tablo 35), (DKMP,2017).

Tablo 36. Sıklık Tabiat Parkı'nın 2013-2022 Yıllarındaki Ziyaretçi Sayıları (DKMP,2017)

Yıllar	Ziyaretçi Sayısı
2013	44.740 ziyaretçi
2014	58.046 ziyaretçi
2015	125.229 ziyaretçi
2016	159.950 ziyaretçi
2017	156.300 ziyaretçi
2018	174.300 ziyaretçi
2019	151.800 ziyaretçi
2020	79.506 ziyaretçi
2021	75.267 ziyaretçi
2022	143.729 ziyaretçi
Toplam	1.168.867 ziyaretçi

5.2.3. Sıklık Tabiat Parkı'nın Günübirlik Kullanım Alanlarını Fiziksel Taşıma Kapasitesinin Belirlenmesi

Sıklık Tabiat Parkı, Fiziksel Taşıma Kapasitesi, Günübirlik Kullanım Alanları için ayrı ayrı belirlenmiş ve bu alanlar için fiziksel taşıma kapasitesi ayrı ayrı hesaplanmıştır. Tabiat Parkı içerisinde bulunan Günübirlik Kullanım Alanları Şekil 79 ve Tablo 36'da verilmiştir.

Şekil 78. Günübirlik Kullanım Alanlarının Konumundan Görüntü

Tablo 37. Günübirlik Kullanım alanları İçin Fiziksel Taşıma Kapasitesi

Fiziksel Özellikler	GKA-1	GKA-2
z _s : Alanın Ortalama Ziyaret Süresi (Saat)	4,05	4,05
A: Rekreasyon Alanı (m ²)	150.000 m ²	70.000 m ²
g _s : Alanın ziyarete açık olduğu günlük süre (Saat)	10	10
Z/a: Kişi Başı Optimum Piknik Alanı (kişi/m ²)	1/60 kişi/m ²	

z: Ankette katılımcılara sorulan “Yaptığınız Ziyaretler Ortalama Kaç Saattir?” sorusuna verilen cevapların ortalama değeridir.

A: DKMP 11. Bölge Müdürlüğü tarafından sunulan Gelişme Planı’nın bir parçası olarak tespit edilen Günübirlik Kullanım Alanları için tahsis edilen arazi miktarının bir ölçüsüdür.

g: Tabiat Parkı’nın günlük ziyaretçilerin hizmetine açık olduğu süredir.

Z/a: Bu değer Orman Parkları Yönetmeliği gereğince kabul edilen değerdir.

Rf: Rekreasyon Faktörü= g_s/z_s

Elde edilen verilere formüle göre sayısal verilere dönüştürüldüğünde;

FTK: $A \times Z / a \times R_f$

GKA-1: $150.000 \times (1/60) \times (10/4.05) = 6172$ ziyaretçi

GKA-2: $100.000 \times (1/60) \times (10/4.05) = 2880$ ziyaretçi

Formül sonucunda elde edilen değerlere göre, toplam 9052 kişi bir günde Sıklık Tabiat Parkı Günübirlik Kullanım Alanları sınırları içerisinde rekreasyon aktivitelerini gerçekleştirebilecekleri değerlendirilmiştir.

Caner (2018), çalışma alanının taşıma kapasitesinin kullanıcılar tarafından aşıldığını gözlemlemiştir. Bu araştırmacı, mevcut donatı eksikliklerinin yanı sıra kullanım alanları için de eksikliklerin olduğunu belirtmiş ve yeni alan tasarımı modeliyle, bahsi geçen mekân için çözüm önerileri sunmuştur.

Göksu (2022) yapmış olduğu araştırmada yaz aylarında, özellikle bayram ve hafta sonlarında yoğun taleple karşılanmakta, bu yoğun kullanım özellikle kontrolsüz bırakılan Sahara bölümünde fiziksel altyapıya zarar vereceğini belirtmiştir.

Rüzgar (2022) ise çalışma alanını 2 farklı bölgede ele almış ve her iki alan için taşıma kapasitelerini ayrı ayrı hesaplamıştır. Elde ettiği değerler ve veriler, bu alanın fiziksel taşıma kapasitesinin çok üzerine çıktığı sonucuna varmıştır.

Koçak (2023) ise yapmış olduğu çalışmasında 'Kontrollü Kullanım Alanı (KKA)' başlığı altında iki farklı bölgenin fiziksel taşıma kapasitesini belirlemiştir. Elde ettiği sayısal değerler ve veriler ışığında, çalışma alanının özellikle yaz aylarında taşıma kapasitesinin üzerine çıktığını belirtmiş ve çeşitli önerilerde bulunmuştur.

Bu çalışmaların incelenmesi sonucunda, Sıklık Tabiat Parkı için hesaplanan Günübirlik Kullanım Alanları 'nın taşıma kapasitesi hesaplamalarında sayısal değerleri aşmadığı gözlemlenmiştir. Ancak, tabiat parkının alan büyüklüğü diğer çalışmalara oranla daha fazla olmasına rağmen, atıl kalan alanlar ve düzensiz kullanım nedenleriyle hesaplanan değerlere ulaşamamıştır. Bu nedenle, Sıklık Tabiat Parkı için daha etkili yönetim ve kullanım stratejilerinin geliştirilmesi gerektiği görülmektedir.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Son yarım yüzyılda, doğal alanlarda rekreasyonel etkinliklerde önemli bir artış gözlenmiştir, bu durum yoğun çalışma hayatının neden olduğu baskı, şehir yaşamının stresinden kaçış gibi faktörlerden kaynaklanmaktadır (David ve diğerleri, 1996; Kervankıran ve Eryılmaz, 2016). Bu artışın temel nedenleri arasında, doğal alanlara duyarlı kent sakinleri için korunan bölgelerde gerçekleştirilen etkinliklerin çekici bir aktivite olarak kabul edilmesi yer almaktadır. Bu nedenlerden dolayı, korunan alanların sadece doğayı koruma amaçlarına hizmet etmekle kalmayıp aynı zamanda insan kullanımına da olanak tanıyan özel alanlar olduğu söylenebilir (Kensuke ve diğerleri, 2013; Kervankıran ve Eryılmaz, 2016). Sıklık Tabiat Parkı, sunduğu doğal zenginlikler ve rekreasyonel olanaklarıyla, toplumun boş zamanlarını değerlendirebilecekleri değerli bir korunan alan olarak öne çıkmaktadır.

Orman rekreasyon alanları, belirli bir orman bütünlüğü veya orman parçası üzerinde farklı insan etkinliklerinin gerçekleştirildiği açık alanlardır. Bu tür etkinlikler genellikle piknik, yürüyüş, rehberli turlar, çeşitli spor aktiviteleri, doğal manzaraların keyfini çıkarma gibi faaliyetleri içerebilir. Ayrıca, fiziksel bir etkinlikte bulunmadan sadece temiz orman havasını soluma, bedensel ve zihinsel dinlenme amacıyla orman ekosistemine özgü bir ortamda vakit geçirme şeklinde de olabilir (Aslanboğa ve Gül, 2003; Akten, 2003; Akyüz, Kul ve Yaşartürk, 2014). Sıklık Tabiat Parkı'nın sahip olduğu ormanlık alanlar ve zengin bitki örtüsü ziyaretçilerine dinlenme ve rahatlama imkanları sunan bir mekân olarak kabul edilmektedir.

Bu araştırmada, Sıklık Tabiat Parkı'nın fiziksel ve sosyal taşıma kapasitesi hesaplanarak, alanın doğal değerlerinin korunması, bilinçli bir kullanıcı ve yönetim profilinin oluşturulması ve doğal değerlerinin gelecek nesillere aktarılmasına katkıda bulunulması amaçlanmaktadır.

Çalışmanın ilk aşamasında sosyal taşıma kapasitesinin hesaplanabilmesi için Tabiat Parkını ziyaret eden katılımcılara birçok sorunun yöneltildiği anket çalışması yapılmıştır. Anketlerden elde edilen istatistiksel veriler değerlendirilmek üzere SPSS 19 programına aktararak analiz edilmiş ve yorumlanmıştır.

Tarihten bugüne akademik incelemelerin, gözlemlerin ve araştırmaların artışı, korunan alanların sınıflandırılması konusunda önemli ilerlemelere işaret etmektedir. Bu ilerlemeler

sonucunda, ulusal yönergeler, uluslararası organizasyonlar ve uluslararası anlaşmalar temel alınarak korunan alanlar için bir dizi sınıflandırma oluşturulmuştur. Günümüzde bu sınıflandırmalara dayalı olarak veya coğrafi konuma bağlı olarak rekreasyonel etkinlikler, alan içerisinde farklılık gösterebilmektedir. Rekreasyon türleri ve mekân seçiminde, bireylerin cinsiyetleri, medeni durumları, yaş aralıkları ve gelir düzeyleri gibi faktörler en belirgin etkenler olarak kabul görmektedir. Bunun yanı sıra, rekreasyon alanının uzaklığı da tercih edilen aktivitelere etkili bir faktör olarak değerlendirilmektedir.

Rekreasyonel aktivitelerin tanımlanmasında, katılımcıların cinsiyeti, yaşları, gelir düzeyleri, ziyaret ettikleri coğrafi konumlar ve tercih ettikleri mevsim gibi demografik ve coğrafi faktörler önemli birer kriter olarak göz önüne alınmaktadır (Öztürk ve Gül, 2020).

Bütün bu faktörler dikkate alındığında, anket sonuçlarının incelenmesiyle katılımcıların demografik verileri analiz edildiğinde; (%46,8) erkek, (%53,2) kadın bireylerden oluşmaktadır. Katılımcıların medeni durumları ise (% 52,2) bekar, (%47,8) evli, yaş aralıkları (%22,4) 18-25 yaş aralığında, (%47,5) 26-39 yaş aralığında, (%24,6) 40-59 yaş aralığında, (%5,5) 60 yaş ve üzeri şeklindedir. Eğitim düzeyleri ise (%2,7) sadece okur-yazar, (%7,5) ilkokul mezunu, (%10,7) ortaokul mezunu, (%43,3) lise mezunu, (%8,0) yüksekokul mezunu, (%23,1) üniversite mezunu, (%4,7) lisansüstü mezunudur. Katılımcıların (%37,8)'i asgari ücret düzeyinde gelir alırken, (%62,1)'i asgari düzeyden yüksek gelir elde eden kişilerden oluşmaktadır ayrıca ziyaretçilerin (%70,1)'inin Çorum'da ikamet ettikleri belirlenmiştir.

Anket çalışmasına katılım yapan ziyaretçilerin çoğunluğu, tabiat parkını daha önce de ziyaret ettiklerini ve yıl içerisinde birden fazla kez alanda rekreasyonel aktivite yaptıklarını belirlenmiştir, bu bağlamda alanın ziyaretçiler tarafından bir sirkülasyon oluşturduğu ve tercih edilen bir mekân olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca katılımcıların büyük bir çoğunluğunun alanı aile bireyleriyle ziyaret ettiği belirlenmiş, katılımcıların bu anlamda alanı güvenlik, mahremiyet gibi etkenler için tercih ettikleri sonucuna varılabilir.

Anket çalışmasına katılan bireylere sorulan Tabiat Parkı'nı tercih etme sebeplerinin en başında birçoğunun Çorum'da yaşıyor olması ve alanın lokasyon olarak yakınlığı yüksek orandadır, bu oranı piknik yapmak ve alanın sessiz-sakin huzurlu bir ortam sağlaması ve ormanlık alan hissiyatı takip etmektedir. Katılımcıların aynı zamanda alanı daha yoğun olarak hafta sonları, yaz aylarında alanı ziyaret ettikleri belirlenmiştir.

Katılımcıların aynı zamanda alana geliş amaçlarının hem çocuklar için birçok oyun alanının mevcut olması ve aynı zamanda kendileri içinde gününbirlik aktiviteler sağlaması olumlu önem arz etmektedir. Aslanboğa (1976) çalışmasında, çevrenin fiziksel ve ruhsal sağlık üzerindeki dengeleyici ve dinlendirici olumlu etkilerini vurgulayarak, mekan düzenlemesinin bu yönde yapılması gerektiğine dikkat çekmiştir. Öte yandan, Gülez (1990), korunan alan planlarının hazırlanmasında kamunun taleplerinin önemini vurgulamıştır. Bu bağlamda, çevre düzenlemelerinin fiziksel ve ruhsal sağlık üzerindeki olumlu etkilerini göz önünde bulundurarak ve kamunun taleplerini dikkate alarak korunan alan planlarının oluşturulması önemlidir (Uzun, Bekiroğlu ve Torunoğlu, 2014). Bununla beraber alanda yapılan gözlemler ve anket verilerinin sonucunda Tabiat Parkı çoğunlukla kalabalık olarak nitelendirilmiştir.

Sosyal taşıma kapasitesinin belirlenmesi için 5 kısımdan oluşturulmuş anket çalışması yapılmış ve elde edilen veriler, çeşitli kaynakların referans alınmasıyla işlenmiştir. Araştırmanın ikinci kısmını oluşturan fiziksel taşıma kapasitesi üç kısımda hesaplanmış olup elde edilen veriler birbirlerini takip eden şekilde;

Birinci adımda Sıklık Tabiat Parkı'nın Gününbirlik Kullanım Alanlarının (GKA-1 ve GKA-2) fiziksel taşıma kapasitesi hesaplanmıştır. GKA-1 için 6172 ziyaretçi/gün GKA-2 için ise 2880 ziyaretçi/gün olarak belirlenmiştir. Tabiat Parkı alanının büyük olmasına karşın hesaplanan günlük ziyaretçi sayılarının alanda gününbirlik ziyarette bulunmaları pek de mümkün değildir. İkinci adımda Tabiat Parkı içerisinde bulunan manzara seyir terasının taşıma kapasitesi için 530 m² olarak ölçülmüş ve bu alanın taşıyabileceği maksimum kişi sayısı 244 kişiye aynı anda hizmet vereceği belirlenmiştir. Alanda seyir terasının yanı sıra birçok manzara seyir kulesinin de varlığı göze çarpmıştır. Bu durum ziyaretçiler için alanın doğal güzelliklerinin birçok yerden gözlemlenmeleri için fırsat sunmuştur.

Çalışma alanı içerisinde bulunan GKA-1 ve GKA-2 alanları için piknik alanları yönetmeliğe göre incelenmiş ve elde edilen sonuçlar neticesinde GKA-1 için 450 aile, GKA-2 için 210 ailenin ihtiyacını karşılayacak doğrultuda piknik ünitelerine ihtiyaç duyulduğu belirlenmiştir. Yerinde yapılan incelemeler ve alan görevlilerinden alınan bilgiler neticesinde piknik ünitelerinin yetersiz olduğu sonucuna varılmıştır. Ayrıca alan içerisinde piknik ocaklarının bulunmayışı alan için başta yangın tehdidi oluşturacak ciddi bir risk taşımaktadır.

Alan içerisinde yapılan gözlemlerde taşıt yolu haricinde, yürüyüş yolu veya bisiklet yolu gibi herhangi bir ayrılmış yola rastlanmamıştır aynı durum alanda mevcut durumda bulunan doğal malzeme kullanımıyla sağlanmış merdivenler içinde geçerli olduğundan sağlıklı bir sonuca ulaşamaması halinde yaya yolu ve merdiven hesabı yapılamamıştır.

Bu verilerin sonuçlarına göre ve DKMP 11. Bölge Müdürlüğü'nden elde edilen Sıklık Tabiat Parkı'na ait yıllık ziyaretçi sayıları ve alan içindeki görevlilerle yapılan görüşmeler doğrultusunda, alanın en yoğun kullanım zamanının yaz ayları olduğu belirlenmiş ve matematiksel kapasitelerini aşmasa bile alanın sürdürülebilirlik potansiyeli için tehditler oluşturabileceği tespit edilmiştir.

Anket katılımcılarına tabiat parkı içerisinde otopark sorunu yaşadınız mı diye sorulduğunda %32,3'ü evet yanıtını vermiştir. Katılımcıların çoğunluğu otopark sorunu yaşamamış olmasına rağmen alan içerisinde araç parklarının dağınık ve ziyaretçilerin bilinçsizce kullandığı belirlenmiştir.

Anket çalışmasına katılan ziyaretçilerin sağladığı verilere göre, Sıklık Tabiat Parkı'ndaki donatı eksikliklerinin, rekreasyon etkinliklerinde belirgin bir düşüşe sebep olduğu sonucuna varılmıştır. Araştırmada, ziyaretçi deneyimini olumsuz etkileyen bu eksikliklerin, tabiat parkının rekreasyon potansiyelini tam anlamıyla değerlendirmesini engellediğini göstermektedir.

Sıklık Tabiat Parkı için alternatif başka bir alan var mı sorusu yöneltildiğinde %55,7'si hayır yanıtını vererek, alanın günübirlik rekreasyon aktivitelerini gerçekleştirmek için başta gelen mekanlardan oluşunu belirtmişlerdir. Bölgede alternatif bir mekânın olmayışını belirten ziyaretçiler için, tabiat parkının tercih edilmesinde ve taşıma kapasitesinin yönetiminde önemli bir etkidir. Ayrıca, sahada yerinde yapılan gözlemler ve kaydedilen detaylar, araştırmanın zeminini sağlamlaştırmıştır. Elde edilen veriler, dikkatli bir şekilde analiz edilerek matematiksel formüller kullanılarak hesaplamalara dönüştürülmüştür. Tüm bu aşamaların sonucunda, Sıklık Tabiat Parkı'nın koruma ve kullanma dengesi gözetilmiş, gelecek nesillerin doğal zenginliklerine erişiminin ve keyfinin artırılması hedeflenmiştir. Bu doğrultuda, Tabiat Parkı'nın mevcut durumunun korunarak ve geliştirilerek gelecek nesillere sağlıklı bir alan bırakılması için çeşitli öneriler aşağıdaki şekilde sunulmuştur.

Tabiat parkının daha etkili bir şekilde kullanılabilmesi için öncelikle bir ziyaretçi yönetim modelinin belirlenip geliştirilmesi önerilmektedir. Uzun yıllardır uygulanan ziyaretçi yönetim modellerinden biri olan 'Ziyaretçi Etki Yöntemi (VIM)', Sıklık Tabiat Parkı için kullanılabilir bir model niteliğindedir. Bu yönetim modeli içerisinde, yönetsel sorunları giderebilmek, mevcut koşullara uygun standartlar oluşturabilmek, ortaya çıkabilecek sorunları çözmeye yönelik yönetim stratejilerini oluşturabilmek için aktif bir ziyaretçi yönetim merkezinin oluşturulması önerilmektedir.

DKMP 11. Bölge Müdürlüğünden alınan ve son 10 yıllık (2013-2022 yılları) ziyaretçi sayılarının referans alındığı ve hesaplanan taşıma kapasitesi karşılaştırıldığında alanın matematiksel olarak taşıma kapasitesinin aşılmadığı tespit edilmiştir. Fakat Sıklık Tabiat Parkının alan büyüklüğü göz önünde bulundurulduğunda alanın etkin kullanılabilmesi için mevcut alanların kullanım potansiyellerinin yeniden gözden geçirilmesi ve aktif kullanılan alanların eksikliklerinin giderilmesi, atıl olan alanların ise daha fazla ziyaretçiye hizmet edebilecek şekilde yeniden değerlendirilmesi yönünde planlama çalışmalarının yapılması önerilmektedir. Aşağıda da yapılması önerilen planlama çalışmasına ilişkin öneriler verilmiştir:

Sıklık Tabiat Parkı, Çorum iline 12 km uzaklıktadır. Aktüel olarak Çorum ilinden tabiat parkı güzergahında bulunan il ve ilçelere ulaşım için toplu taşıma araçları vardır fakat bu araçlar tabiat parkının önünden geçen yolda değil karşı şeritten ulaşım sağlamaktadır. Tabiat Parkı'na ulaşım şahsi aracı olmayan katılımcılar için pek mümkün değildir. Bu bağlamda, Çorum il merkezinden bahsi geçen tabiat parkına özel ring servisleri veya tur organizasyonlarının oluşturulması alan tercihi için olumlu sonuç doğurabilir, aynı zamanda tabiat parkına toplu taşıma ile ulaşım yapan katılımcılar için yol güvenliği açısından, alanın karşısına bir yaya geçidi veya üst geçit planlaması yapılabilir.

Tabiat parkı içindeki özel bölgelere hızlı ulaşımı artırmak amacıyla çeşitli haritaların oluşturulması ve bu haritaların giriş kontrol noktalarında ziyaretçilere sunularak daha etkili bir sirkülasyon sağlanabilir. Ayrıca, yoğun kullanım noktalarının belirlendiği birimlere yönlendiren çeşitli levhaların yerleştirilmesi düşünülebilir. Bu sistem, hem ziyaretçilerin yönlendirilmesini artırarak kafa karışıklığını önler hem de zaman kaybını minimize eder.

Tabiat parkı içerisinde aktif herhangi bir büfenin ve yöresel ürün satış birimlerinin bulunmayışı ziyaretçiler için büyük bir eksiklik. Bu anlamda tabiat parkının içerisine,

yoğun olarak kullanılan noktalardan bazılarında büfe ve benzeri satış birimlerinin bulunması ziyaretçileri olumlu yönde etkileyebilir.

Tabiat parkı içindeki etkinliklerin büyük bir kısmı piknik yapmakla ilgilidir. Piknik yapmak için kullanılan donatı ve ekipmanların, özellikle eksik olan piknik ocakları ve bulaşık yıkama üniteleri gibi envanterlerin temin edilmesi, başta yangın ihtimali gibi istemeyen durumların önüne geçerek, mevcut ekipmanların da düzenli bakımının yapılması, bu etkinliklerin kesintisiz bir şekilde sürdürülmesini sağlayabilir.

Tabiat parklarının yönetimi, korunan alanların sürdürülebilirliği için kritik bir öneme sahiptir. Tabiat Parkı ziyaretçileri için çeşitli otopark sistemlerinin geliştirilmesi, özellikle yoğun kullanım günlerinde düzenli denetimlere tabi tutularak gerçekleştirilebilir. Ayrıca, tabiat parkı piknik alanlarına yakın, düşük kullanımlı otopark birimleri için kullanıcıları bu alanlara teşvik ederek, otopark bölgelerinden piknik alanlarına yönlendiren ring servisleri oluşturulabilir. Bu şekilde, tabiat parkı içindeki otopark sistemlerinin kontrollü kullanımı teşvik edilebilir ve araç trafiği düzenlenerek daha etkili bir kullanım sağlanabilir.

Tabiat parkı sınırları içinde yeterli sayıda ve boyutta çocuk oyun alanının mevcut olduğu gözlemlenmiştir. Ancak, genellikle çocuk oyun alanı niteliğinde olmayan, donatı şeklinde kurulan birimlerin geliştirilmesi veya planlanmış bölgelerin atıl kalmaması için farklı etkinlik türlerine hizmet verecek şekilde değerlendirilmesi önerilmektedir.

Alan içerisinde yer alan seyir terası ve gözlem kuleleri için, doğal ve fauna güzelliklerini gözlemlemek üzere çeşitli bilgilendirici levhalar oluşturulabilir. Bu levhalarda belirli gün ve saat dilimlerinde yapılacak gözlemler için bilgilendirme sağlanabilir. Aynı zamanda, seyir teraslarına eklenen envanterler arasında dürbün gibi gözlem araçları konulabilir.

Tabiat parkı içerisindeki fauna tanıtım alanı için çeşitli tanıtım yöntemleri yeniden değerlendirilerek daha kapsamlı ve farkındalık oluşturacak şekilde geliştirilmesi önerilmektedir. Bu kapsamda, fauna tanıtım alanının bilgilendirici materyaller ve görsel unsurlar geliştirilerek (animasyonlar hazırlanabilir, kostümler hazırlanabilir, fotoğraf çekim alanları vb) ziyaretçiler için ziyaret ettikleri süreleri daha etkin ve eğlenceli geçirmeleri sağlanabilir. Ayrıca, interaktif öğelerin eklenmesi ve doğal yaşamı daha yakından deneyimleyebilecekleri etkinliklerin düzenlenmesi ile fauna tanıtım alanı ziyaretçilere daha etkileyici ve eğitici bir deneyim sunulabilir.

"Çorum ilinde konumlanmış ve Sıklık Tabiat Parkı'na yakın bir bölgede yer alan 'Çorumlu Obası', Sıklık Tabiat Parkı içerisinde uygun bir bölgeye taşınabilir ya da ziyaretçi talepleri ve kullanımı için çeşitli festivaller veya etkinlik günleri düzenlenerek alanda farklı aktivitelerin gerçekleştirilmesi sağlanarak daha çok ziyaretçi tarafından tanınırlığı artırılabilir.

Tabiat parkın için ziyaretçi talep, şikâyet ve görüşlerini sürekli güncel tutabilmek amacıyla, tabiat parkının tanıtımını temel alan, ziyaretçi deneyimlerinin takip edildiği ve sorulduğu internet sitesi oluşturulabilir. Bu şekilde ziyaretçiler tabiat parkının güncel durumundan haberdar olabilecekleri gibi tabiat parkı yönetimi de ziyaretçi deneyimleri ve görüşleri doğrultusunda alanın çalışmaları yaparken kılavuz niteliği taşıyacak bilgileri elde etmiş olacaktır.

Sonuç olarak bu çalışma ile Sıklık Tabiat Parkı örneğinde etkili bir ziyaretçi modeli oluşturulmasının bu alanın sürdürülebilirliğini sağlamak için en önemli yöntem olduğu ortaya konmuştur. Çalışmanın sonuçlarının ilgili kurum ve kuruluşlar için bir kılavuz niteliği taşıması açısından da önemlidir.

EKLER

EK-1 Etik Kurul Onay Yazısı

Evrak Tarih ve Sayısı: 14.06.2023-94553

T.C.
ARTVİN ÇORUH ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu

Sayı :E-18457941-050.99-94553
Konu :Etik Kurul Kararı (Hilal SURAT ve
Merve ÇELİK)

14.06.2023

9881 SANAT VE TASARIM FAKÜLTESİ DEKANLIĞINA
9881

İlgi : 12.05.2023 tarihli ve E.91279 sayılı yazınız.

Fakülteniz Peyzaj Mimarlığı Bölümü öğretim üyelerinden Doç.Dr. Hilal SURAT'ın tez danışmanlığını yürüttüğü yüksek lisans öğrencisi Merve ÇELİK'e ait "*Korunan Alanlarda Taşıma Kapasitesi ve Ziyaretçi Memnuniyetinin Belirlenmesi: Sıklık Tabiat Parkı Örneği*" başlıklı çalışma Üniversitemiz Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulunun 7 Haziran 2023 tarihinde yapmış olduğu toplantısında incelenmiş olup, oybirliği ile etik açıdan uygun bulunmuştur.
Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Prof. Dr. Atakan ÖZTÜRK
Kurul Başkanı

Mevcut Elektronik İmzalar

ATAKAN ÖZTÜRK (Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu - Kurul Başkanı) 14.06.2023 10:43

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :*BSC4DHAYTZ* Pin Kodu :03113
Telefon:+90 466 215 10 00
e-Posta:artvincoruh@artvin.edu.tr Web:http://www.artvin.edu.tr/
Kep Adresi:artvincoruhuni@hs01.kep.tr

Belge Takip Adresi : <https://www.turkiye.gov.tr/artvin-coruh-universitesi-ebys>

Bilgi için: Hakan KAYA
Unvanı: Raportör

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

EK-2 Veri Onay Yazısı

AÇÜ Gelen Eyrak Tarih ve Sayısı: 24.02.2023-83179

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
11. Bölge Müdürlüğü
Çorum Şube Müdürlüğü

Sayı : E-21657587-622.03-9014892

Konu : Tez Çalışması Hk.(Merve ÇELİK)

YAZI İŞLERİ ŞUBE MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi : 10.02.2023 tarihli ve 12475423-770.06.01-E.81472 sayılı yazınız.

İlgide kayıtlı yazınız ile Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Merve ÇELİK'in "Korunan Alanlarda Taşıma Kapasitesi ve Ziyaretçi Memnuniyetinin Belirlenmesi; Sıklık Tabiat Parkı Örneği" konulu tez çalışmasında kullanılmak üzere ihtiyaç duyulan belgelerin temin edilmesi istenmiştir.

Bu kapsamda alana ait Toprak/Jeolojik/Topoğrafik verilerin işlendiği sayısal haritalar, Tabiat Parkı Vaziyet Planı, Fauna ve Floraya ait veriler, Ziyaretçi sayıları, Gelişme Planı, Analitik Etüt ve Sentez Raporu yazımız ekinde gönderilmektedir. Kurumumuzca gönderilen bilgi ve belgelerin üçüncü şahıslarla/kurumlarla paylaşılması, bilimsel çalışmalarda kullanılması ve kaynak gösterilmemesiz kullanılmaması hususunda;

Bilgilerinize arz ederim.

Hayri KÖMÜR
Şube Müdürü V.

Ek:

- 1 - Sıklık Tabiat Parkı Analitik Etüt ve Sentez Raporu (215 Sayfa)
- 2 - Sıklık Tabiat Parkı Gelişme Planı (37 Sayfa)
- 3 - Sıklık Tabiat Parkı Ziyaretçi Sayıları

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: E936FA5B-50BA-4220-B27B-BD2736BA38F4

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/tarim-ebys>

Çepni Mah. İnönü Cad. No: 72/A ÇORUM

Tel: (364) 224 34 31 Faks: (364) 224 34 31

KEP: tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

KEP Adresi : tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

Bilgi için: Hayati GÖKGÖZ
Mühendis

EK-3 Anket Formu

Bu anket Artvin Çoruh Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Merve ÇELİK 'in, Doç. Dr. Hilal SURAT danışmanlığında yürüttüğü **'KORUNAN ALANLARDA TAŞIMA KAPASİTESİ VE ZİYARETÇİ MEMNUNİYETİNİN BELİRLENMESİ; SIKLIK TABİAT PARKI ÖRNEĞİ'** konulu tez çalışması için hazırlanmış ve elde edilen sonuçlar veri olarak kullanılacaktır. Samimi ve eksiksiz yanıt vermeniz çalışmanın güvenilirliği ve anlamlı sonuç vermesi açısından önem arz etmektedir. Elde edilen veriler sadece Yüksek Lisans Tezi çalışmasında kullanılacak olup başka hiçbir alanda kullanılmayacaktır. Yaklaşık 5-10 dakikalık bu çalışmaya katkı sağladığınız için şimdiden teşekkür ederim.

Merve ÇELİK mrvaltnl@gmail.com

BÖLÜM I- (Demografik Bilgiler)

Lütfen her bir soru için yanına (X) işareti koyarak veya boşluğu doldurarak cevap veriniz.

1. Cinsiyetiniz Nedir?

☐Erkek ☐ Kadın

2. Kaç Yaşındasınız?

☐18-25 ☐26-39 ☐40-59 ☐60 ve üzeri

3. Medeni Durumunuz nedir?

☐Evli ☐Bekar

4. Öğrenim Durumunuz nedir?

☐Sadece Okur-Yazar

☐İlkokul Mezunu

☐Ortaokul Mezunu

☐Lise Mezunu

☐Yüksekokul Mezunu

☐Üniversite Mezunu

☐Lisansüstü

5. Mesleğiniz Nedir?

☐Kamu ☐özel Sektör ☐Sağlık ☐İnşaat ☐Emekli ☐Ev Hanımı ☐Öğrenci

☐Turizm ☐Diğer

EK-3 Anket Formu (DEVAM)

6. Aylık Geliriniz Ne Kadar?

☐0-6.000 TL ☐6.001-10.000 TL ☐10.001 TL ve üzeri

7. Yaşadığınız konut tipi nedir?

☐ Müstakil Ev ☐ Apartman ☐ Site ☐ Diğer

8. Çorum'da Mı Yaşıyorsunuz?

☐Evet ☐Hayır

9. Çorum'da yaşamıyorsanız hangi ilde yaşıyorsunuz?

☐ Ankara ☐ Amasya ☐ Samsun ☐ Tokat ☐ İstanbul ☐ Diğer

10. Sıklık Tabiat parkından nasıl haberdar oldunuz?

☐ Sosyal medya ☐ Televizyon ☐ Arkadaş çevresi ☐ Broşür ☐ Diğer

2. BÖLÜM

Bu bölümdeki sorular Sıklık Tabiat Parkı hakkında rekreasyonel kullanım, tercih ve görüşlerinizin belirlenmesi amacıyla. Sorular bir veya birden çok cevaplı olabilir.)

11. Sıklık Tabiat Parkı'na ilk ziyaretiniz mi?

☐Evet ☐Hayır

12. Bu tabiat parkını ne sıklıkla ziyaret ediyorsunuz?

☐Haftada Bir ☐15 Günde Bir ☐Ayda Bir ☐Üç Ayda Bir ☐Altı Ayda Bir
☐Yılda Bir

13. Bu tabiat parkını hangi günlerde kullanmayı tercih ediyorsunuz?

☐Hafta İçi ☐Hafta Sonu ☐Resmî Tatiller, Özel Günler veya Dini Bayramlar

14. Bu tabiat parkını hangi günlerde kullanmayı tercih ediyorsunuz?

☐Sonbahar ☐Kış ☐İlkbahar ☐Yaz

15. Yaptığınız ziyaretler ortalama kaç saattir

☐1-2 saat ☐3-4 saat ☐5-6 saat ☐7 saat ve üzeri

16. Sıklık Tabiat Parkı'nı kimlerle ziyaret etmeyi tercih ediyorsunuz?

☐Yalnız ☐Aile bireyleri ☐Arkadaşlarımla ☐Tur ve Benzeri Organizasyonlarla

17. Bu tabiat parkını siz dahil kaç kişi ziyaret ediyorsunuz?

☐1-4 ☐5-9 ☐10 ve üzeri

18. Bu tabiat parkına ulaşımında hangi vasıtayı tercih ediyorsunuz?)

EK-3 Anket Formu (DEVAM)

- ☐ Özel Otomobil
- ☐ Taksi
- ☐ Motosiklet
- ☐ Karavan
- ☐ Minibüs ve Benzeri Toplu Taşıma Araçları

19. Sıklık Tabiat Parkı'nı tercih etme sebebiniz nedir?

- ☐ Yaşadığım Yere / Şehre Yakın Olması
- ☐ Ormanlık Alanlarının Fazla Olması
- ☐ Sessiz/ Sakin Olması
- ☐ Kamp Alanlarının Olması
- ☐ Piknik Alanlarının Olması
- ☐ Hayvanat Bahçesinin Olması

20. Bu Tabiat Parkına Geliş Amacınız Nedir?

- ☐ Ailemle / arkadaşlarımla vakit geçirmek
- ☐ Fauna/ florayı izlemek
- ☐ Kamp yapmak
- ☐ Piknik yapmak
- ☐ Yürüyüş/ spor yapmak
- ☐ Çocuklar için aktivite alanlarının olması
- ☐ Temiz hava almak/dinlenmek

21. Sizce Tabiat parkının Giriş Ücreti Fazla mı?

- ☐ Evet
- ☐ Hayır

22. Sizce tabiat parkı kalabalık mı?

- ☐ Çok kalabalık
- ☐ Kalabalık
- ☐ Kalabalık değil

23. Sizce bu tabiat parkına kullanıcı sınırlaması getirilmeli midir?

- ☐ Evet
- ☐ Hayır

24. Cevabını evet ise bunun sebebi nedir?

- ☐ Doğal yaşamın korunması
- ☐ Çevre kirliliğinin önlenmesi
- ☐ Huzurun/ sessizliğin sağlanması

EK-3 Anket Formu (DEVAM)

Wc/ Mescit			
Temizlik			
Çöp kutusu			
Çocuk Oyun ve Eğlence Alanları			
Büyükler için aktivite alanları			
Güvenlik			

33. Bu tabiat parkına alternatif başka bir alan var mı?

☐ Evet ☐ Hayır

34. Sıklık tabiat parkındaki rekreasyonel kullanımınızdan ne derece memnunsunuz?

☐ Çok memnunum ☐ Memnunum ☐ Orta ☐ Memnun değilim ☐ Hiç memnun değilim

3.BÖLÜM

Bu bölümdeki sorular Sıklık Tabiat Parkının sunduğu rekreasyonel imkanlardan yararlanmanızı engelleyen durumlar ve tabiat parkı içerisinde olmasını istediğiniz veya sayısının artmasını istediğiniz birimler hakkındaki görüşlerinizi belirlemek amaçlıdır. Lütfen Evet veya Hayır kutucuğunu işaretleyiniz

35. Sıklık Tabiat Parkının içerisinde olmasını istediğiniz ya da sayısının artmasını istediğiniz birimler nelerdir?

	Evet	Hayır
Büfe		
Otopark		
Çocuk Oyun Alanı		
Manzara Seyir Noktası		
Alan İçerisinde Ulaşımın Sağlanması İçin Ring Servisleri		
Yönlendirici ve Tanıtıcı Levhalar		
Kamelya ve Oturma Birimleri		

EK-3 Anket Formu (DEVAM)

☐ Kalabalığın tabiat parkının imkanlarını kısıtlamaması ☐ Tesislerin kullanımının kontrolü

25. Tabiat parkında otopark sorunu yaşadınız mı?

☐ Evet ☐ Hayır

26. Tabiat parkında yeterince vakit geçirebiliyor musunuz?

☐ Evet ☐ Hayır

27. Cevabınız hayır ise bunun sebebi nedir?

- ☐ Zaman yetersizliği
- ☐ Ulaşımın zor olması
- ☐ Arkadaş yetersizliği
- ☐ Tabiat parkının kalabalık olması
- ☐ Çevre kirliliği
- ☐ Etkinlik alanlarının az olması
- ☐ Güvenli alan yetersizliği

28. Tabiat parkının hizmet olanaklarından memnun musunuz?

☐ Evet ☐ Hayır

29. Tabiat parkında yapmaktan keyif aldığınız etkinlikler nelerdir ?(Birden fazla yanıt verebilirsiniz)

- ☐ Temiz hava almak/dinlenmek
- ☐ Piknik yapmak
- ☐ Kamp yapmak
- ☐ Bisiklet binme
- ☐ Doğa yürüyüşü
- ☐ Doğayı izlemek/fotoğraf çekmek

30. Tabiat parkının hizmet alanlarından memnun musunuz?

☐ Evet ☐ Hayır

31. Tabiat parkında yaşadığınız sorunları nasıl bildiriyorsunuz?

☐ Sözlü olarak ☐ Yazılı olarak ☐ Sorun yaşamadım

32. Tabiat parkı içerisindeki sunulan hizmet ve donatı elemanları yeterli mi?

	Yeterli	Kısmen yeterli	Yetersiz
Otopark			
Piknik Üniteleri			
Kamp alanları			

EK-3 Anket Formu (DEVAM)

Spor alanları		
Piknik Ocakları		
Engelli Bireyler İçin Kullanım Alanları		
Yöresel Ürün Satış ve Tanıtım Yerleri		
İçme Suyu Çeşmeleri		

36. Tabiat parkının sunduğu rekreasyonel imkanlardan yararlanmanızı engelleyen durumlar nelerdir?

	Evet	Hayır
Serbest Zaman Yetersizliği		
Ulaşım Zorluğu		
Ekonomik Sebepler		
Alan İçerisindeki Başlı Boş Köpekler		
Tuvalet ve Mescitlerin Bakımsızlığı		
Elektrik Ünitelerinin Yetersizliği		
Donatı Birimlerindeki Eksiklik		
Piknik ve Oturma Alanlarının Bakımsız Olması/Temiz Olmaması		
Ses ve Gürültünün Fazlalığı		
Aktif Bir Büfenin Olmayışı		
Çöplerin Dağınık ve Pis Koku Yayması		
Yönlendirici Levhalardaki Eksiklik		
Görevli Sayısındaki Eksiklik		
Güvenlik Eksikliği		
Alan İçerisindeki Yollarda Eksiklik ve Bakımsızlık		
Otoparkların Yetersiz Oluşu		
Yürüyüş Yollarının Bakımsız ve Yoğun Olması		

EK-3 Anket Formu (DEVAM)

4. BÖLÜM

Bu bölümdeki amaç ' Sıklık Tabiat Parkının Rekreatif Olanakları ile ilgili beklentilerinizi tespit etmektir. Lütfen şıklarda yer alan Çok Önemli, Önemli, Az Önemli ve Önemsiz seçeneklerinden birini işaretleyiniz.

37. Sıklık Tabiat Parkından beklentileriniz nelerdir?

	Çok Önemli	Önemli	Az Önemli	Önemsiz
Ulaşım Kolaylığı				
Alanın Büyüklüğü				
Ormanlık Alanlarının Olması				
Çocuk Oyun Alanının Olması				
Eğlence ve Aktivite Alanlarının Olması				
Hayvanat Bahçesinin Olması				
Karavan Kampı Alanının Olması				
İçme Suyu Kaynaklarının Temiz Olması				
Tuvalet ve Mescitlerin Temiz Olması				
Yürüyüş ve Patika Yolların Olması				
Bisiklet yolunun olması				
Alanın Güvenlikli Olması				
Donatı Birimlerinin Yeterli Olması				
Alana girişin ücretli olması				
Otopark Sayısının Yeterli Olması				

5. BÖLÜM

Çalışmanın bu kısmında yer alan sorular Sıklık Tabiat Parkının Sosyal taşıma kapasitesi ve kullanıcı memnuniyetini belirlemek amacıyla. Sorularda istenen yanıtlar çeşitlilik gösterebilir, lütfen kendinize en yakın olan şıkkı seçiniz.

38. Tabiat parkı ile ilgili gerekli bilgileri nereden aldınız?

- ☐ Daha önceden gelmiştim
- ☐ Aile/arkadaş tavsiyesi
- ☐ İnternet
- ☐ Bir seyahat acentesi veya tur operatörü
- ☐ TV vb görsel medyalar
- ☐ Diğer

EK-3 Anket Formu (DEVAM)

39. Bu tabiat parkını tercih etme nedenleriniz nelerdir?

- ☐ Doğayı keşfetmek
- ☐ Fauna ve florayı gözlemlemek
- ☐ Arkadaşlar/aile ile vakit geçirmek
- ☐ Macera arayışı
- ☐ Sağlık amaçlı
- ☐ Kamp yapmak
- ☐ Şehir yaşamının gürültü ve stresinden kaçmak

40. Tabiat parkından memnun kalma dereceniz nedir?

- ☐ Hiç memnun kalmadım
- ☐ Memnun kalmadım
- ☐ Emin değilim
- ☐ Memnun kaldım
- ☐ Çok memnun kaldım

41. Ziyaretinizden elde ettiğiniz deneyimlerden memnuniyet dereceniz nedir?

	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Emin değilim	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum
Kamp deneyimim ile ilgili birçok olumlu şey hatırlayacağım					
Piknik deneyimim ile ilgili birçok olumlu şey hatırlayacağım					
Tabiat parkının görsel detayları (manzara, kamp ortamı vb.) gerçekten dikkatimi çekti					
Tabiat parkını ziyaret etmek bana keyif verdi					
Tabiat parkındaki tüm aktiviteler ve alanlar çok çekiciydi .					
Tabiat parkında olduğum süresince fiziksel olarak rahat hissettim					
Alandaki diğer katılımcıların ne yaptığını					

EK-3 Anket Formu (DEVAM)

izlemekten gerçekten keyif aldım					
Buradaki ziyaretim benim için gerçek anlamda bir öğrenme deneyimi oldu					
Buradaki ziyaretim bütün sıkıntılarımdan geçici de olsa tamamen uzaklaşmama yardımcı oldu					
Farklı insanlarla tanıştım.					
Tabiat parkı benim için güvenli bir yerdir					
Alanı ziyaret ettiğim için mutluyum					
Alanda herhangi bir etkinlikle katılım sağlamam bana kendimi iyi hissettirdi					
Genel olarak bu alanda bulunmaktan memnun kaldım					
Beklentilerimi karşıladığı için Alanı yeniden ziyaret edeceğim					

42. Tabiat Parkının Gelişmesini Etkileyen Sorunlara Yönelik Ziyaretçilerin Algıları

	Kesinlikle katılıyorum	Katılıyorum	Emin değilim	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum
Tesislerinin genel temizliği yeterlidir					
Konaklama tesisi ve restoranda					

EK-3 Anket Formu (DEVAM)

yiyecek içecek hizmet çeşitliliği yeterlidir					
Alan Çocuklara yönelik aktiviteler yönünden zengindir					
Tabiat parkı yöneticilerinin ziyaretçilere karşı tutum ve davranışları olumludur					
Konaklama tesislerindeki personelin tutum ve davranışları olumludur					
Konaklama ve diğer tesisler hizmet kalitesi yönünden yeterlidir					

KAYNAKÇA

- Aker, P., 2020. Turgut Özal Tabiat Parkı'nın (Malatya) Rekreasyon Potansiyelinin Belirlenmesi ve Ziyaretçi Memnuniyet Düzeylerinin Ölçülmesi. (Yüksek Lisans Tezi), Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
- Akten, M., 2003. Isparta İlindeki Bazı Rekreasyon Alanlarının Mevcut Potansiyellerinin Belirlenmesi. Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, A (2), 115-132.
- Akyüz, H., Kul, M. & Yaşartürk, F. 2016. REKREASYON AÇISINDAN ORMANLAR VE ÇEVRE. International Journal of Sport Culture and Science , Cilt 2 (Özel Sayı 1) , 881-890.
- Altunöz, Ö., Çalık, A. Ö. ve Özdemir, M. 2020. Ankara Kalesinin Fiziksel ve Psikolojik Taşıma Kapasitesinin İncelenmesi. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 13(75), 614-625.
- Anonymous, 2013. Guidelines for Applying Protected Area Management Categories. Switzerland, <https://portals.iucn.org/library/sites/library/files/documents/pag-021.pdf> (11.05.2023).
- Anonymous, 2016. Annual Report. Kenya, <https://www.unep.org/annualreport/2016/index.php> (14.05.2023).
- Anonymous, 2018. United Nations List of Protected Areas 2018: Supplement on Protected Area Management Effectiveness. Cambridge, UK, <https://wedocs.unep.org/handle/20.500.11822/33388> (12.04.2023).
- Anonymous, 2020. Aichi Biodiversity Targets. Canada, <https://www.cbd.int/sp/targets/> (22.06.2023).
- Aslanboğa, İ., 1976: "Peyzajın doğal verilerinin değerlendirilmesi ve bu verilerin rekreasyon ihtiyacına uygunluğunun kavranması, İ.Ü. Orman Fakültesi Dergisi, Seri B, Cilt 26, Sayı 2, İstanbul.
- Aslanboğa, İ., ve Gül, A., 1999. "Kemalpaşa Ormanlarının Rekreasyonel Değeri", Kemalpaşa Sempozyumu, 3-5 Haziran, İzmir.
- Atanur, G. S., Şahin, Ş., Müftüoğlu, Y. and Demirel, Ö., 2019. Visitor Carrying Capacity For Recreation Trekking Routes in Protected Sites: Uludağ National Park Sample. GSI Journals Serie A: Advancements in Tourism, Recreation and Sports Sciences, 2(1), 122-136.
- Baldwin, J. S., Allen, P. M., Winder, B. & Ridgway, K., 2005. Modelling Manufacturing Evolution: Thoughts on Sustainable Industrial Development. Journal of Cleaner Production, 13(9), 887-902.
- Balmford, A., Beresford, J., Green, J., Naidoo, R., Walpole, M. & Manica, A., 2009. A Global Perspective on Trends in Nature-Based Tourism. Journal of Plos Biology, 7(6), 1-6.
- Brandt, J., 2011. How to measure carrying capacity in Baltic Nature Parks as a tool for managing visitor flow Baltic. Nature Tourism Conference: Policies – Products - Practices, March 21-24, Riga, Latvia.

- Bratman, G. N., Daily, G. C., Levy, B. J., & Gross, J. J. (2015). The benefits of nature experience: Improved affect and cognition. *Landscape and Urban Planning*, 138, 41-50.
- Bozça, R., Kırac, F.Ç., Kırac, R., 2016. Sağlık Turizmi SWOT Analizi: Erzincan. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 6(3), 157-163.
- Bucher, A. C., 1972. *Foundations of Physical Education*, the C.U., Mosby Company, Saint Louis, 1972.
- Burek CV, Prosser CD., 2008. *The History of Geoconservation: An Introduction*, Geological Society London Special Publications 300(1):1-5
- Can, E., 2015. Boş Zaman, Rekreasyon ve Etkinlik Turizmi İlişkisi. *İstanbul Sosyal Bilimler Dergisi*, ISSN: 2147- 3390.
- Caner, A.M., 2018. Erzincan Girlevik Şelalesinin Fiziksel ve Sosyal Taşıma Kapasitesinin Belirlenmesi. (Yüksek Lisans Tezi), Atatürk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Chilman, K., J. Titre, J. Vogel and G. Brown, 2000. Evolving Concepts of Recreational Carrying Capacity Management. *Trends 2000- 5th Outdoor Recreation & Tourism Trends Symposium – Shaping the Future*. September 17-20, 2000, Michigan State University – Department of Park, Recreation & Tourism Resources, Lansing, Michigan, p:8-13.
- Clarke, A.L., 2002. Assessing the carrying capacity of florida keys. *Population and Environment*, 23(4), 405-418.
- Çelik, A. Üzümcü, T. P. ve Çetin, İ. 2016. Bursa İli Gölyazı Köyü’nün Açık Hava Rekreasyon Potansiyeli. *Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Bilimler Dergisi*, 6(3), 32-40.
- Ç.O.B. (2007). Türkiye'deki korunan alanlar ve çevresinde sürdürülebilir turizm gelişim stratejisi rehberi. Ankara: T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü.
- Çağlayan, E., 2019. Sürdürülebilir Turizm Bağlamında Korunan Alanlarda Turizm: Yenice Ormanları Örneği. (Yüksek Lisans Tezi). Anadolu Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Eskişehir.
- David N. Cole, Peter B. Landres, “Threats to Wilderness Ecosystems: Impacts and Research Needs”, *Ecological Applications*, (6) 1, 1996, p. 168-184.
- Demir, M., Rüzgar, A. Caner, A.M, Fard, N.M.2019. Atatürk Üniversite Öğrencilerinin Üniversite Yerleşke İçerisindeki Rekreasyonel Talep ve Eğilimleri. 4. Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresi. 2-5 Mayıs, Erzurum.
- DKMP, 2017 Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü 11. Bölge Müdürlüğü Çorum.
- DKMP, 2021. Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü. Tabiatı Koruma Durum Projeleri, Ankara.
- Dudley, N., Parrish, J. D., Redford, K. H. & Stolton, S., 2010. *The Revised IUCN Protected Area Management Categories: The Debate and Ways Forward*. Cambridge University Press, 44(4), 485-490.

- Eagles, P.F.J., McCool, S.F., Haynes, C.D., 2002. Sustainable Tourism in Protected Areas: Guidelines for Planning and Management. IUCN Gland, Switzerland and Cambridge, UK.
- Eker, Ö., 2008. Recreational Carrying Capacity of Belgrad Forest: A Case Study. KSU Journal of Science and Engineering, 11(2), pp. 77-80.
- Eren, C., 2021. Şehir Markalaşması Bağlamında Kentsel Rekreatyon Alanları ile Şehir İmajı İlişkisinin İncelenmesine Yönelik Bir Araştırma. (Lüksek Lisans Tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Konya.
- Ezer, A. (2008). Milli Parklar, Tabiatı Koruma Alanları, Tabiat Parkları, Tabiat Anıtları. Doğa Koruma ve Planlama, TMMOB Şehir Plancıları Odası, Ankara.
- Göksu, U., 2022. Korunan Alanlarda Taşıma Kapasitesi ve Ziyaretçi Memnuniyetinin Belirlenmesi: Karagöl-Sahara Milli Parkı Örneği. Yüksek Lisans Tezi, Artvin Çoruh Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Artvin.
- Göktaş, T. H., Yıldız, D. N., Demir, M. ve Bulut, Y., 2013. Taşıma Kapasitesi Kuramının Milli Parklarda Oluşum- Gelişim ve Modellenme Süreci. Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi, 44(2), 195-206.
- Göktaş, T.H. ve Arpa, N.Y., 2016. A Method Approach for Determining Recreational Carrying Capacity in the Scope of Boat Tours: Sample of Beyşehir Lake National Park. Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Doğa Bilimleri Dergisi 2016 Vol.19 No.1 pp.15-27.
- Göktaş, T.H., ve Kurt, G., 2016. Korunan Alanlarda Sürdürülebilir Ziyaretçi Yönetimi: Stratejiler Ve Araçların İncelenmesi. Bartın Orman Fakültesi Dergisi, 18(1): 118-131.
- Grieser, K.A., 2005. Visitor Perceptions of Crowding, Coping and Social Carrying Capacity: An Exploratory Study in the Mohonk Preserve. State University of New York College of Environmental Science and Forestry. Syracuse, New York, 143pp
- Gül, A. ve Akten, M. 2005. Korunan Doğal Alanlarda Rekreatyonel Taşıma Kapasitesi ve Kavramsal Yaklaşımlar. Korunan Doğal alanlar Sempozyumu, 8-10 Eylül 2005, Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta
- Gül, A. ve Akten, M. 2005. Korunan Doğal Alanlarda Rekreatyonel Taşıma Kapasitesi ve Kavramsal Yaklaşımlar. Korunan Doğal alanlar Sempozyumu, 8-10 Eylül 2005, Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta
- Gül, S., Yılmaz, A. 2019. Samsun Şehri Kıyı Şeridinin Rekreatyon Potansiyelinin Gülez'in Açık Hava Rekreatyon Potansiyelinin Değerlendirilmesi Yöntemi ile Belirlenmesi, Coğrafi Bilimler Dergisi/Turkish Journal of Geographical Sciences, 17(2), 318-344
- Gülez, S., 1990. Milli Park Planlamasında Kamuoyu Etkisi (Maçka Altındere Vadisi Milli Parkı Örneği), İ.Ü. Orman Fakültesi Dergisi, Seri A, Cilt 40, Sayı 1, İstanbul.
- Gülez, S., 1990. Orman içi Rekreatyon Potansiyelinin Saptanması için Geliştirilen Bir Değerlendirme Yöntemi. İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, 40(2), 132-147.
- Günay, S. (2007). GELİŞMEKTE OLAN ÇORUM TURİZMİ: BÜYÜK POTANSİYEL, YETERSİZ TANINMIŞLIK VE UMUT VEREN TURİST TATMİNİ. Ege Coğrafya Dergisi, 16(1-2), 87-101.
- Günal, H., 2022. SAKLIKENT MİLLİ PARKI KANYON İÇİ REKREASYONEL TAŞIMA KAPASİTESİNİN BELİRLENMESİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

- (Yüksek Lisans Tezi). Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Muğla.
- Güneş, G. 2011. Korunan Alanların Yönetiminde Yeni Bir Yaklaşım: Katılımcı Yönetim Planları. *Ekonomi Bilimleri Dergisi*, 3(1), 47-57.
- Güneş, G., 2011. Korunan Alanların Yönetiminde Yeni Bir Yaklaşım: Katılımcı Yönetim Planları. *Ekonomi Bilimleri Dergisi*, 1(1), 16-24.
- Itami, R. M., 2002. Estimating Capacities For Pedestrian Walkways and Viewing Platforms. Australia.
- Iwasaki, Y., Mannell, R. C., & Smale, B. J. A. (2013). Contributions of leisure participation in predicting stress coping and health among police and emergency response service workers. *Journal of Health Psychology*, 18(12), 1615-1625.
- Kara, V. M., Celep, M. ve Kanıgür, S., 2020. Aşırı Turizm Kapsamında Salda Gölü'nün Fiziksel Taşıma Kapasitesinin Belirlenmesi. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 4(Özel), 79-92.
- Karakan, H. İ. 2021. Gastronomi Temalı Rekreasyon Etkinlikleri. *Rekreasyon ve Turizm Araştırmaları, Çizgi Kitapevi Yayınları, İstanbul*. ISBN:978-605-196-642-7.
- Karakaya, S., 2019. Korunan Alanlarda Tampon Zon Orman Yönetimi. Yüksek Lisans Tezi, Isparta Uygulamalı Bilimler Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Isparta.
- Karaküçük, S. ve Başaran, Z., 1996. Stresle Başa Çıkma Rekreasyon Faktörü. *Beden Eğitimi Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1996), 4, 55-64.
- Kensuke Ishiwaka-Naoko Hachiya-Tetsuya Aikoh-Yasushi Shoji-Katsuhiro Nishinari-Akiko Satake, "A Decision Support Model for Traffic Congestion in Protected Areas: A Case Study of Shiretoko National Park", *Tourism Management Perspectives*, Issue 8, 2013, s. 18-27.
- Kervankıran, İ., ve Eryılmaz A.G., 2015. Milli Parkların Sürdürülebilir Kullanımı ve Yönetim Planı Önerisi: Isparta İli Örneği. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 1 (1), 18-26.
- Kervankıran, İ., ve Eryılmaz, G. A., 2016. Milli Parkların Turizm ve Rekreasyonel Faaliyetlerde Sürdürülebilir Kullanımı: Isparta İli Örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 39, 151-182
- Kheyri, S., 2019. Akarsu Çevresi Rekreasyon Potansiyelinin Bornova Çayı Aşık Veysel Rekreasyon Alanı Örneğinde İrdelenmesi. (Yüksek Lisans Tezi), Ege Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Kılıç, M., 2018. Türkiye'de Milli Parkların Gelişimi: Yozgat Çamlığı Milli Parkı Örneği. (Yüksek Lisans Tezi), Süleyman Demirel Üniversitesi, Sosyal Bilimler Fakültesi, Isparta
- Kiper, T., 2009. Namık Kemal Üniversitesi Ziraat Fakültesi (Tekirdağ) Öğrencilerinin Rekreasyonel Eğilim ve Taleplerinin Belirlenmesi. *Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi*, 6(2), 191-201.
- Koç, Y. ve Soykan, A., 2020. Dünyada ve Türkiye'de Doğa Korumanın Kuramsal Temelleri. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, (7), 86-99.
- Koçak, H. 2023. Günüpınar Şelalesi Tabiat Parkının Fiziksel Ve Sosyal Taşıma Kapasitesinin Belirlenerek Ziyaretçi Yönetim Modelinin Oluşturulması (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.

- Kostopoulou, S. and Kyritsis, I., 2006. A Tourism Carrying Capacity Indicator for Protected Areas. *An International Journal of Tourism Hospitality Research*, 17(1), 5-24.
- Kuter, N., Ünal, H. E. 2009. Sürdürülebilirlik Kapsamında Ekoturizmin Çevresel, Ekonomik
- Kuvan, Y., 2012. Doğa Koruma ve Korunan Alanlar. İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Yayınları, 201 s, İstanbul.
- Leroux, S. J., Krawchuk, M. A., Schmiegelow, F., Cumming, S. G., Lisgo, K., Anderson, L.G. & Petkova, M., 2009. Global Protected Areas and IUCN Designations: Do The Categories Match The Conditions. *Biological Conservation*, 143(3), 609-616.
- Maekawa, M., Lanjouw, A., Rutagarama, E. & Sharp, D., 2013. Mountain Gorilla Tourism Generating Wealth and Peace in Post-Conflict Rwand. *Natural Resources Forum*, New York.
- Mansuroğlu, S., Dağ, V. (2020). Antalya'daki Korunan Alanlarda Turizm ve Rekreasyon Etkinliklerine Bağlı Kullanım Sorunları: Köprülü Kanyon Milli Parkı Örneği. *PAUD Peyzaj Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, Sayı:2 Kış 2
- Mauerhofer, V., 2013. Social Capital, Social Capacity and Social Carrying Capacity: Perspectives For The Social Basics Within Environmental Sustainability. *Futures*, 53(1), 63-73.
- McCool, S.F. ve Lime, D.W., 2001. Tourism Carrying Capacity: Tempting Fantasy or Useful Reality? *Journal of Sustainable Tourism* 9 (5), 372-88
- Moore S. A., Polley A., 2007. Defining indicators and standards for tourism impacts in protected areas: Cape Range National Park, Australia. *Environmental Management* 39(3), 291-300.
- Özdemir. S. B. 2007. Çevre Koruma Kullanma Dengesinde Taşıma Kapasitesinin Önemi Örnek Turizm Sektörü. (Yüksek Lisans Tezi). T.C. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Çevre Bilimleri Anabilim Dalı. Ankara.
- Özgüç, N. 2007. Turizm Coğrafyası: Özellikler- Bölgeler. İstanbul: Çantay Kitabevi.
- Özkan, M. B., 2001. Kentsel Rekreasyon Alan Planlaması. Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Yayınları, 73s, Bornova-İzmir.
- Öztürk, B.Ö. ve Gül, A. (2020). Başpınar Tabiat Parkı'nın Rekreasyonel Planlama Açısından İrdelenmesi. *Mimarlık Bilimleri ve Uygulamaları Dergisi*, 5(1), 11-34.
- Polat, E. ve Gül, A., 2007. Kentsel Planlamadaki Statik Anlayışa Bir Alternatif Çözüm: Kentsel Stratejik Yönetim Planlaması Yaklaşımı. 8 Kasım Dünya Şehircilik Günü 31. Klokuyumu. Planlama Meslek Alanı Geçmişten Geleceğe 7-9 Kasım 2007. 435-451, Ankara.
- Rüzgar, A., 2022. Yozgat Çamlığı Milli Parkı'nın Kontrollü Kullanım Bölgelerinde Fiziksel ve Sosyal Taşıma Kapasitesinin Belirlenmesi. (Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Sağlık, A., 2014. Çanakkale Kenti Rekreasyon Potansiyelinin Kentlerin Yaşanabilirliği Açısından Değerlendirilmesi. (Doktora Tezi), Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale.
- Sandal, E.K., ve Karademir, N., 2013. Kahramanmaraş İlindeki Günöbirlik Rekreasyon Alanlarının Potansiyelinin Belirlenmesi ve Kullanımı İle İlgili Sorunlar. *Türk Coğrafya Dergisi*, 60 (1), 25-36.

- Sari, C.P.; Rahayu, S. 2018. Carrying Capacity of Gancik Hill Top for Ecotourism Development in Boyolali District. E3S Web Conf. 73, 02008.
- Sayan, S. ve Ortaçesme, V., 2005. Rekreasyonel Taşıma kapasitesi Kavramı ve Korunan Doğal Alanlarda Taşıma Kapasitesinin Belirlenmesi. Korunan Doğal Alanlar Sempozyumu, 8- 10 Eylül 2005, SDÜ, Isparta.
- Sevil, T., Şimşek, K. Y., Katırcı, H., Çelik, V.O. ve Çeliksoy, M.A., 2012. Boş zaman ve Rekreasyon Yönetimi. Anadolu Üniversitesi, Açık Öğretim Fakültesi, Yayınları, Eskişehir, s.s.211
- Shores, K. A., West, S. T., Theriault, D. S., & Holmes, M. R. (2017). The relationship between social support and leisure participation in older adults: Exploring the role of social identity. *Activities, Adaptation & Aging*, 41(4), 287-301.
- Simpson, D. W., & Smart, D. T. (1998). Exploring the leisure constraints of workaholism. *Leisure Sciences*, 20(1), 27-41
- Sobhani, P., Esmailzadeh, H., Sadeghi, S. M. and Marcu, M. V., 2022. Estimation of Ecotourism Carrying Capacity for Sustainable Development of Protected Areas in Iran. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(39), 1059-1078.
- Sökmen, E. D. and Yener, Ş. D., 2022. Bentler Tabiat Parkı'nın Rekreasyon Potansiyelini Değerlendirmeye Yönelik Bir Çalışma. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 13(2), 176-188.
- Suana, W., Ahyadi, H., Hadiprayitno, G., Amin, S., Kalih, L.A.T.W.S., Sudaryanto, F.X., 2020. Environment Carrying Capacity and Willingness to Pay for Bird-Watching Ecotourism in Kerandangon Natural Park, Lombok, Indonesia. *Biodiversitas*, 21 (5), 2266-2274.
- Surat, H., Surat, B.Z., Özdemir, M., 2014. Korunan Alanların Rekreasyonel Kullanımı ve Yerel Halkın Farkındalığı: Borçka Karagöl Tabiat Parkı Örneği. II. Ulusal Akdeniz Orman ve Çevre Sempozyumu. Isparta.
- Şahbaz, R, P. ve Altınay, M., 2015. Türkiye'deki Milli Parkların Rekreasyonel Faaliyetleri Açısından Değerlendirilmesi. *Journal of Tourism Gastronomy Studies*, 3(3), 125-135.
- Talay, İ., Kaya, F. ve Belkayalı, N., 2010. Sosyo-Ekonomik Yapının Rekreasyonel Eğilim ve Talepler Üzerine Etkisi: Bartın Kenti Örneği. *Coğrafi Bilimler Dergisi*, 8(2), 147-156.
- Tezcan, M. 1994. Boş Zamanları Değerlendirme Sosyolojisi. Ankara: Atilla Kitapevi.
- Tiwari, A., 2022. Chasing Performance of Protected Area Management in Nepal. *Journal of Tourism and Himalayan Adventures*, 4(1), 1-16.
- Torkildsen, G. 2005. Leisure and Recreation Management (5. bs.). Psychology Press.
- URL-1, Türk Dil Kurumu Sözlükleri, <https://sozluk.gov.tr/> Erişim Tarihi: 09.12.2022.
- URL-2, Türkiye'de 1958-2021 Arası Korunan Alanların Gelişimi. Ankara, (10.04.2023) <https://www.tarimorman.gov.tr/DKMP/Menu/18/Korunan-Alan-Istatistikleri>
- URL-3, Korunan Alanlar. Ankara, <https://cevreselgostergeler.csb.gov.tr/korunan-alanlar-i-85778> (12.04.2023).

- URL-4, IUCN Milli Parklar. <https://www.iucn.org/theme/protectedareas/about/protected-areas-categories/category-ii-national-park> Erişim Tarihi: 18.02.2022
- URL-5 IUCN Tabiat Anıtı <https://www.iucn.org/theme/protected-areas/about/protected-areas-categories/category-iii-natural-monument-or-feature> Erişim Tarihi: 18.02.2022.
- URL-6, IUCN Korunan Peyzaj/Deniz Alanları. <https://www.iucn.org/theme/protectedareas/about/protected-areas-categories/category-v-protected-landscapes/seascape> Erişim Tarihi: 19.03.2022)
- URL-7, Milli Parklar Kanunu. Ankara, <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.2873.pdf> (15.04.2023).
- URL-8, Milli Parklar Kanunu. Ankara, <https://www.tarimorman.gov.tr/DKMP/Belgeler/MEVZUAT/2873%20Say%C4%B1%C4%B1%20Milli%20Parklar%20Kanunu/1-%202873%20Say%C4%B1%C4%B1%20Milli%20Parklar%20Kanunu.pdf> (15.04.2023).
- URL-9, 2873 Sayılı Milli Parklar Kanunu. Ankara, <https://www.alomaliye.com/1983/08/11/2873-sayili-kanun-milli-parklar-kanunu/> (16.04.2023).
- URL-10, Sulak Alanların Korunması Yönetmeliği. Ankara, <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=19546&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5> (18.04.2023).
- URL-11, Kara Avcılığı Kanunu. Ankara, <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.4915.pdf> (21.04.2023).
- URL-12, Sıklık Tabiat Parkı https://tr.wikipedia.org/wiki/Sıklık_Tabiat_Parkı (22.03.2023)
- URL-13, Sıklık Tabiat Parkı <https://dogadakiler.com/Kamp-Alanlari/corum-Kamp-Alanlari/siklik-tabiati-parki/> (05.05.2023).
- URL-14 Çorum Toplam Nüfus. Ankara, <https://cip.tuik.gov.tr/#> (02.05.2023).
- URL-15 Nüfus ve İdari Yapı. Ankara, <https://www.corum.bel.tr/corum/corum-nufusu> (02.05.2023).
- URL-16, İllere Ait Aylık Sıcaklık Verileri ,Ankara <https://www.mgm.gov.tr/veridegerlendirme/il-ve-ilceler-istatistik.aspx?m=CORUM> (07.05.2023).
- URL-17 Google Maps (2023). Çorum, Türkiye [Harita] Erişim Adresi: <https://t.ly/cGIQ> (05.05.2023).
- URL-18, Mesire Yerleri Teknik İzahnamesi <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2006/09/20060930-5.htm> (22.04.2023).
- Uzun, B., Bekiroğlu, S. ve Torunoğlu, U., 2014. Antalya Olimpos-Beydağları Sahil Milli Parkı Günübirlik Rekreasyon Alanlarının Ziyaretçiler Açısından Sorunları. II. ULUSAL AKDENİZ ORMAN VE ÇEVRE SEMPOZYUMU “Akdeniz ormanlarının geleceği: Sürdürülebilir toplum ve çevre” 22-24 Ekim 2014 – Isparta.
- Ünlüöner, K., ve Tokmak, C., 2009. Topkapı Sarayında Çalışanlar ve Ziyaretçilerin

- ve Sosyo- Kültürel Etkileri. Kastamonu Üni., Orman Fakültesi Dergisi, 2009, 9 (2): 146-156
- Vujko, A., Plavska, J., Petrovic, M.D., Radovanovic, M., Gaije, T., 2017. Modelling of Carrying Capacity in Natural Park-Fruska Gora (Serbia) Case Study. Open Geosciences, 9 (1), 61-72).
- Wagar, J.A., 1964. The Carrying Capacity of Wild Lands for Recreation. The Society of American Foresters, 10 (2), 01-24.
- Watson, J. E. M., Dudley, N., Segan, D. B. & Hockins, M., 2014. The Performance and Potential of Protected Areas. Journal of Nature, 515(7525), 67-73.
- Yıldız, D., 2019. Korunan Alanlarda Çatışma Yönetimi: Küre Dağları Milli Parkı Örneği. Doktora Tezi, Bartın Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Bartın.
- Yılmaz, M., 2021. Tabiat Parklarının Yöre Halkının Rekreatif İhtiyaçlarını Karşılama Düzeylerinin Belirlenmesi (Çorum İli Örneği). Yüksek Lisans Tezi, Kastamonu Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Kastamonu.
- Yiğitgüden B (2005). Turizm ve Kalkınma. Uluslararası Ekonomik Sorunlar Dergisi XVI. Sayı, Dışişleri Bakanlığı Yayınları <http://www.mfa.gov.tr/turizm-ve-kalkinma.tr.mfa> (Son erişim tarihi: 08.12.2014), Ankara.
- Yücel, M., 2016. Doğa Koruma. Ç.Ü. Ziraat Fakültesi, Ofset Atölyesi, s.s. 430, Adana.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler	
Adı Soyadı:	Merve ÇELİK
Doğum Tarihi:	
Doğum Yeri:	ARTVİN
Uyruğu:	
Eğitim Bilgileri	
Lise:	Murgul Atatürk Anadolu Lisesi- Murgul/ ARTVİN
Lisans:	Atatürk Üniversitesi-Mimarlık ve Tasarım Fakültesi / Peyzaj Mimarlığı
Yüksek Lisans:	Artvin Çoruh Üniversitesi-Lisansüstü Eğitim Enstitüsü / Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı
Yayınlar	
1. Karaşah, B. & Çelik, M. (2021). Kent Kimliğini Oluşturan Kent İmgelerinin Kültürel Ekosistem Servisleri Bağlamında Değerlendirilmesi “Balıklıgöl ve Çevresi Örneği”. Bartın Orman Fakültesi Dergisi.	